Liturg
558

Liturg.

Ad PP. Franciscanos Monachij Bibl.

RITUS EXACTUS
Servandus in Celebratione
MISSÆ
PRIVATÆ
JUXTA
Rubricas Missalis Romani, Decreta Pontificia, præsertim Sac. Rit. Congregat. ac Mentem probatissimorum Authorum instructus, atque per additionem frequentiorum Errorum practicè dilucidatus.
ACCESSIT
Appendix utilissima de Missis Votivis & Defunctorum in specie, nec non de Orationibus in Missa per annum dicendis.
AUTHORE

P. F. CONSTANTINO HAGERER,
Ord. Min. S. FRANCISCI Reformat. Provinciæ Bavariæ Sacerdote.

Cum Facultate Superiorum, & Privilegio Sac. Cæs. Majestatis.

MONACHII,
Impensis, Pauli Marbacher Civis & Bibliopegæ Monacensis.

Typis Joannis Lucæ Straubij, Anno 1716.

RITUS EXACTIS

Sacrificium celebratione

MISSÆ

PRIVATÆ

Rubricas Missalis Roma-

ni, Decreta Pontificia, præsertim

Sac. Rit. Congregationis pro

bati Patronum rationem, atque præ-

dictorum requisitorum circumstantiæ

ACCURATE

Appendit: multiplices de Missis Vo-

tivis & Defunctorum in Specie, nec

non de Officio pro defunctis

P. F. CONSTANTINO HAGERER,

Ord. Min. S. Francisci Capucinor. Pro-

Bayerische Staatsbibliothek München

DEDICATIO.

PRÆCELSO
Plusquàm
ANGELICO
Indêque summè
VENERANDO
AC
Secundùm Ordinem Melchise-
dech ab ipso Verbo Divino mirificè
instituto
POTENTISSIMO
REGALI
SACERDOTIO.

Ibi profectò, tuóque ex æquo Nomini præsens dedicatur Opusculum, GENS ELECTA, REGALE SACERDOTIUM!

TIUM! Quem enim Patronum alium, ſui Defenſorem, Te diſſimulato, eligeret, præcipuè in tua cauſa? ſublimitate fulgentem? at ſublimiſſimum, & pluſquàm Angelicum es: potentem? potentiſſimum, tremendum es: regio Diademate redimitum? ipſum Tu regium, & REGALE SACERDOTIUM es, cui ſubſunt Principes, obediunt Reges, cedunt Tartara, famulantur Cælites. Tanta quippe, & talis tua eſt dignitas, tua vis, tua poteſtas. Bene igitur, optimè, & ex æquo Tibi oblatum, dedicatum prodit præſens, de SS. Miſſæ Sacrificio exactè celebrando *tractans qualecunque Opuſculum, labore quidem meo ſedulò collectum, juſſu tamen altiori inchoatum, ac tum Eccleſiæ Sanctæ Rubricis, & Decretis, tum probatiſſimorum Authorum Commentarijs pro poſſi-*

possibili conformatum, & dilucidatum. Quare hoc Tibi oblatum suscipe, vultúque benigno susceptum respice: &, cùm Te Sacrorum Rituum Amatorem maximum, Imitatorem studiosissimum, Observatorem accuratissimum Ipsa sancta veneretur Ecclesia, quæ sancta sunt, amplectere; quæ Romanæ Ecclesiæ conformia, tuere; quæ pessimis abusibus contraria, defende; quæ Rubricis, vel Sacr. Rit. Congreg. Decretis (me ignorante) dissonantia, corrige. Ita precatur, & optat

Sacerdotum minimus, & indigniſſimus

F. Conſtantinus Hageret.

Approbatio Ordinarij.

Cùm Tractatus inscriptus, *Ritus exactus servandus in Celebratione Missæ Privatæ*, à P. Constantino Hagerer Ord. S. Francisci Reformat. collectus, non tantùm nihil contra fidem aut bonos mores in se contineat, imò potiùs Ecclesiæ & Venerabili Sacerdotio apprimè utilis, & publicis typis perdignus censeatur, conceditur Licentia, ut imprimatur. Frisingæ 9. Sept. 1715.

Joannes Baptista Ignatius de Pfistern, Can. Consil. Præpositus ad S. Joannem, & Officialis.

Licentia Ordinis.

Cùm à duobus nostræ Reformationis Lectoribus Theologis revisum, & approbatum fuerit quoddam Opusculum, cui titulus, *Ritus exactus servandus in Celebratione Missæ Privatæ*, à Patre Constantino Hagerer Reformatæ nostræ Provinciæ Bavariæ Sacerdote, jussu R. P. Ministri Provincialis collectum, & compilatum: Nos tenore præsentium eidem facultatem impertimur, quatenus Typis illud mandare possit, si videbitur ijs, ad quos spectat. Romæ ex Conv. S. Francisci ad Ripas, 22. Febr. 1716.

F. Deodatus à Roma, Vice-Commissarius Generalis.

FACUL-

FACULTAS
Admodùm Reverendi Patris
Ministri Provincialis.

UT Opusculum, cui Titulus *Ritus exactus servandus in Celebratione Missæ Privatæ*, à Patre Constantino Hagerer Ord. Minor. S. Francisci Reformatorum, Provinciæ nostræ Bavariæ Sacerdote collectum, atque à duobus Theologis revisum, & approbatum pro utilitate publica Typis mandari possit, tenore præsentium facultatem impertimur. Monachij 1. Martij, 1716.

F. Sigismundus Neudeker,
Minister Provincialis, &
Lector Jubilatus.

Approbatio Theologica.

MAteriam hanc, sive, *Ritum exactum servandum in Celebratione Missæ Privatæ*, à Patre Constantino Hagerer Reformatæ Provinciæ Bavariæ Sacerdote compilatam, conformiter Ritibus S. Romanæ Ecclesiæ, ab omnibus Sacerdotibus uniformiter peragendæ, unà cum Rubricis ejusdem Missæ illustratam, & doctrinâ solidâ probatissimorum Auctorum desuper tractantium firmatam, ex Commissione A. R. P. Ministri Provincialis, &c. sedula, & attenta lectione revidi, eámque omnibus numeris absolutam, ac exactè traditam reperi. Quam idcircò ad addicendum à Junioribus Sacerdotibus, tam Cleri Sæcularis,

cularis, quàm Regularis pro prædicta conformitate, ac uniformitate debitè obſervanda, ſummè utilem, & Eccleſiæ decoram, ideóque prælô dignißimam cenſeo. Landishuti 26. Auguſti, 1715.

F. Ericus Fierman, Provinciæ Bavariæ Diffinitor, Lector Generalis.

OPus, cui Titulus, *Ritus exactus ſervandus in Celebratione Miſſæ Privatæ*, ſtudio & labore Patris Conſtantini Hagerer Ordinis Fratrum Minorum Reformatorum Almæ Provinciæ Bavariæ, juxta noviſſima Summorum Pontificum ac SS. Rituum Congregationis Decreta conformiter Rubricis Miſſalis Romani compilatum, ex Commiſſione A. R. P. Miniſtri Provincialis diligenter legi & relegi, nec inveni quidquam continens à Fide Catholica alienum, aut bonis moribus contrarium, aut Ritibus Eccleſiaſticis repugnans; quin imò Rubricas clara methodo complectens: quod, ſi Myſtæ Dei bene inſpiciant, ac diligenter volvant & revolvant, ſtudeántque ſuos emendare defectus (quos ſolent nonnulli ſatis frequenter celebrando abſque ſcrupulo committere) & ſe conformare Regulis in hoc contentis, abſque dubio Cultus Divinus circa tremendum Miſſæ Sacrificium vel maximè promovebitur. Hinc, ut Opus iſthoc non tam utile, quàm neceſſarium mediante prælo cunctis eluceſcat, & commune

fiat,

fiat, dignum omnino censeo. Tölzij in Conventu nostro F.F. Minorum Reformatorum ad SS. Trinitatem 26. Augusti, 1715.

F. Leontius Strohueber, SS. Theologiæ Lector Generalis.

FACULTAS.

VIrtute Privilegij Sac. Cæs. Majestatis super impressione & distractione Librorum Fratribus Minoribus Regularis ac Strictioris Observantiæ concessi, Facultatem facimus Domino Paulo Marbacher Civi, & Bibliopegæ Monacensi, ut imprimi faciat, suísque sumptibus & emolumentis distrahat *Ritum exactum servandum in Celebratione Missæ Privatæ*, à P. Constantino Hagerer Reform. Provinciæ nostræ Bavariæ Sacerdote collectum, cum plenario usu præfati Privilegij Cæsarei, ídque pro prima illius editione. Actum Monachij in Conventu nostro S. Antonij Pad. 1. Martij, 1716.

F. Sigismundus Neudeker, Ord. Min. S. P. Franciſci, Reformatæ Provinciæ Bavar. Minister Provincialis, & Lector Jubilatus.

PRÆFATIO AD LECTOREM.

Mirabere forsan, benigne Lector! quòd editis, & visis tot jam utilissimis Tractatibus de SS. Missæ Sacrificio, & Ritibus ejus agentibûs, præsens quoque Libellus tuis sese oculis lustrandum, manibus revolvendum offerat. Nec id immeritò, si Materiæ substantiam spectes: secùs tamen si tractandi modum & seriem consideres. Prolixum quippe tum utilium, tum scitu necessariorum compendium, nec non practicum errorum catalogum non ex meo, sed ex ipsa Rubrica, & probatissimis Authoribus desumptum, atque in unum studiosè collectum conspicis. Neque id præsumptuosum reputes: etenim non taxare cæterorum defectus, sed Tyrones maximè, ac Neomystas juxta Rubricas practicè informare, atque ex contrarijs juxta se positis, cognitisque tam Rubricarum Ritibus, quàm contra- agentium defectibus, Ordini S. Romanæ Ecclesiæ pro possibili conformare intendi; idque non ductus voluntate propria, sed altiori jussus. Appendicem de Missis Votivis, de Requiem, & Orationibus in Missa dicendis addidi, commoditati tuæ, & utilitati omnimodò consulere cupiens, non ignarus, in his tribus plurimas, & potissimas latere, têque urgere difficultates. Quare ne frequenter errare, vel omnino in errore perseverare contingat, eam legas, relegas, & propositîs tibi exemplis attentè per-

perpendas, necesse est. Indicem quoque recipis copiosum, in quo dispositas ordine alphabetico materias absque tædio, & difficultate reperies. Vt autem præsenti Opusculo utiliter, & fructuosè uti valeas, præmitto sequentia.

Primò: *Agitur hîc solummodo de Missa privata (quamvis nonnulla de Missa Solemni admixta sint) & quidem juxta litteram Rubricæ Missalis Romani, ac mentem probatissimorum Rubricistarum, videlicet: Bartholomæi Gavanti, Claudij Arnaud, Gerlaci Vinitoris, Iacobi Cantelmi, Pauli Mariæ Quarti, Tobiæ Lohner, & aliorum, qui in decursu videri poterunt.*

Secundò: *Verba Rubricæ fideliter sunt expressa per litteras minores, sive (ut vocant) in forma cursiva: licèt non omnia hac forma expressa, verba Rubricæ censenda sint; quod & legenti patebit.*

Tertiò: *Errores notati tum ex Rubrica, tum ex Authoribus suprà allegatis, tum etiam aliunde collecti sunt. Quòd autem plures recensuerim, ex eo factum scias, ut contrariîs juxta se positîs, Rubricæ consona & dissona magìs elucescant, errantes se recolligant, & juniores ab erroribus contrahendis faciliùs se contineant. Sunt autem ijdem regulariter non ipsis Titulis, sed Titulorum numeris applicandi.*

Quartò: *Non est existimandum, omnes in hoc compendio esse expressos errores; cùm impossibile foret, omnes recensere. Quare reliquos, præsertim*

rim eos, quos Devotuli nonnulli, ſingularitati, & privatæ devotioni ſuæ plùs, quàm Rubricæ Eccleſiæ attendentes, committere ſolent, ex ipſa Rubrica colligere, & corrigere oportet.

Quintò: *Materia Appendicis ex induſtria in tres Titulos, & Tituli in Paragraphos diviſi ſunt; idque ob tuam commoditatem, præcipuè, ut modus ſumendi Orationes tam in Miſſis Votivis* & de Requiem, *quàm per annum quocunque, & pro omni tempore, ad manus habeatur. Ex qua etiam ratione dictæ Orationes, & modus eas ſumendi, juxta ordinem annuum, & Feſtorum, ſtudiosè inſtructi ſunt.*

Sextò: *Pro majori confirmatione eorum, quæ habentur infrà*, fol. 223. num. 4. *placuit hoc loco etiam ſequentia annotare, videlicet: Ad tollendum omne dubium Sac. Congregatio* 10. Junij, 1693. *declaravit tanquam abuſum abolendam conſuetudinem celebrandi Miſſas privatas* de Requiem *pro Defunctis corpore præſente & inſepulto illis diebus, in quibus fit de duplici* (NB. *loquitur abſolutè, abſq; addito duplici* majori, *vel* minori, &c.) *vel de duplici fieri non poteſt: quod à fortiori intelligendum eſt de ijs diebus, qui reijciunt duplicia primæ claſſis, quales ſunt ultimi in Septimana Sancta, & omnes infra Octavas Paſchæ, & Pentecoſtes, & aliquot alij. Prætereà Alexander VII.* 5. Aug. 1662. *ſub gravibus pœnis prohibuit Miſſas privatas pro Defunctis in omni duplici, cujus Decretum Clemens XI. innovavit* 30. Aug. 1706. *voluítque*

omnino

omnino observari Rubricam de non celebrandis Missis privatis pro Defunctis in Duplicibus. Ita La Croix Tom. 6. part. 2. quæst. 73. §. 2. *Nec dicatur, à petentibus Missam* de Requiem *exigi: Respond. enim, eam exigi ab ignorantibus, bonæ voluntatis tamen, & paratîs obedire Ecclesiæ, quocunque tempore ejus voluntatem per Sacerdotes rescirent. Studeant igitur Sacerdotes & alij, quorum interest, instruere ejusmodi ignaros, ne quondam suæ negligentiæ, respectû humani, & Ecclesiæ Decretorum transgressionum Supremo Iudici justas pœnas dare cogantur.*

Ultimò: *Opusculo hoc rypis jam absolutô, ad manus meas pervenit Decretum Sac. Rit. Congreg. editum* 1706. *sequentis tenoris: Dum contingit Officium Purificationis B. M. V. longiùs transferri à 3. die Februarij, si (antequam recitetur) occurrat Festum Semiduplex aliquod, pro commem. B. M. V. in Suffragijs dici debet* ℣. Ora pro nobis, *cum Orat.* Concede nos. *& in Missa* Orat. 2. A cunctis. 3. ad libitum. *E. g. 4. Februarij in Festo S. Andreæ Corsini, Orat. 2. esset* A cunctis. 3. ad libitum: *at verò, cùm ego* fol. 202. n. 4. & 5. *Item,* fol. 261. n. 17. & 18. *secutus Gavantum ibidem citatum, posuerim Orationem* Deus, qui salutis, &c. *benignus Lector citatos numeros juxta Sacr. Rit. Congregationis Decretum prudenter corrigere & observare non dedignetur.*

Et hæc sunt, quæ præmittenda videbantur. Viere igitur hoc meo labore; nec pœnitebit: si con-

tractos

Præfatio ad Lectorem.

ractos forsan Rubricæ adversantes abusus, & consuetudines ex eo emendare, Rubricas observare, & Deo quoad extrinsecam quoque devotionem acceptabile Sacrificium immolare didiceris.

SYNOPSIS
Titulorum, & Paragraphorum, qui in hoc Opusculo continentur.

TITULUS I.

De Præparatione Sacerdotis celebraturi. Fol. 1

TITULUS II.

De Ingressu Sacerdotis ad Altare. 8

TITULUS III.

De Principio Missæ, & Confessione facienda. 14

TITULUS IV.

De Introitu, Kyrie eleison, & Gloria in excelsis. 24

TITULUS V.

De Oratione. 30

TITULUS VI.

De Epistola, Graduali & alijs, usque ad Offertorium. 37

TITULUS VII.

De Offertorio, & alijs, usque ad Canonem. 45

TITULUS VIII.

De Canone Missæ usque ad Consecrationem. 64

TITULUS IX.

De Canone post Consecrationem usque ad Orationem Dominicam. 86

TITU-

TITULUS X.
De Oratione Dominica, & alijs usque ad factam Communionem. 95
TITULUS XI.
De Communione, & Orationibus post Communionem dicendis. 122
TITULUS XII.
De Benedictione in fine Missæ, & Evangelio S. Joannis. 125
TITULUS XIII.
De his, quæ omittuntur in Missa pro Defunctis. 135
TITULUS XIV.
De his, quæ addenda sunt in Missa, quæ celebratur ad Altare, in quo expositum est SS Sacramentum. 138
TITULUS XV.
§. I.
De Consecratione Particularum. 144
§. II.
De Communione Fidelium. 148
TITULUS XVI.
De Missa Privata coram Episcopo in propria Diœcesi. 161
APPENDIX
De Missis Votivis, ac de Requiem, nec non de Orationibus, &c.
TITULUS I.
De Missis Votivis privatis. 172
§. I.
Quid in Missis Votivis privatis notandum. Ibid
§. II.

§. II.
Proponuntur aliqui casus, & simul quædam alia resolvuntur. 187
§. III.
De Ingressu ad Missam Votivam, & alijs, usque ad Orationes. 199
§. IV.
De Orationibus. 200
§. V.
De Graduali, Præfationibus, & alijs Missæ Votivæ partibus. 209
ADDITIO.
Pro Missis Votivis Solemnibus. 214
TITULUS II.
De Missis privatis de Requiem. 220
§. I.
Quid quoad Missas privatas de Requiem notandum. 221
§. II.
Quid in ipsis Missis privatis de Requiem observandum. 235
TITULUS III.
De Orationibus in Missa dicendis, & alijs promiscuè.
§. I.
De Orationibus in Missa dicendis. 250
CLASSIS I.
De Orationibus in Missis Festorum. 252
CLASSIS II.
De Orationibus in Missis de Tempore. 273
§. II.
De alijs promiscuè. 287

RITUS SERVANDUS

In Celebratione Missæ Privatæ.

TITULUS I.

De Præparatione Sacerdotis celebraturi.

I.

Sacerdos celebraturus Missam, prævia Confessione Sacramentali, quando opus est, & saltem Matutino cum Laudibus (non tamen obligatoriè, per se loquendo, & nisi nimis serò celebretur, Gobat *tract. 5. num. 667.* Suarez. Quart. Comment. in Rubr. *p. 2. tit. 1. sect. 1. dub. 1. & alij*) *absoluto, Orationi aliquantulùm vacet, & Orationes inferiùs positas pro temporis opportunitate dicat. Deinde accedit ad locum in Sacristia, vel alibi paratum, ubi Paramenta, aliáque ad celebrationem necessaria habentur: accipit Missale, perquirit Missam, perlegit, & ordinat signacula ad ea, quæ dicturus est. Posteà lavat manus, dicens Orationem inferiùs positam. Deinde præparat Ca-*

licem (qui debet esse vel aureus, vel argenteus, aut saltem habere cuppam argenteam intus inauratam, & simul cum Patena itidem inauratâ, ab Episcopo consecratus) super ejus os ponit Purificatorium mundum, non tamen necessario benedicendum (Gav. *part. 2. tit. 1. litt. I.*) *& super illud Patenam cum Hostia integra, quam leviter extergit, si opus est, à fragmentis, & eam tegit parvâ Pallâ lineâ, tum velô sericô*, parte ejus anteriori super Bursam revolutâ (Gav. cit. *litt. N.*) *super velo ponit Bursam* (cujus pars aperta Celebrantem respiciat, Gav. cit. *litt. N.*) *coloris paramentorum, intus habentem Corporale plicatum, quod ex lino tantùm esse debet, nec sericô, vel aurô in medio intextum, sed totum album, & ab Episcopo, vel alio habente facultatem simul cum Palla, benedictum.*

¶ Ex his errores veniunt Celebranti admodùm cavendi. 1. Est error magnus & defectus, accedere ad SS. Missæ Sacrificium exiguâ, aut omnino nullâ præmissâ præparatione; &, quod pejus est, quando quis indutus jam sacris vestibus, usque dum de Ministro provideatur, vel etiam, dum actualiter dictis vestibus se se induit, tempus consumit inutilibus discursibus, facetijs,&c. non recogitans verba S. Joan. Chrysost. *Ad Divina Christi mysteria negligenter accedens, supplicium intolerabile meretur.* Apud Anton. Molin. Instruct. de Sacerd. *tr. 4. c. 3. §. 3.* 2. Error, & peccatum gravissimum est, habitâ Confessarij copiâ reatum peccati

peccati lethalis contractum non deponere, & tamen cum hoc ad sacra mysteria pertractanda invere-cundè accedere, falsò & iniquè sibi abblandiendo, defectum confidentiæ, &c. evincere jus Divinum, & præceptum gravissimum Confessionis. Caveant igitur ejusmodi Celebrantes, ne mentiatur iniquitas sibi, & pro excusatione diffidentia, vel non confidentia irrationabiliter: cohabitatio petulanter: verecundia impudenter: sigillifragium Confessarij temerariè prætendatur. 3. Errant, qui non adhibent Bursam, vel qui nudum Corporale supra velum Calicis ponunt. Cantelm. *c. 9. §. 1. num. 2.* suppositô, quòd Bursa aperturâ non careat.

II. *Quibus ita* (prout *num.* 1. dictum) *dispositis, accedit ad Paramenta, quæ non debent esse lacera, aut scissa, sed integra, & decenter munda, ac pulchra, & ab Episcopo item, vel alio facultatem habente benedicta: ubi calceatus pedibus, & indutus vestibus sibi convenientibus, quarum exterior saltem talum pedis attingat* (licèt in Peregrinis & Ruralibus tolerari possint vestes breviores, modò non nimis breves sint, Gav. cit. *num. 2. litt. Y.* Lohn.) *induit se, si sit Prælatus sæcularis, supra Rochetum, si sit Prælatus Regularis, vel alius Sacerdos sæcularis, supra superpelliceum, si commodè haberi possit, alioquin sine eo* (maximè, ubi praxis, & consuetudo legitimè viget, ut in Germania) *supra vestes communes, dicens ad singula singulas Orationes infrà positas*, ad quas tamen di-

cendas ad ſummum ſub veniali tenetur : imò juxta Gav. hîc *litt. B.* Tambur. *l. 1. c.* 7. §. *1.* Quart. Comment. in Rubr. *p. 2. t. 1. ſect 4. dub. 8.* & alios, per ſe loquendo, absque ullo peccato omittuntur. Pro Veſperis tamen, & alijs functionibus non dicuntur. Quart. cit. Caſtald. &c. Sunt autem ſequentes.

Orationes dicendæ,
Cùm Sacerdos induitur Sacerdotalibus Paramentis.

Cùm lavat manus, dicat:

DA, Domine virtutem manibus meis ad abstergendam omnem maculam; ut ſine pollutione mentis & corporis valeam tibi ſervire.

Ad Amictum, dum ponitur ſuper caput, dicat:

Impone, Domine, capiti meo galeam ſalutis, ad expugnandos diabolicos incurſus.

Ad Albam, cùm ea induitur.

Dealba me, Domine, & munda cor meum: ut in Sanguine Agni dealbatus, gaudijs perfruar ſempiternis.

Ad Cingulum, dum ſe cingit.

Præcinge me, Domine, cingulo puritatis, & extingue in lumbis meis humorem libidinis: ut maneat in me virtus continentiæ & caſtitatis.

Ad Manipulum, dum imponitur brachio ſiniſtro.

Merear, Domine, portare manipulum fletûs, & doloris: ut cum exultatione recipiam mercedem laboris.

Ad Stolam, dum imponitur collo.

Redde mihi, Domine, ſtolam immortalitatis, quam perdidi in prævaricatione primi parentis: & quamvìs indignus accedo ad tuum ſacrum myſterium, merear tamèn gaudium ſempiternum.

Ad Caſulam, cùm aſſumitur.

Domine, qui dixiſti, Jugum meum ſuave eſt, & onus meum leve: fac, ut iſtud portare ſic valeam, quòd conſequar tuam gratiam. Amen.

III. *Primùm igitur accipiens Amictum circa extremitates, & chordulas, oſculatur illud in medio, ubi eſt Crux, & ponit ſuper caput, & mox declinat ad collum, & eo veſtium collaria circumtegens, ducit chordulas ſub brachijs, & circumducens per dorſum ante pectus reducit, & ligat. Tum Albâ induitur, caput ſubmittens, deinde manicam dexteram brachio dextero, & ſiniſtram ſiniſtro imponens, Albam ipſam corpori adaptat, elevat antè, & à lateribus, hinc indè, & cingulô per Miniſtrum à tergo ſibi porrectô ſe cingit. Miniſter elevat Albam ſupra cingulum circum circa, ut honeſtè dependeat, & tegat veſtes, ac ejus fimbrias diligenter aptat, ut ad lati-*

tudinem digiti, vel circiter ſuper terram æqualiter fluat. Sacerdos accipit Manipulum, oſculatur Crucem in medio, & imponit brachio ſiniſtro: deinde ambabus manibus accipiens Stolam ſimili modo deoſculatur, & imponit medium ejus collo, ac transverſando eam ante pectus in modum Crucis ducit partem à ſiniſtro humero pendentem ad dexteram, & partem à dextero humero pendentem ad ſiniſtram, ita, ut dextera pars ſupra ſiniſtram ponatur (Gav. *p. 2. t. 1.* Lohner *p. 6. t. 1.*) *ſicque utramque partem Stolæ extremitatibûs Cingulj, hinc inde, ipſi Cingulo conjungit. Poſtremò accipit Planetam.*

Ex his patet, omittendum eſſe ſignum Crucis, quod quidam erroneè, ut loquitur Cantelm. *c. 10. §. 6. n. 1.* ſibi faciunt manu dextera, & Amictu ſimul à fronte ad pectus. Quare, vel ſignent ſe manu tantùm, antequam Amictum accipiant; vel ſignum Crucis hoc loco omittant. Gav. Gerlac. Lohner, in hunc locum.

Quòd ſi Eccleſia Sacriſtiâ careat, notandum eſt, Paramenta non in Altari, in quo Miſſa facienda eſt, ſed in menſa quadam ſeparatâ collocanda eſſe. Si verò deficiente menſa, & in caſu neceſſitatis in Altari ponenda ſint, nunquam in medio illius, ſed in cornu Evangelij collocentur. Gav. cit. *n. 2.* Lohn. Gerlac.

¶ Errant contra hactenùs dicta, & eſt magnus defectus celebrare Miſſam in Paramentis attritis, & indecentibus, vel Purificatorijs & Corporalibus

immundis. Et quidem, si adhibeantur notabiliter immunda, peccatum mortale est. Ita Gav. *p. 2. tit. 2. num. 1. litt. Q.* citans pro se Emman. Sà, & communem aliorum. Item, *num. 2. litt. S.* citans Silv. ℣. *Missa. 1. q. 2. §. 3.* Attendant igitur sibi Sacristæ in hoc puncto satìs nonnunquam negligentes, parúmque curantes amovere Purificatoria & Corporalia immunda, horúmque locò munda subministrare. 2. Errant, & peccant, qui sine omnibus dictis vestibus (extra casum, quo mors, aut aliud gravissimum damnum non cedens in contemptum Religionis immineret) celebrare præsumunt: imò Tambur. apud Lohner *part. 6. tit. 1. num. 9.* in nullo simpliciter casu sine omni veste sacra celebrari posse contendit. Porrò notat Lohner *p. 1. tit. 3. §. 2. n. 1.* de Vestib. Celebrant. dicens: Alba, & Planeta sine peccato gravi omitti non possunt unquam, nisi in gravissimo periculo vitæ propriæ, aut salutis alienæ amittendæ; sine una tamen, alteráve ex reliquis celebrari posse, vel ad vitandum murmur populi, vel infirmum communicandum, ob necessitatem audiendi Sacri die Festo, &c. probabiliter docent Tamburinus *l. 1. c. 3. §. 1. num. 3. q. 5.* & alij apud P. Gobat Alphab. Sacrif. *num. 351. & seq.* Cæterùm contra quosdam, ratione parvitatis materiæ poterit hîc contingere peccatum veniale, si quis omittat unam tantùm vestem voluntariè & absque justa causa. Quart. *p. 2. tit. 1. sect. 4. dub. 5. ℣. Secunda sententia.* citans plures D.D. Hinc inferunt, omissio-

nem ſolius Cinguli fore peccatum veniale. Addunt aliqui, etiam omiſſionem ſolius Manipuli fore peccatum veniale ob materiæ levitatem; ſecùs, ſi utraque veſtis ſimul omitteretur. Vide Dian. & alios apud Quart. citt.

TITULUS II.

De Ingreſſu Sacerdotis ad Altare.

I.

SAcerdos omnibus Paramentis indutus, accipit manu ſiniſtra Calicem, ut ſuprà, præparatum, quem portat elevatum ante pectus, Burſam manu dextera ſuper Calice tenens, & facta capite cooperto profundâ (juxta Lohn. Gav. Gerl. Cantelm.) *reverentiâ Cruci, vel Imagini illi, quæ in Sacriſtia erit, capite cooperto accedit ad Altare, Miniſtro cum Miſſali, & alijs ad celebrandum neceſſarijs (niſi antè fuerint præparata) præcedente, ſuperpelliceum induto, procedit autem oculis demiſſis, inceſſu gravi, erecto corpore.* Quod valde notandum: non enim Religioſorum ſolummodò proprium credendum eſt, taliter, e. g. oculîs demiſsîs ad Altare accedere; nam Rubrica hæc Univerſalis & Sacerdotalis, non Particularis aut Regularis eſt. *Si verò contigerit Sacerdotem tranſire ante Altare majus, capite cooperto, faciat ad illud reverentiam: ſi ante locum Sacramenti, genuflectat* cooperto adhuc capite, Gav. *p. 2. t. 2. n. 1. litt. D.* Quart. in hunc loc. *Si ante Altare,*

Altare, ubi celebratur Missa, in qua elevatur, vel tunc ministratur Sacramentum, similiter genuflectat, & derecto capite illud adoret, nec antè surgat, quàm Celebrans deposuerit Calicem super Corporale. Ubi notanda sunt verba Gavanti, scilicet: Hoc loco, *similiter*, significat quidem genuflexionem unico genu; sed in elevatione Hostiæ usque ad Calicis depositionem duobus genibus fit adoratio.

Idem Gavant. ad verba: *Ministratur Sacramentum*, addit: Eodem modo (unico genu) genuflexio fiat, si expositum sit in Altari SS. Sacramentum; vel si advertat, in Altaribus minoribus adhuc adesse post consecrationem Sacramentum.

Pariter, si per Ecclesiam fiat ei obviàm deferens SS. Sacramentum, genuflectendum est, donec transeat, & quidem utroque genu, quando immorandum, seu subsistendum est; unicô verò, si in transitu, & absque mora genuflectendum. Quart. *p. 2. tit. 2. num. 1.*

Si verò transeat ante Altare, in quo solemniter exposita est insignis Reliquia Sancti, de quo fit Festum ibidem, convenit, ut apertum caput inclinet illi profundè; in alijs Reliquiarum expositarum casibus habetur ratio Altaris tantùm, puta, si SS. Sacramentum ibi reperiatur; alioqui enim nulla ante alia Altaria reverentia facienda est, cùm Rubricæ solius summi Altaris meminerint. Gav. *p. 2. tit. 2. n. 1. litt. E.* Bauldr. Gerlac. Lohn. *p. 2. t. 4.*

Tandem, si coram alio Sacerdote ad Sacristiam

redeunte tranſeat, nullam ei faciat reverentiam, nec caput aperiat. Si ante Magnatem, vel Principem, ſolùm capite aliquantulùm inclinato ijsdem reverentiam faciendam eſſe, Bauldr. *num. 3.* ex Gav. tradit: ſed rectiùs, juxta R. P. Lohner cit. *num. 4.* ſe locorum conſuetudini quoad hoc, & alia ſimilia puncta accommodat. Et quidem in noſtris partibus conſuetudo exigit, ut Epiſcopis, & Sereniſſimis Perſonis in tranſitu fiat reverentia aperto capite, & media genuflexione.

Cæterùm, cùm impræſentiarùm de reverentia, ſeu inclinatione mentio facta ſit, ſciendum, Inclinationes ab Authoribus peritioribus ad tres reduci claſſes, quæ dicuntur: *Profunda, Mediocris,* & *ſimplex*; ſive (ut quidam recentior vocat) *Corporis, Humerorum,* & *Capitis.* Inclinatio *profunda,* ſive corporis fit inclinando, caput & humeros profundè in tantum, ut quis (prout modernus quidam Author obſervat) poſſit manibus extenſis genua tangere. *Mediocris,* ſive humerorum eſt, quando inclinantur humeri, & caput mediocriter tantùm: hoc eſt, medietate minùs, quàm fit inclinatione profunda. *Simplex,* fit ſola capitis inclinatione: quam cæremoniam, ut nonnulli decentiùs faciant, inclinant tantiſper etiam humeros. Cæremonial. Cardin. Cantelmi *c. 1. §. 1.* quæ proin per totum Miſſæ Sacrificium omnino notanda, & applicanda ſunt.

II. *Cùm pervenerit ad Altare, ſtans ante illius infimum gradum, caput deregit, birretum Miniſtro porrigit, & Altari, ſeu Imagini Crucifixi de-*

ſuper

ſuper poſitæ profundè inclinat. Si autem in eo ſit Tabernaculum SS. Sacramenti, genuflectens debitam facit reverentiam. In hoc tamen caſu Imagini Crucifixi (quæ juxta novum Decret. S. R. C. *14. Maij, 1707.* etiam coram SS. Sacramento poſito, in Altari collocari debet) præter genuflexionem, nullam aliam cum capitis, &c. inclinatione reverentiam facit. Gerlac. *p. 2. tit. 3. §. 3. Tunc aſcendit ad medium Altaris: ibi ad cornu Evangelij ſiſtit Calicem, extrahit Corporale de Burſa, quod extendit in medio Altaris, & ſuper illud Calicem velô*, ob myſterium in anteriore parte (juxta Gav. Gerlac. Lohn. Quart.) plenè *coopertum collocat, Burſam autem ad cornu Evangelij. Si in Altari Paramenta accepit, hoc idem facit, antequam deſcendat ab Altari, ut Miſſam inchoët.*

¶ Contra hanc Rubricam eſt Error, 1. Facere inclinationem ſimplicem, mediocrem, vel profundam, immediatè ante- vel poſtquàm facta fuit genuflexio ad Altare, ubi aſſervatur SS. Sacramentum intrà Cuſtodiam, & hoc tam quoad primum ingreſſum, quàm quoad principium Miſſæ. Cantelm. *c. 10. §. 6. n. 3.* 2. Corporale non ſtatim, ac ad Altare ventum eſt, explicare, ſed hoc differre ad Oblationem. Rubr. Bauldr. hîc *num. 3.* 3. Burſam Corporalis collocare poſt Calicem in medio Altaris, aut in cornu Epiſtolæ. Rubr. Gerlac. *p. 2. tit. 2. §. 22.* 4. Errant etiam, qui in Miſſis, etiam coram Venerabili expoſito, non adhibent Imaginem Crucifixi. Decret. S. R. C. cit.

III. *Si est consecraturus plures Hostias pro Communione facienda, quæ ob quantitatem super Patena manere non possint, locat eas super Corporale ante Calicem; aut in aliquo Calice consecrato, vel vase mundo* (seu Pyxide, Gav.) *benedicto* (decet enim Pyxidem benedici saltem, ut Corporale, & benedici ab eo potest, à quo & Corporale, ait Gavant. cit. *num. 3. litt. P.*) *ponit eas retrò post Calicem, & aliâ Patenâ, seu Pallâ cooperit*, nisi Pyxis proprium aliàs habeat operculum.

IV. *Collocato Calice in Altari*, & factâ Cruci debitâ reverentiâ (Gav. cit. *n. 4.* & alij) *accedit ad cornu Epistolæ, Missale super Cussino aperit* (quod ob mysterium in Missis privatis, ad Sacerdotem, utpote Agnum aperientem librum *Apoc. 5.* repræsentantem, non autem ad Ministrum spectat, Gav. Gerlac. cit. §. *20.* Quart.) *reperit Missam, & signacula suis locis accommodat. Deinde rediens ad medium Altaris, factâ primùm Cruci reverentiâ, vertens se ad cornu Epistolæ* (quod semper facit, quoties se vertit, Lohner *p. 6. t. 2. n. 3. litt. P.*) *descendit post infimum gradum Altaris, ut ibi faciat Confessionem.* Descendens autem aliquantulùm ad latus Evangelij se retrahat, ne directè descendendo Cruci, vel Tabernaculo terga vertat. Bauldr. Gerlac. cit. §. *24.*

Sistit autem se Sacerdos post infimum gradum Altaris, ut Rubrica præscribit, non supra gradum, sed in plano Capellæ in signum humilitatis, quia facturus est confessionem. Quòd si sint plures

ordines graduum, satis erit descendere post infimum gradum primi ordinis. Castald. *l. 2. sect. 8. c. 1. n. 12.* Quart. *p. 2. t. 2. n. 4. ¶. Tertiò.* Si verò nullus sit gradus, aliqua distantia inter Altare, & Celebrantem fiat. Bauldr. hîc *num 3.*

Unum advertendum hîc est, quòd, etsi Bauldr. *p. 3 c. 5. num. 6.* scribat, ut Celebrans sive privatim, sive solemniter celebret, accedens ad medium Altaris, vel recedens à medio semper faciat profundam Cruci reverentiam, etiamsi specialiter non annotetur in Rubricis; attamen pro conformitate bene servatur pius multorum usus (ut loquitur Cantelm. *c. 1. §. 5.*) qui faciunt simplicem inclinationem Cruci toties, quoties accedunt ad medium Altaris, ut ad dicendum *Kyrie eleison*, &c. vel quando inde discedunt, e. g. dicto *Suscipe sancte Pater*, &c. ad infundendum vinum in Calicem, &c. nisi expressè aliter in Rubrica habeatur. Consentit Gerlac. *p. 2. t. 2. §. 16.* dicens: Inclinatio solius capitis fit, quoties in Rubricis exprimitur caput esse inclinandum, quam Celebrans facit versus Crucem, quotiescunque à medio discedit Altaris, & eò accedit, &c.

Notandum etiam est Sacerdotibus, qui ante descensum ad inchoandam Missam, intentionem faciunt, vel renovant nonnihil subsistentes, quòd hoc non videatur esse contra Rubricas; dummodo descensuri aliam iterum Cruci reverentiam faciant, Lohner *p. 6. t. 2. num. 3. litt. O.* & dummodo in facienda, vel renovanda hac intentione non nimiùm se detineant.

TITU-

TITULUS III.

De Principio Missæ, & Confessione facienda.

I.

SAcerdòs cùm primùm descenderit sub infimum gradum Altaris (ut Tit. præc. *num. 4. ℣. Sistit autem*, dictum est) *convertit se ad ipsum Altare, ubi stans in medio, junctîs manibûs ante pectus, extensis & junctis pariter digitis, & pollice dextro super sinistrum positô in modum Crucis* (*quod semper servatur, quando junguntur manus, præterquàm post consecrationem*) *detecto capite, factâ priùs Cruci, vel Altari profundâ reverentiâ, vel, si in eo sit Tabernaculum SS. Sacramenti, facta genuflexione* (ut suprà *tit. 2. num. 2.* & ℣. *Contra hanc.* eod. habetur) *erectus incipit Missam.*

II. *Stans igitur Celebrans ante infimum gradum Altaris, ut suprà, producens manu dextera à fronte ad pectus signum Crucis* (eô modô, quô *num. seq.* notatur) *dicit intelligibili voce:*

In nomine Patris, & Filij, & Spiritûs sancti. Amen.

Et postquam id dixerit, non debet advertere quemcunque in alio Altari celebrantem, etiamsi Sacramentum elevet, sed continuatè prosequi Miss. sam suam usque ad finem. Ritus autem signandi aliquid signô Crucis est sequens.

III.

III. *Cùm Sacerdos se ipsum signat, semper sinistram ponit infra pectus*, ita, ut sit extra terminos Crucis à dextra impressæ, sed tamen supra Cingulum. Gav. hoc loco, *litt. P. In alijs Benedictionibus, cùm est ad Altare, & benedicit Oblata, vel aliquid, ponit eam super Altare, nisi aliter notetur. Se ipsum benedicens, vertit ad se palmam manûs dextræ, & omnibus illius digitis junctis, & extensis, à fronte ad pectus, & ab humero sinistro ad dextrum, signum Crucis format. Si verò alios, vel rem aliquam benedicit, parvum digitum vertit ei, cui benedicit, ac benedicendo totam manum dextram extendit omnibus illius digitis pariter junctis, & extensis : quod in omni Benedictione observatur.*

IV. *Postquam dixerit*, In nomine Patris, &c. *ut suprà, jungens iterum manus ante pectus pronunciat clara voce*, Antiph.

Introibo ad Altare Dei.

Minister retrò post eum ad sinistram genuflexus prosequitur:

Ad Deum, qui lætificat juventutem meam.

Deinde eodem modo stans incipit, & prosequitur cum Ministro, vel Ministris, alternatim Psalmum.

Sac. Judica me Deus, & discerne causam meam de gente non sancta; ab homine iniquo & doloso erue me.

Minist.

Minist. ℟. Quia tu es Deus,&c.

S. Emitte lucem tuam, & veritatem tuam: ipsa me deduxerunt, & adduxerunt in montem sanctum tuum, & in tabernacula tua.

R. Et introibo,&c.

S. Confitebor tibi in cithara Deus, Deus meus: quare tristis es anima mea, & quare conturbas me?

R. Spera in Deo,&c.

S. Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto.

Cùm dicit: Gloria Patri, &c. *caput Cruci inclinat.*

R. Sicut erat in principio,&c.

Qui finito, repetit Antiphonam:

S. Introibo ad Altare Dei.

R. Ad Deum, qui lætificat juventutem meam.

Hic *Psalmus*, Judica me Deus,&c. *nunquam prætermittitur, nisi in Missis Defunctorum, & in Missis de Tempore, à Dominica Passionis inclusivè, usque ad Sabbatum Sanctum exclusivè: in quibus semel tantùm dictâ Antiphonâ*, Introibo,&c. *cum Ministris ut suprà, statim subjungit,* ℣. Adjutorium nostrum, &c. In Missis tamen Votivis de Passione, vel de Cruce, quæ dicuntur infra

fra Hebdom. Passionis, non est omittendus; nec *Gloria Patri, &c.* ad Introit. & Lavabo. S. R. C. *10. Febr. 1647.*

Sunt autem singula verba, quæ ad sacrum Missæ Officium pertinent, ab unoquoque Sacerdote cum omni attentione, distinctione, gravitate, animique sedatione pronuntianda; ita, ut non nimiùm præceps sit, atq; festinus, nec tamen æquô tardior, aut prolixior; majorem quippe ædificationis publicæ, quàm sui affectûs rationẽ semper habere debet. Quod ut honestè fiat, semi - horæ spatium Missis privatis & necessarium esse, & sufficere, arbitratur Gerlac. *p. 2. t. 3. §. 11.* Gav. *p. 3. t. 11. n. 13.* Scortia *lib. 2. c. 19.* Quart. *p. 1. t. 16. dub. 6. v. Ad tertium.* vocans mediam horam, vel paulò ultrà, pro Missa *spatium conveniens & justum.* Quod tamen non ita intelligendum videtur, quasi necessariò totum istud spatium sola Celebratione insumendum sit, præsertim, ubi ipsius Missæ celebrandæ brevitas, vel Celebrantium devota dexteritas occurrit. Quare optima est Praxis, si accedendo ad Altare, celebrando, & ab Altari ad Sacristiam redeundo, dimidiæ horæ spatium; vel paulò ultrà; insumatur; sic enim fiet Sacrificium Deo acceptabile, audientibus autem in ædificationem, non in scandalum, quale non rarò illorum est, qui gloriantes in dexteritate sua, & alijs placere volentes, unius vix non quadrantis spatiô Missam deblaperant, & neglectîs Ecclesiæ sanctæ Rubricîs sine devotione, attentione, & fervore negli-

genter, tepidè, & perfunctoriè solummodò sacrificantes, non Sacerdotes Domini, & Christi Personam, sed mimos magìs, & histriones (prout loquitur S. Aug. *serm. 251. de Temp.*) agere videntur. Quart. cit. *part. 1. tit. 16.*

Est igitur insignis defectus, dicere Missam nimis festinanter, syncopando verba, & transportando Cæremonias, nunc ante, nunc post tempus in Rubrica præscriptum, cum exigua devotione, & mala ædificatione populi, qui assistit; ut bene de his dici possit: *Non timent Dominum, neque custodiunt Cæremonias ejus. 4. Reg. 17.* Cantelm. *c. 10. §. 3.* Ex quo sequitur, pessimè facere illos, qui in Missa nunquam otiosi (ut ajunt) euntes, redeuntes, & quodcunque facientes semper orant, & semper contra ordinem, ac præscriptum Rubricæ faciunt.

Cæterùm, occasione præfatæ Rubricæ notandum, & maximè observandum est, in Missa quædam *Voce clara* (ità, ut à circumstantibus audiri, & intelligi possint, Bauldr. *p. 3. c. 2. n. 2.*) alia *mediocri* (ità, ut à Ministris, & aliquibus tantùm, seu proximis circumstantibus possint percipi, Idem) & alia *submissa* voce, sive secretò dicenda esse. Voce *clara*, *convenienti*, & *intelligibili*, dicuntur *Primò:* Totum principium Missæ, *In nomine Patris, &c. Introibo ad Altare Dei, &c.* usque ad *Aufer à nobis, &c.* exclusivè. 2. Ab Introitu inclusivè, omnia usque ad *Munda cor meum, &c.* exclusivè. 3. A *Dominus vobiscum*, ante Evan-

gelium

gelium inclusivè, omnia usque ad Offertorium inclusivè, exceptô, *Per Evangelica dicta deleantur nostra delicta*, quod dicitur secretò. 4. Præfatio usque ad *Sanctus*, exclusivè. 5. Post Consecrationem ante *Pater noster*, verba: *Per omnia sæcula sæculorum*, cum toto *Pater noster*. 6. Post fractionem Hostiæ, *Per omnia sæcula sæculorum*, & *Pax Domini sit semper vobiscum*, cum toto *Agnus Dei, qui tollis, &c.* 7. Post Sumptionem: Communio, Orationes, seu Postcommuniones: & sequentia (exceptô, *Placeat tibi sancta Trinitas, &c.* quod secretò dicitur) omnia usque ad ultimum Evangelium inclusivè. Rubr. *p. 1. t. 16. num. 1.* Bauldr. cit. *num. 3.* Cantelm. *c. 9. §. 3.* Lohner *p. 2. t. 32. §. 4.* &c.

Voce *mediocri*, seu *mediâ*, dicuntur, 1. Duo verba: *Orate Fratres.* 2. *Sanctus, &c.* post Præfationem usque ad, *Te igitur Clementissime, &c* exclusivè. 3. Tria verba: *Nobis quoque peccatoribus.* 4. Quatuor verba: *Domine, non sum dignus.* Bauldr. Cantelm. Lohner, citt. &c.

Voce *submissa*, sive *secretò*, dicuntur omnia, quæ vel altâ, vel media voce non dicuntur. Citt. Et in hoc notabiliter errant non pauci (prout inquit Cantelm. cit.) qui se faciunt audiri à circumstantibus, dicentes alta voce, vel mediocri, etiam verba Canonis & Consecrationis. Item, notabiliter deficiunt illi, qui ea, quæ deberent dicere voce alta, dicunt voce ita submissa, ut non percipiantur, cum admiratione ac tædio circumstan-

tium, &c. Idem. Quare omnino notanda sunt verba Rubricæ cit. *num. 2.* dicentis: *Sacerdos maximè curare debet, ut ea, quæ clara voce dicenda sunt, distinctè, & appositè proferat, non admodùm festinanter, ut advertere possit, quæ legit: nec nimis morosè, ne audientes tædio afficiat: neque etiam voce nimis elatâ, ne perturbet alios, qui fortasse in eadem Ecclesia tunc temporis celebrant: neque tam submissâ, ut à circumstantibus audiri non possit; sed mediocri, & gravi, quæ & devotionem moveat, & audientibus ita sit accommodata, ut, quæ leguntur, intelligant. Quæ verò secretò dicenda sunt, ita pronuntiet, ut ipsemet se audiat, & à circumstantibus non audiatur.*

V. *Repetitâ Antiphonâ*, Introibo, &c. *dextera manu producens signum Crucis à fronte ad pectus, dicit:*

℣. Adjutorium nostrum in nomine Domini.

℟. Qui fecit cœlum, & terram.

Deinde Altari se profundè inclinans, junctis manibûs, dicit & prosequitur eodem modo stans inclinatus, donec à Ministro, vel Ministris dictum sit Misereatur, &c.

Confiteor Deo omnipotenti, B. Mariæ semper Virgini, beato Michaëli Archangelo, &c.

Mini-

Minister respondet:

Misereatur tui omnipotens Deus, &c.

Sacerdos dicit:

Amen.

Et *cùm incipitur à Ministris*, Confiteor, &c. *se erigit.* Ubi notandum est, quòd, *cùm dicit*, mea culpa, *ter pectus dextra manu*, id est, digitîs omnibûs dextræ manûs in unum acumen contractîs, & parùm reflexîs, non autem pugnô manûs (Lohner *p. 6. t. 3. n. 5. litt. N.* Bauldr.) *percutiat, sinistrâ infra pectus positâ.* Rubr. Item: Celebrans se in Missa privata non vertit ad Ministrum, vel Ministros, dicens: *vobis fratres, & vos fratres*, vel *Misereatur vestri, &c.* & hæc verba dicit eodem modo, etiamsi unicum tantùm Ministrum habeat. Gerlac. cit. §. *13.* Lohner cit. *litt. O.* item, *p. 2. tit. 7. n. 4.* Cantelm. *c. 10. §. 7.* Item: in *Confiteor*, non est addendum nomen Patroni, aut alterius Sancti sine Papæ licentia: quia id Pius V. prohibuit teste Bauldr. *p. 3. t. 3.* nisi consuetudo Diœcesis, aut Ordinis id exigat. Lohner *p. 2. tit. 7. n. 4.*

VI. *Factâ à circumstantibus confessione: Celebrans stans* junctîs manibûs erectus, *respondet:*

Misereatur vestri omnipotens Deus, & dimissis peccatis vestris perducat vos ad vitam æternam.

℟. Amen.

Dicit autem *vestri*, & *vestris*, etiam uno tantùm præsente, Gav. *p. 2. t. 10. num. 6. litt. F.* Arnaud. prout etiam *num. præc.* dictum. *Deinde producens manu dextra à fronte ad pectus signum Crucis*, ut suprà *num. 3. dicit:*

Indulgentiam, absolutionem, & remissionem peccatorum nostrorum, tribuat nobis omnipotens & misericors Dominus.

℟. Amen.

Et stans inclinatus mediocriter (Cantelm. Lohn. *p. 6. t. 3. n. 8.* Gerlac. *p. 2. tit. 3. §. 18.*) *junctîs manibûs prosequitur clara voce* alternatim cum Ministro:

S. Deus tu conversus vivificabis nos.

R. Et plebs tua lætabitur in te.

S. Ostende nobis Domine misericordiam tuam.

R. Et salutare tuum da nobis.

S. Domine exaudi Orationem meam.

R. Et clamor meus ad te veniat.

S. Dominus vobiscum.

R. Et cum Spiritu tuo.

S. Oremus.

Hoc verbum *Oremus*, dicit clara voce, & adhuc inclinatus, ut suprà (Bauldr. Gérlac. Lohn. &c.) attamen, *cùm hoc dicit, extendit, & jungit manus*; sed eas non demittit, iterúmque in altum elevat, quod est expressè contra hanc Rubricam, ut quæ tantùm extendi, iterúmque jungi vult manus. Lohner *p. 6. t. 3. n. 8. litt. T.*

¶ Contra hanc Rubricam errant: 1. qui ad finem, *Confiteor* Ministri respondent, *Amen*. 2. Qui non faciunt differentiam inter profundam inclinationem ad, *Confiteor*, *&c.* & inter inclinationem mediocrem ad, *Deus tu conversus*, *&c.* aut simplicem ad, *Gloria Patri*, *&c.* Cantelm. *c. 10. §. 6. num. 4. & seq.* 3. Qui præsente uno tantùm Ministro in *Confiteor*, & *Misereatur* dicunt, *Tibi frater*, *te frater*, *&c.* locò *Vobis fratres*, *&c.* utentes singulari pro plurali contra id, quod dictum est hoc, & *præc. num.* Item, qui ad ejusmodi verba se convertunt ad Ministrum. *num. præc.* 4. Qui ad *Oremus*, non integras manus, sed superiorem earundem solummodò partem, hoc est, octo digitos tantùm, disiungunt. Rubr. Quod etiam in sequentibus toties, quoties manus disiungendæ sunt, notandum est.

TITULUS IV.

De Introitu, Kyrie eleiſon, & Gloria in excelſis.

I.

Dum dicit, Aufer à nobis, quæſumus Domine, &c. *Celebrans junctis manibus aſcendit ad medium Altaris, & ibi inclinatus* (humerorum intellige inclinationem, quæ ſemper intelligitur, quando vox *profundè* non additur, Lohner *p. 6. t. 3. n. 8. litt. S.*) *manibúſque item junctis ſuper eo poſitis, & ita, ut digiti parvi duntaxat frontem, ſeu medium anterioris partis tabulæ, ſeu Menſæ Altaris tangant, reſiduo manuum inter Altare, & ſe retento, pollice dexiro ſuper ſiniſtrum in modum Crucis poſito* (*quæ omnia ſemper obſervantur, cùm manus junctæ ſuper Altare ponuntur*) *ſecretò dicit:*

Oramus te Domine per merita Sanctorum tuorum,

& cùm dicit:

Quorum Reliquiæ hîc ſunt,

oſculatur Altare in medio, manibûs extenſis æqualiter hinc inde ſuper eo poſitîs: quod ſemper ſervatur, quando oſculatur Altare: ſed poſt conſecrationem pollices ab indicibus non diſiungunzur.

Pro hujus Rubricæ Parentheſi, *Quæ omnia ſemper*

semper observantur, &c. penitiùs intelligenda, notanda sunt verba Bauldr. *p. 3. c. 6.* ubi *num. 2.* sic scribit: *Celebrans junctas tenet manus super Altare ante, & post consecrationem uno, & eodem modo. Ita autem junctas tenet, ut parvi digiti tantùm frontem, seu medium anterioris partis tabulæ, seu mensæ tangant, residuo manuum inter Altare, & se retento, pollice dextro in modum Crucis super sinistrum posito, nisi post consecrationem, quia tunc pollices ab indicibus non disiungere debet,* ex Rubr. Missal. *t. 4.* Hæc ille; Lohner. *p. 6. tit. 4. n. 1.* Gav. *p. 2. t. 9. n. 1. litt. A.* Gerlac. *p. 2. t. 9. §. 2.* Quart. *p. 2. t. 9. n. 2. ℣. Tertiò.* Quare

¶ Errant multi, qui post Consecrationem manus junctas integras collocant super Corporale, contra prædictam Rubricam. Bauldr. Lohn. citt. Cantelm. *c. 10. §. 20. n. 1.* 2. Qui dicto *Oremus* ante, *Aufer à nobis*, se erigunt quidem, sed antequam ad Altare ascendant, aliam ibidem Cruci inclinationem, &c. faciunt. 3. Est etiam error, dicere Orationem secretam, *Oramus te Domine, &c.* antequam manus superimponantur Altari; vel non ponere eas priùs, nec posteà. Cantelm. *c. 10. §. 8.*

Porrò, quoniam in Rubrica etiam dicatur: *Osculatur Altare in medio, manibus extensis, &c.* pro tollendo omni dubio, notentur verba Card. Cantelm. *c. 2. §. 3.* quæ sic sonant: *Extenduntur manus supra Altare, quoties Sacerdos osculatur*

tur Altare, vel facit genuflexionem; & si sit ante, vel post consecrationem, observetur illud, de quo fuit dictum c. 1. §. 6. scilicet: *Manus ante consecrationem Sacerdos teneat extra Corporale, quantùm commodè fieri potest, & post Consecrationem juxta Rubricam teneat supra Corporale.* Ita ille; cui consentit Gerlac. *p. 2. t. 2. §. 18.*

Cæterùm, quoad osculum servanda sunt verba Rubricæ: *In omni deosculatione sive Altaris, sive libri, sive alterius rei, non producitur signum Crucis pollice, vel manu super id, quod osculandum est.* Item, verba Gav. hoc loco, & Gerlac. *p. 2. t. 4. §. 3.* scilicet: *Caveat Celebrans, ne, dum osculatur Altare, à latere illud osculetur, sed in medio, ubi sunt Reliquiæ Sanctorum: ubi verò non sunt Reliquiæ Sanctorum (ex dispensatione Apostolica) omitti debent verba,* Quorum Reliquiæ hîc sunt, *eóque casu osculum Altaris fieri debet ad ea verba:* indulgere digneris. Item, vitandus est error quorundam, qui se inclinant quidem quasi Altare osculaturi; attamen ipsum Altaris osculum omnino intermittunt.

II. *Osculato Altari,* verbísque, *& omnium Sanctorum: ut indulgere, &c.* absolutîs, *accedit* absque facta Cruci, post Altaris osculum, inclinatione (Gerlac. cit. §. 5.) *ad cornu ejus sinistrum, id est, Epistolæ: ubi stans versus Altare, & producens à fronte ad pectus signum Crucis* (absque eo, ut proferat: *In nomine Patris, &c.* Gerlac. *cit. §. 6.*) *incipit intelligibili voce Introitum Missæ, & prosequitur junctîs manibûs.* *Introi-*

Introitus.

Puer natus est nobis, & Filius datus est nobis: cujus imperium super humerum ejus: & vocabitur nomen ejus, magni consilij Angelus. *Psalmus.* Cantate Domino canticum novum: quia mirabilia fecit.

Cùm dicit:

Gloria Patri & Filio, & Spiritui sancto.

tenens junctas manus, caput (non personam, seu corpus; quod & in sequentibus nota, Gav. in hunc loc. Gerlac. Bauldr. &c.) *inclinat versus Crucem.* Tunc erectus, ut suprà pergit: *Sicut erat in principio, &c.* Hoc dicto, repetit ab initio Introitum, usque ad Psalmum exclusivè. *Sed cùm repetit Introitum, non signat se, ut priùs, & eo repetito, junctis manibûs ante pectus accedit ad medium Altaris, ubi* factâ Altari, seu Cruci priùs reverentiâ (Gerlac. cit. §. 8. & suprà *tit. 2. n. 4.* ℣. Unum advertendum.) *stans versus illud similiter manibûs junctis, dicit eâdem*, hoc est, intelligibili *voce ter* Kyrie eleison, *ter* Christe eleison, *& iterum ter* Kyrie eleison, *alternatim cum Ministro*, ut sequitur,

S. Kyrie eleison.
M. Kyrie eleison.
S. Kyrie eleison.

M. Chriſte eleiſon.
S. Chriſte eleiſon.
M. Chriſte eleiſon.
S. Kyrie eleiſon.
M. Kyrie eleiſon.
S. Kyrie eleiſon.

Si Miniſter, vel qui interſunt, Celebranti non reſpondent, ipſe ſolus novies dicit.

¶ Contra hanc Rubricam errant: 1. Qui oſculato Altari immediatè, antequam ad librum pervenerint, Introitum incipiunt. 2. Qui incipiunt *Kyrie eleiſon*, dum dicto Introitu, actualiter accedunt ad medium Altaris. Rubr. 3. Qui Introitum, & *Kyrie eleiſon*, dicunt in medio Altaris, Bauldr. cit. *tit. 4. Not. n. 3.* Cantelm. cit. §. *8. n. 2.* 4. Qui, dum in Introitu dicunt, *Gloria Patri, &c.* manus extendunt, & jungunt; cùm tamen juxta Rubricam junctas tenere debeant. Gerl. *p. 2. t.* 4. §. *7.* 5. Qui, antequam, Introitum inchoaturi, ſe ſignant, ipſum Introitûs initium ſignô Crucis pollice formatô ſignant.

III. *Dictô ultimô* Kyrie eleiſon, *Sacerdos ſtans in medio Altaris, & manus extendens, elevánſque uſque ad humeros (quod in omni manuum elevatione obſervatur) voce prædicta incipit, ſi dicendum ſit:*

Gloria in excelſis Deo.

Hoc notato, quòd, *cùm dicit*, DEO, *jungens manus*

nus caput Cruci inclinat, non tamen oculos elevat, Gerlac. cit. *tit. 4. §. 9. quo erecto, stans junctis manibus ante pectus, prosequitur usque ad finem:*

Et in terra pax hominibus bonæ voluntatis. Laudamus te. Benedicimus te. Adoramus te. Glorificamus te. Gratias agamus tibi propter magnam gloriam tuam. Domine DEUS Rex cœlestis, DEUS Pater omnipotens. Domine Fili unigenite JESU Christe. Domine DEUS, Agnus DEI, Filius Patris. Qui tollis peccata mundi, miserere nobis. Qui tollis peccata mundi, suscipe deprecationem nostram. Qui sedes ad dexteram Patris, miserere nobis. Quoniam tu solus sanctus, tu solus Dominus, tu solus altissimus, JESU Christe, cum sancto Spiritu, *in* gloria DEI Patris, Amen.

Cùm in hoc Hymno *Et in terra*, &c. *dicit*: Adoramus te, Gratias agimus tibi, & Jesu Christe: Suscipe deprecationem nostram, & *iterum* Jesu Christe, *caput Cruci inclinat. Cùm dicit in fine*: Cum sancto Spiritu, sinistrâ infra pectus positâ (Gavant.) *se ipsum à fronte ad pectus signat, interim absolvens*, In gloria Dei Patris, Amen. Volunt

qui-

quidem Gav. Gerlac. Quart. &c. ut ad verbum *Amen*, manus jungantur; quia tamen de hac junctione manuum Rubrica nihil dicit, hinc ea ab alijs sine scrupulo omittitur. Lohner *p. 2. t. 10. n. 5.* Est tamen error, ad *Gloria in excelsis*, manus vel non extendere, vel non elevare: aut ad verbum *Deo* manus non jungere, vel caput Cruci non inclinare. Rubr.

TITULUS V.

De Oratione.

I.

Dictô Hymnô, Gloria in excelsis, *vel, si non sit dicendus, eo omisso, Celebrans osculatur Altare in medio, manibûs hinc inde super eo, ut suprà (tit. 4. n. 1. ℣. Et quoniam.) extensîs; tum illîs ante pectus junctis, & demissîs ad terram oculîs* (quod hîc, & per totum Missæ Sacrificium toties, quotics juxta Rubricas ad populum se convertere debet, maximoperè notandum, & ædificandi, non scandalizandi populi causâ advertendum est: Vide suprà *tit. 2. n. 1.*) *vertit se à sinistro latere ad dexterum versus populum, hoc est, per eam partem, quæ respicit cornu Epistolæ, & extendens* (non tamen nimiùm, sed ad latitudinem corporis, Gerlac. cit. *tit. 5. §. 1.* Bauldr. quod & in sequentibus nota) *ac jungens manus ante pectus, ut priùs*, non tamen versùs terram, quasi eas à se abigendo, demittens, sed in altum erectas

erectas tenens (Gerlac. cit.) *dicit voce prædicta alta :*

S. Dominus vobiſcum.

R. Et cum Spiritu tuo.

& junctîs, ut priùs, manibûs revertitur per eandem viam ad librum, ubi eas extendens, & jungens ante pectus, capútque ſolum (Lohner) *Cruci inclinans, dicit:*

Oremus.

rum extendit manus ante pectus, ita ut palma unius manûs reſpiciat alteram, & digitis ſimul junctis, quorum ſummitas humerorum altitudinem, diſtantiámque non excedat; quod in omni extenſione manuum ante pectus ſervatur. Stans autem, ut ſuprà, extenſis manibus, dicit Orationem alta voce:

Oratio.

DEus, qui ſalutis æternæ beatæ Mariæ Virginitate fæcunda, humano generi præmia præſtitiſti: tribue quæſumus; ut ipſam pro nobis intercedere ſentiamus, per quam meruimus auctorem vitæ ſuſcipere, Dominum noſtrum JESUM Chriſtum Filium tuum; qui tecum vivit & regnat in unitate Spiritûs ſancti DEUS, per omnia ſæcula ſæculorum.

℟. Amen.

In

In hac vel simili Oratione, cùm dicit, *Iesum Christum*, caput Crùci inclinat, & *cùm dicit*, in unitate, *manus jungit*; non autem simul caput iterum inclinat. Cæterùm

Pro necessaria, & pleniori intelligentia sciendum, quòd Orationes in Missa triplicem potissimùm habere possint conclusionem, videlicet: 1: *Per Dominum*; vel; *Per eundem Dominum nostrum IEsum Christum Filium tuum, qui tecum vivit & regnat, &c.* 2: *Qui vivis & regnas cum Deo Patre in unitate Spiritûs sancti Deus, &c.* 3: *Qui tecum vivit & regnat in unitate Spiritûs sancti Deus, &c.* Pro his servanda est Rubrica, ut sequitur: *Cùm dicit:* Per Dominum nostrum; *jungit manus, eásque junctas tenet usque ad finem* ante pectus; nec plus elevantur, cùm fit inclinatio capitis versùs Crucem ad verbum JESUM, Cantelm. *c. 4. §. 3. Si concludit Oratio:* Qui tecum, *vel*, Qui vivis; *cùm dicit*, in unitate, *jungit manus* tantùm: nullo autem modo inclinat caput, nec se convertit ad Crucem, ut malè quidam. Gerlac. cit. *tit. 5. §. 3.* Cantelm. Bauldr. hîc, *n. 4.*

II. Notanda etiam sunt, & quidem per totam Missam, sequentia: *Cùm nominatur* Jesus, *caput versus Crucem inclinat: quod etiam facit, cùm nominatur in Epistola:* non autem sic, quandò pronuntiatur in Evangelio; quia si ibi proferatur, versùs librum Evangelij fit inclinatio. Lohner *p. 2. t. 32. §. 1.* & habetur infrà in propria Rubr.

Item,

Item, Quotiescunque dicit, *Oremus*, inclinat caput versus Crucem, nisi jam antè habeat inclinatum. Lohner cit. *Similiter ubicunque nominatur nomen B. Mariæ, vel Sanctorum, de quibus dicitur Missa, vel fit commemoratio* (quo tamen nomine hoc loco ne intelligas Suffragia communia Sanctorum in Oratione, *A cunctis*, sed commemorationem de Festo Simplici Sanctorum, vel de Octava, ad quorum nomina, etiam in Canone, nominata caput inclinatur, Gav. hîc, *litt. C.* Gerlac. *p. 2. t. 5. §. 7.*) *Item, in Oratione pro Papa, quando nominatur* (intellige, pro Papa vivente, & quando proprio nomine suo, non autem, quando *Papæ*, vel *Pontificis* solùm nomine exprimitur, Lohn. *p. 6. t. 5. n. 2. litt. M.* Cantelm. *c. 1. §. 4. n. 4.*) *semper caput inclinat, non tamen versus Crucem.* Quamvìs autem pro Papa vivente, ut mox dictum est, hujusmodi capitis inclinatio facienda sit, hæc tamen non fit pro ullo alio Prælato; & hoc non solùm in Collecta, sed etiam in Canone. Cantelm. cit. citans Gav. Quart. & alios.

Porrò, pro facienda inclinatione notanda etiam est doctrina Cantelmi *c. 1. § 5.* dicentis: Quando Celebrans ob aliquam rationem jam se inclinavit, antequam discedat à medio, uti osculando Altare ante *Dominus vobiscum*: vel, quando immediatè debet se inclinare, dum venit ad medium Altaris, puta, ad *Munda cor meum*: aut brevì, postquàm illuc venit, & Rubrica præscribit, ut fiat aliqua inclinatio, quemadmodùm ad

verbum *Deum*, in principio *Credo*; tunc ſuprà dicta inclinatio (quæ fieri jubetur toties, quoties accedit ad medium Altaris, vel inde diſcedit) omittitur.

Cæterùm, *ſi plures Orationes ſunt dicendæ, idem in eis, in voce, extenſione manuum, & capitis inclinatione, quòd ſuprà dictum eſt, obſervatur.*

III. *Si Altare ſit ad Orientem verſus populum, Celebrans verſa facie ad populum, non vertit humeros ad Altare, cùm dicturus eſt*, Dominus vobiſcum, Orate Fratres, Ite Miſſa eſt, *vel daturus benedictionem: ſed oſculato Altari in medio, ibi expanſis & junctis manibus ut ſuprà, ſalutat populum, & dat* benedictionem. Non tamen intelligitur hæc Rubrica de omni Altari ad Orientem, ſed de eo, in quo Celebrans habet, & Crucem, & populum ante faciem ſuam. Gav. hîc, *num. 3. litt. B.* Bauldr. *p. 3. tit. 5. num. 3. Not. 1.* Gerlac. *p. 2. tit. 5. §. 8.* Quart. &c. Quamvìs autem Rubrica ſolummodò loquatur de Altari verſus Orientem erectô, idem nihil ominus ſervandum omnino erit, etiamſi Altare ſit erectum verſus quamcunque mundi plagam, & ita diſpoſitum, ut Celebrans habeat & Crucem, & populum ante faciem ſuam. Quart. *p. 2. tit. 5. num. 3.*

¶ Contra hactenùs dicta deficiunt: 1. Dicentes ante Orationem, *Oremus*, dum adhuc ſtant in medio Altaris, non expectantes, donec ſint in loco Orationis dicendæ, ut Rubrica præcipit. 2. Qui

ad *Oremus*, manus solùm disiungunt, absque eo, ut eas iterum conjungant, vel etiam caput versus Crucem inclinent. Rubr. Cantelm. *c. 10. §. 9.* Item, qui ad *Oremus*, caput quidem Cruci inclinant, sed manus non disiungunt. Item, qui ad *Oremus*, caput quidem Cruci inclinant, sed manus non disiungunt. Item, qui ad *Dominus vobiscum* manus disiunxerunt quidem, sed ita disjunctas tenent, usque dum dicant *Oremus*. Rubr. 3. Qui ad *Dominus vobiscum*, extendentes & jungentes manus, etiam versus populum se inclinant. Gerlac. cit. *t. 5. §. 1.* 4. Qui ad conclusionem, *Per Dominum nostrum*, manus quidem jungunt, non tamen ad *Iesum* caput versus Crucem inclinant. 5. Qui in conclusione Orationum, *Qui vivis*, & *Qui tecum vivit, &c.* antequam dicant, *in unitate*, manus jungunt; aut juxta Rubricam manus quidem rectè jungentes, insuper etiam inclinationem capitis superaddunt. 6. Qui sub Orationibus digitos in altum non erectos, sed in æquali cum palmis altitudine constitutos, & quasi jacentes tenent. Lohner cit. *tit. 5. num. 1. litt. H.* Et quoniam sub Orationibus, & aliàs, quando manus elevatæ ita teneri debent, ut palma unius manûs alteram respiciat, etiam distantia manuum cum decore observanda sit, ita, ut neque nimis inter se distantes, neque etiam nimis propinquæ sint invicem, sed medium servetur; hinc, ut istud facilè, & uniformiter præstetur, uterque cubitus bino lateri conjungatur. Lohner cit.

IV. *In Quatuor Temporibus, vel aliàs, quando dicendæ ſunt plures Orationes cum Prophetiis, dictô*, Kyrie eleiſon, *in medio Altaris, revertitur* (factâ priùs Cruci competente reverentiâ) *ad cornu Epiſtolæ, ubi ſtans ante librum extenſis, & junctis ante pectus manibus, & caput Cruci inclinans dicit:* Oremus, Flectamus genua, *& illicò manibus ſuper Altare extenſis, ut ſe ipſum ad Altare ſuſtineat* (quod ſemper facit, quando genuflectit, digitîs ſimul junctîs, Bauldr. hîc *num. 1.*) *genuflectit* unico genu (Gav. hîc, Bauldr. cit.) ita, ut non priùs illa verba, *Flectamus genua*, profe-rat, & tunc primùm genuflectat, ſed *genuflectit, cùm dicit*, Flectamus genua, prout præſcribit Rubr. Miſſal. *p. 1. tit. 17. num. 1. & ſine morâ ſurgens, eadem voce Miniſtro reſpondente*, Levate, *manibus extenſis dicit Orationem ut ſuprà, & in concluſione eas jungit. Dum autem legit Prophetias, tenet manus ſuper librum, vel Altare poſitas, ut mox dicetur de Epiſtola.*

Eſt autem pro genuflexione à Celebrante facienda notandum, quòd genuflectendo (niſi infirmitas, difficultas, vel alia cauſa juſta obſit) toties, quoties debeat genu terram tangere, ſuſtinendo ſe manibus extenſis ſuper Altare, non autem conjunctis, ut dictum eſt. Tenet autem genuflectendo manus extenſas ante conſecrationem extra Corporale, quantùm commodè poteſt; & poſt conſecrationem juxta Rubricam ſupra Corporale. Attamen genuflectendo nullam aliam adjungit ca-

pitis,

pitis, vel corporis inclinationem. Cantelm. *c. 1. §. 6.* Porrò, circa præfatam genuflexionem advertendum, ut dum ea, ſicut oportet, uſque ad terram fit, non nimis præcipitanter fiat, nec cum tanto impulſu, & impetu, ut circumſtantes pulſum genuflexione ad terram factum percipiant; ſed cum devota, humili, & modeſta gravitate, excludente tamen nimiam, aut etiam affectatam potiùs, quàm devotam in genuflectendo tarditatem.

TITULUS VI.

De Epiſtola, Graduali, & alijs, uſque ad Offertorium.

I.

Dictîs Orationibus, Celebrans poſitîs ſuper librum, vel ſuper Altare manibûs, ita, ut palmæ librum tangant, vel ut placuerit, librum tenens, legit Epiſtolam intelligibili voce,

Lectio Epiſtolæ B. Pauli Apoſtoli ad Titum.

Chariſſime, apparuit gratia Dei Salvatoris noſtri omnibus hominibus erudiens nos, ut abnegantes impietatem, &c.

Et, Epiſtolâ finitâ, *reſpondetur à Miniſtro:*

Deo gratias.

Et similiter stans eodem modo prosequitur Graduale, Alleluja, & Tractum, *ac* Sequentiam, *si dicenda sint.*

Graduale.

VIderunt omnes fines terræ salutare DEI nostri: jubilate DEO omnis terra. ℣. Notum fecit Dominus salutare suum: ante conspectum gentium revelavit justitiam suam. Alleluja, alleluja. ℣. Multifariè olim DEus loquens patribus in Prophetis, novissimè diebus istis locutus est nobis in Filio. Alleluja.

Quibus dictis, ipsemet (si alius quisquam non adsit) *seu Minister portat librum Missalis ad alteram partem Altaris in cornu Evangelij, & dum transit ante medium Altaris, caput Cruci inclinat, & Missale sic locat, ut posterior pars libri respiciat ipsum cornu Altaris, & non ad parietem, sive ad partem ejus contra se directam.*

II. *Locatô Missalî in Altari, Celebrans redit ad medium Altaris, ibique* absque prævia Cruci factâ reverentiâ (Cantelm. *c. 1. §. 5.*) *stans junctis manibus ante pectus, elevatisque ad Deum oculis, & statim demissîs, tum profundè inclinatus* manibus itidem ante pectus junctîs, non super Altare positîs (Gerlac. cit. *tit. 6. §. 1.* Cantelm. *c. 2. §. 2.* Lohn. *f. 2. t. 15. num. 1. &c.*) *dicit secretò:*

Munda

MUnda cor meum, ac labia mea, Omnipotens DEus, qui labia Isaiæ Prophetæ calculo mundâsti ignito: ita me tua grata miseratione dignare mundare, ut sanctum Evangelium tuum dignè valeam nuntiare. Per Christum Dominum nostrum, Amen.

Jube Domine benedicere. Dominus sit in corde meo, & in labijs meis; ut dignè & competenter annuntiem Evangelium suum, Amen.

Dicit autem *Domine*, non *Domne*, quia à Deo non ab Homine benedictionem petit. Lohner *part. 6. tit. 6. num. 2. litt. F. Quibus dictis*, absque facta Cruci aliâ reverentiâ, *vadit ad librum Missalis, ubi stans versus illum junctis manibus ante pectus, dicit intelligibili voce:*

S. Dominus vobiscum.

R. Et cum Spiritu tuo.

Deinde pollice dextera manûs signo Crucis signat primò librum super principio Evangelij, quod est lecturus, posteà se ipsum in fronte, ore, & pectore, dicens:

Sequentia (vel, Initium) sancti Evangelij secundùm N.

R. Gloria tibì Domine.

Ubi notandum est, quòd se Sacerdos signet non una sola Cruce magna à fronte ad pectus ducta, sed tribus parvis in fronte, ore, & pectore. Dum signat librum, sinistra manus ponenda est vel super Altare, ut placet Castaldo *l. 2. sect. 7. cap. 3. num. 3.* vel super librum, ut vult Gavant. hîc, quia non est benedictio. Quart. *p. 2. t. 6. n. 2. v. Tertiò, dicens.* Cùm verò signat se ipsum in fronte, ore, &c. tenet sinistram infra pectus. Castald. Quart. citt. Gerlac. Fiant autem hæc Crucis signa pollice tantùm, non cum indice & pollice conjunctis in formam Crucis, & reliqua manu in longum extensa. Gav. cit. *t. 6. n. 2. litt. D.* Gerlac. Lohner. *p. 6 t. 6. n. 2. litt. H.*

Tum junctis iterum manibus ante pectus, stans ut suprà, prosequitur Evangelium usque ad finem.

In illo tempore: Postquam consummati sunt dies octo, ut circumcideretur puer, &c.

Quo finito, minister stans in cornu Epistolæ post infimum gradum Altaris, respondet:

R. Laus tibi Christe.

Et Sacerdos elevans parumper librum, osculatur principium Evangelij, dicens:

Per Evangelica dicta deleantur nostra delicta.

præterquàm in Missis Defunctorum, & nisi celebret coram Summo Pontifice, Cardinali, & Le-

gato

gato Sedis Apostolicæ, vel Patriarcha, Archiepiscopo, & Episcopo in eorum Residentijs, quo casu defertur cuilibet prædictorum (cuilibet solitariè accepto, intellige, Lohner *p. 6. t. 6. n. 2. litt. L.*) *osculandus liber, & Celebrans tunc non osculatur illum, nec dicit:* Per Evangelica dicta, &c. quia hic ℣. semper omittitur omissô osculô, Bauldr. hîc. Pro hoc tamen puncto sequentia notentur: Si plures Prælati æquales interessent Missæ, nulli dabitur osculandus liber, nec etiam Celebranti; si plures inæquales, tunc digniori tantùm. Gav. hic, citans Cærem. Episc. *lib. 1. cap. 30* Gerlac. *p. 2. tit. 6. §. 10.* Ne tamen in hoc, vel simili casu errare contingat, quoad fieri potest, Particularia quoque Diœcesana, &c. consulantur, & observentur. De Principibus Gav. hoc loco *litt. R.* in fine, sic scribit: Principibus magnis ex tolerantia, non autem inferioribus laicis defertur: & illis alius liber deferendus est, non idem ipse Celebrantis, qui proprium eo casu semper oscylari debet librum, & dicere verba, *Per Evangelia dicta, &c.* Gerlac. *p. 2. t. 6. §. 11.* Lohner, &c. *Cùm autem nominatur* Jesus, *caput versùs librum inclinat, & eodem modo versùs librum genuflectit, cùm in Evangelio est genuflectendum.*

¶ Contra positam Rubricam deficiunt: 1. Qui ad *Munda cor meum, &c.* non faciunt totum illud, quod præscribit Rubrica, scilicet: elevare oculos ad principium, inclinare profundè, tenere manus junctas inter Altare & pectus, non autem

positas super Altare. 2. Qui incipiunt *Munda cor meum*, dum adhuc sunt in via ad medium Altaris. 3. Qui post *Munda cor meum, &c.* non dicunt, *Iube Domine benedicere, &c.* in Missis vivorum; vel, qui hoc dicunt in Missis Defunctorum; aut locò *Domine* dicunt *Domne*, ut in Missa Solemni à Diacono dicitur. Rubr. 4. Qui præfata Oratione dicta, vel se signant, vel dicunt: *In nomine Patris, &c.* vel osculantur Altare. Bauldr. *p. 3. tit. 6. num. 1.* 5. Qui lectô Evangeliô, antequam osculentur librum, eundem signant, sicut à principio, contra expressam Rubricam, suprà *tit. 4. num. 1. ℣. Caterùm.* 6. Qui ad finem Orationis, *Per Evangelica dicta, &c.* adjungunt, *Amen.* Cantelm. *c. 10. §. 10.* per tot. Gerlac. *tit. 6. §. 3. & 7.*

III. *Dictô Evangeliô*, osculatóque librô, & eô unà cum cussino ad medium Altaris prope Corporale collocatô (Gerlac. cit. *§. 7.*) *stans in medio Altaris versùs Crucem*, absque facta eidem prævia aliqua inclinatione (Cantelm. *c. 1. §. 5.*) *elevans & extendens manus, incipit, si dicendum sit:*

Credo in unum Deum.

Cùm dicit, in unum Deum, *jungit manus, & caput Cruci inclinat. Quo erecto, stans ibidem junctis ante pectus manibus, ut priùs, prosequitur usque ad finem:*

PAtrem omnipotentem factorem cæli & terræ, visibilium omnium & in-

& invisibilium. Et in unum Dominum JESUM Christum, Filium DEI unigenitum. Et ex Patre natum ante omnia sæcula. DEUM de DEO, lumen de lumine, DEUM verum de DEO vero. Genitum non factum, consubstantialem Patri: per quem omnia facta sunt. Qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de cœlis. Et incarnatus est de Spiritu sancto ex Maria Virgine: & Homo factus est. Crucifixus etiam pro nobis: sub Pontio Pilato passus, & sepultus est. Et resurrexit tertia die secundùm Scripturas. Et ascendit in cœlum: sed ad dexteram Patris. Et iterum venturus est cum gloria, judicare vivos & mortuos: cujus regni non erit finis. Et in Spiritum sanctum, Dominum & vivificantem: qui ex Patre, Filióque procedit. Qui cum Patre & Filio simul adoratur, & conglorificatur: qui locultus est per Prophetas. Et unam sanctam catholicam & Apostolicam Ecclesiam. Confiteor

unum

unum Baptisma in remissionem peccatorum. Et expecto resurrectionem mortuorum. Et vitam venturi sæculi, Amen.

In hoc Symbolo *cùm dicit*, JESUM Christum, *caput Cruci inclinat. Cùm dicit*, Et incarnatus est, *usque ad*, Et Homo factus est, *inclusivè*, *genuflectit.* Modum hujus notat Cantelin. *c. 10. §. 11.* dicens: Est error genuflectere utroque genu ad *Et incarnatus est*; inclinare caput, & junctas tenere manus supra Altare. Est autem juxta Rubricam incipere genuflexionem ad *Et incarnatus est*, & finire illam ad *Homo factus est*, sine inclinatione capitis, & manibûs extensîs supra Altare. Hæc ille. Quibus addendum, quòd in Missis privatis, ad verba *Et incarnatus est*, etiam in Festo Annuntiationis B. V. M. & tribus Missis in Nativitate Domini, non utrumque, sed unum solummodò genu flectendum sit. Lohner *p. 2. tit. 17. num. 7. Cùm dicit*, simul adoratur, *caput Cruci inclinat. Cùm dicit*, Et vitam venturi sæculi, Amen, *producit sibi manu dextera signum Crucis à fronte ad pectus.* Addit quidem Gavant. hîc: In verbo *Amen*, junge manus, ut diximus in fine Hymni Angelici: cùm verò Rubricæ id non præcipiant, potest sine scrupulo omitti. Lohner hîc, *litt. K.*

¶ Contra hanc Rubricam faciunt: 1. Qui, dum Missale cum cussino versûs Altaris medium collo-

collocant; aut immediatè, postquàm initium Evangelij in fine ejusdem oscúlati sunt, Symbolum incipiunt, cùm tamen id *stantes in medio Altaris* facere jubeantur. Rubr. 2. Qui idem Symbolum incipientes, manus vel non elevant, vel non extendunt, vel signo Crucis se signant. Rubr. 3. Errant, qui Symbolum, quando dicendum est, omittunt; vel dicunt, quando omittendum est. Quando autem illud dicendum sit, ad longum recenset Rubr. Missal. *part. 1. Tit. 11. num. un.* ubi videatur, ne non rarò supinus, vel omnino crassus error committatur.

TITULUS VII.

De Offertorio, & alijs, usque ad Canonem.

I.

Dicto Symbolo, vel, si non sit dicendum, post Evangelium Celebrans osculatur Altare in medio, & junctis manibus ante pectus, ibidem à manu sinistra ad dexteram (ut dictum est suprà, tit. 5. num. 1.) *vertit se ad populum extendens, ac jungens manus, dicit:*

℣. Dominus vobiscum.

℟. Et cum Spiritu tuo.

& junctis manibus revertitur per eandem viam ad medium Altaris, ubi extendens & jungens manus, capútque Cruci inclinans, dicit:

Ore-

Oremus.

Tum junctis, ut priùs, manibus, dicit Offertorium: & omnia, quæ usque ad finem Missæ in medio Altaris dicenda sunt, dicit ibidem stans versus ad Altare, nisi ubi aliter ordinatur.

Offertorium.

Tui sunt cæli, & tua est terra: orbem terrarum, & plenitudinem ejus tu fundâsti, &c.

¶ Deficiunt contra hanc Rubricam: 1. Qui dicunt Offertorium manibus expansis, & non junctis ante pectus. Gerlac. hîc. Cantelm. *c. 10. num. 1.* 2. Qui non legunt Offertorium in Missis Defunctorum, ut alias, sed recitando illud memoriter, detegunt interim Calicem, & faciunt alias Cæremonias subsequentes. Cantelm. cit. *num. 2.*

II. *Dictô Offertoriô discooperit Calicem*, adhuc super Corporale existentem, velúmque plicatum prope tabellam Secretarum ad cornu Epistolæ extra Corporale deponit, Gerlac. cit. *tit. 7. §. 4.* Lohner *p. 2. tit. 18.* & *p. 6. tit. 7.* Bauldr. &c. Deinde Calicem, velô tantùm ab eo remotô (Gerlac. cit.) *ad cornu Epistolæ sistit, & manu dextra amovet parvam pallam desuper Hostiam* (sinistrâ super Altare retentâ) *accipit* sola manu dextera de Calice *Patenam cum Hostia, & ambabus manibus usque ad pectus eam elevatam tenens, oculis ad Deum elevatîs, & statim demissîs, dicit:*

Susci-

Suscipe sancte Pater omnipotens æterne DEus, hanc immaculatam Hostiam, quam ego indignus famulus tuus offero tibi Deo meo, &c.

ut in Ordine Missæ *habetur.*

Cæterùm, pro elevatione oculorum notandum est, quòd, quamvis Rubrica præscribat, ut eleventur oculi nunc ad cælum, nunc ad Deum, intelligi debeat versùs Crucifixum. Cantelm. *c. 1. §. 1.* Tonnell. & alij. Consentit Bauldr. *p. 3. c. 6.* dicens: Quando Celebrans oculos elevat sursum, non est necesse, ut elevet caput, nec, ut quasi cælum respiciat, sed tantùm faciem Christi in Cruce pendentis. Attamen ab hac regula excipiendum videtur, si Oratio, in qua oculi elevandi sunt, directè & expressè ad Deum Patrem dirigatur: tunc enim oculos ad cælum, non autem ad Crucifixum elevandos esse videtur; nisi expressè aliter in Rubrica præscribatur.

III. *Si fuerint aliæ Hostiæ non super Patenam, sed super Corporale, vel in alio Calice, seu vase pro Communione populi consecrandæ, Calicem illum, seu vas,* antequam accipiat Patenam cum Hostia (Gav. hîc *litt. Y.*) *dexterâ discooperit, & intentionem suam etiam ad illas offerendas & consecrandas dirigens, dicit, ut suprà,* Suscipe sancte Pater, &c. *ut in Ordine Missæ. Quo dicto* (sive unam, ut priori numero, sive plures, ut hoc numero, Hostias obtulerit) *Patenam utraque manu tenens,*

tenens, cum ea facit signum Crucis super Corporale, & deponit Hostiam circa medium anterioris partis Corporalis ante se, & Patenam ad manum dexteram aliquantulùm subtus Corporale, quam exterso Calice, ut dicetur, cooperit Purificatoriò. Si autem adsit vas, seu Calix cum alijs Hostijs, ipsum cooperit aliâ Patenâ, vel Pallâ.

¶ Contra has Rubricas deficiunt: 1. Qui plicatô Calicis velô, cùm deberent ponere Calicem versùs cornu Epistolæ extra Corporale, & inde manu dextra levare Pallam pro oblatione Hostiæ faciendâ ambabûs manibûs, accipiunt quidem dexterâ Calicem ponendum in cornu Epistolæ, sed sinistrâ accipiunt, & intereà retinent Patenam cum Hostia & Palla desuper, contra id, quod expressè Rubrica ordinat. Cantelm. *c. 10. §. 12. num. 3.* 2. Qui, dum actu velum Calicis removent, vel plicant, vel Calicem ad cornu Epistolæ collocant, incipiunt Orationem, *Suscipe, &c.* 3. Qui non elevant oculos ad Orationem *Suscipe:* aut elevatos non mox iterum demittunt. Rubr. Cantelm. cit. *num. 4.* 4. Qui cum Patena & Hostia signum Crucis super Corporale facientes, Patenam una tantùm manu tenent, alterâ super Altare positâ. Rubr. Cantelm. *c. 6. §. 3. n. 2.* 5. Qui Hostiam in Corporali ponunt, antequàm Orationem, *Suscipe, &c.* integrè absolverint. Lohner. *p. 6. t. 7. n. 3. litt. N.* 6. Qui, dum cum Patena signum Crucis super Altare faciunt, idem in altum, quasi e ipsos benedicendo efformant. 7. Qui facta obla-

oblatione Hostiæ Patenam abstergunt ad propriam Casulam. Cantelm. cit. *num. 5.* 8. Qui acie Patenæ, ne Particula (ut ajunt) vel aliud quidquam in ea remaneat, extremitatem Corporalis percutientes, non nisi scissuras &c. in eo efformant, non recordantes, quòd, priusquàm, dictô *Pater noster &c.* Hostiæ Patena submittatur, hæc Purificatoriô, prout necesse fuerit, abstergi possit. 9. Qui integram Patenam sub Corporali abscondunt, cùm tamen solummodo *aliquantulùm*, scilicet secundùm minorem, vel mediam sui duntaxat partem, ut commodè Purificatoriô cooperiri possit, *subtus Corporale* deponenda sit. Rubr. Lohner cit. *litt. O.*

IV. *Deinde*, factâ priùs Cruci debitâ reverentiâ (Gerlac. hîc §. 7. Lohner &c.) *in cornu Epistolæ accipit Calicem, Purificatoriô extergit* (quod facit eodem modo, quo infrà *tit. 10. num. 5. V. Contra Rubricas. num. 8.* Calicis abstersio faciendo notatur) *& sinistrâ tenens illius nodum*, ac simul pollice ejusdem manûs Purificatorium, ita accommodatum, ut deflua ejus pars pedem Calicis contra casuras fortè ex ampullis guttas, ne aspergatur, communiat (Lohner *P. 6. t. 14. num. 46.*) *accipit ampullam vini de manu ministri* (*qui osculatur ipsam ampullam, non autem manum Celebrantis*, licèt eidem caput saltem inclinando, debitam exhibere reverentiam non obliviscatur, Gav.) *& ponit vinum in Calicem. Deinde eodem*

modo tenens Calicem, producit ſignum. Crucis ſuper ampullam aquæ, & dicit:

Deus, qui humanæ ſubſtantiæ dignitatem mirabiliter condidiſti, & mirabiliùs reformâſti:

Et infundens parùm aquæ in Calice proſequitur:

Da nobis per hujus aquæ & vini myſterium, ejus divinitatis eſſe conſortes, qui humanitatis noſtræ &c.

Si guttæ vini, aut aquæ diſperſæ appareant intra Calicem, tunc vel circumacto vino Calicis unit, vel Purificatoriô abſtergit, ac Calicem in cornu Epiſtolæ versùs medium Altaris ſiſtit, & Purificatorium taliter componit, ut Patenam, ſeu partem ipſius Corporalî non coopertam, tegat. Gav. Lohner cit. *num. 47. Si celebrat pro Defunctis, non facit ſignum Crucis ſuper aquam, ſed imponit absque benedictione, dicens Orationem:* Deus, qui humanæ ſubſtantiæ &c. *ut ſuprà.*

¶ Errant contra hanc Rubricam: 1. Qui accipiendo ampullam vini incipiunt Orationem, *Deus, qui humanæ &c.* non expectantes, uſque dum accipiatur altera aquæ, ſuper quam debet fieri ſignum Crucis eodem tempore, quo incipit præfatam Orationem. Rubr. Cantelm. *c. 10. §. 12. n. 6.* 2. Qui Purificatoriô integram cuppam Calicis circumtegunt, ſiniſtrâ tenentes ejusdem extremitates, donec vinum & aquam in Calicem poſuerint. 3. Periculosè errant, qui manum

Puri-

Purificatoriô obvolutam, volâ ad se conversâ, cuppæ Calicis simpliciter applicant, & sic cum periculo subversionis vinum & aquam in Calicem ponunt. 4. Qui accipiunt Patenam, & eam adhibent pro infundenda gutta aquæ in Calicem, quæ priùs ex ampulla cecidit supra Patenam; cùm de Rubrica Patena tali tempore debeat esse subtus Corporale. Cantelm. *c. 9. §. 1. num. 4.* 5. Qui pro infundenda aqua in Calicem, sinistræ manûs indicem supremis Calicis labijs imponunt, ut aquæ guttæ indici prædicto priùs affusæ, ex eodem in Calicem decidant.

V. *Impositâ aquâ in Calice, & finita Oratione prædicta*, reversus ad medium Altaris absque eo, ut Calicem secum deferat (Castald. *lib. 2. sect. 8. cap. 5. n. 5.*) factâ priùs Cruci debitâ reverentiâ (Lohn. hîc) *accipit manu dextra Calicem discoopertum* à cornu Epistolæ, sinistrâ interim super Altare positâ, *& stans ante medium Altaris, ipsum ambabus manibus elevatum tenens, videlicet cum sinistra pedem, cum dextra autem nodum infra cuppam, intentîs ad Deum*, hoc est, (ut notat Lohner *p. 6. t. 7. n. 5. litt. z.*) ad Crucem elevatîs *oculîs offert, dicens:*

Offerimus tibi, Domine, Calicem salutaris, tuam deprecantes clementiam: ut in conspectu divinæ Majestatis tuæ pro nostra, & totius mun-

di ſalute, cum odore ſuavitatis aſcendat. Amen.

Tenet autem Calicem ſub oblatione ita elevatũ, ut Cuppa Calicis non excedat oculos, neque ſit infra os, ad differentiam elevati Calicis conſecrati, ut monet Gav. *p. 2. t. 7. num. 5. litt. H* Arnaud. &c. *Oratione,* Offerimus tibi &c. *dictâ, facit ſignum Crucis cum Calice* (quem, dum ſignat, ambabus manibus tenet, Bauldr. *p. 3. tit. 7. num. 5.* Lohner *p. 2. t. 18. num. 5.* Gerlac. *p. 2. t. 7. §. 14.* Cantelm. *c. 5. §. 1. num. 3.*) *ſuper Corporale*, ut ſuprà *num. 3.* cum Patena, *& ipſum in medio poſt Hoſtiam collocat, & Pallâ cooperit. Deinde junctîs manibûs ſuper Altare poſitîs* (ut *tit. 4. num. 1. ℣. Pro huius Rubricæ.* dictum) *aliquantulùm,* ſeu mediocriter *inclinatus, dicit ſecretò:*

In Spiritu humilitatis, & in animo contrito ſuſcipiamur à te, Domine: & ſic fiat Sacrificium noſtrum in conſpectu tuo hodie, ut placeat tibi Domine Deus.

Poſteà erectus, elevans oculos, & ſtatim demittens (juxta Ord. Miſſæ) *manúsque expandens & ſtatim jungens ante pectus* (*quod ſemper facit, quando aliquid eſt benedicturus*, intellige de manibus tantùm, non de oculis elevandis, qui poſt conſecrationem defigendi potiùs ſunt in Hoſtiam conſe-

consecratam; & item, quando utraque manus est libera, nec earum altera est occupata ad Hostiam tenendam, seu Calicem, Gav. *p. 2. tit. 7. num. 5. litt. N.* Arnaud. Bauldr.) *dicit:*

Veni Sanctificator omnipotens æterne Deus:

Cùm dicit:

Et bene ✠ dic hoc Sacrificium tuo sancto nomini præparatum.

Signat manu dextra communiter super Hostiam & Calicem, sinistrâ positâ super Altare.

Ad formandas verò Cruces manu dextra, Regula sit, ut formentur duæ lineæ, prout pingitur in Missali, non autem quatuor puncta; & lineæ illæ non excedant mensuram palmi communis manûs. Gav. cit. *litt. P. ✠. Ad formandas.* Arnaud. hîc, *num. 7.* Gerlac. *p. 2. t. 7. §. 15.* Quòd si super Hostiam & Calicem communiter, hoc est, super utrumque simul signat, Crux ita formari debet, ut æqualiter altè fiat à Calice ad Hostiam, & transversè super oram anteriorem Pallæ, quæ Calicem tegit, absque eo, ut medietatem versùs Hostiam deprimat, sed tota Crux in æquali altitudine integrè formetur; & hoc toties, quoties Hostia & Calix simul signantur. Gav. cit. Cantelm. *c. 6. §. 3. num. 4.* Gerlac. cit. §. *15.* Lohner cit. *num. 7.* Arnaud. hîc, *num. 7.* Prætereà (subjungit Gerlac. cit. §. *16.*) in faciendis vivificæ Crucis consignationibus, exactissimè, perfectissimé-

que obſervet, ne circulos, varicationes digitorum, vel quævis alia figmenta potiùs, quàm ſacrum Crucis ſignum formare videatur: nec nimis celeriter, ſed diſtinctè ſignum Crucis formet, & regulari atque uniformi motu quaſi calamô lineas deſignans omni affectatione ſemota, manus ipſas ducat, atque deducat. Hæc Gerlac.

Utrùm autem pars transverſa Crucis manu quoque transversâ, vel rectâ fieri debeat, controvertunt Authores. Gavantus, & quotquot cum eo ſentiunt, volunt, ut *fiat transverſa pars Crucis manu quoque transversâ, non eâ rectâ, quâ ad abigendas à Calice muſcas utimur.* His tamen non obſtantibus Quart. Comment. in Rubr. Miſſal. *p. 2. tit. 3. ſect. 1. dub. 5.* tenet, & ut longè probabiliorem ſequitur, *lineam transverſam formandam eſſe non manu transversa, ſed extensâ in rectum.* Idem Caſtald. à Quart. citatus, Bonamic. Cantelm. qui *c. 6. §. 5.* ſic ſcribit: *Modus benedicendi, vel ſignandi res oblatas manu omnino extenſa, & digitis ſimul junctis, & extenſis videtur magis opportunus ſecundùm mentem Sac. Congregationis Rituum, prout eruitur ex aliqua Dalmatiarum 4. Aug. 1663. & in alia Albiganenſi 24. Iulij 1683. item anno 1704. menſe Ianuario.* Ita Cantelm. Probat autem Quart. Sententiam hanc ex Rubr. Miſſal. *p. 2. tit. 3. num. 5.* ubi habetur: *Si alios, vel rem aliquam benedicit, parvum digitum vertitet, cui benedicit, ac* NB. *benedicendo totam manum dextram extendit omnibus*

nibus illius digitis pariter junctis & extensis &c.

quod non fieret, si pars Crucis transversa manu transversa fieret: cùm sic parvum digitum non verteret rei benedicendæ seu Oblatis, sed parti laterali Altaris, quod est contra Rubricam. Deinde nulla est necessitas cogens ad contrarium; cùm hoc modo non destruatur, sed perfecta servetur forma Crucis: quia lineas Crucis non imaginandum est, esse formandas acumine totius manûs, seu longitudine illius, sed extremitate minoris digiti, ut colligitur ex Rubr. cit. Ita Castald. Quart. citt. Cùm igitur forma Crucis Quarti, Cantelm. &c. decentior, Rubricæ conformior (nam hæc loc. cit. vult, ut *benedicendo*, hoc est, Crucis signum super aliquam rem efformando, *tota manus dextra extendatur omnibus illius digitîs pariter junctîs & extensîs*) & menti S. R. Congregat. quæ *4. Aug. 1663.* decrevit, ut Cruces, quæ fiunt à Sacerdote super Oblata, fiant non manu transversa, sed manu recta in transversa parte Crucis, ut notat Pitton. *num. 234.* conveniens existat, ea omnino servanda, & benedicendo observanda est.

¶ Contra Rubricam hanc offendunt: 1. Qui Orationem *Offerimus &c.* incipiunt, antequam venerint ad medium Altaris. 2. Qui dictam Orationem *Offerimus &c.* non dicunt integram oculis ad Deum, seu Crucifixum defixis, & intentis. Lohner. Cantelm. *c. 6. §. 3. num. 3.* 3. Qui signum Crucis cum Calice unâ tantùm manu faciunt.

ciunt. Gerlac. cit. §. *14.* 4. Qui factô signô Crucis cum Calice ad verbum *Ascendat, Amen.* eundem altiùs elevant; aut cum Calice circulum faciunt, & tunc primùm eum super Corporale deponunt. 5. Qui dicunt Orationem, *In Spiritu humilitatis &c.* vel necdum, vel omnino non junctîs super Altare manibûs. Rubr. Cantelm. *c. 10. n. 13.* 6. Qui post dictum *Veni Sanctificator &c.* antequam signent super Oblata communiter, manus ante pectus non jungunt; vel alia ibidem notata non observant. Rubr.

VI. *Tum junctis ante pectus manibus, accedit,* factâ priùs Cruci debitâ reverentiâ (Lohner hîc, *litt. D.*) *ad cornu Epistolæ, ubi stans Ministrô aquam fundente lavat manus, id est, extremitates digitorum pollicis & indicis, dicens Psalmum:*

Lavabo inter innocentes manus meas: & circumdabo Altare tuum Domine.

Ut audiam vocem laudis &c.

Gloria Patri & Filio, & Spiritui sancto.

Sicut erat in principio &c.

In hoc Psalm. ℣. Gloria Patri &c. *prætermittitur in Missis Defunctorum, & in Missis de Tempore à Dominica de Passione usque ad Sabbatum sanctum exclusivè.* Neque in Missis Defunctorum illius locò dicendus est ℣. *Requiem æternam &c.* Gav. hîc, *litt. V.*

Cùm

Cùm verò Celebrans dicit ℣. *Gloria Patri &c.* caput inclinat ad Crucem, licèt sit in cornu Epistolæ, vel in medio Altaris. Ita autem lentè prosequatur Versus Psalmi *Lavabo*, ut eos cum absterssione finiat. Non dicat autem præfatum ℣. *Gloria Patri &c.* nisi in cornu Epistolæ, aut in medio Altaris, nequaquam in via. Gav. Gerlac. hîc §. 19. Lohner. Quart. *p. 2. tit. 6. sect. 3. dub. 2.*

Dum verò lavat manus, advertat, ut juxta Rubricam extremitates tantùm digitorum pollicis & indicis, non autem integras manus, lavet; neque Purificatoriô, sed manutergiô à Ministro sibi porrectô (vel in hujus defectu, propriô Strophiolô) non quidem in Altari, seu super Calicem, sed aliquo loco congruo conservatô, tergat. Gerlac. cit. §. 17. Nec aliquid aliud, e. g. os, nasus, vel ipsa facies eodem abstergendum, vel purgandum est.

VII. *Celebrans lotîs manibûs eas tergit* (ut dictum est) *& illîs antepectus junctîs revertitur ad medium altaris, ubi* absque facta Cruci reverentiâ, nisi fortè ratione *Gloria Patri &c.* in medio dicendi (Cantelm. *c. 1. §. 5.*) *stans, oculósque ad Deum elevans, & statim demittens, manibus junctis super Altare* (ut suprà *tit. 4. num. 1.*) *aliquantulum*, seu mediocriter *inclinatus dicit secretò Orationem:*

Suscipe sancta Trinitas hanc oblationem, quam tibi offerimus ob memoriam passionis, resurrectionis, &

aſcenſionis JESU Chriſti Domini noſtri &c.

In hac Oratione, cùm SS. Nomina *Ieſu*, & *Mariæ*, aut Sanctorum, quorum Feſtum, aut commemoratio eo die agitur, proferuntur, non facit novam capitis inclinationem, cùm priùs illud jam inclinatum habeat. Lohner *p. 6. tit. 7. num. 7. litt. K.* Idem intellige in alijs ſimilibus occaſionibus, quando fit mediocris, vel profunda inclinatio; nam in his ad Nomina *Ieſus &c.* nulla fit alia capitis inclinatio. Cantelm. *c.* 10. §. 13. *num.* 2.

Dicta *Oratione*, Suſcipe ſancta Trinitas &c. *manibûs hinc inde extensîs, & ſuper Altare* extra Corporale *poſitîs, oſculatur illud in medio: tum junctis manibus ante pectus, demiſſîsque oculis ad terram, à ſiniſtra manu ad dextram vertit ſe ad populum* (uti ad *Dominus vobiſcum*) *& versùs eum extendens, & jungens manus, dicit voce aliquantulùm elata,* id eſt, mediocri (Canteml. *c 9. §. 3.* Lohner *p. 6. tit. 7. litt. M*).

Orate Fratres :

Et ſecretò proſequens :

Ut meum ac veſtrum Sacrificium acceptabile fiat apud Deum Patrem omnipotentem.

Perficit circulum, revertens junctîs manibûs ante pectus à manu dextra ad medium Altaris, ubi tamen non facit Cruci reverentiam ; cùm non diſceſſerit verè à medio, ſed ſolùm ſe converterit.

Lohner

Lohner cit. *litt. O. Responso à Ministro, vel à circumstantibus:*

Suscipiat Dominus Sacrificium de manibus &c.

Submissa voce dicit:

Amen.

Si non adsit, qui respondeat: *Suscipiat Dominus &c.* dicit Sacerdos idem *per se ipsum*, mutato ly *Sacrificium de manibus tuis*, in *de manibus meis.* Sed in hoc casu priùs prosequi, & absolvere debet suam propriam Orationem: *Vt meum, ac vestrum Sacrificium &c.* & tunc primùm inchoare Orationem: *Suscipiat Dominus &c.* Lohner cit. *litt. Q.*

Tunc *manibus ante pectus extensis, ut fit ad Orationem* (vide suprà, *tit. 5. num. 2. V. Contra hactenus*) *stans in medio Altaris versùs librum* (scilicet, ut commodiùs legere possit secretas Orationes; nam si sine omni, vel certè non nisi modica conversione id facere possit, sine scrupulo omitti poterit ista corporis ad librum conversio, Lohner cit. *litt. S.*) *dicit absolutè sine* Oremus, *& sine alia interpositione Orationem, vel Orationes secretas:*

Secreta.

Muneribus nostris, quæsumus Domine, precibúsque suscéptis: & cælestibus nos munda mysterijs, & cle.

clementer exaudi. Per Dominum noſtrum &c.

Cùm dicit:

Per Dominum noſtrum,

jungit manus: cùm dicit:

JESUM Chriſtum,

Caput inclinat versùs Crucem; *quod facit in prima Oratione, & in ultima, ſi plures ſint dicenda.* Si Orationes ſecretæ habeant concluſionem, *Qui vivis &c.* vel, *Qui tecum vivit &c.* ſervetur, quod dictum eſt ſuprà *tit. 5. num. 1. ¥. Pro neceſſaria.*

Notandum etiam eſt, quod monet Gerlac. *p. 2. tit. 7. §. 22.* videlicet: Concluſio primæ Orationis dicitur à Celebrante integrè, ſicut in prima Oratione ante Epiſtolam factum eſt, & ſibi reſpondet, *Amen*; nec ſubjungit *Oremus*, ſed abſolutè alias Orationes proſequitur, ſi dicendæ ſint, cum hoc diſcrimine (ut ait Lohner *p. 6. tit. 7. num. 7. litt. X.*) ut in prima Oratione clauſulam integram ſecretò abſolvat, in poſtrema verò tantùm uſque ad illa verba, *Per omnia ſæcula ſæculorum*, excluſivè, proſequatur ſecretam recitationem.

¶ Contra hanc Rubricam deficiunt: 1. Qui Orationem, *Suſcipe ſancta Trinitas &c.* incipiunt, antequam pervenerint ad medium Altaris; aut, qui ad ejus initium oculos ad Deum, ſeu Crucifixum non elevant. 2. Qui ad SS. nomina

Ieſu

Iesu, & *Mariæ &c.* in prædicta Oratione, prout & in similibus casibus, quando fit mediocris, vel profunda inclinatio, capitis aliam inclinationem superaddunt. Cantelm. *cap.* 10. §. 13. *num.* 2.

3. Qui *Orate fratres*, clara voce proclamant; vel post illud media voce dictum, eadem voce *ut meum ac vestrum &c.* prosequuntur; vel, priusquàm Minister totam Orationem *Suscipiat &c.* finierit, *Amen* respondent. Gerlac. hîc, §. 20.

4. Qui primæ Orationi secretæ præmittunt *Oremus*, contra dispositionem Rubricæ volentis, ut *absolutè, sine Oremus, & sine alia interpositione Oratio, vel Orationes secretæ dicantur.*

VIII. *Perveniet autem in conclusione ultimæ Secretæ ad verba illa*, Per omnia sæcula sæculorum, *exclusivè, Sacerdos stans in medio Altaris, depositîs super eo manibûs hinc inde extensîs, dicit convenienti & intelligibili voce Præfationem.*

Præfatio.

S. Per omnia sæcula sæculorum.
R. Amen.
S. Dominus vobiscum.
R. Et cum Spiritu tuo.
S. Sursum corda.
R. Habemus ad Dominum.
S. Gratias agamus Domino DEO nostro. *R.* Dig-

R. Dignum & juſtum eſt.

S. Verè dignum & juſtum eſt, æquum & ſalutare, nos tibi ſemper & ubique gratias agere, Domine ſancte, Pater &c.

In Præfatione *cùm dicit*, Surſum corda, *elevat manus hinc inde extenſas uſque ad pectus, ita, ut palma unius manûs reſpiciat alteram* (ut *tit. 5. num. 3. ℣. Contra hactenùs.* dictum, quod ſemper obſervandum) *Cùm dicit*, Gratias agamus Domino, *jungit manus: cùm dicit*, Deo noſtro, *oculos elevat*, móxque demittit (Cantelm. *c. 5. §. 1.*) *& ſtatim Cruci caput inclinat. Reſponſo*, Dignum & juſtum eſt, *elevatis & extenſis ut priùs manibus*, erectus *proſequitur Præfationem propriam, vel communem*, ut tempus requirit. Si in eà occurrat nomen *Ieſu*, vel *Mariæ*, caput quidem inclinat, ſed ad *primum* versùs Crucem; ad *ſecundum* verò versùs librum. Item, ſi occurrat, *Ieſum Chriſtum Dominum noſtrum*, vel, *Per Chriſtum Dominum noſtrum &c.* non jungit manus (Gav. hîc, *litt. D.*) nec ad *Per Chriſtum Dominum &c.* ſi nomen *Ieſu* non exprimitur, caput inclinat. Quænam autem Præfatio dicenda ſit, vide Rubr. Miſſal. *p. 1. tit. 12.* item Ord. Miſſæ, *de Præfationibus.*

Cùm dicit:

Sanctus, Sanctus, Sanctus Dominus Deus Sabaoth. Pleni ſunt

cæli

cæli & terra gloriâ tuâ, Hosanna in excelsis.

junctis ante pectus manibus (non super Altare positîs, ut non pauci faciunt contra hunc clarum textum, Lohner *part. 6. tit. 7. num. 8. litt. B.*) & mediocriter (Lohner cit. *litt. C.*) *inclinatus voce mediocri prosequitur, ministro interim parvam campanulam*, vel tintinabulum *pulsante*; & hoc quidem ter cum aliqua distinctione, ut vult Gav. hîc, *litt. E.* licèt reprehendi non possint, qui uno continuo pulsu campanulam pulsant. Lohner cit. *litt. D.* *Cùm dicit:*

Benedictus, qui venit in nomine Domini, Hosanna in excelsis.

Erigit se, & signum Crucis sibi producit à fronte ad pectus, non tamen caput inclinat ad *Hosanna in excelsis.*

¶ Defectus contra hactenùs dicta sunt: 1. Confundere cæremoniam ad *Sursum corda*, & *Gratias agamus Domino &c.* in Præfatione, quæ à multis non bene fit contra Rubricam, quæ præscribit elevationem manuum usque ad pectus ad præfatum *Sursum corda*, palmîs manuum non conversîs deorsum, sed tali modo, ut una respiciat alteram: item, ad *Gratias agamus Domino*, jungere manus (non autem simul inclinare caput, ut nonnulli erroneè faciunt) & ad verba, *Deo nostro*, elevare oculos, móxque illos demittere, & inclinare caput, prout ex dictis patet. 2. Est error, facere inclinationem simplicem, vel aliam capi-

capitis in decursu Præfationis ad illa verba: *Per Christum Dominum nostrum*, adjungendo etiam conjunctionem manuum, ut practicant aliqui. Cantelm. *c.* 10. *§.* 4. *num.* 1. Item est error, sive caput solũ sine conjunctione manuum ad dicta verba *Per Christum Dominum &c.* inclines, sive sine capitis inclinatione manus conjungas; cùm Rubrica expressè dicat: *elevatîs & extensîs, ut priùs, manibûs prosequitur Præfationẽ*: in quibus verbis nulla de manuum conjunctione, vel capitis inclinatione mentio continetur. 3. Est error, dum *Sanctus* dicitur, pectus percutere. Gerlac hîc, *§.* 24. Item, tenere manus junctas super Altare ad *Sanctus*; cùm debeant teneri junctæ ante pectus juxta Rubricam, usque ad *Benedictus, qui venit* &c. exclusivè. Item, erroneum est, per totum *Sanctus* cum *Benedictus &c.* inclusivè, stare inclinando se profundè, vel aliter, & ad signum Crucis, quo se signat ad *Benedictus*, propriam manum osculari. Rubr. Cantelm. cit. *num.* 2. Lohner hîc, *part.* 6. *litt. B.*

TITULUS VIII.

De Canone Missæ usque ad Consecrationem.

I.

Finita Præfatione, ut suprà, Sacerdos stans ante medium Altaris, versus ad illud, aliquan-

quantulùm elevat manus, non tamen ultra humeros; nec demittendo manus, & è profundo sursum elevando (Lohn. *part. 6.* hîc, *litt. E.*) *oculisque elevatîs ad Deum, & sine mora devotè demissis, ac manibûs junctîs & super Altare positîs, profundè inclinatus incipit Canonem, secretò dicens:*

Te igitur, clementissime Pater, per JESUM Christum Filium tuum Dominum nostrum, supplices rogamus ac petimus.

Quoad hanc Rubricam quæstio non parùm controversa existit: utrùm videlicet prima verba Canonis *Te igitur &c.* debeant proferri simul cum gestibus elevationis manuum, & oculorum &c. vel econtrà post gestus prædictos. Gav. *p. 2. tit. 8. num. 1.* & quotquot cum eo sentiunt, dicunt: *Ad primum gestum, prima quoque verba,* Te igitur, *sunt pronuntianda: neque dari debet gestus sine voce, qui alioquin esset inconcinnus &c.* hæc Gav. Nihilominus Quart. *p. 2. tit. 8 sect. 1. dub. 1.* solvens Gavanti rationes, censet absolutè veram sententiam, quæ docet, omnes gestus seu actus debere præcedere, non comitari prima verba Canonis, *Te igitur &c.* adeóque incipienda esse dicta verba immediatè post omnes gestus præscriptos, id est, manibûs super Altare positîs, qui est ultimus gestus. Ita Quart. citans Castald. *lib. 2. sect. 8. cap. 6. num. 1.* Bonamic. & alios.

Et hæc sententia manifestè patere videtur ex ipsis Rubricæ verbis, dicentis: *manibûs junctîs, & super Altare positîs, profundè inclinatus incipit Canonem.* Item in Ord. Missæ: *profundè inclinatus ante Altare, manibûs super eo positîs, dicit:* Te igitur, &c. Nec movet ratio Gavanti, quòd *dari non debeat gestus sine voce:* Quia (inquit Quart.) hoc est apertè falsum; cùm in Missa sæpiùs præscribantur gestus seu actiones sine voce aut verbis, quæ illas comitentur, e. g. genuflexiones, elevatio Hostiæ & Calicis, &c. in Missa solemni thurificatio prima Altaris, benedictio Subdiaconi post Epistolam (nam Sacerdos *facit super eundem signum Crucis nihil dicens*, Gerlac. *part. 4. tit. 2. n. 30.*) &c. Cùm igitur Quarti sententia Rubricæ conformis censeatur, ea non immeritò, saltem ut probabilior, tenetur, & practicatur.

Cùm dicit:

Uti accepta habeas, & benedicas, *priùs*, hoc est, antequam dicat hæc verba (Lohner *p. 6. tit. 14. num. 66.*) *osculatur Altare in medio; deinde erigit se, & stat junctis manibus ante pectus. Cùm dicit:*

Hæc ✠ dona, hæc ✠ munera, hæc ✠ sancta Sacrificia illibata,

Sinistrâ super Altare positâ, *ter manu dextra signat communiter super Hostiam, & Calicem*, ut suprà, *tit. 7. num. 5. V. Adformandas.* & *seq.* dictum. *Deinde extensis manibus ante pectus prosequitur:*

In

In primis quæ tibi offerimus pro Ecclesia tua sancta Catholica: quam pacificare, custodire, adunare, & regere digneris toto orbe terrarum: unà cum famulo tuo Papa nostro N. & Antistite nostro N. & omnibus orthodoxis, atque Catholicæ & Apostolicæ Fidei Cultoribus.

II. *Vbi dicit*, unà cum Famulo tuo Papa nostro N. *exprimit nomen Papæ viventis*, & caput ad librum inclinat. Gav. hîc, *litt. M.* Lohner. Cantelm. &c. *Sede autem vacante verba prædicta omittuntur. Vbi dicitur*, & Antistite nostro N. *specificatur* absque capitis inclinatione (Cantelm. cit. Gav. Quart.) *nomen Patriarchæ, Archi-Episcopi* (intellige Patriarchæ, vel Archi-Episcopi, qui simul est Episcopus illius loci, in quo celebratur, non ille, qui est distinctus ab Ordinario loci, Lohner hîc, *litt. G.*) *vel Episcopi Ordinarij in propria Diœcesi*, hoc est, Episcopi loci, in quo celebratur, non autem illius, cui subjectus est ipse Celebrans [Gav. Lohn. Gerlac. hîc, §. 5. Arnaud. &c.) *& non alterius Superioris, etiamsi Celebrans sit omnino exemptus; vel sub alterius Episcopi jurisdictione. Si verò Episcopus Ordinarius illius loci, in quo Missa celebratur, sit vitâ functus, prædicta verba omittuntur: quæ etiam omittuntur ab ijs, qui Romæ*

celebrant; quia ipsemet Papa est Episcopus Romanus, & totius orbis (Quart. hîc, Lohner *litt. H.*) *& continuant omnes, ut sequitur*, Et omnibus orthodoxis &c.

¶ Contra hactenùs positas Canonis Rubricas plures committi possunt errores: 1. Errant, qui non dicunt Canonem integrum; cùm tamen hujus tanta sit obligatio, ut teste Suarez *d. 83. a. 3.* non desint, qui putent, peccare mortaliter eum, qui vel unicum verbum culpabiliter omittit. Etsi verò ipse cum Filliut. & alijs communiter id neget, omnes tamen fatentur, faciliùs in hac parte, quàm in alijs peccari per omissionem. Lohner *p. 2. tit. 21. num. 1.* Attamen, non est peccatum mortale (inquit Pasqual. de Miss. Sacrific. *tract. 1. q. 202. num. 9.*) omittere illas speciales clausulas, quæ in Oratione, *Communicantes*, & *Hanc igitur oblationem*, adduntur in quibusdam Festivitatibus. Et ita notant Suarez *Disp. 83.* de Evchar. *sect. 3. ℣. In quo est.* Filliuc. *tr. 2. c. 5. n. 155.* Lugo *lib. 7.* de Sacram. *c. 9. q. 2. n. 21.* Quart. in Rubr. Missal. in *q. proœm. sect. 3. punct. 3. ℣. Dico quintò.* Non quidem ratione parvitatis materiæ, sed quia sunt partes extraordinariæ Missæ, quæ sunt superaccessoriæ integritati ordinariæ Canonis. Hæc Pasqual. cit. 2. Qui non omnes 5. actiones à Rubrica præscriptas observant, sed præcipitantes Cæremonias, vel oculos non elevant, manus nec jungunt, nec super Altare ponunt; vel osculum Altaris non expectant, vel illud

lud à latere osculantur; cùm tamen id fieri debeat in medio, & quidem semper, quando Altare osculari debet. Cantelm. *c. 10. §. 15.* 3. Qui osculatô Altarî non jungunt manus, antequam signent Oblata; quam junctionem manuum ante quamvis benedictionem adhibendam, & à Rubricis sæpiùs præscriptam, etiam aliàs malè omittunt. Gerlac. *part. 2. tit. 8. §. 3.* Hoc tamen intelligendum, nisi altera manus in tenenda Hostia, aut Calice sit occupata. Lohner *part. 2. tit. 32. §. 2. ℣. Manus junctæ tenentur. num. 19.* 4. Qui in Canone nominant Antistitem suum Ordinarium in aliena Diœcesi: ut si Sacerdos Diœcesis Frisingensis Coloniam profectus, ibidem celebret, atque nominet Episcopum suum Frisingensem; cùm tamen debeat nominare Colonienſem. 5. Qui in locis, quæ nullius sunt Diœcesis, vel omittunt hæc verba, *& Antistite nostro N.* vel nominant Abbatem exemptum loci, cùm debeant nominare Episcopum viciniorem, ad quem pro Ordinatione eunt. Gav. hîc, *litt. N.* Gerlac. cit. §. 5. Nihilominùs Quart. *part. 2. tit. 8. sect. 1. dub. 2.* ob plures ibidem adductas rationes putat, in locis, quæ sunt nullius Diœcesis, seu exemptîs à Jurisdictione Episcopi, in quibus præesse solet Abbas exemptus habens Jurisdictionem quasi Episcopalem, omittenda esse illa verba: *Et Antistite nostro N.* quia secundùm Rubricam specificari debet nomen Episcopi Ordinarij in propria Diœcesi: sed locus, in quo Missa celebratur in casu posito,

non est propria Diœcesis Episcopi vicinioris; cùm aliàs non verè esset nullius Diœcesis; ergo. Idem tenet Bauldr. *part. 3.* hîc, *num. 2. 6.* Regulares errant, qui in Canone nominant Superiores suos, ut Antistites, contra prohibitionem Sac. Rit. Congreg. *12. Novemb. 1615.* Gav. Arnaud.

Cæterùm occasione dictorum dubitatur, & quæritur, utrùm in locis à Jurisdictione Episcopali exemptîs, in quibus Archiepiscopus, vel Episcopus præest ut Præpositus, is ipse nominari possit in verbis *Et Antistite nostro N.* Resp. conformiter dictis, & Rubricæ, negativè. Ratio est: Quia Episcopus &c. sub ratione Præpositi non habet rationem *Episcopi Ordinarij in propria Diœcesi* quoad loca exempta, quibus præest; aliàs enim eo ipso non essent nullius Diœcesis, sive exempta à Jurisdictione Episcopali. Quare hîc etiam applicanda sunt ea, quæ immediatè dicta sunt ✱. *Contra hactenus. num. 5.*

III. *Cùm dicit* submissâ, non altâ, vel media voce (Gav. *p. 1. tit. 16. n. 2.* Arnaud. Gerlac, Lohner hîc, *litt. l.*)

Memento Domine Famulorum, Famularúmque tuarum, N. & N.

Elevans & jungens manus usque ad faciem, vel pectus, sic junctis manibus stat paulisper in quiete, demisso aliquantulùm capite, non oculîs elevatîs versùs Crucem, ut multi faciunt; nec ijsdem clausis, nisi fortè ad majorem animi compositio-

sitionem (Gav. hîc, *litt. O.* Lohn. *p. 2. tit. 21. num. 4.* Gerlac. §. 7. *&c.*) *faciens commemorationem vivorum Christi Fidelium ad suam voluntatem, quorum nomina, si vult, secretò commemoret: non tamen necesse est, ea exprimere, sed mente tantùm eorum memoriam habeat. Potest etiam Celebrans, si pro pluribus orare intendit, ne circumstantibus sit morosus, ante Missam in animo proponere sibi omnes illos tam vivos, quàm defunctos, pro quibus in ipsa Missa orare intendit, & hoc loco generaliter unico contextu ipsorum vivorum commemorationem agere, pro quibus ante Missam orare proposuit in Missa:* dummodo, ad Fidelium saltem ædificationem, observet, quod Gav. hoc loco, *litt. P. ✠. Notat præterea.* monet, videlicet: Memento, ne *Memento* in Missa fiat in momento, sed cum aliqua mora.

¶ Offendunt contra hanc Rubricam: 1. Qui verba *Memento Domine Famulorum &c.* vel mediâ, vel omnino clara voce proclamant; cùm tamen in Canone vox non elevanda sit, nisi ad tria verba, *Nobis quoque peccatoribus.* ut ex Rubrica constat. Gav. *p. 1. tit. 16. num. 2.* Gerlac hîc, §. *6.* Lohner *p. 6.* hîc, *litt. I.* 2. Qui oculos versùs Crucem elevant, aut omnino in SS. Sacramentum in Altari expositum defigunt. Quare in utroque *Memento*, capitis & oculorum demissio attendi debet. Gerlac. §. *7.* Gav. hîc, *litt. O.* Bauldr. Arnaud. &c. Lohner *p. 2. tit. 21. num. 4.*

Qualiter autem hæc commemoratio facienda sit, poterit videri apud Lohner citatum, *num. 5.* Gav. *p. 2. tit. 8. num. 3. litt. P.* per totum. Arnaud. hîc, *num. 6. & seqq.* & alios.

IV. *Commemoratione Vivorum facta, demissis* (puta, si ante faciem junctas habuit; non autem, si ante pectus tantùm, sicut Rubricæ liberum relinquunt, eas junxit, Lohner *part. 6.* hîc, *litt. M*) *& extensis, ut priùs, manibus continuat:*

Et omnium circumstantium, quorum tibi fides cognita est, & nota devotio &c.

Similiter stans prosequitur:

Infra Actionem.

Communicantes, & memoriam venerantes, in primis gloriosæ &c.

Ut in Ordine Missæ habetur, nisi dicendum sit proprium, ut pro Festo Nativitatis Domini &c. prout in proprijs locis notatur, & videatur. Cùm dicit, *Mariæ*, caput versùs librum inclinat (Quart. hîc, ℣. *Secundò.*) *Cùm dicit,* Jesu Christi, *caput Cruci inclinat.* Nomina Sanctorum in hac Oratione, sive *Communicantes*, expressa quod attinet, ad ea diligenter attendendum est, ut, quando Festivus illorum dies celebratur, ad eorum nomen pronuntiatum caput versùs librum inclinetur. Lohner *p. 6. tit. 8. num. 4. litt. N.* Vide etiam suprà *tit. 5. num. 2.* & hoc fit, etiamsi in occurrentia Festi dupl. 2. classis nulla de eis fiat

fiat commemoratio, e. g. infra octavam dictorum Sanctorum. Sed quid, si Festum alicujus Sancti in Canone expressi ad alium diem transferendum, uti Festum S. Lini, Clementis &c. occurrens in Dominica? Resp. in simili casu prima vice, sive illa die, quo ejusmodi Festum incidit, capitis inclinationem omittendam, & solummodò eo die, quo tale Festum translatum celebratur, faciendam esse. Ratio est: quia, cùm tota Chori, & Officij Solemnitas transfertur, etiam Festum ipsum transferendum, in die proprio quasi non occurrens, censendum est.

Oratione, *Communicantes*, absolutâ, *in conclusione, quando dicie:*

Per eundem Christum Dominum nostrum, Amen.

jungit manus. Cùm dicit:

Hanc igitur oblationem servitutis nostræ &c. & in Electorum tuorum jubeas grege numerari.

Expandit manus simul super Oblata, ita, ut palmæ sint apertæ versùs, ac supra Calicem & Hostiam, pollice dextro super sinistrum in modum Crucis supra, non verò infra manus positô (S.R. Congr. *4. Aug. 1663.*) *quas sic tenet usque ad illa verba:*

Per Christum Dominum nostrum, Amen.

Tunc enim (intellige, antequàm ea proferat, ut patet ex Ord. Missæ) *jungit manus, & sic*, junctîs manibûs, *prosequitur:*

Quam oblationem tu DEus in omnibus quæsumus,

Et cùm dicit:

Bene ✠ dictam, adscri ✠ ptam, ra ✠ tam, rationabilem, acceptabilémque facere digneris:

Communiter (ut suprà, *tit. 7. num. 5.*) *signat ter super Hostiam, & Calicem simul*, sinistrâ super Corporale positâ: *deinde cùm dicit:*

Ut nobis Cor ✠ pus,

Separatim, signat semel super Hostiam tantùm, ita tamen, ut hæc Crucis formatio æqualiter altè fiat, sicut priores tres communes formationes (Lohner *p. 6. tit. 8. num. 4. litt. P.*)

Et San ✠ guis

Semel signat *super Calicem tantùm: deinde elevans & jungens manus ante pectus, prosequitur:*

Fiat dilectissimi Filij tui Domini nostri JEsu Christi.

Et ad nomen JEsu *inclinans caput Cruci, exergit, si opus fuerit, pollices & indices super Corporale, & dicit secretò, ut priùs:*

Qui pridie quàm pateretur,

Et accipiens pollice & indice dextræ manûs Hostiam, ita tamen, ut, quantùm opus fuerit,

priùs

priùs indice sinistræ manûs oram ipsius aliquantulùm premat super Corporale, ut faciliùs eam dextrâ capere valeat (Gerlac. hîc, §. *14.*) *& eam cum illis, ac indice & pollice sinistræ manûs tenens* (extensis & simul junctis alijs digitis, sicut quando junguntur post consecrationem, Cantelm. *c. 10. §. 19.* manibúsque non super Altare positîs, sed in aëre suspensîs, ne tamen à populo Hostia videatur, Gerlac. hîc, §. *14.* Lohner cit. *litt. R.*) *stans erectus ante medium Altaris, dicit:*

Accepit panem in sanctas, ac venerabiles manus suas,

Elevánsque ad Cælum oculos, & statim demittens, dicit:

Et elevatîs oculîs in cælum ad te Deum Patrem suum omnipotentem,

Capútque aliquantulùm inclinans, dicit;

Tibi gratias agens,

Et tenens Hostiam inter pollicem & indicem sinistræ manûs, iterum, ut priùs, in aëre suspensæ (Lohner hîc, *litt. S.*) *dextrâ*, omnibûs illius digitîs extensis & junctîs, *producit signum Crucis super eam, dicens:*

Bene ✝ dixit,

Et adhuc erectus prosequitur verba sequentia,

Fregit, dedítque Discipulis suis dicens: Accipite, & manducate ex hoc omnes.

¶ Rubri-

¶ Rubricæ huic contrarij sunt, & errant: 1. Qui commemoratione vivorum factâ demittentes manus, & eas extendentes oculos ad cælum elevant, capútque Cruci inclinant. 2. Qui in fine *Communicantes*, ad *Per eundem Christum &c.* junctioni manuum capitis quoque inclinationem superaddunt. Quod idem per totum Canonem intellige, nisi aliter notetur. 3. Qui ad *Hanc igitur Oblationem*, manus non simul supra Calicem & Hostiam tenent: vel (post Decretum citatum) pollicem dextrum super sinistrum infra, non supra manus ponunt. 4. Qui tertia Cruce ad ly *ratam* factâ, interim, donec reliqua, *rationabilem, acceptabilémque &c.* absolverint, manus jungunt. Gerlac. hîc, §. *12.* 5. Qui Cruces communes non æquali altitudine formant, sed versùs Hostiam deprimunt. Gav. Bauldr. *part. 3. cap. 3. num. 6.* Arnaud. *p. 2. tit. 7. num. 7.* Cantelm. &c. 6. Qui ad *Fiat dilectissimi Filij &c.* manus non jungunt; vel ad nomen *Iesu* caput non inclinant; aut aliàs Rubricas & actiones, singulis quasi verbis accomodatas confundunt, vel omittunt. 7. Qui tenent Hostiam sola manu sinistra, dextrâ extensâ super Corporale ad *Qui pridie, quàm pateretur &c.* usque dum fiat Crux supra dictam Hostiam in loco, ut eam teneant utraque manu per totum illud tempus, dum dicitur: *accepit panem in sanctas, ac venerabiles manus suas &c.* Cantelm. *c. 10. §. 16.*

V. *Si*

usque ad Consecrationem, Num. 5. 77

V. *Si adsit vas cum alijs Hostijs consecrandis, antequam accipiat Hostiam, discooperit manu dextra Calicem, seu vas aliarum Hostiarum. Cùm autem finierit supradicta verba, cubitîs* aliquantulùm inflexîs (Cantelm.) *super Altare positîs, stans capite inclinato, distinctè, reverenter, & secretò profert verba Consecrationis super Hostiam, & simul super omnes, si plures sint consecranda, & Hostiam suam pollicibus & indicibus tantùm tenens, dicit:*

Hoc est enim Corpus meum.

Quibûs prolatis, Celebrans tenet Hostiam inter pollices & indices prædictos super Altare, reliquis manuum digitis extensis, & simul junctis (& Hostijs, si plures sint consecratæ, in loco, in quo à principio Missæ positæ sunt super Corporali, vel in alio vase, aut Calice dimissis) genuflexus unico genu, nimirum dextro (quod & in sequentibus nota) eóque usque ad terram, manibûs Hostiam tenentibûs super Altare retentîs, non autem cubitîs super Altare positîs (Gav. hîc, *litt. D.* Gerlac. hîc, §. 21. Bauldr. Lohner &c.) *eam adorat.* Genuflexioni tamen nullam superaddit aliam capitis inclinationem. Cantelm. *c. 10. §. 18. n. 3. Tunc se erigens, quantùm commodè potest, elevat in altum Hostiam* per lineam rectam, non supra caput, vel extra Corporale (Cantelm. *c. 10. §. 19.*) *& intentis in eam oculis (quod & in elevatione Calicis facit) populo reverenter ostendit ado-*

adorandam: & mox siniſtrâ ſuper Corporale poſitâ (Bauldr.) *ſola manu dextra ipſam* per eandem lineam rectam demiſſam (Cantelm.) abſque oſculo *reverenter reponit ſuper Corporale in eodem loco, unde eam levavit, & deinceps pollices & indices non disjungit, niſi quando Hoſtiam conſecratam tangere, vel tractare debet uſque ad ablutionem digitorum poſt Communionem.*

Ad hanc Rubricam bene exercendam, optimam tradit Praxin Card. Cantelm. in Cæremon. Miſſ. privat. Romæ impreſſo 1704. *c. 10. §. 19.* dicens: Ante Conſecrationem inclinat ſe mediocriter (ſubintellige, ubi non habetur proportio debita Celebrantē inter & Altare, Bauld. *p. 3. c. 5. num. 4.*) & poſitîs ſitu naturali brachiîs ſuper Altare uſque ad cubitos (aliquantulùm inflexos, intellige, non autem hos ſolùm impoſitos Altari, ut aliqui faciunt, brachiîs elevatîs, & versùs cælum directîs) poſitísque pedibus æqualiter in terra abſque elevatione dextri, ſecretè, reverenter, & diſtinctè profert verba Conſecrationis; ubi notetur, ne ad quodvis verbum moveatur caput, quod nonnulli malè faciunt. Conſecratâ Hoſtiâ Celebrans retrahit cubitos extra Altare, & ponit manus tantùm verſùs extremitates Corporalis, quatenùs commodiùs faciat genuflexionem ſolo genu dextero, uſque dum tangat ſuppedaneum, & hanc genuflexionem facit tenens Hoſtiam intra indices & pollices, alios autem digitos, ut ſuprà, extenſos, & conjunctos abſque inclinatione capitis ultra

tra genuflexionem. Facta genuflexione, erectus in pedibus, elevat successivè Hostiam eatenùs, quatenùs possit videri, & adorari à circumstantibus, tenens in illa semper defixos oculos, usque dum illam reponit super Corporale; & advertat hîc Sacerdos, ut elevet Hostiam per lineam rectam, & non supra caput, vel extra Corporale. Elevatâ Hostiâ, absque eo, ut tunc dicat: *Adoramus te Christe*, vel aliam Orationem vocalem (quamvìs pij actus, e. g. Fidei, Spei, &c. mentaliter fieri optimè possint) eam demittens per eandem lineam supra Corporale in primum suum locum, denuò adorat genuflectens, ut suprà. Hæc ille.

¶ Contra positam Rubricam errant: 1. Qui absque intentione debita verba Consecrationis simulatoriè, & materialiter tantùm pronuntiant: de quo, prout & alijs pluribus, Theologi. 2. Qui vel afflant, vel barbâ, aut ore contingunt Hostiam (vel Calicem, & in eundem barbam immittunt) vel caput ad singula Consecrationis verba movent, vel cum eo Hostiam signant. Bauldr. *p. 3. tit. 8. num. 5.* 3. Qui post Consecrationem, vel elevationem quandocunque Hostiam osculantur. Gerlac. hîc, §. *16.* Bauldr. cit. Lohner *p. 2. tit. 21. num. 9.* 4. Qui sub Consecratione Hostiæ, vel Calicis, pedem dextrum supra sinistrum inclinatum tenent. Cantelm. *c. 10.* §. *17.* 5. Qui in actu adorationis inclinant caput, cùm sufficiat genuflexio. Cantelm. cit. §. *18.*

num.

num. 3. 6. Qui in adoratione Hostiæ ad illam elevandam tenent brachia eodem modo, sicut in actu Consecrationis, in loco, ut solùm extremitates manuum ponantur super Altare, in tantùm, ut & Hostia consecreta, & manus eam tenentes remaneant intra Corporale. Idem, *num. 2.* 7. Qui in elevatione Hostiæ extendunt illam directè supra caput, & extra Corporale, non respiciendo in illam; quod tamen expressè præscribit Rubrica, *etiam in elevatione Calicis.* Idem *num. 4.* 8. Qui tenent elevatam Hostiam diutiùs, quàm oportet; etsi breviter eam elevatam tenere pro adoratione, & devotione populi, non videatur repugnare Rubricæ: cùm ideò juxta Rubricam elevetur, ibi: *ostendit adorandam.* 9. Qui elevant unà cum Hostia etiam Particulas consecratas. Cantelm. cit. *num. 5.* 10. Qui Hostiam (idem de Calice intellige) quando eam populo adorandam ostendunt, in utrumque latus convertunt, aut cum illa Crucem effingunt; cùm tamen rectam & immotam eam in alto aliquantulùm retentam, mox iterum reverenter reponere deberent. Gerlac. hîc, §. 18.

VI. *Repositâ Hostiâ consecratâ super Corporale, genuflexus ipsam veneratur* manibus super Corporale hinc inde extensîs, ut suprà, *tit. 4. num.* 1. ℣. *Porrò, quoniam.* dictum, ac etiam in sequentibus observandum est, ita tamen, ut genuflexiones ad terram usque cum exemplari, ac debita gravitate fiant. Cantelm. *c. 1. §. 6. Si ad-*

sit

usque ad Consecrationem, Num. 6.

sit vas aliarum Hostiarum, Patenâ vel Pallâ cooperit, ut suprà. Interim dum Celebrans elevat Hostiam, accensô priùs intortitiô (quod non extinguitur, nisi postquam Sacerdos Sanguinem sumpserit, vel alios communicaverit, si qui erunt communicandi in Missa) minister manu sinistra elevat fimbrias posteriores Planetæ, ne ipsum Celebrantem impediat in elevatione brachiorum, quod & facit in elevatione Calicis: & manu dextra pulsat campanulam, seu tintinabulum, *ter ad unamquamque elevationem* (videlicet, cùm Sacerdos adorat, cùm elevat, & cùm reponit Hostiam, seu Calicem, Gav. hîc, *litt. I.*) *vel continuatè, quousque Sacerdos deponat Hostiam super Corporale, & similiter postmodùm ad elevationem Calicis.*

VII. *Celebrans adoratô Sacramentô surgit,* & Pallam extra Corporale ad partem Epistolæ suprà velum Calicis plicatum deponens (Cantelm. *c. 10. §. 19.* Lohner *p. 2. tit. 18. num. 3.*) *discoopcrit Calicem, in quem, si opus sit, extergit digitos; quod semper facit, si aliquod fragmentum digitis adhæreat, & stans erectus, dicit:*

Simili modo postquam cœnatum est,

Et ambabus manibus accipiens Calicem juxta nodum infra cuppam (hoc est, capit nodum Calicis, qui est infra cuppam, inquit Gav. hîc, *litt. L.* Gerlac. *§. 26.* Arnaud. hîc, *num. 14.* ita quidem,

dem, ut pollices & indices sint supra nodum, medij digiti ipsi nodo jungantur, & postremi infra nodum Calicem apprehendant, Lohner *part. 6. tit. 8. num. 7. litt. F.*) *& aliquantulùm illum elevans, ac statim deponens, dicit:*

Accipiens & hunc præclarum Calicem in sanctas, ac venerabiles manus suas.

Cùm dicit:

Item tibi gratias agens,

Caput inclinat simpliciter versùs Sacramentum, & non versùs Crucem (Cantelm. *c. 10. §. 19.*)

Cùm dicit:

Bene ✠ dixit,

sinistrâ Calicem infrà cuppam tenens, dextrâ signat super eum (non tamen manus jungit, antequam benedicat; nec Calicem deserit ab ejusdem acceptione, quoad sinistram loquendo; Gav. hîc, *litt. L.* Gerlac. Arnaud.) *& prosequitur* stans erectus:

Dedítque Discipulis suis, dicens:

Accipite & bibite ex eo omnes.

Et ambabus manibus tenens Calicem parùm elevatum (juxta Ord. Missæ) *videlicet sinistrâ*, hoc est, tribus digitis ultimis ejusdem, *pedem, dextrâ nodum infra cuppam, cubitîs super Altare positîs, & capite inclinato* (ut suprà, in consecratione Hostiæ) *profert attentè, continuatè, & secretè, ut suprà, verba consecrationis Sanguinis.*

Hic

Hic est enim Calix Sanguinis mei, novi & æterni testamenti: mysterium fidei: qui pro vobis & pro multis effundetur in remissionem peccatorum.

Quibus dictis, reponit Calicem super Corporale, & dicens secretò:

Hæc quotiescunque feceritis, in mei memoriam facietis.

Genuflexus uno duntaxat genu, *Sanguinem reverenter adorat.* Ex quo patet, verba, *Hæc quotiescunque feceritis, &c.* à Celebrante vel immediatè post Sanguinis consecrationem, ut volunt Castald. *lib. 2. sect. 8. cap. 6. num. 12.* & Cantelm. *c. 10. §. 19.* circa finem: vel saltem genuflectendo, antequam Calicem elevet, proferenda esse, contra eos, qui ea proferunt elevando Calicem, aut postquam eum elevârunt. Gerlac. *part. 2. tit. 8. §. 27.* Bauldr. hîc, ℣. *Antequam Celebrans.* Arnaud. &c. *Tum se erigit, & accipiens Calicem discoopertum cum Sanguine ambabus manibus, ut priùs* (hoc est, sinistrâ pedem, dextrâ nodum tenens, Gav. hîc, *litt. O.* Gerlac. §. *28.* Arnaud. *num. 17.* Cantelm. Lohner *p. 6. tit. 8. n. 7. litt. I.*) *elevat eum* perpendiculariter, id est, rectâ lineâ sursum à loco suo, ita, ut non elevetur supra Hostiam (Bauldr. Cantelm. *c. 10. §. 19. n. 5.*) *& erectum eum, quantum commodè potest,*

ostendit populo adorandum. Caveat autem, nc Calicem extra limites Corporalis, vel post se, aut directè supra caput suum ferat, aut cum illo frontem vel caput tangat. Gerlac. hîc, §. *18.* Cantelm. citat. *num. 4.* Oculos tamen semper habere debet intentos in Calicem, prout suprà, hoc tit. *num. 5.* Rubrica præscribit. Gerlac. cit. Cantelm. cit. *num. 6.* in fine.

Elevatione facta, *mox Calicem* absque eo, ut cuppam, vel nodum, pedémve, aut manum suam osculetur (Gerlac. cit. §. *19.* Cantelm. cit. *num. 4.*) *reverenter reponit super Corporale in locum pristinum, & manu dextera Pallâ cooperit, ac genuflexus Sacramentum veneratur.* Ex quibus notandum, quod monet Quart. *p. 2. tit. 8. num. 7.* videlicet: Cùm Calix cooperitur, vel discooperitur, dexterâ id fieri debet, & interim siniſtra super Altare ponitur. Castald. *c. 6. num. 12.* Quamvìs non videatur malè agere Sacerdos, si, dum dexterâ Calicem Pallâ discooperit, vel cooperit, siniſtrâ pro cautela, ne S. Sanguinem super Altare effundi contingat, pedem Calicis teneat; ídque maximè, si tremulæ manus periculum augent.

¶ Errores, qui contra hanc Rubricam committi possunt, varij sunt: 1. Errant, qui elevatâ, ac super Corporale repositâ Hostiâ consecratâ Calicem detegunt, priusquàm ipsam Hostiam genuflectendo adoraverint. Rubr. Gerlac. Bauldr. 2. Qui Hostiâ repositâ, simul ac genuflectunt, inci-

incipiunt, *Simili modo &c.* Item, qui dicta verba incipiunt necdum facta genuflexione post elevationem Hostiæ; vel etiam necdum depositâ Hostiâ super Corporale. Cantelm. *c. 10. §. 19. num. 6.* 3. Qui ad verba, *accipiens & hunc &c.* Calicem utraque manu non juxta nodum, sed sinistrâ pedem, & dextrâ nodum accipiunt. Rubr. 4. Qui ad verbum *tene* ✠ *dixit*, Calicem deponunt, ut manus jungant, & eundem benedicant. Gav. hîc, *litt. L.* Gerlac. §. *26.* Arnaud. 5. Qui formâ consecrationis nondum integrè absolutâ genuflectunt. 6. Qui in actu consecrationis Calicis tenent ipsum ad nodum ambabus manibus, & super Corporale; aut qui elevatum quidem tenent, sed nec cubitîs super Corporale positîs, nec capite inclinato verba consecrationis proferunt; cùm tamen Celebrans *ambabus manibus tenens Calicem parùm elevatum, videlicet sinistrâ pedem, dextrâ nodum infra cuppam, cubitîs super Altare positis, &c*, eadem proferre debeat. Rubr. Ord. Miss. Cantelm. *c. 10. §. 19. num. 1.* 7. Qui in elevatione Calicis dicunt verba, *Hæc quotiescunque feceritis, &c.* in loco, ut dicantur immediatè post verba Consecrationis, sive, ut ex verbis Rubricæ constat, dum *S. Sanguinem genuflexus adorat.* Idem, *num. 2.* Gerlac. *§. 27.* Bauldr. hîc, *num. 2.* 8. Qui in elevatione, vel repositione Calicis consecrati, pedem ejus, nodúmque osculantur, aut suam manum. Item, qui frontem, vel caput Calice elevato tangunt. Ger-

lac. hîc, §. *19.* Cantelm. cit. *n. 4.* 9. Qui Calicem (vel Hostiam) extra casum impossibilitatis, non elevant ad conspectum populi, idque per lineam rectam. Cantelm. cit. *n. 5.* 10. Qui elevantes Calicem oculos in eum non intendunt; cùm tamẽ elevationem Calicis oculi sequi debeant. Rubr. *n. præc.* Cantelm. cit. *num. 6.* in fine. 11. Qui post consecrationem & elevationem restituto Calice, priùs genuflectunt, quàm eum Pallâ cooperiunt. Rubr. Lohner *p. 2. tit. 22. num. 9.* 12. Errant alij, prout jam suprà *num. 5.* ℣. *Contra positam Rubricam* dictum, & hîc proportionaliter applicandum est.

TITULUS IX.

De Canone post Consecrationem usque ad Orationem Dominicam.

I.

REposito Calice, & adorato, Sacerdos stans ante Altare extensis manibus ante pectus (ut suprà *tit. 5. num. 1.* dictum) *dicit secretò:*

Unde & memores, Domine, nos servi tui &c. offerimus præclaræ Majestati tuæ

Cùm dicit:

De tuis donis ac datis,

jungit manus ante pectus: & cùm dicit:

Hoſtiam ✠ puram, Hoſtiam ✠ ſanctam, Hoſtiam ✠ immaculatam,

manu ſiniſtra poſita ſuper Altare intra Corporale, dexterâ ſignat ter communiter ſuper Hoſtiam & Calicem. Et ſemel ſuper Hoſtiam tantùm, & ſemel ſuper Calicem tantùm, dicens:

Panem ✠ ſanctum vitæ æternæ, & Calicem ✠ ſalutis perpetuæ.

De hoc vide ſuprà, *tit. 7. num. 5. ℣. Ad formandas. & ſeq.* ac *tit. 8. num. 4. Deinde ſtans, ut priùs, extenſis manibus proſequitur:*

Supra quæ propitio, ac ſereno vultu reſpicere &c. immaculam Hoſtiam.

Cùm dicit:

Suppliciter te rogamus, omnipotens Deus, jube hæc perferri per manus ſancti Angeli tui in ſublime Altare tuum, in conſpectu divinæ majeſtatis tuæ: ut quotquot

inclinat ſe ante medium Altaris profundè (juxta Ord. Miſſ.) *manibûs junctîs ſuper illo poſitîs*, non tamen pollice dextro ſuper ſiniſtrum poſitô, ſed junctîs pollicibûs & indicibûs invicem inter ſe, & parvîs digitîs frontem Altaris tangentibûs; quod & in ſequentibus obſervatur, cùm manus junctæ ſuper Altare ponuntur. Gav. hîc, *litt. A.* Lohner *p. 6. tit. 6. num. 1. litt. P.* Gerlac. hîc, §. 2.

Bauldr. &c. vide suprà *tit. 4. num. 1. ℣. Pro hujus Rubricæ. Cùm dicit:*

Ex hac Altaris participatione,

Osculatur Altare in medio, *manibus hinc inde super corporale positîs. Cùm dicit:*

Sacrosanctum Filij tui

jungit manus: & dexterâ signans semel super Hostiam tantùm, & semel super Calicem, sinistrâ super Corporale positâ, dicit:

Cor ✠ pus, & San ✠ guinem sumpserimus;

Et cùm dicit:

Omnibenedictione ✠ cælesti,

seipsum signat à fronte ad pectus signo Crucis sinistrâ positâ infra pectus, & prosequitur:

Et gratiâ repleamur.

Cùm dicit:

Per eundem Christum Dominum nostrum, Amen.

jungit manus absque capitis inclinatione. Cantelm. *c. 10. §. 20. num. 2.*

¶ Contra Rubricam positam offendunt: 1. Qui Orationem, *Vnde & memores &c.* vel ante, vel in ipso actu genuflexionis & adorationis Calicis incipiunt, contra id, quod hîc præscribit Rubrica. Quart. hîc, ℣. *Primò, Sacerdos,* 2. Qui ad dicta verba, *Vnde & memores &c.* extendunt, non manus ante pectus, sed ipsa brachia more Ambrosia-

brosianorum, & Dominicanorum &c. Rubr. Gav. hîc, *litt. V.* Gerlac. §. *1.* Quart. 3. Qui ad verba, *de tuis donis ac datis:* non jungunt manus ante pectus. 4. Possunt contingere errores in formatione Crucis ad, *Hostiam* ✠ *puram &c.* de quo vide suprà in loco, *hoc num.* jam cit. Errant etiam, qui dexterâ benedicentes Oblata, siniſtram vel omnino non deponunt, vel post consecrationem eandem extra Corporale tenent; Quart. hîc, ℣. *Secundò.* Castald. &c. 5. Deficiunt, qui ad *Supplices te rogamus*, & aliàs post consecrationẽ, ponunt manus junctas totaliter supra Altare ex timore (ut ajunt) ne cadat aliquod fragmentũ, quod potest esse intra digitos, in loco, ut ponatur more solito, ita, ut digiti parvi duntaxat frontem Altaris tangant, ex Regul. Gen. Rubr. *tit. 4. num. 1.* Cantelm. *c.* 10. §. 20. *num.* 1. Quart. hîc, ℣. *Tertiò.* Gav. Lohner, &c. 6. Qui osculato Altari, cùm dicunt, *Sacrosanctum Filij tui*, manus non jungunt. Item, qui ad verba; *Per eundem Christum &c.* ante *Memento*, manuum junctionem omittunt; aut manus quidem jungentes, simul tamen & caput inclinant. Rubr. Cantelm. cit. *num. 2.*

II. *Cùm dicit* secretò, non elevata voce (Gerlac. hîc, §. *5.* Cantelm. cit. §. 21. *num.* 3. Lohner *part. 6. tit.* 14. *num.* 112.)

Memento etiam, Domine, famulorum, famularúmque tuarum N. &

N. qui nos præcesserunt cum signo fidei, & dormiunt in somno pacis.

Extensîs & junctîs manibûs ante pectus, & usque ad faciem elevatîs, & intentîs oculîs ad Sacramentum super Altare, capitéque parùm inclinato (Cantelm. *c.* 1. §. 4. *num* 8. Bauldr. *p.* 3. *c.* 5. *num.* 3. Lohner *p.* 6. *tit.* 14. *num.* 122.) *facit commemorationem fidelium Defunctorum, de quibus sibi videtur, eodem modo, ut dictum est de commemoratione vivorum.* Ubi tamen notandum, quòd manus non jungantur ante, sed post verba, *in somno pacis.* Gerlac. §. 4. Bauldr. hîc, *Not.* 1. Lohner *p.* 2. *tit.* 22. *num.* 10. Quare studeat Sacerdos, ut præfata verba, *Memento etiam &c.* ita proferat, omnésque actiones sic exerceat, ut verba & actiones simul absolvantur, manúsque post verba, *somno pacis*, ante pectus jungantur.

Quod autem de junctione manuum dictum, idem de pausa ad *N.* & *N.* intellige; nam pausa fit non post litteras *N.* & *N.* sed post verba, *in somno pacis*, inquit Gerlac. hîc, §. 5. Gav. *litt. C.* Arnaud. *num.* 1. &c. Error quippe est (ait Cantelm. *c.* 10. §. 21.) ad *Memento* Mortuorum facere pausam, antequam sint dicta verba: *qui nos præcesserunt cum signo fidei &c.* nisi quis ad illa *N. N.* vellet exprimere vocaliter, aut saltem mentaliter nomina illorum, pro quibus sacrificat. Ubi pensanda sunt verba, *nomina illorum, pro quibus sacrificat*; quorum nomine haud dubiè non ve-

niunt

niunt animæ Defunctorum, quorum tantummodò memoriam in *Memento* facimus, non autem ipsum Sacrificium offerimus pro ipsis.

Commemoratione facta, absque eo, ut capitis inclinationem erga SS. Sacramentum faciat, vel quidquam aliud agat, *stans* erectus, *ut priùs, extensîs manibûs prosequitur*:

Ipsis Domine, & omnibus &c. ut indulgeas deprecamur.

Et in fine, ad

Per eundem Christum Dominum nostrum, Amen.

jungit manus, & caput inclinat.

¶ Rubricæ huic adversantur, & errant: 1. Qui ad verba, *Memento etiam Domine famulorum &c.* vocem elevant; cùm tamen hæc verba voce eadem, quâ cætera Canonis verba, proferenda sint. Gerlac. hic, §. 5. & patet ex Rubrica *p.* 1. *tit.* 16. *num.* 1. ubi ea non numerantur inter illa, quæ clara, vel media voce dicenda sunt. 2. Qui sub hoc *Memento* oculos ad Crucifixum elevant, vel eosdem demittunt, aut ad vitandam mentis distractionem claudunt, pro eo, ut juxta Rubricam eos *ad Sacramentum super Altare* (NB. non ad illud, quod fortè in Monstrantia expositum est) intentos habere debeant. Rubr. Quart. hîc, ℣. *Primò Sacerdos.* Gerlac. §. 5. 3. Qui post *Memento*, ad verba, *Per eundem Christum Dominum nostrum &c.* manus quidem jungunt, sed

caput non inclinant, contra expressam Rubricam, hoc loco capitis inclinationem præscribentem. Rubr. Cantelm.

III. *Cùm dicit:*

Nobis quoque peccatoribus.

Vocem aliquantulùm elevat (hoc est, media voce dicta tria verba pronuntiat, Lohner *p. 6. hîc, num. 3. litt. R.* Cantelm. *c. 9. §. 3.*) *& dextra manu* (intellige, tribûs tantùm digitîs inferioribûs dexteræ, Bauldr. hîc. Lohner cit. *litt. S.* Gavant. *litt. F.*) *pectus sibi percutit, sinistrâ positâ super Corporale.* Caput tamen ad hæc verba non inclinat. Quart. hîc, *V. Deinde ut evitet.* & seq. Cantelm. *c. 10. §. 20. num. 3.* dicens: Est defectus ad *Nobis quoque peccatoribus &c.* adjungere inclinationem capitis; cùm oporteret stare omnino rectè.

Post dictum, Nobis quoque peccatoribus. *stans erectus manibus extensis, ut priùs, prosequitur secretò:*

Famulis tuis, de multitudine miserationum tuarum sperantibus &c. Largitor admitte.

Cùm dicit:

Per Christum Dominum nostrum.

Per quem hæc omnia Domine semper bona creas,

jungit manus ante pectus absque capitis inclinatione.

tione. *Deinde* sinistrâ super Corporali positâ, *manu dextra ter signans communiter super Hostiam & Calicem, dicit:*

Sancti ✠ ficas, vivi ✠ ficas, bene- ✠ dicis, & præstas nobis.

Posteà discooperit manu dextra Calicem, & Pallâ super velum extra Corporale positâ (ut suprà *tit.* 8. *num.* 1.) *genuflexus Sacramentum adorat. Tum se erigit, & reverenter accipit Hostiam inter pollicem & indicem dextræ manûs, & cum ea super Calicem, quem manu sinistra tenet circa nodum infra cuppam, signat ter à labio usque ad labium* æqualiter (Gav.) *dicens:*

Per ✠ ipsum, & cum ✠ ipso, & in ✠ ipso:

Et similiter cum Hostia signat bis æqualiter, non unâ breviori alterâ, vel diversâ, sed eadem portione, & altitudine, qua tres præcedentes, quæ fiunt à labio ad labium Calicis, tenens interea firmum Calicem sinistrâ ad nodum (Cantelm. *c. 6. §. 3.* Gav. hîc, *litt. H.* Arnaud. hîc, *num. 4.*) *inter Calicem & pectus, incipiens à labio Calicis* exteriori versùs pectus (Cantelm. cit.) *& dicit:*

Est tibi Deo Pa ✠ tri omnipotenti, in unitate Spiritûs ✠ sancti,

Deinde tenens manu dextra Hostiam super Calicem, sinistrâ Calicem, ut priùs, *elevat eum aliquantulùm* ad quatuor circiter digitos (Gerlac. hîc, §. 11. Bauldr. *num.* 3.) *simul cum Hostia dicens:*

Omnis

Omnis honor & gloria.

Et statim utrumque deponens, Hostiam collocat super Corporale, & si opus sit, digitos extergit; ut suprà, ac pollices & indices, ut priùs, jungens; Calicem Pallâ cooperit, & genuflexus Sacramentum adorat. Cæterùm, quoad hactenùs dicta; tria præcipuè sunt advertenda Sacerdoti. *Primò*: ut Nominibus Sanctorum in Oratione *Nobis quoque peccatoribus &c.* expressis applicet ea, quæ notata sunt suprà; *tit. 5. num. 2.* 2. Dum Hostia consecrata tractanda est, nullo modo incurvet pedem; aut Hostiam ipsam, vel manum ante, vel post tractationem osculetur. Gerlac. §. 9. 3. Ut magis decorè fiant signa super Calicem &c. accipiat Hostiam non in medio inferioris partis, sed à latere aliquantulùm infrà medium oræ ipsius, ut rectâ lineâ, sine ulla prorsus ejusdem inclinatione signum Crucis efformari queat. Quart. hîc; v. *Tertiò.* Gerlac. §. 11.

¶ Contra hanc Rubricam sunt: 1. Qui ad *Nobis quoque peccatoribus* alta voce utuntur; vel, dum dexterâ pectus sibi percutiunt, sinistram non super Corporale, sed infra pectus ponunt; vel percutientes pectus simul etiam caput inclinant. Rubr. Quart. Cantelm. 2. Qui ad *Per Christum Dominum &c.* addunt *Amen*; vel manus non jungunt; vel junctioni manuum capitis inclinationem superaddunt; vel ad *Per quem hæc omnia &c.* manus hinc inde extendunt, aut super Altare deponunt.

ponunt. Rubr. Gav. 3. Qui priùs genuflectunt, antequam Calicem detegant. Rubr. 4. Qui faciendo duas Cruces cum Hostia à Calice ad pectus, unam breviorem efformant alterâ. Cantelm. & alij suprà citt. Et hîc tandem finis est Canonis, ut notat Quart. Quæst. Procem. *sect. 3. punct. 3.* citans alios, & dicens: Communis & probabilior sententia defendit, Canonem extendi solùm usque ad Orationem Dominicam exclusivè, & compleri illîs verbîs, *Per ipsum, & cum ipso, omnis honor & gloria &c.* & probat id ex divo Gregorio *Epist. 63.* ubi ait, Orationem Dominicam recitari post Canonem &c. Gav. *p.* 2. *tit.* 10. *num.* 1. *litt. Q.*

TITULUS X.

De Oratione Dominica, & alijs usque ad factam Comunionem.

I.

CElebrans cooperto Calice, adoratoque Sacramento erigit se, & manibus extensis hinc inde super Altare intra Corporale positis, dicit intelligibili voce:

Per omnia sæcula sæculorum.

R. Amen.

Cùm dicit:

Oremus.

jungit manus, caput Sacramento inclinans; & prosequitur:

Præ-

Præceptis ſalutaribus moniti, & divina inſtitutione formati audemus dicere.

Hæc autem verba, *Præceptis ſalutaribus &c.* dicit erectus, non capite inclinato: nam (ut inquit Gav. hîc, *litt. P.*) *Sicut ad*, Oremus, *caput inclinat, ita erigit illud ſtatim ad*, Præceptis ſalutaribus &c. *quod dicit manibus junctis.* Idem Cantelm. *c.* 10. §. 22. dicens: *Ad verbum* Oremus, *inclinet caput versùs Sacramentum, & eodem tempore jungat manus ante pectus; quo facto ſe erigat, & manibûs junctîs ante pectus proſequatur:* Præceptis ſalutaribus moniti &c. *uſque ad* Pater noſter *excluſivè.* Hæc ille, Gerlac. §. 1. Bauldr. *num.* 1. &c. Quod ipſum ex Rubrica clarè patet conſideranti.

Cùm incipit:

Pater noſter,

Abſque facta capitis inclinatione, *extendit manus, & ſtans erectus oculîs ad Sacramentum intentis, proſequitur uſque ad finem:*

Qui es in cælis: Sanctificetur nomen tuum: Adveniat regnum tuum: fiat voluntas tua, ſicut in cælo, & in terra: Panem noſtrum quotidianum da nobis hodie, & dimitte nobis debita noſtra, ſicut & nos dimittimus debito-

bitoribus nostris. Et ne nos inducas in tentationem.

Responso à Ministro (non ab ipso Celebrante, Gav. hîc, *litt. R.* Gerlac. §. 2.)

Sed libera nos à malo,

Et à Celebrante submissa voce,

Amen.

Absque eo, ut ad verbum *Amen*, manus jungat, aut caput inclinet, *manu dextera, pollice & indice non disjunctis, Patenam aliquantulùm Purificatorio extergens* (adhibitô, si opus fuerit, subsidiô manûs sinistræ) *eam accipit inter indicem & medium digitos; quam tenens super Altare* (hoc est, super Purificatorium extra Corporale, ut priùs fuerat, collocatum, Lohner *p. 6. tit. 10. n. 1. lit. Y.*) erectam, ita tamen, ut manus dextera non adhæreat mappæ, sed sit elevata desuper Patenam (Gerlac. §. 3.) *sinistrâ super Corporale positâ, dicit secretò:*

Libera nos, quæsumus Domine, ab omnibus malis, præteritis, præsentibus, & futuris: & intercedente beata & gloriosa semper Virgine Dei Genitrice Maria, cum beatis Apostolis tuis Petro & Paulo, atque Andrea, & omnibus Sanctis, da propitius pacem in diebus nostris: ut ope misericordiæ

cordiæ tuæ adjuti, & à peccato simus semper liberi, & ab omni perturbatione securi.

NB. Pro hac Oratione, *Libera nos, quæsumus &c.* vide Rubr. *num. seq.*

¶ Contra Rubricam hujus *num. 1.* faciunt 1. Qui vel nondum cooperto Calice, vel nondum adorato Sacramento, vel manibûs nec extensîs, nec super Altare intra Corporale hinc inde positîs incipiunt, *Per omnia sæcula &c.* 2. Qui manent inclinati sive junctîs, sive non junctîs super Altare manibûs, dum dicunt: *Præceptis salutaribus moniti &c.* usque ad *Pater noster*; cùm Rubrica præscribat, ut, cùm dicitur: *Per omnia sæcula &c.* manus teneat positas supra Corporale, & separatas unam ab altera: & ad verbum *Oremus*, inclinet caput versùs Sacramentum, eodémque tempore jungat manus ante pectus &c. Vide dicta suprà, *hoc num.* Rubr. Cantelm. *c. 10. §. 22.* 3. Qui vix dimidiô absolutô *Pater noster*, accipiunt Patenam, eámque Hostiæ consecratæ submittunt, cùm Rubrica dicat, *responso à Celebrante submissa voce*, Amen, *manu dextra Patenam extergens, eam accipit &c.* Gerlac. *§. 2.* 4. Qui Patenam vel omnino non tenent erectam; vel tenent quidem, sed elevatam in altum, & ab Altari remotam. Rubr. Bauldr. *ad num. 2. num. 1.*

II. *Antequam Celebrans* in Oratione, *Libera nos,*

usque ad factam Communionem. Num. 2. 99 *nos quæsumus &c. dicat*, Da propitius pacem, *elevat manu dextra Patenam de Altari*, *& seipsum cum ea signat* à fronte ad pectus *signo Crucis*, *dicens*, da propitius pacem in diebus nostris. *Cùm signat se*, *manum sinistram ponit infra pectus*; *deinde Patenam ipsam* in ea parte, in qua Crux formata est (Gerlac. §. *3.*) *osculatur*, absque eo, ut eam iterum extergat post osculum (Gerlac. cit. Lohn. *part. 6. litt. Z.*) *& prosequens:* Ut ope misericordiæ tuæ &c. *submittit Patenam Hostiæ*, *quam indice sinistro accommodat super Patenam* super Corporale positam, & (ut communis praxis probat) partim pedi Calicis innixam, ut posteà & partes Hostiæ, & Patena ipsa, commodiùs accipi possint, nec fragmenta à tergo Patenæ adhæreant (Lohner *p. 6. t. 14. num. 130.*) *discooperit Calicem*, *&*, Pallâ super velum Calicis depositâ, *genuflexus Sacramentum adorat: tum se erigens*, *accipit Hostiam inter pollicem*, *& indicem dextræ manûs*, *& cum illis*, *ac pollice & indice sinistræ manûs eam super Calice tenens*, *reverenter frangit per medium*, incipiendo à superiori parte Hostiæ (Gav. hîc, *litt. X.*) *dicens:*

Per eundem Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum, ubi caput inclinat, dum dicit, *Iesum Christum* (*Canzelm. c. 1. §. 4. num. 9.*) *& mediam partem*, *quam inter pollicem & indicem dextræ manûs tenet*, *ponit super Patenam: de alia media*, *quam sinistræ*

ſiniſtra manu tenet, frangit cum pollice & indice dextræ manûs particulam à parte inferiori (juxta Ord. Roman. & S. R. C. 4. *Aug.* 1663.) *proſequens*,

Qui tecum vivit & regnat,

& eam inter ipſos dextræ manûs pollicem, & indicem retinens, partem majorem, quam ſiniſtrâ tenet, adjungit (non autem ſuperimponit) *mediæ ſuper Patenam poſitæ, interim dicens:*

In unitate Spiritûs ſancti Deus,

& Particulam Hoſtiæ, quam in dextra manu retinuit, tenens ſuper Calicem, quem ſiniſtrâ per nodum infra cuppam retinet, intelligibile voce dicit:

Per omnia ſæcula ſæculorum.

℟. Amen.

& cum ipſa Particula ſignans ter à labio ad labium Calicis ſine tactu illius, *dicit:*

Pax ✠ Domini ſit ✠ ſemper vobis ✠ cum.

Reſponſo per Miniſtrum:

Et cum Spiritu tuo.

Particulam, quam dextera manu tenet, immittit in Calicem, dicens ſecretò:

Hæc commixtio & conſecratio Corporis & Sanguinis Domini noſtri Jeſu Chriſti, fiat accipientibus nobis in vitam æternam, Amen.

Cùm

Cùm dicit, *Iesu Christi*, caput Sacramento inclinat, Cantelm. *c. 1. §. 4. num. 9.* Quart. *p. 2. tit. 5. num. 2.* dicens: *Ad nomen Iesu, & Mariæ, semper inclinandum est caput.* Lohner *p. 2. tit. 32. §. 1. Deinde* (immissâ scilicet in Calicem Particulâ &c.) *pollices & indices super Calicem aliquantulùm tergit, & jungit, Calicem Pallâ cooperit, & genuflexus Sacramentum adorat, surgit, & stans junctîs manibûs ante pectus, & inclinatus* (juxta Ord. Missæ: quod verbum explicat priorem Rubricam dicentem *capite inclinato*, ut loquitur Lohner cit. & significat inclinationem mediocrem, Idem ibid. & *part. 6.* hîc, *litt. D.* Cantelm. *c. 1. §. 3. num. 7.* Bauldr. *p. 3. c. 5. num. 1. & seq.*) *versùs Sacramentum dicit intelligibili voce*, absque tamen interpositâ pausa:

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, miserere nobis.

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, miserere nobis.

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, dona nobis pacem.

Ubi sciendum, quòd tantùm ad primum *Agnus Dei, qui tollis peccata mundi*, stet junctîs manibûs ante pectus. Rubr. Cantelm. *c. 2. §. 2. num. 3.* Hoc autem taliter dictô, *dexterâ*, hoc est, tribus digitis inferioribus dexteræ (Cantelm. *c. 8. §. 1. num. 2.* & alij) *percutiens sibi pectus, sinistrâ* continuò usque ad *Dona nobis pacem*, inclusivè,

ſuper Corporale poſitâ, dicit: Miſerere nobis. *Et deinde non jungit manus, ſed iterum percutit ſibi pectus, cùm dicit ſecundò:* Miſerere nobis. *quod & tertiò facit, cùm dicit:* Dona nobis pacem. Attamen, dum repetitur percuſſio pectoris, dextera non in aëre hæreat, ſed vel ſuper Corporale identidem modeſtè reponatur, vel (quod magis placet) percuſſiones ità peragantur, ut, dum manus removetur à pectore, intereà verba illa *Agnus Dei*, uſque ad *Miſerere*, vel *Dona nobis*, abſolvantur. Lohner *p. 2. tit. 23.* item, *p. 6. tit. 10. n. 2. litt. E.* ac *tit 14. num. 139.* Porrò obſervanda pro *Agnus Dei*, in Miſſis Defunctorum, vide infrà *num. 4.*

¶. Contra hanc Rubricam errant: 1. Qui, cùm ſe Patenâ ſignant, manum retinent ſupra Corporale. Rubr. 2. Qui oſculatâ Patenâ, & Hoſtiâ eidem ſuperimpoſitâ, genuflectunt, nondum diſcooperto Calice. Rubr. 3. Qui, dum actualiter genuflectunt, vel ſaltem, antequam Hoſtiæ fractionem incipiant, dicunt, *Per eundem Dominum noſtrum &c.* aut hanc ipſam concluſionem ſub fractione Hoſtiæ non diſtribuunt juxta Rubricæ præſcriptum. Rubr. 4. Qui Particulam de media parte Hoſtiæ, quam ſiniſtrâ tenent, à parte ſuperiori frangunt. Ordo Rom. & S. R. C. ſuprà cit. Item, qui dum Particulâ Hoſtiæ ſignant ſuper Calicem, ſiniſtram ſuper Corporale ponunt, pro eo, ut Calicem ſiniſtrâ per nodum infra cuppam retineant. Rubr. 5. Qui dicunt, *Agnus Dei &c.* manibûs junctîs ſupra Altare poſitîs contra illud, quod præſcribit

bit Rubr. ut *stent junctîs manibûs ante pectus.* Rubr. Cantelm. *c. 10. §. 24.* 6. Qui potest primum *Miserere nobis*, dum dicunt secundum, & tertium *Agnus Dei*, manus denuò vel ante pectus, vel supra Altare junctas ponunt contra expressam Rubricam, *non jungit manus &c.* Rubr. Cantelm. *c. 2. §. 2. num. 3.*

III. *Tunc* (absolutô scilicet, *Agnus Dei, &c.*) *manibus junctis super Altare positis, oculísque ad Sacramentum intentis, inclinatus* mediocriter (Cantelm. *c. 1. §. 3. n. 8.* &c.) *dicit secretô*:

Domine Jesu Christe, qui dixisti Apostolis tuis: Pacem relinquo vobis, pacem meam do vobis &c. Qui vivis & regnas Deus, per omnia sæcula sæculorum, Amen.

Qua Oratione finita, si est daturus pacem, osculatur Altare in medio, & absque prævia genuflexione (quam etiam post datam pacem non facit, cùm neque accedat, neque recedat à medio Altaris, Lohner *part. 2. tit. 24. Ritu solemn. num. 2.*) *instrumentum pacis ei porrectum à Ministro juxta ipsum ad dextram, hoc est, in cornu Epistolæ genuflexo, & dicit:*

Pax tecum.

Minister respondet:

Et cum Spiritu tuo.

Si non adsit, qui hujusmodi instrumento pacem recipiat à Celebrante, pax non datur, etiamsi illius

datio Missæ conveniat: nec osculatur Altare, sed dicta præmissa Oratione, statim subjungit alias Orationes, ut in Ordine Missæ. Pax autem in Missis privatis non datur modò, nisi Prælatis (intelligendo per hos non Ecclesiasticos tantùm, sed etiam Religiosos Antistites, Lohner *p. 2. tit. 24. num. 3.*) & Magnatibus, seu Personis valde insignibus, quales sunt Principes sæculares. Lohner cit. Quart. Gerlac. §. *11.* Bauldr. hîc, *num. 2.* Gav. &c. Dare autem pacem cum Patena vice tabellæ, seu instrumenti in Missa prohibuit Pius V. *Epist. ad Archiep: sc. Tarracon. die 8. Ianuar. 1571. &c.* Gerlac. Gav. *hoc tit. num. 8. litt. Y.* Si tamen detur pax, Sacerdos, dans osculum pacis ministro, versùs eum non debet producere signum Crucis. Gerlac. §. *10.*

IV. *Si verò* Sacerdos *celebret pro Defunctis, non percutit pectus ad*, Agnus Dei, *quia dicit*: Dona eis requiem; Manus tamen semper (hoc est, per totum *Agnus Dei &c.*) tenet junctas ad pectus, quin eas ponat super Altare, usque ad *Dona eis requiem sempiternam*, inclusivè; nec fit Crux per modum benedicendi Sacramenti, dum dicitur, *Dona eis requiem sempiternam*, sicut aliqui malè faciunt. Cantelm. *c. 2. §. 2.* Lohner *part. 6. tit. 10. num. 4. litt. F. Nec dicit*, in Miss. de Req. *primam Orationem*, Domine Jesu Christe, qui dixisti &c. *non dat pacem, sed* (dicto *Agnus Dei &c.* ut suprà) manibûs junctîs super Altare positis inclinatus, *dicit alias duas sequentes Orationes.*

Domi-

Domine Jesu Christe, Fili Dei vivi, qui ex voluntate Patris, cooperante Spiritu sancto, per mortem tuam mundum vivificâsti: libera me &c. Amen.

Perceptio Corporis tui, Domine Jesu Christe, quod ego indignus sumere præsumo, non mihi proveniat &c. Amen.

Quibus Orationibus dictis (non anteà) *genuflectens Sacramentum adorat, & se erigens dicit secretò:*

Panem cælestem accipiam, & nomen Domini invocabo.

Quô dictô, dextra manu accipit de Patena reverenter ambas partes Hostiæ, priùs per sinistram ad extremitates Patenæ promotas (Lohner *p. 6. n. 4. litt. H.*) *& collocat inter pollicem & indicem sinistræ manûs, quibus Patenam inter eundem indicem & medium digitos supponit, & eadem manu sinistra tenens partes hujusmodi* ita, ut, quantùm fieri potest, constituant figuram orbicularem (Cantelm. *c. 6. §. 3.* Lohner cit. *litt. I.*) *super Patenam inter pectus & Calicem, parùm inclinatus, dextrâ tribus vicibus percutit pectus suum, interim etiam tribus vicibus dicens voce aliquantulùm elevata,* seu media:

Domine, non sum dignus, ut intres

ſub tectum meum : ſed tantùm dic verbo, & ſanabitur anima mea.

Ubi notandum, quòd ſola quatuor prima verba, *Domine, non ſum dignus*, parùm elevatâ, ſeu media voce dicenda ſint. Hîs dictîs, *ſecretò proſequitur*, ut intres ſub tectum &c. prout loquitur Rubrica. Porrò pro hoc loco, maximè notanda eſt Doctrina Gerlac. *part. 2. tit. 10. §. 14.* videlicet: Celebrans dicens, *Domine non ſum dignus &c.* non addat, *Ieſu Chriſte*; cubitum aut brachium ſiniſtrum non imponat Altari: non levet Hoſtiam in altum, nec ad latus, ut à populo videatur; non genuflectat, nec ullo modo pedem incurvet, neque contorqueat corpus, ſed paululùm inclinatus ſtans reliquo corpore erectus, tenens Hoſtiam, tribûs poſterioribûs digitîs ſiniſtræ manûs diſpoſitîs ſub Patena. Nec percutiat pectus duobus junctis digitis, ſed tribus liberis tantùm. Hæc ille; Bauldr. *hîc*, *Not. 1.* Lohner *part. 2. tit. 25. n. 1.* Cùm autem repetitur percuſſio, dextra non in aëre hæreat, ſed ſuper Corporale identidem modeſtè reponatur. Lohner *part. 6. tit. 14. num. 139.*

Præfatîs verbîs, Domine non ſum dignus &c. *tertiò dictîs, ex ſiniſtra accipit ambas partes prædictas Hoſtiæ* (quarum tamen priùs unam ſuper alteram ponit) *inter pollicem & indicem dextræ manûs, & cum illa ſupra Patenam* (quam in hoc caſu, dum ſe cum Hoſtia ſignat) non movet, ſed Hoſtiam tantùm, Bauldr. *hîc*, *Not. 3.* Gavant. *litt. P.*)

usque ad factam Communionẽ. Num. 4. 107 *litt. P.) signat seipsum signô Crucis, ita tamen, ut Hostia non egrediatur limites Patenæ, dicens:*

Corpus Domini nostri Jesu Christi custodiat animam meam in vitam æternam, Amen.

Hæc autem verba proferens, & se signans stat erectus (nam Sacerdos signans seipsum, vel alias res, debet semper stare erectus, & nunquam inclinatus, Cantelm. *c. 6. §. 2.*) tenens tunc Patenam locatam supra Altare intra indicem &c. Nihilominus ad nomen, *Iesu Christi*, versùs Sacramentum caput inclinat, Cantelm. cit. & *c. 1. §. 4. num. 9.* Item, Crux, quæ fit cum Hostia supra Patenam, debet formari in altum, ut Sacerdos possit dici signare seipsum, & non Patenam, ut faciunt multi, qui parvula Cruce facta ex adverso Patenæ, non signant seipsos, sed Patenam. Cantelm. *c. 6. §. 2.*

Hîs peractîs, *se inclinans* mediocriter (Cantelm. *cap. 1. §. 3.*) *cubitîs super Altare positîs, reverenter easdem ambas partes sumit: quibus sumptis, deponit Patenam super Corporale* (ut suprà *num. 2.* dictum, Lohner ibid. cit. *num. 150.*) & *erigens se junctis indicibus & pollicibus, ambas quoque manus ante faciem jungit, & aliquantulùm quiescit in meditatione SS. Sacramenti*, id est, in pijs affectibus erga Christũ tunc sibi præsentissimum eliciendis, absque tamen capitis inclinatione,

ne, Lohner *part. 6.* hîc *litt. N.* & *tit. 14. n. 150.*
Deinde depositîs manibûs, dicit secretò:

Quid retribuam Domino pro omnibus, quæ retribuit mihi?

& interim discooperit Calicem, ac Pallâ super velũ Calicis, ut suprà dictum, positâ, *genuflectit, surgit, accipit Patenam* dextrâ, & siniſtrâ Calicem non nihil retrò collocat, *inspicit Corporale*, quod manu siniſtra parùm elevat, dum *colligit fragmenta cum Patena, si quæ sint in eo*; quo facto, accipit siniſtrâ Patenam intra indicem, & digitum medium vicinum indici (Cantelm. *c. 10. §. 25.*) *& eam diligenter cum pollice & indice dextræ manûs super Calicem* propiùs ad se priùs repositum, *extergit, & ipsos digitos, ne quid fragmentorum in eis remaneat*, absque eo, ut extremitates Patenæ circumagat ad os Calicis, aut totam Patenam invertat supra Calicem, uti aliqui faciunt, postquam projecerunt fragmenta. Cantelm. cit. Gerlac. hîc, §. *20.*

¶. Faciunt contra hanc Rubricam erroneè: 1. Qui in Missis Defunctorum ad, *Agnus Dei*, pectus sibi percutiunt; aut primam Orationem, *Domine Iesu Christe, qui dixisti &c.* dicunt. Rubr. Item, qui manus super Altare ponunt, priusquàm dixerint, *Dona eis requiem sempiternam*; vel, qui ad dicta verba, *Dona eis requiem &c.* Crucem per modum benedicendi Sacramenti faciunt. Rubr. Cantelm. *c. 2. §. 2. 2.* Qui nondum finita

tertia

tertia Oratione, *Perceptio Corporis &c.* genuflectunt, Hostiam accipiunt, &c. Rubr. 3. Qui ad, *Domine, non sum dignus*, voce alta pro media utuntur; versùs cornu Epistolæ stant; aut dictis *suprà, hoc num. V. Ubi notandum*, contraria faciunt. Gerlac. Bauldr. *ibid. citt.* Cantelm. *c. 10. §. 24. num. 2.* 4. Qui cum Hostia, ante sumptionem ejusdem, se ipsos signô Crucis non signant; vel, signum Crucis efformant quidem, non tamen in altum, sed transversè super Patenam, quasi eam signando; vel, dum se signant cum Hostia, simul cum ea movent etiam Patenam, pro eo, ut teneant tunc eam locatam supra Altare intra indicem &c. Rubr. Gav. hîc, Gerlac. Cantelm. *c. 6. §. 2.* 5. Qui tertia percussione facta, ad *Domine non sum dignus*, cum Hostia se se brachiîs super Altare positîs inclinant, pios actus eliciunt, & tunc primùm iterum erecti se signant dicentes, *Corpus Domini &c.* ac denuo, ut priùs, super Altare inclinati, partes Hostiæ sumunt, Rubr. Item: Qui nec cubitîs super Altare positîs, nec inclinati sumptionem peragunt; vel, qui partes Hostiæ, antequam eas sumant, ôsculantur, Rubr. 6. Qui, postquàm absolutô *Domine, non sum dignus*, se cum Hostia debitè jam signârunt, & sumptioni modicam considerationem, aut pios virtutum actus inclinati præmiserunt, iteratò cum Hostia se signant, & tunc primùm eam sumunt.

V. *Si verò adsint Hostiæ consecratæ super Corporale positæ pro alio tempore conservandæ, factâ priùs*

priùs genuflexione reponit eas in vas ad hoc ordinatum, & diligenter advertit, ne aliquod fragmentum, quantumcunque minimum remaneat super Corporale: quod si fuerit, accuratè reponit in Calicem.

Pro clariori hujus Rubricæ intelligentia, notandum eſt, quod ad litteram Rubricæ docet Cantelm. *c. 11. §. 3. ℣. Nonnulli.* dicens: Quando conſecratæ fuerunt aliquæ Particulæ ſupra nudum Corporale, eum in finem, ut tantùm conſerventur in Tabernaculo, ante Sumptionem Sanguinis debent reponi in Pyxidem, uti expreſsè notat Rubrica *10. num. 5.* quæ ordinat, ut fiat genuflexio, antequàm illæ tangantur, & imponantur in Pyxidem: quibûs repoſitîs, & clauſa Pyxide, diſcooperitur Calix, & genuflectitur. Deinde colliguntur fragmenta, & ſumitur Sanguis, & poſt purificationem Calicis, ante ablutionem, aperitur Tabernaculum, genuflectitur, ſive ſit, ſive non ſit Sacramentum in Tabernaculo, & repoſita Pyxide, antequàm illud claudatur, fit iterum genuflexio. Ita cit. Cantelm. Ex quo patet, hanc Rubricam diſtinctam eſſe ab ea, quæ ponitur initiô *num. 6. ſeq.*

Poſt exterſionem Patenæ, junctîs pollicibûs & indicibûs, Calicem dextra manu infra nodum cuppæ (non ſupra eum, vel ipſum nodum cuppæ, juxta Gavant. tortè hanc Rubricam explicantem, prout ait Lohner *p. 2. tit. 25. num. 3.*) *accipit ſiniſtrâ Patenam, dicens:*

Cali-

Calicem salutaris accipiam, & nomen Domini invocabo. Laudans invocabo Dominum, & ab inimicis meis salvus ero.

& signans se signô Crucis cum Calice (ut priùs cum Hostia, absque eo tamen, ut Patenam Calici supponat, Gerlac. §. *19.* Gav. *litt. V.* Arnaud. *n. 4.* Bauldr. hîc, *num. 2.*) dicit:

Sanguis Domini nostri Jesu Christi custodiat animam meam in vitam æternam, Amen.

& manu sinistra supponens Patenam Calici subtus mentum, *stans reverenter sumit totum Sanguinem cum Particula in Calice posita.* Pro hac Rubr. observandum est, quod habet Cantelm. *6.10 §.25.* dicens: Sacerdos signans se signo Crucis cum Calice ebibit manu dextra Sanguinem, tenens eodem tempore manu sinistra Patenâ subtus mentum: & est notandum, quòd tantùm ita debeat teneri Patena, dum actu bibitur Sanguis, & sumitur purificatio, & non priùs, nec posteà; unde quando Sacerdos se signat cum Calice, aut porrigit Ministro Calicem ad accipiendum vinum pro purificatione Calicis, manus sinistra cum Patena intra digitos, tenenda est supra Corporale. Hæc Cantelm. Gav. Gerlac. Lohner *p. 6.* hîç, *litt. R. &c.* Est autem Patena in hoc casu super Altare non erecta & desuper manus sinistra, tenenda, ut suprà

prà ad Orat. *Libera nos quæsumus &c.* præscribitur, sed ipsa sinistra cum Patena intra digitos tenenda est supra Corporale, ut ex verbis descriptis patet. Insuper advertendum est, quod monet Gerlac. *p. 2. tit. 10. §. 23.* dicens : Sumendo totum Sanguinem usitatiùs, & ad consumendam speciem aptiùs, ter Calix ori admovetur quàm semel. Non autem pluries quàm ter; & dum purificationem sumit, non ultra bis Calix ori admovendus est: aliàs verò stomachum adstantibus moveret, dum toties Calicem lambit, aut sugit. Idem Gav. *litt. V.*

Sumpto Sanguine cum Particula, *dicit secretò :*

Quod ore sumpsimus Domine, pura mente capiamus : & de munere temporali fiat nobis remedium sempiternum.

& super Altare, nisi parvitas Ministri aliud exigat (Lohner *part. 6. hoc tit. num. 5. litt. S.* quod idem de ablutione intelligendum Gerlac. §. *61.*) *porrigit Calicem ministro in cornu Epistolæ, quo vinum fundente se purificat.* Deceret autem, ut vinum pro purificatione Calicis infusum esset ejusdem saltem quantitatis, cujus fuerunt primæ species Sanguinis : alioquin Sacerdos illud saltem intra Calicem circumagat, ut absumantur species. Nec Abstemij debent sine vino purificare Calicem, Papa inconsulto, ex Romana praxi. Gav. hîc, *litt. Y.*

Item

Item notandum est, quod monet Quart. hîc ℣. *Interim*. ex Castald. *l. 2. Sect. 8. c. 7. num. 11.* ut Purificatio, & ablutio sumatur per eandem partem Calicis, per quam Sanguis Christi haustus est, ut sic meliùs absumantur omnes reliquiæ specierum; quod etiam habetur in quadam Epist. Pij V. ad Episc. Terracon. &c. *Deinde*, absque eo, ut tegat Patenam cum Palla (quod multi adhibito pede Calicis erroneè faciunt) aut etiam Purificatorio denuò purificet, vel illam inversam supra Corporale ponat, Calicem ipsi imponendo: item absque eo, ut os suum, vel labium exterius Calicis ex illa parte, ex qua bibit, digitis abstergat, aut digitos lambat (Gav. *hoc. tit. num. 5. litt. Y.* Cantelm. *c. 10. §. 25.*) *vino & aqua* in cornu Epistolæ (factâ in abitu & reditu vel Cruci competente reverentiâ, vel SS. Sacramento exposito genuflexione, Lohner *p. 6. tit. 14. num. 155.*) *abluit pollices & indices super Calicem, quos abstergit Purificatoriô, interim dicens*:

Corpus tuum Domine, quod sumpsi, & Sanguis, quem potavi, adhæreat visceribus meis: & præsta &c.

Tunc in medio Altaris (Gavant. *litt. Z.* Gerlac. *§. 28.* Arnaud. hîc, *num.* 11.) *ablutionem sumit*, sinistrâ supponens Purificatorium Calici (Lohner cit. *num. 156.*) *& extergit os & Calicem Purificatoriô.* Quòd si post sumptam ablutionem, aut post dictas Orationes aliquam Ho-

ſtiæ Particulam Sacerdos in Patena reperit, poteſt eam ſtatim ſumere; quia tota illa actio reputatur unus actus, una perfecta Sacrificij conſumptio, & unicum convivium. Gerlac. §. 30. citans Bonac. de Evchar. *d. 4. q. 6. p. 2. num. 12.* Laym. *l. 5. t. 4. c. 6. num. 22.* Poſt Communionem, quamvìs mentaliter pij actus, donec Calix cum Velo & Burſa deſuper poſitâ rite diſpoſitus exiſtat, elici poſſint, nec tamen, *O Sacrum Convivium &c.* nec quicquam aliud ad Miſſam non pertinens, ex propria Celebrantis devotione oretenùs dicatur. Gerlac. cit. §. 29.

Peractîs omnibûs, *Purificatorium extendit ſuper Calicem, & deſuper Patenam, ac ſuper Patena parvam Pallam, & plicato Corporali, quod reponit in Burſam, cooperit Calicem Velô, & Burſam deſuper ponit, & collocat in medio Altaris, ut in principio Miſſæ.* Sunt autem pro majori hujus Rubricæ intelligentia advertenda ſequentia: 1. Ut Sacerdos, antequam Velô cooperiat Calicem, plicet Corporale, & reponat in Burſam, prout ex Rubrica patet; Calicem verò, dum plicat Corporale, collocet versùs cornu Epiſtolæ (quamvìs juxta Lohner *p. 2. t. 28. num. 3.* collocari etiam poſſit versùs cornu Evangelij) ut commodiùs accipiat Burſam, quæ eſt in cornu Evangelij. Gerlac. §. 32. Gavant. *litt. B.* Arnaud. *num. 12.* Bauldr. 2. Reponat Corporale in Burſam, juxta Rubr. non autem extra eam immediatè ſupra Velum Calicis. Dum verò Burſa ſuper Calicem Velô coo-

pertum

pertum ponitur, pars ejus aperta non latus Altaris, sed celebrantem respiciat. Lohner *p. 6. t. 14. num. 156.* Bauldr. hîc, *num. 7.* 3. Ut cooperiat Calicem velô, &c. & collocet in medio Altaris, ut in principio Missæ, ita, ut velum totum Calicem in anteriori parte tegat. Gavant. *litt. C.* Bauldr. Arnaud. *num. 13.* Gerlac. §. *33.* Lohner *p. 6.* hîc, *litt. X.*

Cæterùm, prædicta ratione Calicis post sumptionem peractam disponendi, sunt quidem juxta Rubricæ citatæ, & Authorum notatorum mentem, ac proinde meritò practicanda. Nihilominùs, cùm in Ordine Missæ habeantur hæc verba: *Abluit digitos, extergit, & sumit ablutionem: extergit os, & Calicem, quem operit, & plicato Corporali, collocat in Altari, ut priùs:* & ex his verbis, Calicem priùs operiendum velô, quàm Corporale plicandum esse, nonnemo colligere possit, hinc etroris (saltem in Germania) arguendus non est, qui secundùm communissimam, ac consuetudine receptissimam Praxin R. P. Lohner *p. 6. t. 14. num. 156.* agit. Est autem ea sequentis tenoris. Ablutione sumpta, ac ore & Calice Purificatoriô extersо, extendit (Sacerdos) Purificatorium super Calicem & desuper Patenam, ac super Patenam parvam Pallam, & cooperit Calicem velô, ac utraque manu adhibita, sinistrâ ad nodum, dextrâ super Calicem, removet eum in sinistrum (sive Evangelij) latus, ut plicare queat Corporale. Tum dextra manu recipitur Bursa,

quæ poſt inſertum Corporale ita Calici imponitur, ut ejus apertura antrorſum, non ad latus reſpiciat. Deinde acceptum denuò circa nodum ſiniſtra manu Calicem, dextrâ deſuper poſitâ, collocat in medio Altaris, & velum aptat, ut, ſicuti in principio Miſſæ, totus Calix lateat. Hæc Lohner cit.

¶. Contra Rubricas hujuſmodi deficiunt: 1. Qui verba: *Calicem ſalutaris accipiam, &c.* pronuntiant, Patenâ necdum extersâ. Rubr. 2. Qui tenent Patenam ſubtus mentum ante actualem ſumptionem Sanguinis. Rubr. Cantelm. *c. 10. §. 25. num. 1.* 3. Qui ſumpto S. Sanguine Calicem ſupra Corporale poſitum retinent, donec Orationem, *Quod ore ſumpſimus, &c.* abſolverint. Ord. Miſſæ. Idem intellige de ijs, qui idipſum faciunt ante ablutionem digitorum ſuper Calicem. Rubr. 4. Qui accepta purificatione Patenam cum Palla tegunt, idque adhibito pede Calicis; vel inverſam ſupra Corporale ponunt, Calicem ipſi imponendo. Cantelm. *c. 10. §. 25. num. 2.* 5. Qui pro purificatione vel ablutione ſolam aquam, vel pro ablutione ſolum vinum adhibent. Rubr. Gav. *litt. Y.* Gerlac. *§. 25. & 27.* 6. Qui digitîs labia Calicis, ſeu oris ſui detergunt, aut digitos lambunt; Pius V. cit. à Gav. loco cit. Cantelm. cit. *num. 3.* 7. Qui ſecundam ablutionem ſumunt in cornu Epiſtolæ, pro eo, ut eam ſumant in medio Altaris; vel qui eam omnino non ſumunt, ſed Miſsâ finitâ

in Sacrarium mittunt. Rubr. Gav. *litt. Z.* Gerlac. §. *28.* 8. Qui extergendo Calicem eum ad nodum tenentes indiscretè circumagitant in tantum, ut non rarò curvum ad Sacristiam reportent, quem priùs rectum ad Altare detulerunt. Quare ut exterſio hæc bene fiat, Calicem infra cuppam, ſive (quod idem eſt) ipſam cuppam Calicis intra ſiniſtræ medium & quartum digitos ita teneant, ut totus pes Calicis cum nodo ejuſdem per digitos dictos ex adverſa manûs parte promineat; ſic enim ſecurè Calix & peraccommodè circumagi, & abſtergi poterit. 9. Qui Purificatorium abſterſione facta ſuper Patenam extendunt; vel extenſionis locò complicatum intra cuppam ponunt. Rubr. 10. Qui Corporale in Burſam non reponunt; vel etiam non complicant, niſi poſt ultimum Evangelium. Rubr. Ubi tamen excipiendum eſt, ſi Calix in Altari pro alia Miſſa immediatè dicendâ relinqui debeat.

VI. *Si qui ſunt communicandi in Miſſa, Sacerdos poſt ſumptionem Sanguinis, antequàm ſe purificet,* Calicem Pallâ tegat (Gav. hîc, *litt. D.*) *& facta genuflexione ponat particulas conſecratas in Pyxide, vel ſi pauci ſint communicandi, ſuper Patenam, niſi à principio poſitæ fuerint in Pyxide ſeu alio Calice. Interim Miniſter ante eos extendit linteum, ſeu velum album, & pro eis facit Confeſſionem, dicens:* Confiteor Deo, &c. *Tum Sacerdos iterum genuflectit, & manibûs junctîs vertens ſe ad populum in cornu Evangeliſ. dicit:*

dicit : Misereatur vestri, &c. & Indulgentiam absolutionem, & remissionem peccatorum vestrorum, &c. *& manu dextra facit signum Crucis super eos*, sinistrâ infra pectus retentâ. Verba autem *vestri*, *vestris*, *&c.* dici debent etiam uno tantùm communicando, Gav. *litt. F.* Arnaud. *num. 15.* Cantelin. *c.* 11. §. 2. *Postea genuflectens, accipit manu sinistra Pyxidem, seu Patenam cum Sacramento, dextrâ verò sumit unam Particulam, quam inter pollicem & indicem tenet aliquantulùm elevatam super Pyxidem seu Patenam*, ita, ut dextra manus adhæreat Patenæ, seu Pyxidi, neque nimiùm elevetur Particula super Pyxidem (Gav. hîc, *litt. G.*) *& conversus ad communicandos in medio Altaris* (nisi SS. Sacramentum patenter expositum existat, quia tunc magìs conveniens videtur, ut se ad cornu Evangelij paululùm retrahat, quamvìs contrarium teneat Cantelm. *c.* 11. §. 2.) *dicit* una tantùm vice :

Ecce Agnus Dei, ecce qui tollit peccata mundi

Deinde dicit ter, absque addito, *Iesu Christe* :

Domine non sum dignus, ut intres sub tectum meum, sed tantùm dic verbo, & sanabitur anima mea.

Quæ verba dicuntur à Sacerdote integrè, clara voce, & semper in genere masculino. Quare ritus ille apud quasdam Moniales, quæ tacente Sacerdote dicunt : *Domine non sum digna, &c.* con-

tinet

tinet errata duo: alterum, quòd à Sacerdote non dicitur, contra Rubricam. Alterum, quòd mutantur verba à Centurione accepta, & à Rubrica non mutata, contra Bullas Pij V. & Pauli V. qui prohibent mutationem in Missali & Rituali Romano, in quo *Tit. Ordo ministrandi Sacr. Commun. fol. 66.* expressè dici jubetur, *Domine non sum dignus, &c.* cùm fœminæ Communio ministratur. Gavant. *litt. H.* Quart. hîc, ℣. *Secundò.* Arnaud. *num. 17.* Nihilominùs hæc non ita intelligenda sunt, quasi necessariò verba, *Domine non sum dignus, &c.* idiomate latino semper proferri debeant: nam, si ij, qui communicandi sunt, non calleant linguam latinam, omnino vernaculâ dici poterunt. Lohner *p. 6. hoc num. litt. Z.*

Verbîs prædictîs *tertiò repetitîs, accedit ad communicantium dextram, hoc est, ad latus Epistolæ,* & tribûs digitîs posterioribûs inflexîs, ac quasi intra manum plicatîs, pollice ac indice *unicuique porrigit Sacramentum, faciens cum eo signum Crucis super Pyxidem, seu Patenam* (non tamen per transversum Patenæ vel Pyxidis, sed in altum, eóque modo, quo se ipsum signat, Gavant. *litt. L.* Cantelm. cit.) *& semel dicens:*

Corpus Domini nostri Jesu Christi custodiat animam tuam in vitam æternam, Amen.

Nec addit Cruce iterum facta, *Pax tecum:* nisi

ſpecialiter id alicubi à Diœceſano Rituali exigatur. Lohner *p. 2. tit. 26. num. 3. Omnibûs communicatîs revertitur ad Altare nihil dicens; & non dat eis benedictionem, quia illam daturus eſt in fine Miſſæ:* niſi denuo aliquibus in Diœceſibus ſpeciale quid, vel ex conſuetudine antiqua, vel ex præcepto obſervandum ſit; prout notat Lohner *p. 6. tit. 10. num. 6. litt. B. C.*

Si Particulæ poſitæ erant ſuper Corporale, extergit illud cum Patena; & ſi quæ in eo fuerint fragmenta, in Calicem immittit. Deinde dicit ſecretò: Quod ore ſumpſimus, &c. *& ſe purificat, dicens:* Corpus tuum Domine, quod ſumpſi, &c. *& alia facit, ut ſuprà. Miniſter autem dextera manu tenens vas cum vino & aqua, ſiniſtrâ verò mappulam, aliquantò poſt Sacerdotem eis porrigit purificationem, & mappulam ad os abſtergendum.* Et hæc de Communione fidelium in Miſſis, quæ non ſunt de *Requiem*, faciendâ, breviter dicta hîc ſufficiant: exactiorem enim hujus Praxin infrà *Tit. propr.* invenies. Dixi, *quæ non ſunt de Requiem:* nam, quamvis Communio Laicorum in Miſſa Defunct. videbatur aliàs licita, ut videre eſt apud Quart. *p. 1. t. 5. dub. 1.* Gav. *p. 2. t. 10. num. 6. litt. N.* vel ſaltem propter communem uſum, & conſuetudinem credebatur tolerabilis; quia verò S. R. Congreg. fecit Decretum contrarium Anno 1701. præfata Communio haud ampliùs eſt licita, nec uſus ille, aut conſuetudo tolerabilis, ſed pro abuſu impoſterum habendi. Ita Card. Cant. *c.* 11. §. 6. Er-

Errores contra hanc Rubricam quod attinet, ij hîc ſtudiô omittuntur, quia tum ex dictis *num. præc.* tùm ex infrà dicendis, *Tit. proprio*, jam inſinuato (dum de Conſecratione Particularum, & de Communione Fidelium agetur) ſatis colligi, & emendari poterunt.

VII. *Si in Altari remaneant Particulæ in Calice, ſeu in alio vaſe uſque ad finem Miſſæ, ſerventur ea, quæ in Feria quinta Cœnæ Domini præſcribuntur circa finem Miſſæ*; videlicet: Genuflectat Sacerdos, quandocunque accedit, vel recedit à medio, vel tranſit ante Sacramentum in vaſe reſervatum; & cùm dicit: *Dominus vobiscum*, non vertit ſe ad populum in medio Altaris, ſed paulò prope cornu Evangelij, ne terga vertat Sacramento; & in fine ibidem dabit benedictionem, non perficiens circulum. Calix quoque in hoc caſu non erit collocandus in medio Altaris, ſed à latere Evangelij. Neque plicabitur Corporale, niſi repoſitô Sacramentô in locum ſuum poſt Miſſam. Denique cùm dicit Evangelium S. Joannis in fine Miſſæ, non ſignabit Altare, ſed ſe ipſum tantùm, niſi legat Evangelium ex libro, vel Tabella. Ad verba; *Et Verbum Caro factum eſt*, genuflectit paulò versùs Sacramentum.

Gavant. hîc, *litt. B. & p. 4.*

Tit. 8. n. 8.

TITULUS XI.

De Communione, & Orationibus post Communionem dicendis.

I.

CElebrante purificato, dum Calicem collocat in Altari (ut suprà) *liber Missalis defertur per Ministrum ad cornu Epistolæ, & collocatur, ut in Introitu. Ipse autem Minister genuflectit juxta cornu Evangelij, ut in principio Missæ* (intellige quoad latus, non autem quoad locum ipsum genuflexionis, Lohner *p. 6.* hîc, *litt. P.*) *Deinde Celebrans* factâ Cruci debitâ reverentiâ, à medio Altaris ad cornu Epistolæ accedens (Lohner *p. 6. tit. 14. num. 157.*) *stans junctis manibus, legit Antiphonam, quæ dicitur Communio:*

Communio.

Viderunt omnes fines terræ salutare Dei nostri.

Qua lecta, junctîs item manibûs ante pectus vadit ad medium Altaris, & (absque facta Cruci reverentia) *eo osculato vertit se ad populum à manu sinistra ad dextram* (ut aliàs) *& dicit* extendens, ac jungens manus:

Dominns vobiscum.

℟. Et cum Spiritu tuo.

& per eandem viam junctîs manibûs *redit ad librum,*

brum , & dicit Orationes poſt Communionem (hoc eſt , Poſtcommuniones) *eisdem modo , numero , & ordine , ut ſupra dictæ ſunt Collectæ* , ſeu Orationes poſt *Gloria in Excelſis, &c.*

Poſtcommunio.

Hæc nos Communio , Domine , purget à crimine : & intercedente beata Virgine Dei Genitrice Maria , cæleſtis remedij faciat eſſe conſortes. Per eundem Dominum.

Quibûs finitîs , claudit librum (niſi in fine legendum ſit Evangelium aliud , quàm S. Joannis) *& jungens manus ante pectus , revertitur ad medium Altaris , ubi eo oſculato vertit ſe ad populum* , *&* extendens, ac jungens manus , *dicit ut ſuprà :*

Dominus vobiſcum.

℟. Et cum Spiritu tuo.

quo dicto , ſtans junctîs manibûs ante pectus versùs populum (ut ad, *Dominus vobiſcum*) *dicit , ſi dicendum eſt :*

Ite Miſſa eſt.

℟. Deo gratias.

& per eandem viam revertitur ad Altare , hoc eſt, ad medium ejuſdem. *Si verò non ſit dicendum , dictô* Dominus vobiſcum , *revertitur eodem modo per eandem viam ad medium Altaris , ubi ſtans versùs ad illud, junctîs ante pectus manibûs , dicit* ſine inclinatione capitis : Be-

Benedicamus Domino.

℟. Deo gratias.

In Missis autem Defunctorum eodem modo stans versùs Altare, absque eo, ut Crucis signum faciat, sicut ad Introitum Missæ, *dicit:*

Requiescant in pace.

℟. Amen.

¶. Agunt contra hanc Rubricam: 1. Qui, dum accommodant Calicem post exterſionem ejusdem, dicunt, vel saltem inchoant Antiphonam (quæ *Communio* nominatur) ut in Missis Defunctorum, *Lux æterna, &c.* idque ex eo, ut citiùs dicere possint, *Dominus vobiscum*, absque eo, ut eatur ad cornu Epistolæ, & ibidem tota dicatur Communio. Cantelm. *cap. 10. §. 26.* 2. Qui ad finem Orationis (quæ *Postcommunio* nuncupatur) recedunt à libro, antequàm terminaverint totam conclusionem ultimæ Orationis. Idem *ibid.* 3. Qui vel ante, vel post dictum, *Benedicamus Domino*, & *Requiescant in pace:* vel dum hæc dicunt, caput Cruci inclinant. Rubr. 4. Qui in Missis Defunctorum, dum dicunt, *Requiescant in pace*, signum Crucis qualitercunque dextrâ producunt. Rubr.

II. *In Quadragesima autem à Feria quarta Cinerum usque ad Feriam quartam majoris Hebdomadæ, in feriali Officio* (non autem in Missis de Dominica, vel de Sanctis, vel Votivis quibuscunque) *postquam Celebrans dixit Orationes post*

Com-

Communionem cum ſuis ſolitis concluſionibus, antequàm librum claudat, & *dicat*, Dominus vobiſcum: *ſtans in eodem loco ante librum dicit*;

Oremus, Humiliate capita veſtra Deo.

caput Cruci (ut ait Lohner *p. 6. tit. 14. num. 164.*) *inclinans, & extenſis manibus ſubjungit eadem voce Orationem ſuper populum ibidem poſitam: Qua finita*, redit clausô librô ad medium, *oſculatur Altare, & vertens ſe ad populum dicit*, Dominus vobiſcum: *& alia, ut ſuprà*, perficit.

TITULUS XII.

De Benedictione in fine Miſſæ, & Evangelio S. Joannis.

I.

Dicto, Ite Miſſa eſt, *vel*, Benedicamus Domino, *ut ſuprà*, *Celebrans ante medium Altaris ſtans junctis manibus ſuper eo, & mediocriter inclinatus* (juxta Ordinem Miſſæ dicentem, *inclinat ſe*, Cantelm. *c. 1. §. 3. num. 10.* Gerlac. *p. 2. tit. 2. §. 15.*) *dicit ſecretò:*

Placeat tibi ſancta Trinitas obſequium ſervitutis meæ, & præſta: ut Sacrificium, quod oculis tuæ Majeſtatis indignus obtuli, tibi ſit acceptabile, mihíque & omnibus, pro quibus

bus illud obtuli, sit, te miserante, propitiabile. Per Christum Dominum nostrum, Amen.

Quo dicto, extensis manibus hinc inde super Altare positîs, ipsum in medio osculatur: tum erigens se, adhuc stans versùs illud, elevat ad cælum oculos, & manus, quas extendit, & jungit, capútque Cruci inclinans, dicit voce intelligibili:

Benedicat vos omnipotens Deus.

& junctîs manibûs, ac demissîs ad terram oculis, vertens se ad populum à sinistro latere ad dextrum (uti ad, *Dominus vobiscum*) *extensa manu dextera, junctísque digitis, & manu sinistra infra pectus posita*, stans in medio Altaris (etiamsi à latere, & à tergo aliqui circumstarent, aut flecterent: puta, Clerus vel Moniales in Choro, & populus ante Altare, Lohner *p. 2. tit. 29. num. 1.* Gav. *p. 2. tit. 12. litt. Y.*) *semel benedicit populo, dicens:*

Pater, & Filius, ✠ & Spiritus sanctus.

℟. Amen.

& circulum perficiens accedit ad cornu Evangelij, ubi dicto,

Dominus vobiscum.

℟. Et cum Spiritu tuo.

pollice dextro signans primùm signô Crucis Altare,

re, *seu librum in principio Evangelij, deinde frontem, os, & pectus* (ut suprà *tit. 6. num. 2.* notatum.) *dicit:*

Initium sancti Evangelij secundùm Joannem.

vel,

Sequentia sancti Evangelij, &c.

ut dictum in Rubricis generalibus, &

℟. Gloria tibi Domine.

junctîs manibûs legit Evangelium:

In principio erat Verbum, & Verbum erat apud Deum, & Deus erat Verbum, &c.

vel aliud, ut convenit, hoc notato, quòd *in Missis Votivis nunquam legatur in fine aliud Evangelium, nisi S. Ioannis.* Rubr. *p. 1. tit. 13. num.* 2. Cùm in Evangelio S. Joannis *dicit:*

Et Verbum Caro factum est.

manibus disjunctis, & super Altare positis, *genuflectit versùs cornu Evangelij, & surgens prosequitur, ut priùs:*

Et habitavit in nobis, & vidimus gloriam ejus, &c.

Quo finito, Minister stans à parte Epistolæ respondet:

Deo gratias.

Sacerdos autem in fine nec osculatur librum, vel Tabellam Evangelij, nec se ipsum signô Crucis signat

gnat, nec aliam solemnitatem adhibet; sed responso, *Deo gratias*, junctis ante pectus manibûs, similiter ad medium Altaris recedit. Gavant. hîc, *litt. A.*

Si Celebrans in Altari vertit faciem ad populum, non vertit se, sed stans, ut erat, benedicit populo, ut suprà (tit. 5. num. 2.) in medio Altaris, deinde accedit ad cornu Evangelij, & dicit Evangelium S. Ioannis.

¶. Contra hanc Rubricam faciunt: 1. Qui ad, *Placeat tibi sancta Trinitas, &c.* vel omnino manus super Altare non ponunt; vel saltē non per integram eam Orationem. Rubr. 2. Qui ante Benedictionem nec Altare osculantur, nec alia omnia à Rubrica præscripta peragunt, aut populo benedicturi, ad eum se convertunt, priusquàm dixerint, *Benedicat vos, &c.* capútque Cruci inclinaverint. Rubr. Gerlac. §. 2. 3. Qui benedicturi populo priùs versùs eum se inclinant, maximè si Personas spectabiles (à Rubrica tamen non exceptas) præsentes sciant; item, qui ter, Episcoporum more benedicunt: quibus proinde maximè notanda est Doctrina Gav. in hunc locum *litt. Y.* quæ sic sonat: Quòdsi Celebrans ante se, & à tergo circumstantes habeat, puta, Clerum in Choro, seu Moniales, & populum ante Altare, nihilominùs tamen semel tantùm benedicere debet, manu conversa ad eos, qui sunt ante Altare, intentione directa ad omnes. Hæc ille, Gerlac. §. 3. Bauldr. *Not. num. 2.* 4. Qui legentes ultimum

mum Evangelium ſtant converſi ad Crucifixum, vel aliò; cùm tamen illud legendum ſit ijſdem ritibus, quibus primum Evangelium poſt Epiſtolam, oſculô exceptô in fine. Gavant. *litt. Z.* 5. Qui ad verba, *Et Verbum Caro factum eſt*, non versùs cornu Evangelij, ſed versùs Crucem genuflectunt. Rubr. Gerlac. cit. §. *6.* 6. Qui ad dicta verba genuflectentes Caſulæ partem anteriorem ambabus manibus accipiunt, & eam Altari ſuperimponunt, prout multi faciunt ad ℣. Symboli: *Et incarnatus, &c.* Cantelm. *c. 10. §. 27.* 7. Qui finitô ultimô Evangeliô, Altare, librum, aut tabellam Evangelij, vel aliud quidquam oſculantur. Gav. *litt. Z.*

II. *Si* Sacerdos *celebravit coram Summo Pontifice, Cardinale, &* (hoc eſt, juxta Gav. hîc) vel *Legato Sedis Apoſtolicæ, vel Patriarcha, Archiepiſcopo, &* (hoc iterum eſt, juxta Gav.) vel *Epiſcopo in Provincia, Civitate, & Diœceſi ſuæ exiſtente, Celebrans dicto*, Placeat tibi ſancta Trinitas &c. *dicit*, Benedicat vos omnipotens Deus, *& convertens ſe ad Summum Pontificem genuflexus, ad Cardinalem verò & Legatum, vel alium ex ſupradictis Prælatis, capite inclinato quaſi licentiam benedicendi petens, proſequitur:* Pater, & Filius, ✠ & Spiritus Sanctus, *benedicens aſtantes à parte, ubi non adeſt Pontifex, Cardinalis, Legatus, aut Prælatus prædicti. Si autem celebravit coram Patriarcha, Archiepiſcopo, & Epiſcopo extra eorum Provinciam, Civitatem,*

tem, vel Diœcesim constitutis, eis absque alio respectu, ut cæteris, qui intersunt, more consueto benedicit.

III. *Si autem celebravit pro Defunctis, dicto,* Placeat tibi sancta Trinitas, &c. *ut suprà, & osculato Altari, accedit* nullâ aliâ Cruci factâ reverentiâ (Cantelm. *c. 1. §. 5.*) *ad cornu Evangelij, & dicit Evangelium S. Ioannis prætermissa benedictione, quæ in Missis Defunctorum non datur.*

IV. *Finitô Evangeliô in fine Missæ, si celebravit coram Summo Pontifice, Cardinale, & Legato Sedis Apostolicæ, vel Patriarcha, Archiepiscopo, & Episcopo, convertit se ad illum, coram quo ex prædictis celebravit, & facit reverentiam convenientem. Si non celebravit coram aliquo prædictorum, hujusmodi reverentiam prætermittit.*

Est tamen pro hac Rubrica notandum, quod docet Quart. *p. 2. tit. 12.* hîc, ℣. *Quinto notatur.* videlicet: Quintò notatur in his Rubricis *num. 5.* ut finitô Evangeliô in fine Missæ Celebrans faciat reverentiam Summo Pontifici, si coram eo celebravit, vel Cardinali, vel Episcopo in sua Diœcesi, non autem alijs, consequenter nec Episcopis extra suam Diœcesim, nec alijs Prælatis inferioribus fit ea reverentia, & multò minùs Principibus Sæcularibus. Nihilominùs Castaldus in Praxi *lib. 2. Sect. 2. c. 4. n. 8.* oppositum docet, videlicet, decens esse, ut fiat reverentia, tum Episcopo extra propriã

Diœ-

Diœcesim ; tum magno Principi, vel Principissæ. Quare dici potest, illis non esse debitam prædictam reverentiam ex vi Rubricæ : cæterùm non prohiberi, & sic permitti posse, quod probabile videtur, & usus confirmat. Hæc ille. Ne igitur in hujusmodi casibus erroneè procedatur, locorum vel Diœcesium legitima consuetudo consulatur, & attendatur.

V. *Omnibûs absolutîs, extinguuntur per Ministrum candelæ* (primò quidem in cornu Evangelij, deinde in cornu Epistolæ, Gavant. *litt. F.*) *interim Sacerdos* à cornu Evangelij ad medium reversus factâ Cruci reverentiâ, *accipit sinistrâ Calicem* (revolutâ super eum, hoc est, super Bursam, anteriore parte Veli, Gavant. *litt. G.*) *dexteram ponens super Bursam, ne aliquid cadat, descendit* factâ tamen priùs, dum ab Altaris medio discedit, Cruci reverentiâ (Lohner *p. 6.* hîc, *litt. N.*) *ante infimum gradum Altaris, & ibi in medio vertens se ad illud, caput* apertum, sicut initio Missæ (S. R. Congr. *28. Aug. 1627.* Gav.) *inclinat* cum profunda ipsius etiam corporis inclinatione (Lohner *part. 6. litt. O.* Cantelm. *c. 1. §. 2. num. 8.* citans Gav. Castald. & alios) *vel si in eo est Tabernaculum SS. Sacramenti, genuflectit ; & factâ reverentiâ* (non aliam de novo intellige, quàm capitis inclinationem, vel genuflexionem, de qua proximè dictum fuit : neque enim duplex fit reverentia, Gavant. *litt. H.* Bauldr. &c.) *accipit biretum à Ministro, caput*

cooperit, ac præcedente eodem Ministro, eodem modo, quo venerat, redit ad Sacristiam, interim dicens Antiphonam, Trium puerorum (quæ in Festis duplicibus duplicatur) *& Canticum*, Benedicite, &c. Ubi ad Sacristiam redierit, tenens Calicem manibus, capite cooperto, Cruci, vel Imagini principali ibidem existenti facit profundam, sive corporis medij inclinationem. Cantelm. *c. 1. §. 2. num. 1.* Lohner *p. 2. tit. 32. §. 1.* Bauldr. *p. 3. c. 5. num. 5.* Tum Calice in suo loco deposito, exuit se vestibus sacris, ordine tamen retrogrado, quo se induit; nimirum Casulâ, Stolâ, Manipulô, Cingulô, &c. & eadem, quæ à principio osculatus est, nunc etiam se exuendo osculatur in medio, Stolam videlicet, Manipulum, & Amictum. Gavant. *litt. L.* Cùm se sacrîs vestibûs exuerit, lavet manus, non quòd quidquam immundum ex ipso contactu Sacramenti contraxerit, sed ut potiùs suam commemoret indignitatem, qui se judicat tantîs Sacramentîs celebrandîs indignum, juxta illud Luc. 17. *Cùm hæc omnia feceritis, dicite, servi inutiles sumus.* Gavant. cit. Gerlac. §. 15.

Si verò dimissurus sit Paramenta apud Altare, ubi celebravit, finitô Evangeliô prædictô ibidem (ut suprà *tit. 1. num. 3. ℣. Quòd si Ecclesia*, dictum) *illis se exuit, & dicit Antiphonam*, Trium puerorum, *cum* Cantico, & alijs Orationibus, *ut suo loco ponuntur.*

¶. Contra hanc Rubricam offendunt. 1. Qui descen-

descendentes ab Altari cum Calice, secundùm suam, aut aliorum particularem devotionem iterum populo benedicunt dicentes: *A subitanea & improvisa morte liberet nos Pater, & Filius, & Spiritus sanctus, Amen.* vel aliam formulam &c. Gerlac. §. 8. 2. Qui ab Altari discessuri in plano ejusdem caput coopertum inclinant, vel coram Tabernaculo SS. Sacramenti capite cooperto genuflectunt, contra id, quod declaravit S. R. C. *28. Aug. 1627.* ut caput apertum inclinent, & capite aperto genuflectant. Idem cit. §. *9.* 3. Qui terminatâ Missâ accipiunt biretum, antequàm descendant in planum: imò antequàm faciant solitam genuflexionem, vel inclinationem profundam; uti etiam, qui illud tenent positum supra Bursam. Rubr. Cantelm. *c. 10.* §. *29.* 4. Qui redeundo ad Sacristiam sinistrâ Calicem quidem portant, sed dexterâ interim Cingulum, & Stolam solvunt, ac etiam exuendo ordinem retrogradum non observant.

Peractô SS. Missæ Sacrificiô non minorî curâ gratiarum actio facienda, quàm ad Missam celebrandam præparatio præmittenda requiritur. Et profectò summoperè dolendum est, quòd multi deficiant (ut loquitur Cantelm. *c. 10.* §. *4.*) non agendo Domino Deo debitas gratias post SS. Missæ Sacrificium, dum non pauci exeunt ex Ecclesia vix dum relinquentes Altare, imitantes in hoc traditorem Judam, qui subitò accepta Communione exivit ex Cœnaculo. Unde quilibet in

omni silentio, ac quiete actionum, locutionum, sensuum, & cogitationum, sese contineat; & si propter occupationes diu non potest, paulisper tamen, & per quartam minimùm, aut octavam saltem horæ partem, devotè secum meditetur, & intenta cogitatione perpendat, quis, quid egerit, qua fide, qua devotione, quo fine, quo fructu hoc ipsum peregerit; omnéque imperfectum suum, omnem animi languorem, cæcitatem, vincula, ac colligationes vanitatis; malas, ac inveteratas consuetudines, peccandíque pericula & necessitates, sibi ante oculos ponat, & cor suum, omnéque desiderium coram Deo effundat, ejúsque adjutricem gratiam simpliciter imploret, & virtute ac fervore illius cibi, quo refectus & animatus est, tota voluntate, animíque contentione, vel unum saltem defectum, in proximi Sacrificij diem expugnandum, extirpandúmque suscipiat. Utque quotidie de virtute in virtutem progrediatur, atque proficiat, quotidie ex vita ac passione Domini nostri Jesu Christi certam alicujus virtutis actionem, omnibus animi viribus imitandam atque exercendam capiat. Nam quòd Sacerdotes multi quotidie, aut frequenter sacrificent, pauci autem ex illis proficiant, & multi vani, omníque solida pietate vacui existant, non alia arbitratur esse causa, quàm quòd sine ullo timore ac devotione tam Sanctum opus aggrediantur, & perfunctoriè, atque ex quadam consuetudine aut necessitate magis, quàm ex sincera & vera devotione per-

perficiant; & mox unà cum Sacris vestibus omnem rei peractæ cogitationem deponant, omnémque internam, & externam pietatis formam exuant, totóque corde, & animo ad fabulas, ad vana & otiosa effundantur. Quod sanè non facerent, si Meditationi sanctæ debito modo aliquamdiu intenti fuissent; & illustriorem in se quotidie custodiæ exterioris & interioris hominis debere esse disciplinam, quàm in Laicis, quando in Festo Paschæ Corpus Domini accipiunt, sentirent. Hæc verè, piè, & sanctè Gerlac. *p. 2. tit. 12. §. 14.* Age igitur, Christiane Sacerdos, &, quod in Missæ tremendo Sacrificio egisti, recogita; &, quod recogitâsti, tibi applica, ut Corpus Domini nostri Jesu Christi, quod sumpsisti, & Sanguis, quem potâsti, visceribus tuis adhæreat, & præstet, ut in te, quem pura & sancta refecerunt Sacramenta, non remaneat scelerum macula, sed fiat, & sit tibi contra omnes diaboli nequitias, carnisque & mundi illecebras adjutorium, & remedium sempiternum.

TITULUS XIII.

De his, quæ omittuntur in Missa pro Defunctis.

I.

QUamvis Psalmi cum precibus dici solitis pro Præparatione Sacerdotis, ante Missam de *Requiem* omitti possint, sicuti prohibentur dici ab Episcopo ante Missam Defunctorum, in

Cæremon. Pap. *lib. 2. Sect. 2. cap. 26. & 28.* non tamen omitti debent oscula Crucis in Amictu, Manipulo, & Stola induendis. Gav. *part. 2. tit. 13. num. 1.* Gerlac. §. 1.

II. *In Missa pro Defunctis ante Confessionem non dicitur Psalm.* Judica me Deus, &c. *sed pronuntiatâ Antiphonâ*, Introibo ad Altare Dei, *& responso à Ministro*, ad Deum, qui lætificat, &c. *dicitur* ℣. Adjutorium nostrum, *& Confessio, cum reliquis, ut suprà. Cùm Celebrans ad Altare incipit Introitum, non signat se*, sed siniſtra super librum posita (Gerlac. *l. 2.*) *manu dextra extensa facit signum Crucis super librum, quasi aliquem benedicens.* Quare errant, qui ad Initium Introitûs pollice signant ipsum initium; aut, qui Crucis signum super librum ita efformant, ac si librum ipsum signare deberent: multò magis errant, qui & se ipsos, & librum signant.

III. Porrò in Missis de Requiem *non dicitur* Gloria Patri, *sed post Psalmum repetitur* Introit. Requiem æternam dona eis, &c. Dicitur autem *Requiem æternam dona eis &c.* in Missa semper in numero plurali, quamvìs pro uno celebretur. Gerlac. §. 4. *Non dicitur* Gloria in excelsis, *nec* Alleluja: Sequentia tamen *Dies iræ*, semper dici debet, quoties una tantùm dicitur Oratio. Rubr. Missal. *part. 1. tit. 5. num. 4.* *Nec* dicitur post *Munda cor meum*, Jube Domine benedicere, *nec* Dominus sit in corde meo, &c. *nec osculatur librum in fine* Evangelij, consequenter nec dicit, *Per Evangelica dicta &c.* Gav. cit. *litt. R.* IV.

IV. Ulteriùs, *non dicitur* Credo, *non benedicitur aqua in Calicem fundenda*; *dicitur tamen Oratio*, Deus, qui humanæ ſubſtantiæ. *Cùm lavat manus, in fine Pſalmi*, Lavabo inter innocentes, *non dicitur* Gloria Patri: neque illius locò dicendus eſt ℣. *Requiem æternam, &c.* ut dictum eſt ſuprà, *tit. 7. num. 6.* *Ad* Agnus Dei, *non dicitur*, Miſerere nobis: *cujus locò dicitur*, Dona eis requiem; *nec tertiò*, Dona nobis pacem: *cujus locò dicitur*, Dona eis requiem ſempiternam; *neque percutitur pectus.* Plura pro *Agnus Dei*, vide ſuprà *tit. 10. num 4.* & ℣. *Faciunt contra hanc.* eod. *Non dicitur prima Oratio ante Communionem*, *ſcilicet*, Domine Jeſu Chriſte, qui dixiſti Apoſtolis tuis, &c. *nec datur pax.*

V. *In fine non dicitur*, Ite Miſſa eſt; *nec* Benedicamus Domino, *ſed* Requieſcant in pace, ídque versùs Altare: & ſic dicitur in fine Miſſæ ſemper, licèt pro uno fiat Officium Miſſæ. Gerlac. §. 6. Vide etiam ſuprà, *tit. 11. num. 1.* ℣. *Agunt contra. Non datur Benedictio, ſed dicto*, Placeat, &c. *& oſculato Altari, dicitur, ut ſuprà*, In principio erat Verbum, &c. *Alia omnia, ut in alijs Miſſis*; quæ proinde ex præcedentibus 12. Titulis, cum erroribus evitandis ibidem ad longum recenſitis, etiam in hoc Tit. ſive in Miſſis de *Requiem* applicare, & obſervare, vel evitare oportet. Cæterùm pro coronide hujus Tit. notandum eſt, quòd, quamvìs in Miſſa nunquam dicendus ſit ℣. *Gloria Patri*, Canticum tamen &

Psalmus post Missam pro gratiarum actione concludantur cum dicto ℣. *Gloria Patri*, ut aliàs. Gerlac. §. 7.

TITULUS XIV.

De his, quæ addenda sunt in Missa, quæ celebratur ad Altare, in quo expositum est SS. Sacramentum.

I.

MOnemur equidem ex antiquorum traditione, & Cærem. Episc. *lib. 1. cap. 12.* (prout notat Gerlac. *part. 4. tit. 4. §. 1.*) ut abstineamus à Missa coram SS. Sacramento celebranda, licèt in Tabernaculo sit inclusum. Quia tamen potest contingere, & urgere necessitas, vel etiam consuetudo, in plerisque locis à longo tempore servata, vel etiam dies infra octavam Corporis Christi, Oratio 40. horarum, aut alia hujusmodi, in quibus Missæ solemnes vel privatæ celebrari debent, ideò præsens Titulus, qui in Rubrica Missalis Romani desideratur, sed ab ipso etiam Gavanto hoc ordine tractatur, ob casuum, dubiorúmque frequentiam exactiùs dilucidatus ponitur, & ex probatissimis potissimùm Authoribus juxta Ordinem Missæ collectus proponitur.

Celebrans ergo ad Altare, ubi SS. Sacramentum est expositum, sequentia observare debet.

Primò: Statim, ac Presbyterium, seu Capellam Altaris præfati ingreditur, caput detegit; quod

quod etiam alij (puta Diaconus, Subdiaconus, &c. in Missa solemni) cum eo faciunt. Et cùm egreditur, etiam caput ibidem cooperit. Bauldr. *part. 3. cap. 27. num. 17.* Gerlac. *part. 4. tit. 4. num. 23.* Lohner *part. 4. tit. 1. num. 1.*

II. Quando venit ad Altare pro celebratione, & finitâ Missâ ab eodem recedit, facit genuflexionem utroque genu, & caput devotè, ac profundè inclinat: deinceps tamen per Missam genuflectit unico genu. Gav. hîc, *num. 5.* Cantelm. *6. 12. num. 1.* Gerlac. cit. Lohner *num. 2.* qui tamen ibidem notanter addit: *Quòd si consuetudo habeat, ut etiam in accessu, & recessu, maximè in privatis Missis, unico tantùm genu flectat, eidem se accommodare poterit.* Ita Lohner cit.

III. Ascendens ad Altare, & posito Calice ex parte Evangelij, antequàm extrahat Corporale de Bursa, genuflectit (quamvis id alij hoc loco sine scrupulo omittant) uno duntaxat genu sine inclinatione capitis: & sic debent fieri omnes aliæ genuflexiones, exceptâ ultimâ, quando Sacerdos discedit ab Altari, finitâ Missâ, rediens ad Sacristiam, quæ genuflexio fit, sicut prima, ut *num. præc.* dictum est. Cantelm. cit. *num. 2.*

IV. Aptato Corporali, & posito Calice desuper, genuflectit, & accedit ad Missale, & eodem aperto rediens ad medium iterum genuflectit, ac, nisi ibidem pro renovanda intentione aliquantùm persistat (in hoc enim casu rediens ad medium genuflectit, & iterum intentione renovata) aliquantulùm

rulùm retrahens se ad cornu Evangelij, descendit in planum Altaris, ibíque genuflectit (non tamen insuper, ut aliqui, profundam reverentiam, vel capitis inclinationem facit) & incipit Missam. Lohner *num* 4. Cantelm. *num.* 2.

V. Post *Deus tu conversus, &c.* dicto *Oremus*, ad Altare ascendit absque eo, ut priùs in plano genuflectat (quod ipsum intellige, si Venerabile in Altari clausum existat) Lohner *p. 2. tit. 7. num. 5.* inquiens: Dicto *Oremus*, ad Altare ascendit, non tamen priùs genuflectit (ut aliquid perperàm faciunt) etiamsi Venerabile Sacramentum in Altari sit clausum, vel publicè in eo expositum; cùm Rubrica non præcipiat ejusmodi reverentiam (qualem tamen expressè requirit, cùm primùm Sacerdos sub infimũ Altaris gradũ descenderit ad incipiendam Missam, ac etiam omnes alias faciendas genuflexiones exactè notat) & præterea à eandem mox facturus sit, ubi ad ipsum Altare venerit. Neque obstat, quòd quando ab Altari ad principium Missæ faciendum, descendit, bis reverentiam facere jubeatur, semel scilicet, quando ab Altari recedit; & iterum, quando in plano consistens ad Altare se vertit; nam cùm in nostro casu conversio ad Altare nova non fiat, meritò reverentia quoque nova exigi non debet. Ita Lohner. Postquam autem ad Altare ascendit, antequam incipiat: *Oramus de Domine, &c.* genuflectit: quod iterum facit, postquam illud dixerit. Gerlac. cit. Cantelm. cit. *num.* 6. & *seq.* Bauldr. *num.* 20.

VI. Di-

VI. Dicto Introitu, rediens ad medium Altaris, antequam ibidem dicat, *Kyrie eleison*, *&c.* genuflectit. Quod idem facit in Missa Solemni, antequam dicat *Gloria in excelsis.* Gerlac. cit. Bauldr. *num. 21.*

VII. Finito *Kyrie eleison*, & *Gloria in excelsis, &c.* osculatur Altare, & deinde genuflectit; ac conversus ad populum dicit, *Dominus vobiscum*, ubi observandum est, quòd Sacerdos non debeat salutare populum in medio, sed ex parte Evangelij, ne Sacramento dorsum obvertat. Revertens ad medium denuò genuflectit: & sic debet facere in alijs hujusmodi occasionibus, quando convertere se debet ad populum, & antequàm reversus ad cornu Epistolæ dicturus est *Oremus.* Gerlac. cit. Cantelm. *num. 9.*

VIII. Genuflectit in medio Altaris ante, & post, *Munda cor meum, &c.* (Gerlac. cit. *n. 7.* Bauldr. *num. 23.*) elevans oculos ad Sacramentum ante primam genuflexionem. Cantelm. *num. 10.* Item, genuflectit in Evangelio, cùm in eo est genuflectendum, sed versùs librum, Lohner *part. 6. tit. 14. num. 34.*

IX. Finitô Evangeliô rediens ad medium Altaris, antequam incipiat Symbolum, genuflectit. Quod idem facit ante, *Dominus vobiscum*, ac post illud, priusquàm dicat, *Oremus*, ante Offertorium, etiamsi non dicat Symbolum. Cantelm. *num. 11. & seq.* Gerlac. cit. &c.

X. Fit genuflexio, quando, facta Hostiæ oblatio-

tione, discedit à medio ad cornu Epistolæ ad infundendum vinum Calicis; quam positô vinô, ad medium Altaris reversus repetit, antequàm faciat Oblationem Calicis. Cantelm. cit. *num. 13. & seq.* Gerlac. cit. Bauldr. *num. 26.*

XI. Dictô, *Veni Sanctificator, &c.* & benedictâ Hostiâ cum Calice; absque eo, ut jungat manus ad finem, *Veni Sanctificator*, aut caput inclinet, genuflectit, discedítque à medio Altaris ad cornu Epistolæ ad lavandas manus ibidem, & quidem extra Altare in inferiori gradino prædellæ seu in plano, facie ad populum versâ, Cantelm. *num. 15.* Bauldr. *num. 27.* Quia tamen omnes ferè in nostris partibus supra gradum lavant, poterit se eisdem Celebrans accommodare. Attendat tamen, ne in hac lotione, extra Altare faciendâ, Venerabili terga vertat. Lohner *num. 8. & c.*

XII. Lotîs & abstersîs manibûs, reversus ad medium Altaris, antequam incipiat Orationem, *Suscipe sancta Trinitas, &c.* genuflectit. Quod ipsum facit hac Oratione dicta, ante & post *Orate fratres*, dicens illud in cornu Evangelij, ut suprà; & non perficit circulum, sed illud dicit eo modo, quo *Dominus vobiscum.* Cantelm. *num. 16. & seq.* Gerlac. cit. Gav. *num. 13.*

Reliqua usque ad Communionem inclusivè fiunt, ut in alijs Missis. Gav. *num. 14.*

XIII. Postquam sumpsit Sacram Communionem, & purificationem in eodem loco; genuflectit, ut eat ad cornu Epistolæ, & ibi faciat (ut aliàs)

aliàs) ablutionem digitorum. Qua facta, redit in medium, genuflectit, & accipit ibidem ablutionem. Gav. *num. 18.* Bauldr. Gerlac. Cantelm. *num. 18.*

XIV. Compositô, & in medio Altaris collocato Calice, antequam eat ad dicendam Antiphonam, *Communio*, nuncupatam, genuflectit. Id ipsum facit ante, & post *Dominus vobiscum*, eo modo, quo post *Gloria in excelsis*. Item post Orationes ante *Dominus vobiscum*; post quod immediatè, & in eodem loco dicitur, *Ite, Missa est.* Sed *Benedicamus Domino* dicitur, postquam Sacerdos est reversus ad medium Altaris, & postquam ibi fecit genuflexionem. Gerlac. cit. Cantelm. *num. 19.* Bauldr.

XV. Dicto, *Placeat tibi sancta Trinitas, &c.* osculatur Altare, & dicit: *Benedicat vos omnipotens Deus*, inclinans caput ad vocem *Deus*: genuflectit, vertit se ad populum ex parte Evangelij (uti ad *Orate fratres*) dàrque benedictionem non perficiens circulum, sed statim absque eo, ut in medium redeat, & ibidem genuflectat, ad latus Evangelij conversus signat librum, aut tabellam ultimi Evangelij, & nullo modo Altare, dicens: *Initium*, vel *Sequentia sancti Evangelij, &c.* Cantelm. cit. *num. 20.* Gerlac. cit. Bauldr. *num. 12.* Lohner *num. 6.* Gav. *num. 15.* Corsett. Arnaud. In absentia autem tam libri, quàm tabellæ signat solum se ipsum. Cantelm. cit.

XVI. Ad verba: *Et Verbum Caro factum est*, genu-

genuflectit quidem, sed paulò versùs Sacramentum, Gav. *part. 4. tit. 8. num. 8.* Cantelm. *num. 20.* Gerlac. cit. Vide suprà, *tit. 10. num. 7.*

XVII. Finitô Evangeliô, rediens ad medium genuflectit, accipit Calicem, descendit in planum ex parte Evangelij, & in medio Altaris genuflectit, sicut in principio, in terra plana utroque genu profundè caput inclinans. Vide suprà, *num. 2.* Nec hîc accipit biretum ad tegendum, prout opinantur nonnulli, sed quando egreditur è Capella, vel Presbyterio; ubi etiam, quando venit è Sacristia, illud dare debet Ministro, & non ipsemet portare, maximè supra Calicem. Cantelm. *num. 21.* Gerlac. cit. &c.

TITULUS XV.

De Consecratione Particularum, & de Communione Fidelium.

QUamvis Materia Tituli præsentis, in præcedentibus aliqualiter saltem jam agitata, & tractata inveniatur, ut *tit. 2. num. 3. tit. 7. num. 3. Tit. 8. num. 5. & seq.* ac *tit. 10. num. 5. & seqq.* nihilominùs, cùm non pauci errores observentur tam in Consecratione Particularum, quàm in Communione Fidelium, quæ fieri solet in Missis privatis, haud inconvenièns visum est, præfixum specialiter annectere Titulum pro instructione juniorum saltem Sacerdotum, ut hi, quod

modò

modò nesciunt, addiscant, & ab eodem, quod juvenes didicerunt, etiam cùm senuerint, non recedant. Dividitur autem præsens Materia in duos Paragraphos, agendo in I. de Consecratione Particularum breviter. II. de Communione Fidelium exactiùs.

§ I.

De Consecratione Particularum.

I.

QUòdsi Particulæ, seu Hostiæ pro Communione Populi paucæ sint, uti quinque, vel sex &c. debent eæ poni supra Patenam, & subtus Hostiam majorem ad offerendas illas unà cum hac Hostia simul. Post Oblationem ponantur supra Corporale separatæ ab Hostia, eo tamen modo, ut remaneant supra Petram sacram, & secundùm usum magis communem ex parte sinistra Celebrantis, sive ex parte Evangelij. Gerlac. *p. 2 tit. 7. §. 6.* Cantelm. *c. 11. §. 1.*

II. Si magna sit Particularum, seu Hostiarum minorum quantitas, ut super Patena manere non possint, locat eas vel super Corporale ante Calicem, separatas tamen ab Hostia majori; vel in aliquo Calice consecrato; vel vase mundo benedicto, ut suprà *tit. 2. num. 3.* dictum. Quando sunt super Corporale, nunquam moventur, nec ad Oblationem, neque ad Consecrationem. Si

sunt in aliqua Pyxide (quo nomine per totum, etiam Ciboriium, intelligas) vel Calice cooperto Patenâ, vel Pallâ, vel etiam propriô Pyxidis operculô, Calix, vel Pyxis Particularum collocatur post Calicem Missæ, Rubr. loc. cit. Cantelm. cit.

III. Tempore deinde Oblationis, immediatè, antequàm accipiat Patenam Calicis ad offerendam Hostiam, Calicem illum, vel vas Hostiarum dextrâ discooperit, & intentionem suam etiam ad illas offerendas, & consecrandas dirigens, dicit, *Suscipe sancte Pater, &c.* absque eo, ut moveatur vel Pyxis, vel Calix à loco suo. Rubr. Miss. *p. 2. tit. 7. num. 3.* Gav. Bauldr.

IV. Si quis oblitus fuisset offerre Particulas tempore suo, posset, &, si subesset justa causa, deberet eas offerre mentaliter ante Consecrationem. Cantelm. cit. Ex quo patet, quod habet Sargar *de Evchar. num. 85.* videlicet: Æditiuus affert particulas consecrandas ad *Orate fratres*, ante Præfationem, an liceat Sacerdoti eas acceptare & consecrare? R. Eas licitè consecrari (præmissâ tamen oblatione mentali) docent Diana *p. 2. Tr. 14. resol. 71.* Gav. apud ipsum. Busenb. *Tr. 3. c. 1. dub. 5. in fine.* Et quidni etiam, modò adsint ante Consecrationem? Omnino concedunt Tambur. & Gobat apud Sporer *p. 2. num. 170.* Hæc ille. Quòd si consecrans, aut offerens non recordaretur Particularum, essent tamen oblatæ & consecratæ, etiam si claustæ intra Pyxidem, vel absconditæ post Calicem Missæ, propter intentionem

actua-

actualem, quam habuit anteà offerendi & consecrandi illas, quæ virtualiter permanet, quando offertur, & consecratur Hostia. Cantelm. cit. Gav. *p. 3. tit. 7. num. 4.* Debent tamen esse præsentes intra Aram, non extra eam, aliàs enim non æstimarentur consecratæ, inquit Suarez *disp. 43. Sect. 6.* apud Gav. cit.

V. Ad Consecrationem Particularum juxta Gav. *p. 2. tit. 8. num. 5. litt. B.* Bauldr. *p. 3. tit. 8. ad num. 5. num. 1.* & alios, antequàm accipiat Hostiam majorem consecrandam, & priusquàm dicat: *Qui pridiè, quàm pateretur*, discooperit Pyxidem seu vas aliarum Hostiarum, & si illud collocaverit post Calicem, retrahit illud priùs ad latus ipsius Calicis versùs cornu Epistolæ, ut super ipsas quoque Particulas propiùs verba Consecrationis proferat. Quia tamen Rubrica de ejusmodi retractione nihil dicit (ut advertit ipse Cantelm. cit.) ideò ejusdem omissio passim sine scrupulo practicatur. Consecratione Hostiæ, & Particularum simul factâ, antequàm aliud agat, solita genuflexione adorat Hostiam, illam elevat, atque super Corporale reponit, & genuflexus adorat, ut suprà, *tit. 8. num. 5.* dictum. Quo facto, cooperit vas Particularum consecratarum, & reponit in suum locum post Calicem. Cantelm. cit. Lohner *part. 6. tit. 8. num. 5. litt. V.*

§. II.

De Communione Fidelium.

I.

POstquàm Sacerdos unam, & alteram speciem, seu Corpus & Sanguinem sumpsit, antequàm accipiat Purificationem, ac etiam vinum pro purificatione in Calicem infundat, Pallâ tegit Calicem, & eum ultra medium Corporalis à parte Evangelij, non tamẽ extra ipsũ, collocat propter Sacras species Vini adhuc in ejus fundo relictas (Gerlac. *p. 4. tit. 3. num. 1.*) & facta genuflexione ponit Particulas consecratas reverenter in Pyxide; vel, si pauci sint communicandi, super Patenam, nisi à principio positæ fuerint in Pyxide, seu alio Calice, vel vase competente. Interim Minister ante Communicantes extendit linteum, & pro eis facit Confessionem, dicens: *Confiteor Deo omnipotenti &c.* Tunc Sacerdos iterum genuflectit, & manibus junctis vertens se ad populum in cornu Evangelij, dicit: *Misereatur vestri, &c.* quamvis sit tantùm unus communicandus. Lohner *p. 2. tit. 6. num. 3.* Cantelm. *c. 11. §. 2.* Post *Misereatur, &c.* dicit: *Indulgentiam, &c.* iterum in plurali, benedicens simul communicantes manu dextra signum Crucis super eos faciens, sinistrâ infra pectus positâ. Quo facto ad medium Altaris conversus, versùs Sacramentum iterum genuflectit, accipit manu sinistra Pyxidem,

ſeu Patenam intra indicem & digitum medium ejuſdem ſiniſtræ, dextrâ verò ſumit unam Particulam, quam inter pollicem & indicem tenet aliquantulùm elevatam ſuper Pyxidem, ſeu Patenam, & abſque facta capitis inclinatione, converſus ad communicandos in medio Altaris, id eſt, humerîs verſîs ad medium Altaris, etiamſi Sacramentum eſſet expoſitum (de quo tamen vide ſuprà, *tit. 10. n. 6.*) & comunicantes eſſent in cornu Epiſtolæ, vel Evangelij (Cantel. *c. 11. §. 2.*) ſemel dicit: *Ecce Agnus Dei, ecce qui tollit peccata mundi.* Deinde vernaculâ linguâ (ſi ij, qui communicandi ſunt, non calleant latinam linguam, Lohner *p. 6. tit. 10. num. 6. litt. Z.*) ter ſubjungit, & dicit: *Domine non ſum dignus, ut intres ſub tectum meum, ſed tantùm dic verbo, & ſanabitur anima mea.* abſque eo, ut addat *Ieſu Chriſte.* Dicuntur autem hæc verba à Sacerdote ſemper integrè, clara voce, & in genere maſculino: de quo plura vide ſuprà, *tit. 10. num. 6.* Verbîs prædictîs tertiò repetitîs, accedit ad latus Epiſtolæ incipiens ibi communicare; ſed, antequam porrigat Particulam, facit cum ea ſuper Pyxidem, vel Patenam ſignum Crucis in altum, eo ſcilicet modo, quo ſe ipſum cum Hoſtia ſignat (Bauldr. *p. 3. tit. 10. num. 6.*) circiter medium palmum, non autem per tranſverſum Patenæ vel Pyxidis, &c. non tamen excedat limites earum faciens lineam tranſverſam Crucis. Dum autem Crucem efformat, ſimul dicit: *Corpus Domini noſtri Ieſu Chriſti, cuſtodiat animam*

mam tuam in vitam æternam, Amen: porrigens deinde unicuique, modô dictô, Particulam indice & pollice. Ubi tamen advertat, ne tangat faciem illius, quem communicat, sed reliquos digitos hunc in finem quasi complicatos teneat. Nec addat, Cruce iterum facta, *Pax tecum:* nisi speciali-ter id alicubi à Diœcesano Rituali exigatur, *prout* notat Lohner *p. 2. tit. 26. num. 3.*

II. Omnibûs communicatîs revertitur ad Altare, nihil dicens; nec dat eis benedictionem, quia illam daturus est in fine Missæ, ut præscribit Rubrica: nisi, ut iterum notat Lohner *part. 6. tit. 10. num. 6.* aliquibus in Diœcesibus speciale quid, vel ex antiqua consuetudine, vel præcepto observandum sit. An autem in formula prædicta, *Corpus Domini nostri, &c.* ad verba, *Iesu Christi*, caput inclinandum sit, duplex est sententia, ut videre est apud Cantelm. *c. 11. §. 2.* & licèt hic in affirmativam inclinare videatur, nihilominus subjungit: *Non inclinare autem, æquè non erit error ob sententiam multorum, qui ita volunt, & practicant; ideò una & altera est probabilis.* Hæc ille.

III. Quòd si finita Communione remaneat aliqua Particula in Pyxide, vel Patena, reversus ad Altare reverenter illam sumit absque reverentia, seu genuflexione priùs facienda; quia censetur una actio continua. De hoc vide etiam infrà, *num. 5.* Idem, quoad sumptionem, intellige de Reliquijs Hostiarum in Patena, vel Pyxide restantibus. At si Particulæ restantes essent supra Corporale, &

non

non ſupra Patenam, ſeu in Pyxide, ex qua communicaverat, facta genuflexionè, accipit illas Particulas ſupra Patenam, & ſine alia genuflexione eas conſumit. Cantelm. cit. Quibus conſumptis extergit Corporale cum Patena, & ſi quæ in ea fuerint fragmenta, in Calicem immittit. Deinde dicit: *Quod ore ſumpſimus, &c.* & ſe purificat.

IV. Si Particulæ conſecratæ fuiſſent in aliquo Calice, vel Pyxide, ſumptô Sanguine ut ſuprà, & ſuâ Pallâ cooperto Calice Miſſæ, adducit ad ſe Pyxidem, & illâ detectâ genuflectit. Genuflexione facta, vertit ſe ad populum, ut dicat, *Miſereatur veſtri, &c.* ut ſuprà: poſtmodùm reverſus ad Altare genuflectit versùs Sacramentum, & facit reliqua, ut ſuprà. Utrùm autem cum Pyxide etiam Purificatorium ad abſtergendos digitos accipiendum ſit, conveniunt (Rubricâ de hoc nihil ordinante) id quidem fieri poſſe, ſed vitandum omnino eſſe errorem illorum, qui ſæpiùs abſtergunt digitos non attendentes, ſi fortè aliqua Particula eiſdem inhæſerit cum manifeſto periculo, ne in terram multa fragmenta decidant pedibus conculcanda. Quare, vel omittat Purificatorium (prout magis decet, Lohner *p. 2. tit. 26. num. 3.*) vel, ſi accipit, applicet ea, quæ tenet Cantelm. *c.* 11. §. 2. dicens: Mihi placet in iſto caſu opinio Quarti, Dianæ, & aliorum, qui dicunt, quòd Sacerdos, ne introducat novam Rubricam, portans Pyxidem cum Purificatorio, procuret, ne humectet digitos in ore communicantium, accipiens

Particulas in extremitate, & non in medio. Quart. *p. 2. tit. 10. Sect. 3. dub. 3. diffic. 4.* Diana *part. 2. Tr. 13. resol. 34. §. Quæro.* Ad summum, si aliquis humefeciſſet digitos, poterit obſervare, utrùm digitis adhæreant fragmenta, quæ in Pyxidem projiciat, detergẽdo digitos, & inter ſe leviter confricando, prout nonnulli faciunt; ſi hoc non ſufficeret, factâ debitâ diligentiâ, ut illa fragmenta in Pyxidem decidant, digiti poſſunt detergi Purificatorio, quod proinde poſtmodùm non debet adhiberi ad alias Miſſas, niſi poſtquàm lotum fuerit. Hæc circumſpectè Cantelm. Quibus adde, quòd omnino etiam conveniens eſſe cenſeatur, ut aliud Purificatorium ab eo, quô in SS. Miſſæ Sacrificio ad extergendum Calicem uſus eſt, pro Fidelium communione adhibeatur.

V. Facta ex Pyxide Communione, revertitur ad Altare, ubi, ſi remanſerint aliquæ Particulæ, & non adſit cuſtodia pro Pyxide, ſine alia genuflexione illas reverenter abſumit, ut dictum *num. 3.* & poſtmodùm purificat Pyxidem ab omni fragmento, faciens illud cadere indice manûs dextræ in Calicem; vel (quod docet Gav. *p. 2. tit. 10. num. 7. ad finem.*) colligit in Pyxidis fundo fragmenta omnia diligentiſſimè cum indice dextræ manûs (quæ etiam cum eodem linguæ admoto ſumi poterunt) ita, ut nullum remaneat fragmentum. Deinde infundi poteſt paululùm vini, quo circumacto intra Pyxidem, & tergente indice, tota pars interior abitergatur. Quo hauſto, vel in

Cali-

Calicem infusô (juxta Cantelm. cit. § *3.*) exsiccabitur Pyxis interior undequaque Purificatorio, & fiunt reliqua de more pro Calicis purificatione. Hæc Gav. Arnaud. *p. 2. tit. 10. num. 23.* Hîc tamen pessimè faciunt illi, qui purificant quidem Pyxidem, at nec digitîs, nec vinô, sed solô Purificatoriô, dispergentes fragmenta eidem adhærentia, quæ melius remanerent in Pyxide non purificatâ, quàm ut dispersa pereant.

VI. Quòdsi adsit Custodia, & remanserint aliquæ Particulæ consecratæ, clausa Pyxide, & facta genuflexione, reponit eam in Custodiam, & antequàm claudat illã, denuò genuflectit. Sed si Particulæ, vel omnes, vel aliquæ essent super Corporale, priusquàm eas à Corporali accipiat, genuflectit, & immittit Pyxidi; immissîs illîs claudit eam, ac reponit in Tabernaculum, & antequàm illud claudat, iterum genuflectit.

VII. Sed quid, si debet mutare Particulas recenter consecratas in Pyxide cum alijs, quæ in alia Pyxide conservantur in Tabernaculo? R. Facta sumptione Sanguinis, & Pallâ cooperto Calice, ac parumper ad cornu Evangelij remotô (semper tamen super Corporale) aperit Custodiam, genuflectit, accipit Pyxidem, & aperta utraque Pyxide denuò genuflectit; deinde absumptîs Particulîs antiquioribûs, & purificata Pyxide (applicando ea, quæ suprà *num. 5.* ex Gav. notantur) immittit recenter consecratas Particulas in Pyxidem purificatam, illam claudit, & sine osculo pedis, vel

alterius ejusdem partis reponit in Tabernaculum, & antequàm illud claudat, genuflectit. Cantelm. cit. *num. 3.*

VIII. Ulteriùs notandum est, quòd, quando consecratæ fuerunt aliquæ Particulæ supra nudum Corporale, eum in finem, ut tantùm conserventur in Tabernaculo, ante sumptionem Sanguinis debeant reponi in Pyxidem, uti expressè notat Rubr. *tit. 10. n. 5.* quæ ordinat, ut fiat genuflexio, antequàm illæ tangantur, & imponantur in Pyxidem: quibûs repositîs & clausa Pyxide, discooperitur Calix, & genuflectitur. Deinde colliguntur fragmenta, & sumitur Sanguis, & post purificationem Calicis, ante ablutionem, aperitur Tabernaculum, genuflectitur, sive sit, sive non sit Sacramentum in Tabernaculo, & reposita Pyxide, antequàm illud claudatur, fit iterum genuflexio. Idem fit, quando Particulæ fuerunt consecratæ in aliqua Pyxide pro asservatione, & ipsa Pyxis includenda est Tabernaculo: hoc est, sumpta purificatione Calicis aperitur Tabernaculum, fit genuflexio, antequàm reponatur Pyxis, & repositâ illâ, denuò fit genuflexio, priusquàm claudatur. Idem cit.

IX. At verò, si consecrat Particulas supra Corporale ad permutandum cum antiquis in Tabernaculo, & debet simul communicare; post sumptionem Sanguinis cooperit Calicem Pallâ, & remotô illô parumper à parte Evangelij, ut suprà, aperit Tabernaculum, genuflectit, extrahit Pyxi-

dem, illam detegit, & denuò genuflectit ad dicendum, *Misereatur &c.* & ad cõmunicandum modô suprà dictô. Finita cõmunione absq; facta prævia genuflexione (ut suprà, *n. 3. & 5.* dictum) consumit Particulas antiquas, purificat Pyxidem, & antequàm Particulas de Corporali sumptas in Pyxidem ponat, genuflectit; repositîs illîs in Tabernaculum, priusquàm claudat, iterum genuflectit, & cætera prosequitur.

X. Quando verò oportet illas Particulas relinquere supra Altare clausas in aliquo vasculo, vel Corporali, observentur ea, quæ suprà *tit. 10. num. 7.* dicta sunt.

XI. Si Particulæ non consecrantur in Missa, sed jam consecratæ extant in Tabernaculo, non venit particulare quid circa dispensationem Communionis, sive sit ante Missam, sive in Missa, sive post eam. Si fiat in Missa, Sacerdos facta sumptione Sanguinis, removet Calicem ad cornu Evangelij, sed supra Corporale, & illo Pallâ cooperto aperit Tabernaculum, genuflectit, Pyxidem extrahit, illam detegit, denuò genuflectit, & reliqua peragit, ut suprà. Finita Communione claudit Pyxidem, eâ clausâ genuflectit, & repositâ in Tabernaculo iterum facit genuflexionem, priusquàm illud claudat.

XII. Si verò communicat ante, vel post Missam, extendit Corporale supra Altare, removet Calicem coopertum velô ex parte Evangelij extra Corporale, & observat illud ipsum, quod *num. 9.* dictum

ctum est, quando extrahit Sacramentum ex Tabernaculo. Communione finita, antequàm reponat Sacramentum, diligenter advertit, ut si aliquod fragmentum digitis adhæserit illud in Pyxidem deponat, & eosdem digitos, quibus tetigit Sacramentum, in vino ablutionis intingat, & abstergat Purificatorio; quibûs abstersîs genuflectit, reponit Pyxidem in Tabernaculum, & facit novam genuflexionem, antequam illud claudat: quo clauso, dat benedictionem dicens versùs Crucem junctîs manibûs: *Benedictio Dei omnipotentis*, & postcà versùs populum dicit: *Patris* ✠ *& Filij, & Spiritûs sancti*, benedicens manu dextra extenta, ut in Missa, adjungens: *Descendat super vos, & maneat semper.* ℟. *Amen.* Quæ benedictio dari debet tam ante, quàm post Missam manu, & nunquam Pyxide, prout multi faciunt apud Moniales, quibus communicantibus in ipsa Missa (quod idem de alijs intellige communicantibus) non debet dari alia benedictio, quàm illa in Missa, ne expressè agatur contra Rubricam *p. 2. tit. 10. num. 6.* dicentem: *Omnibus communicatis revertitur ad Altare, nihil dicens: & non dat eis benedictionem, &c.* Rit. Rom. Tit. *Ordo Minist. Sacr. Commun.* Cantelm. cit. §. 4. Excipe, nisi aliquibus in Diœcesibus speciale quid observandum sit, ut notatum est suprà, *tit. 10. num. 6.*

Cæterùm, quamvis dictum sit, populo ante vel post Missam, &c. communicato benedictionem sola manu, non autem Pyxide, seu Ciboriô dandam esse,

esse, notandum est, quòd nihilominus in locis, ubi consuetudo dandi hanc benedictionem cum Ciborio legitimè viget, sese eidem quisque bene, & laudabiliter (maximè ad excitandam & fovendam populi devotionem) accommodare valeat. Quare hanc consuetudinem secutus, omnibûs communicatîs, digitos abluit, Pyxidem cooperit, & facta genuflexione Venerabile seu Pyxidem manibus (id est, dextrâ nodum, sinistrâ pedem) assumens, absque facta capitis inclinatione vertit se ad populum, faciénsque signum Crucis semel super eum, nihil dicens (prout in simili notat Rit. Rom. Tit. *De Commun. infirm.* Lohner *p. 4. tit. 1. num. 7.*) à dextera sua ad sinistram circulum perficit, atque mox illam in Tabernaculum reponit, genuflectit, claudit, &c.

XIII. Denique, quando oportet communionem administrare in alia occasione, nimirum nec immediatè ante Missam, nec post, nec etiam intra eandem; Sacerdos lotîs priùs manibûs (prout Rit. Rom. *num. præc. cit.* præcipit) superpelliceô indutus, ac desuper, Stolâ coloris Officio illius diei convenientis, præcedente Clerico, seu aliô Ministrô, procedit rectus biretô ad Altare manibûs junctîs, & accensîs duobûs saltem in Altari cereîs. Adveniens ad Altare genuflectit, ascendit ad Altare, extrahit Corporale de Bursa (quæ priùs in eodem Altari cum Purificatorio in cornu Epistolæ collocatô supponitur) qua deposita in cornu Evangelij, illud de more extendit, Purificatorium sibi

pro-

propiùs parat, Tabernaculum aperit, genuflectit, & statim iterum surgit, Pyxidem extrahit, in medio Corporalis ponit, velô & operculô ab ea remotîs rursus genuflectit, & ibidem stat versùs Altare usque ad factam à Ministro Confessionem. Eâ factâ, iterum genuflectit (nisi eam Minister anteà, vel, dum actu operculum à Pyxide removetur, absolverit, quia tunc hæc genuflexio omittitur) surgit, vertit se ad populum, & reliqua peragit, uti quando communicat ante, & post Missam, ut suprà dictum. Rit. Rom. Bauldr. &c. Quibûs omnibûs peractîs reponit Corporale in Bursam, quam relinquit in eodem loco, quo priùs erat, descendit in planum, genuflectit uno genu, sicut quando advenit (Cantelm. cit. §. 5.) & cum Ministro eodem modo, quo venerat, ad Sacristiam revertitur. Bauldr. *p. 3. c. 8. & c.*

XIV. Quia tamen multi, nec Bursam cum Corporali in ejusmodi casibus ad Altare deferri faciunt, nec etiam post Missam immediatè, Corporale de Bursa super Calicem positâ, & velamine in parte anteriore revoluto tectâ, pro facienda communione extrahunt, sed cum Palla contenti, Pyxidem eidem substratæ, superimponunt alios communicaturi; idipsum saltem ob consuetudinem introductam retineri, & practicari poterit: Castald. *lib. 2. Sect. 14. cap. 7. num. 10.* dummodo tamen pro abstergendis digitis Sacerdotis S. Synaxin distribuentis Purificatorium adhibeatur, prout expressè præcipit Rit. Rom. locô *num. 12.* cit.

XV. No-

XV. Notandum etiam est, quòd nunquam sit relinquendum apertum Tabernaculum, quando in illo aliqua consecrata asservatur Hostia. Quando verò Sacerdos communicat, ubi Sacramentum est expositum, transiens per unam partem ad aliam, non debet ullam facere reverentiam versùs Sacramentum expositum, sed solummodò attendere ad Sacramentum, quod tenet in manibûs: & sic pariter est observandum, si, dum alios communicat, fiat elevatio Hostiæ, vel Calicis in aliqua vicina Missa, aut si transiret alius Sacerdos cum Viatico, Cantelm. cit. §. 5. Oportet tamen, ut in his casibus à Communione nonnihil desistat, & conversus ad Altare, stans expectet, donec elevatio finita sit, vel Sacerdos cum Viatico transierit.

XVI. Utrùm autem hactenùs dicta locum etiam habeant in Missis de Requiem, dictum est, suprà, *tit. 10. num. 6. ℣. Si Particulæ.*

XVII. Ultimò dubitatur, casu quo aliquis consecravit Particulas supra Corporale pro facienda Communione, utrùm debeat abstergere Corporale Patenâ in ea parte, in qua fuit Hostia, ante, vel post sumptionem Calicis? Pro hoc dubio solvendo, alij tenent affirmativam, seu, abstergendum esse Corporale ante sumptionem Calicis; alij autem judicant esse meliùs (saltem, ne multiplicentur actus sine necessitate) abstergere post dispensationem Particularum, ut notat Cantelm. cit. §. 8. Observet ergo in hoc puncto quilibet, quod melius, & præsertim Rubricæ conformius judicaverit.

XVIII.

XVIII. Tandem, quia non rarò evenit, ut Sacerdos post peractam Communionem Reliquias aliquas ex Particulis distributis relictas reperiat, & propterea non pauci turbantur, nescientes, quid cum ijs incipere debeant; ideò, ut in hoc etiam casu sciat Sacerdos se citò resolvere, sequentes tres Regulæ à bonis Authoribus traditæ ei servire poterunt. Prima Regula: *Quoties Reliquiæ sive parvæ, sive magnæ ex eodem Sacro relictæ deprehenduntur, etiam post ablutionem sumi possunt.* Rubr. §. *8.* de defect. Miss. *num. 2.* quia pertinent ad idem Sacrificium. Secunda Regula: *Quoties Particulæ commodè asservari non possunt, licitè sumuntur non tantùm in Altari post ablutionem, aut Communionem etiam bene longam finito primùm Sacro factam, sed etiam post regressum in Sacristiam, vestésque Sacras exutas, sive ex eodem, sive ex diversis Sacris sint relictæ.* Ita Gobat *num. 422.* cum Lugone, Suarez, Palao, Bonac. & alijs. Quia in tali casu præceptum de irreverentia cavenda præferendum est præcepto de Evchariſtia à jejuno sumenda. Tertia Regula: *Quoties Reliquiæ ex alieno Sacro sunt relictæ, & sine periculo irreverentiæ asservari possunt, rectiùs asservantur.* Ita Suar. Tanner. & alij Gobat *loc. cit.* licèt ibidem Palao & Bonac. doceant, consultum quidem, non tamen necessarium esse, ut hoc fiat. Hæc Lohner *p. 2. tit. 26. num. 6.*

TITU-

TITULUS XVI.

De Missa Privata coram Episcopo in propria Diœcesi.

I.

MIssæ privatæ coram Episcopo in loco suæ Jurisdictionis celebratæ, eædem sunt Cæremoniæ, quæ coram Patriarcha, vel Archiepiscopo in tota ipsorum Provincia; coram Nuntio, & Legato Apostolico in locis suæ Legationis; coram Cardinale in quocunque loco. Gerlac. Bauldr. *p. 3. c. 10.* Cantelm. *tit. 13. §. 1.* citans Cærem. Episc. *l. 1. c. 30.* Imò juxta Sarnell. *part. 3. §. 4.* & alios, coram Episcopo, & Archiepiscopo extra suam Diœcesim, vel extra Provinciam, sed in privato ipsorum Oratorio, fiunt eædem Cæremoniæ, quæ in loco Jurisdictionis eorum.

II. Celebrans igitur coram Episcopo loci accedit ad Altare manibûs junctîs sine Calice (nam hic priùs præparari debet in medio ipsius Altaris super Corporale extensum, unà cum Missali aperto in cornu Epistolæ, Bauldr. cit.) & si necdum advenit Episcopus, conveniens est, ut illum expectet stans ex parte Epistolæ, prout volunt Tonnell. Sarnell. & alij apud Cantelm. cit. §. 2. Postquàm advenit, vertit se Celebrans ex loco, ubi expectaverat, & profundè inclinatus (nisi mos ferat, ut mediocris genuflexio fiat, quod & in sequentibus nota)

ipsum salutat. Deinde transiens ad medium Altaris salutata Cruce, ut aliàs, descendit in planum ex cornu Evangelij (si tamen Episcopus, juxta Cæremon. Episc. *lib. 1. cap. 30.* versùs medium Altaris, vel ex parte Epistolæ Missam audit.) Quòdsi Episcopus vel ob situm, vel ob aliam causam staret ex parte Evangelij, inchoat Missam ex parte Epistolæ; & posset etiam incipere in medio Altaris, si Prælatus foret in tali situ, ut commodè posset sese inclinare absque eo, ut ipsi tergum obvertat. Cantelm. cit. §. 2.

III. Postquàm in planum (ut dictum) descendit, ibi conversus aliquantulùm ad Episcopum expectat signum Missæ incipiendæ; Rubr. *part. 2. tit. 3. num. 2.* Datô signô, profundè inclinat se Episcopo, & conversus aliquantùm ad Altare, inclinat se profundè eidem, vel genuflectit, si ibi sit Tabernaculum SS. Sacramenti, & postmodùm incipit Missam juxta morem. Bauldr. cit. &c.

IV. Sunt tamen alij, qui, si Sacristia vicina Altari sit, præparatîs omnibûs necessariîs, Calice, & Missali in Altari, expectant vestiti in Sacristia adventum Prælati, seu Episcopi; quo adventante exeunt manibus junctis, & capite tecto ex Sacristria versùs latus Altaris magìs vicinum, ubi detegentes, profundè se inclinant Episcopo, recipientes eodem tempore signum; deinde factâ debitâ Cruci reverentiâ incipiunt Missam. Meliùs tamen est, quantùm possibile erit, observare Rubricam,

hoc

hoc est, incipere semper Missam ex parte Evangelij. Gav. *p. 2. tit. 3. num. 2.* Cantelm. cit. §. *2:* Si quis accedat ad Altare cum Calice; transiens Prælatum ipsum salutat quidem, sed inclinatione mediocri, & capite tecto, nisi consuetudo aliud exigat; accedens autem sine Calice, capite detecto, & profundè inclinatus id facit. Idem cit.

V. Missâ inchoatâ, in *Confiteor*, non dicitur; *vobis fratres, & vos fratres*, sed *& tibi Pater, & te Pater*; versùs Episcopum cum profunda inclinatione eidem factâ. Rubr. *p. 2. tit. 3. num. 8.* Bauldr. cit. *num. 2.* Lohner *p. 4. tit. 6. num. 3.*

VI. Dictô *Oremus*, antequàm ascendat ad Altare, denuò profundè se inclinat versùs Episcopum, *accedit ad medium Altaris ante infimum gradum, & ibi incipit secretò:* Auser à nobis, &c. *ut in Ordine Missæ.* Rubr. Lohner cit. *num. 4.* Bauldr. cit. *num. 3.*

VII. Finitô Evangeliô Celebrans non osculatur initium ejus, nec dicit; *Per Evangelica dicta, &c.* sed Minister (qui juxta Carem. Episcop. *lib. 1. cap. 30.* deberet esse Capellanus Episcopi superpelliceô indutus, Cantelm. cit. §. *3.* Bauldr. *p. 3. cap. 10. num. 5.*) defert Missale ad Prælatum, & sine genuflexione stans eidem deosculandum illud offert; & tum post osculum idem Minister claudit librum; illúmque facta tunc genuflexione Prælato, & non priùs, defert ad cornu Evangelij, & sic aptat, ut Celebrans ex eo Offertorium, &c. commodè legere possit. Bauldr. cit. *num. 4. & seq.*

Lohner, &c. Alia librum deferendum, & oscu-lum concernentia, præsertim præsentibûs pluribûs Prælatîs, aut Personîs Principibus, &c. vide suprà, *tit. 6. num. 2.* quibus adde, quòd, si fortè adsint multi Prælati ipso Episcopo majores, liber detur osculandus digniori tantùm. Bauldr. ibid. nisi ex consuetudine aliud sit faciendum.

VIII. Dicta prima Oratione post *Agnus Dei*, ante Communionem Celebrans osculatur Altare in medio, & postmodùm Instrumentum Pacis à Ministro oblatum, dicens: *Pax tecum*, absque eo, ut versùs eum producat signum Crucis (Gerlac. suprà, *tit. 10. num. 3.* cit.) & prosequitur alias Orationes, &c. ante Communionem. Minister autem, qui durante prima Oratione manet genu-flexus à dextris Celebrantis, statim, ut Celebrans Altare in medio osculatur, surgit, & Instrumentum pacis porrigit eidem, qui illud osculatur, ut suprà, dicens: *Pax tecum.* & Minister respondet, *Et cum Spiritu tuo.* Tum factâ Sacramento genuflexione, defert Instrumentum Pacis osculandum ad Episcopum sine inclinatione, licèt post ejus osculum eidem genuflectendo reverentiam faciat. Si ibi sit Episcopus dignior, ad illum defertur Instrumentum Pacis deosculandum, & posteà successivè ad minùs dignum. Si sint omnes æquales, posset dari osculandum illi, qui occupat primum locum, vel magis vicino Altari, & successivè alijs. Dicit autem cuilibet, *Pax tecum*, cui ipsi pari-

pariter respondent: *Et cum Spiritu tuo.* At nulli ante, sed post osculum tantùm, reverentiam facit. Bauldr. cit. *num. 6.* Gav. *p. 2. tit. 9 n. 2. litt. F.* &c.

IX. Ad finem Missæ, antequàm det Benedictionem, dicto, *Placeat tibi sancta Trinitas, &c.* & *Benedicat vos omnipotens Deus*, ut aliàs, convertit se ad Episcopum, & capite inclinato (juxta Cæremon. Episc. *lib. 1. cap. 30.* factâ ei profundâ reverentiâ) quasi licentiam benedicendi petens, prosequitur: *Pater, & Filius* ✠ *& Spiritus sanctus*: benedicens astantes à parte, ubi non est Episcopus; videlicet, ex parte Evangelij, si Prælatus stat in medio, vel ex parte Epistolæ. Rubr. *p. 2. tit. 12. num. 3.* Lohner cit. *num. 7.* Cantelm. cit. *Si autem celebravit coram Patriarcha, Archiepiscopo, & Episcopo extra eorum Provinciam, Civitatem, vel Diœcesin constitutis, eis absque alio respectu, ut cæteris, qui intersunt, more consueto benedicit.* Rubr. *loc. cit.*

X. Finitô ultimô Evangeliô, conversus Celebrans versùs Episcopum adhuc stans in cornu Evangelij (Bauldr. cit. *num. 8.*) profundè se ipsi inclinat, & postmodùm expectat, usquedum discesserit Prælatus, seu Episcopus; quo discedente revertitur & ipse ad Sacristiam. Lohner cit. *nu. 8.* &c.

XI. Venit quidem hoc loco unum adhuc notandum; cùm verò illud jam habeatur suprà, *tit. 12. num. 4.* ✠. *Est tamen.* hîc ejusdem repetitio prætermittitur. Solùm additur, quod scribit Cantelm. *cit.* videlicet: Conveniens videtur, ut Sa-

cerdos celebrans in præſentia talium Prælatorum (puta Epiſcopi, Archiepiſcopi, Nuntij & Legati extra ipſorum Diœceſin, Provinciam, vel locum Legationis, & in publica Eccleſia) accedens, vel rediens ab Altari, tranſiens ante ipſos faciat ijſdem debitam reverentiam, hoc eſt, mediocrem, & capite cooperto, ſi portat Calicem: profundam, & capite detecto, ſi non portat Calicem: ulteriùs, mittat ipſis oſculandum Inſtrumentum Pacis, & finitô ultimô Evangeliô, faciat ipſis profundam inclinationem ab Altari. Hæc ille, citans Quart. Caſtald. & alios.

Cæterùm, cùm in ſimilibus caſibus ſubinde ſpeciales ritus & conſuetudines locorum, & Diœceſum, &c. exiſtant, ideò, ut Sacerdos omnia bene peragat, ejuſmodi ritus, ac conſuetudines obſervate, ſeſéque accommodare non omittat.

APPENDIX

DE

Missis Votivis, ac de Requiem, nec non De Orationibus in Missa dicendis, & alijs promiscuè.

PRÆNOTANDUM.

I.

ETsi præsens Materia pauca notabilis difficultatis continere, nonnemini videatur, re ipsa tamen (ut consideranti patet) eadem nedum Tyronibus, sed etiam diu exercitatis Sacerdotibus ponderosum dubitandi cumulum subministrat. Quare operæ pretium haud exiguum visum est, si in gratiam, solatium, & auxilium Sacerdotum dubitantium, ejusmodi dubia in unum collecta, exactiùs discussa, &, quantum possibile, juxta ipsius Missalis Romani Rubricas, aut saltem juxta probatissimorum Authorum mentem resoluta proderentur.

II. Ut autem isthæc perampla materia utiliter pertractetur, ea in tres divisa Titulos proponitur, agendo in I. de *Missis Votivis*: II. de Missis de *Requiem*: III. de Orationibus in Missis dicendis, & alijs promiscuè.

III. Antequàm verò de ſingulis agatur, ſciendum, & notandum eſt, Miſſas Votivas, & de *Requiem* privatas (de quibus in hac Appendice ex profeſſo, & per ſe tractabitur) dici poſſe, quocunque die Officium non eſt Duplex, aut Dominica, Rubr. Miſſal. *part. 1. tit. 4. num. 3.* ac *tit. 5. num. 3.* & illîs diebûs, quibûs prohibetur fieri de Feſto duplici. Quare non poſſunt dici Votivæ Miſſæ privatæ, neque de *Requiem* infra Octavam Epiphaniæ, Paſchatis, & Pentecoſtes, nec non in Feria quarta Cinerum; in Hebdomada majori, in Dominicis, & in Vigilijs Nativitatis Domini, & Pentecoſtes. S. R. Congr. *28. Aug. 1627.* Nec dici poſſunt infra Octav. Nativit. D. N. J. C. S. R. C. *25. Septemb. 1706.* confirmat. à Clem. XI. *29. Septemb. 1714.* Neque infra Octavam Corporis Chriſti. Clemens X. *13. Septemb. 1670.* Neque in Vigilia Epiphaniæ. S. R. Congr. *27. April. 1697.* Neque in Duplicibus. S. R. C. *5. Auguſt. 1662.* non obſtante contraria Teſtatorum voluntate; exceptîs Anniverſariîs, & Miſsîs cum cantu ex diſpoſitione Teſtatorum, recurrente ipſorum obitûs die, etiamſi incidat in Feſtum *dupl. maj.* S. R. C. *22. Novemb. 1664.* & *23. Sept. 1669.* Pitton. *n. 248.* Poſſunt tamen eædem dici in Dominicis anticipatis poſt Epiphaniam, & Pentecoſten. Gav. *part. 1. tit. 4. num. 3. litt. O. ℣. Dubitatum eſt.* Gerlac. *part. 1. tit. 4. §. 17.* Arnaud. *part. 1. tit. 4. num. 4.* Quòd ſi igitur diebûs hactenùs recenſitîs petantur Miſſæ Votivæ, vel de *Requiem*, etiam

etiam in Altaribus privilegiatis, dicantur (nisi de alio speciali Privilegio, &c. constet) de die, vel Festo occurrente, cum applicatione juxta petentium intentionem: nec dubitandum, quin tali modo obligationi propriæ, &c. satisfiat. Vide infrà, *tit. 2. §. 1. num. 8.*

IV. Præfata autem de *Festo Duplici* (nam de alijs hîc notatis nullus est ambigendi locus, cùm universos concernant) non sunt intelligenda ita, quasi quilibet Officium de Feria, Simplici, Semiduplici, &c. recitans, possit pro libitu suo dicere Missam Votivam, vel de *Requiem*: namly *Duplex* non Sacerdotem celebrantem, sed Ecclesiam, in qua celebrat, afficit, prout colligitur ex Decreto *num seq.* descripto, in qua legitur: *Curent Ecclesiarum Rectores, &c. ut huiusmodi Decretum inviolatum servetur, & in Sacristia affixum retineatur, ubi commodè ab omnibus celebrare volentibus conspici & legi possit.* Non dicitur, ab ijs, qui *Officium duplex recitaverint*, sed *ab omnibus celebrare volentibus.* Unde notanda sunt sequentia: *Primò*: Sacerdos Sæcularis, qui vadit ad celebrandum in Ecclesia Regularium, in qua celebratur Festum Duplex, quamvìs solùm sit Festum particulare illius Ecclesiæ, vel Religionis, non potest ibi celebrare Missam *de Requiem*, quamvìs illi faciant Officium de Simplici, Feria, vel Semiduplici. S. R. C. *9. Ian. 1688.* ex Fagiol. Annot. in Jan. *litt. E. num. 4. Secundò*: Sacerdotes (sive Capellani sint, sive non) qui recitant Officium

ſemiduplex, ſimplex, vel feriale, ſi celebrent in aliqua Eccleſia Regularium, in qua fit de Feſto duplici, non debent dicere Miſſam de *Requiem*. Quòd ſi Feſtum illud duplex, de quo agunt Regulares (ſub quo nomine veniunt etiam Moniales) habuerit Miſſam propriam omnibus, & ſolis Regularibus conceſſam, Sacerdotes Sæculares celebrantes in eadem Eccleſia Regularium, Miſſam quidem dicant de Feſto duplici, ſed cum Miſſali Romano, ex Decret. S. R. C. *19. Novemb. 1622.* Ita Pitton. *num. 254.* citans Decret. S. R. Congr. *9. Iun. 1668.*

V. Cæterùm Decretum ſuprà, *num. 4.* annotatum, eſt ſequens.

DECRETUM

De non celebrandis Miſſis privatis pro Defunctis in Feſtis Duplicibus.

Cùm Sanctiſſimus Dominus noſter in Viſitatione Eccleſiarum Urbis acceperit, in pleriſque Eccleſijs abuſum irrepſiſſe celebrandi Miſſas privatas pro Defunctis etiam in Feſtis duplicibus contra præſcriptum Rubricarum Miſſalis Romani: eundémque abuſum Decreto Congregationis eliminari præceperit. Innotuerit verò S. R. Congregationi, hujusmodi abuſum etiam in alijs Eccleſijs ubique gentium exiſtentibus inductum pariter reperiri. Sac. eadem Congregatio, ut Miſſalis Rubricæ inviolatæ ſerventur, diſtrictè præci-

præcipit omnibus, & singulis Sacerdotibus, tam Sæcularibus, quàm Regularibus, cujusvis Ordinis, Congregationis, & Societatis, & Instituti etiam necessariò exprimendi, ut imposterum omnino dictam Rubricam servent, ita ut Missas privatas pro Defunctis, seu de Requiem, in duplicibus nullatenus celebrare audeant, vel præsumant. Quòd si ex Benefactorum præscripto Missæ hujusmodi celebrandæ incidant in Festum duplex, tunc minimè transferantur in aliam diem non impèditam, ne dilatio Animabus suffragia expectantibus detrimento sit, sed dicantur de Festo currenti cum applicatione Sacrificii, juxta mentem eorundem benefactorum. Curéntque Ecclesiarum Rectores, Sacristæ, aliique ad quos pertinet, ut hujusmodi Decretum inviolatum servetur, & in Sacristia affixum retineatur, ubi commodè ab omnibus celebrare volentibus conspici & legi possit. In eos autem, qui contrafacere ausi fuerint, vel præmissa adimplere neglexerint, locorum Ordinarij, tum Seculares, tum Regulares pro modo culpæ animadvertant. Die 5. Aug. 1662. Et facta de prædictis Sanctissimo relatione, Sanctitas sua annuit, & eum applicatione Sacrificij satisfieri, ac Benefactorum mentem impleri voluit eadem die 5. Aug. 1662. Episc. Sabien. Cardinal. Sachetus.

Loco ✠ Sigilli. Fr. Maria Phœbeus Sac. Rit. Congr. Secr.

Hîs prænotatîs, servato ordine suprà, *n. 2.* annotatô, incipit

TITU-

TITULUS I.

De Missis Votivis privatis.

PRæmissîs & prænotatîs ijs, quæ numerîs præcedentibûs diximus, tractandam se offert Materia de Missis Votivis. Quoniam verò plura sunt, quæ dubitandi, & quærendi occasionem ingerunt, præfixus titulus in quinque Paragraphos dismembratur, ex quibus sit

§. I.

Quid in Missis Votivis privatis notandum veniat.

I.

INter ea, quæ in Missis Votivis notanda veniunt, alia sunt communia, alia particularia. Inter communia duo maximè sunt controversa: 1. De quibus Missæ Votivæ dici possint. 2. Qualis color in Missis Votivis adhibendus sit. Quoad primum

II. Quæritur, de quibus Missæ Votivæ dici queant? ℟. 1. De Tempore, e. g. de Dominica, Adventu, Quadragesima, &c. item, de Festis mobilibus, puta de Paschate, Ascensione Domini, &c. Missæ Votivæ non celebrantur. At de SS. Trinitate, Spiritu sancto, Passione, ac SS. Corporis Christi Sacramento dici quidem possunt, attamen non eæ, quæ eo tempore habentur, sed Votivæ, in fi-

ne

ne Missalis assignatæ, dici debent. Castald. *lib. 2. Sect. 4. num. 1.* Gerlac. *part. 1. tit. 4. §. 3.* Rx. 2. Etsi de Sanctis non descriptis in Calendario, non possit celebrari Officium divinum ad satisfaciendum propriæ obligationi (nisi adsit specialis concessio) & consequentur nec possint dici Missæ propriæ eorundem Sanctorum secundùm Ordinem Officij; possunt nihilominus dici Missæ Votivæ de quocunque Sancto, de cujus canonizatione constat vel ex Martyrologio, vel aliàs. Castald. cit. Quart. Comment. Rubr. *part. 1. tit. 4. dub. 7.* citans alios. Ratio, præter alias ibidem notatas, est; quia secundùm Rubricas possunt dici Missæ Votivæ de Sanctis, absque ulla exceptione. Vide etiam Pasqual. *Tract. 1. de Missæ Sacrif. quæst. 270.* Dictum est autem, *de cujus canonizatione constat, &c.* ex quo desumitur, hoc nomine non venire Sanctos toleratos tantùm, hoc est, illos, de quorum canonizatione (vel beatificatione, propter dicenda *num. seq.*) nec ex Martyrologio, nec aliàs constat, sed solummodò vel ob miracula patrata, vel aliunde ab hominibus, sciente & non contradicente Ecclesia, Sancti appellantur & venerantur privatô, non autem publicô, & universali cultu concesso. Hoc etiam colligitur à contrario ex rationibus pugnantibus pro veneratione Sanctorum canonizatorum, quæ procul dubio non conveniunt Sanctis toleratis tantùm. Cæterùm non negatur, quòd in honorem ejusmodi Sanctorum Missa de die, vel Festo currente celebrari

brari possit; tum, quia tales non sunt Votivæ; tum, quia non videtur Ecclesia eos omni honore nomine suo exhibendo velle privari, sed tantùm non concedere, ut veneratione Sanctis; de quorum canonizatione vel ex Calendario; vel aliàs constat; propriâ honorentur. Pro praxi; ne errare contingat, optimum erit, in hujusmodi casibus ad intentionem petentium, Missam de die vel Festo currente juxta mentem & ritum Sanctæ Ecclesiæ, non autem opinionem, vel devotionem propriam, & privatam celebrare.

III. Utrùm autem Missæ Votivæ de Beatis nondum canonizatis dici possint, dubium non est modicum. Prima sententia concedit, posse dici Missam de Beato, facta ejus beatificatione, à quocunque & quomodocunque & quavis die, intellige, qua juxta dicta in Prænot. *num.* 3. Missæ Votivæ privatæ dici possunt: quia hoc ipso, quo Romana Sedes declaravit aliquem esse Beatum, & dignum, in cujus honorem semel celebretur Missa, quilibet recitans Missam quacunque die, & in quacunque Ecclesia in honorem illius Beati id facit auctoritate Romanæ Sedis; quæ abstulit impedimentum, &c. Ita Pasqual. *Tract. 1. de Miss. Sacrif. quæst. 277. num. 3. & seqq.* & Authores hujus sententiæ apud Quart. *part. 1. tit. 4. dub. 6. ¥. Prima sententia. & seqq.* Nihilominus sententia communis & vera (inquit Quart. cit. ¥. *Secunda sententia*) negat, posse in honorem Beati nondum canonizati dici Missam extra diem assignatam

gnatam

gnatam, vel ab alijs Personis, vel in alijs Ecclesijs non expressis in Bulla Beatificationis; idque deducit tum ex *cap. 1. de Reliq. & Venerat. Sanctorum*; tum ex Decreto S. R. C. *5. Octob. 1652.* ubi habetur; *non posse tam Seculares, quàm Regulares cujuscunque Ordinis & Instituti excedere limites verbales Indultorum Sedis Apostolicæ super Beatificationibus præsertim in celebratione Missarum, & Officij cum Octavis, nisi hoc expressè Sedes Apostolica eis indulserit.* Cùm tamen Pasqual. loco cit. *num. 14.* probet, Missas Votivas sub hujus Decreti dispositione non venire, ac aliunde Authores utriusque sententiæ pro- & contra disputent tum Authoritate, tum ratione, poterit Celebrans, cui voluerit, pro libitu suo sese accommodare, donec aliter à S. R. C. decisum fuerit.

IV. Ulteriùs non pauci dubitant, an, si mulieres prægnantes pro felici partu tres Missas petant, videlicet, ad honorem Nativitatis Christi, B. Virginis, & S. Joannis Baptistæ, in tali casu dici debeant hæ tres Missæ ex ipsis Festis, mutatîs mutandîs, & quidem pro Votiva Nativitatis Domini Missa de Octava ejusdem Nativitatis, quæ incipit: *Puer natus est nobis* (nam ex ipsa Nativitate nulla videtur commodè pro Votiva accipi posse) vel an aliæ, puta de die, vel Festo currente, ad hanc intentionem legendæ sint? Resp. R. P. Lohner *part. 4. tit. 2. §. 2. num. 2.* Ego nec damnare volo hanc devotionem dicendi dictas Missas, si alicubi fortè cum Superiorum approbatione inducta est; nec

omnino

omnino approbare, sed potiùs suaderem, ut, qui petunt ejusmodi Sacra pro se legi, capaces reddererentur, ut sibi persuadeant, quodvis aliud Sacrum ex approbatis ab Ecclesia servire posse ad finem, quem intendunt; imò magìs fortè efficax fore propter reverentiam & obedientiam, quam Ecclesiæ, proprium suum judicium abnegando & subijciendo, exhibent. Ita Lohner: cujus tamen Doctrinam, prout & aliorum, multi tam in hoc, quàm alijs casibus parùm curantes solummodò student, ut sæcularium, Rubricas & Ecclesiæ Cæremonias ignorantium, facillimè tamen non rarò corrigendorum mentibus satisfaciant. Cæterùm haud obstante optima Lohneri Doctrinâ, Sacerdos sciat, se in ejusmodi casibus non minùs prudenter, imò & conscientiosè acturum, si, omissâ instructione sæpe parùm profuturâ, pro accepto stipendio Missam de die, vel Festo currente juxta præscriptum Rubricæ celebret, & petentium voluntati, suæque obligationi satisfacturus, debitè applicet. Nec obstat, quòd dantes stipendium determinatam Missam exigant: vel enim tales sunt prudentes? ergo neque in hoc erunt minùs sapientes, maximè, si voluntatem Rubricæ, & Ecclesiæ rescirent. Vel sunt rudes, & plebei? at neque isti pertinaces judicandi, sed filij Ecclesiæ obedientes censendi sunt.

V. Quæritur 2.dò Quis color adhibendus sit in Missis Votivis? Resp. Color in Missis Votivis idem est, ac in Festis. Quart. *part. 1. tit. 4. dub. 1. ¥.*

Decimo

Decimo quarto. & desumitur ex Rubr. Missal. *part. 1. tit. 18. num. 2. & 3.* in fine. Excipe Missam Votivam de SS. Innocentibus, in qua, si ut Votiva dicatur, colore rubeo utendum est, quamvis in Festo extra Dominicam violaceus sit adhibendus. Ita Rubr. Missal. cit. *num. 3.* dum absolutè docet: *Rubeo colore utitur in Missis Votivis supradictorum Festorum*, inter quæ numeratur etiam Festum SS. Innocentium. Quòd autem in Festo color violaceus adhibendus sit, rationem reddit Gav. *part. 1. tit. 18. num. 5.* dicens: *Quia eo die ploratus Matrum accidit, de quo in Evangelio: Vox in Rama audita est, &c.*

VI. In alijs Missis Votivis circa finem Missalis annotatis, adhibendus est color, ut sequitur: In Missa de Cruce, color rubeus; de Passione, violaceus; pro eligendo Summo Pontifice, rubeus; pro Creatione & Coronatione Papæ, albus; & similiter pro Creatione, Consecratione Episcopi: Pro Missis ad tollendum schisma, & alijs ibi in Missali contentis usque ad Missam, *pro iter agentibus* inclusivè, color violaceus. Rubr. Missal. Quart. Item in Missa pro felice morte, novissimè concessâ, adhibendus est color violaceus. Quamvis autem dictîs coloribûs utendum sit quoad Paramenta Sacerdotalia, nihilominus in Missis Votivis celebrandis, Altaris Paramenta erunt convenientia Officio, quod celebratur, nisi fortè Missa Votiva sit pro re gravi, & publica Ecclesiæ causa, eáque solemniter celebretur; tunc enim Altaris

etiam Paramenta cum Missa convenire debent. Castald. *lib. 2. Sect. 6. cap. 4. num. 6.*

VII. Ulteriùs quæritur, quid in Missis Votivis celebrandis specialiter notandum sit? Resp. Plurima occurrere, quæ celebrantibus notanda, & observanda sunt, prout ex sequentibus abundè patebit. Primò itaque notandum est, quòd Orationes illæ, quæ post Missam Votivam de SS. Trinitate habentur, pro gratiarum actione, sub una, eadémque conclusione cum Oratione prima in Missis privatis non sint recitandæ. Gav. *part. 1. tit. 7. num. 7. litt. N.* Lohner *part. 2. tit. 11. n. 5.* Quare notandum est, quod habet Gerlac. *part. 1. tit. 7. §. 7.* dicens: *In Missis privatis Oratio 2. erit de Officio, 3. de gratiarum actione.*

VIII. In Missa Votiva de Spiritu sancto notandum nihil est, nisi, quòd in ea ad postulandam Spiritûs sancti gratiam dicendâ, mutandæ sint Orationes, & eæ dicendæ, quæ habentur in fine ejusdem Missæ Votivæ de Spiritu sancto. Rubr. Gav. *part. 4. tit. 17.* In Missa de SS. Sacramento, & de Passione Christi, nihil. In Missa de Cruce notandum solùm est, quòd, quando dicitur tempore Paschali, locò primæ Orationis dicenda sit Oratio: *Deus, qui pro nobis Filium tuum, &c.* prout habetur in fine ejusdem Missæ. Rubr.

IX. De B. V. Maria quinque sunt positæ Missæ Votivæ, pro diversitate temporum accommodatæ, ut ibidem patet. De his, præter pauca ibidem consignata non venit speciale quid notandum,

præ-

præterquàm, quòd, si quis petat Missam Votivam de Assumptione, vel Nativitate ejusdem B. V. M. & ejusmodi, dicenda sit Missa ex quinque Votivis, cum intentione ad honorem Assumptionis, &c. B. V. M. non autem propria Festi Assumptionis, &c. Quart. *part. 1. tit. 4. dub. 5.* Gav. *part. 4. tit. 17. num. 8.* Gerlac. *part. 1. tit. 4. §. 8. &c.* Similiter, si quis haberet onus celebrandi Missam Rosarij, aut de Monte Carmelo, quia ejusmodi Missæ non omnibus sunt concessæ, dicendo aliam de B. V. M. Votivam, ut in Missali, satisfiet ex Decret. S. Congregr. *6. Maij, 1623. 7. Aug.* & *30. Septemb. 1628.* Quart. *part. 1. tit. 4. dub. 1. V. Decimo secundo.*

X. Qui infra Octavam B. V. M. dicere debet Missam Votivam de eadem B. V. M. dicat eam de Octava cum *Gloria* & *Credo*, non autem Votivam, nec eam de Festo more Votivo. Gav. *part. 1. tit. 4. litt. P.* Lohner *part. 4. tit. 2. §. 1. num. 9.* suppositô tamen, quòd etiam diei Officium sit de Octava, seu de die infra Octavam. Qui verò celebrat Missam de B. V. M. Votivam eo die, quo fit de aliquo Festo semiduplici infra Octavam ejusdem B. Virginis, debet dicere Missam de Octava, sed more Votivo, sine *Gloria*, & *Credo*, nisi fuerit Sabbatum, quia tunc dicitur *Gloria* sine *Credo*. S. R. C. *2. Decemb. 1684.* Et quod de B. V. M. dicitur, etiam de alijs Sanctis proportionaliter intellige. Lohner cit.

XI. Si quis petat Missam Votivam de eadem

B. V. M. in Vigilia Assumptionis ejusdem, dicatur Missa de Vigilia sine *Gloria*, etiamsi esset Sabbatum, ratione coloris, qui est violaceus, juxta Rubr. Missal. *part. 1. tit. 18. num. 5.* Si verò præplacet, dicatur Missa Votiva, sed sine commemoratione Vigiliæ, ne bis fiat de eadem B. V. in una Missa. Prior tamen modus magìs placet Josepho de Brend. Quod autem dictum est de Vigil. B. V. idem proportionaliter etiam de alijs Sanctis rursus intellige.

XII. Particulare unum notandum est pro Fratribus Minoribus, & alijs (siquibus concessum est) quòd, si in Sabbatis per annum ex concessione recitent Officium de Immaculata Conceptione B. V. M. & eodem die petatur Missa Votiva de eadem B. V. M. qualiscunque ea sit, non alia dicatur, nisi ea, quæ diei Officio convenit, etiam quoad modum, dicendo *Gloria*, sine *Credo, &c.* Et quæ de B. V. M. notata sunt, etiam, si de SS. Stigmatibus S. P. Francisci, de S. Antonio, &c. per annum Officium dicatur, & Missa Votiva de ijs respectivè petatur, intelligenda sunt: dicitur enim Missa, e. g. de Stigmatibus cum commemoratione S. Dominici post commem. Simplicis, siquod occurrat (huic quippe cedit commem. S. Dominici, juxta Decret. S. R. C. *27. Septemb. 1698.*) cum *Gloria* sine *Credo, &c.* Quòd si autem per annum, e. g. in Festo semiduplici, vel infra Octavam alicujus Sancti, &c. dicenda sit Missa Votiva de S. P. Francisco, non additur cõmemoratio S. Dominici.

XIII.

XIII. In Votivis de Angelis speciale quid notandum nihil venit, nisi quòd de S. Michaële Archangelo alia quoque Missa Votiva dici possit, prout in ejus Dedicatione *29. Septemb.* habetur. Rubr. Missàl. ibi. Idem de SS. Gabriele, Raphaële, &c. proportionaliter intellige, ubi tamẽ de concessione Missæ propriæ constat.

XIV. In Missa Votiva de SS. Apostolis Petro & Paulo notandum est, quòd tempore Paschali dicenda sit Missa, ut in Festo S. Marci, *25. April.* præter Orationes, Epistolam, & Evangelium, quæ dicuntur, ut aliàs extra tempus Paschale, in Missa Votiva eorundem Apostolorum. Rubr. Missal. ibi.

XV. Si quis petat Missam Votivam in honorem Conversionis S. Pauli; dicatur vel Missa Votiva communis utrique Apostolo cum intentione ad venerandam Conversionem S. Pauli, quod Gav. *part. 4. tit. 17. num. 6.* & Arnaud, magìs arridet; vel dicenda est secundô locô, sive (ut loquitur Gerlac. *part. 1. tit. 7. §. 9.*) immediatè post primam Orationem commemoratio S. Petri (prout in Missa Conversionis S. Pauli habetur) ne unquam separentur ij, quos Ecclesia conjunxit. Gav. cit. & alij. Et quæ de S. Paulo dicta sunt, etiam pro S. Petro Apostolo applicentur; cùm sit una eadémque utriusque ratio.

XVI. De Apostolis alijs, quando Votiva occurrit dicenda, dicitur ea quidem, ut in Festo: at, si quid ratione temporis desit, puta Tractus, seu V.

cum *Alleluja*, tempore Paschali: *Tractus* quidem desumi poterit ex Missa Votiva SS. Petri & Pauli; *Versus* autem cum *Alleluja* tempore Paschali: imò verò etiam *Introitus* cum accessorijs (demptîs tamen Orationibûs, Epistolâ, & Evangeliô) ex Festo S. Marci, ut in simili casu jubetur in fine Missæ Votivæ Apostolorum Petri & Pauli, ob eandem rationem, prout ait Gav. *part. 4. tit. 17. num. 10.* Arnaud *part. 4. tit. 17. n. 17. &c.*

XVII. Quando verò dicenda est Missa Votiva extra tempus Paschale de illis Apostolis, quorum Festum celebratur tempore Paschali, quæ desunt, vel non competunt Missæ extra tempus Paschale, desumantur ex Missa Votiva communi Apostolorum Petri & Pauli, retentîs ijs, quæ conformiter retineri possunt.

XVIII. Dubitatur autem, quænam Missa dicenda sit, si Votiva petatur in honorem 12. Apostolorum? R. Dicendam esse Missam Votivam SS. Apostolorum Petri & Pauli, dempta prima Oratione, cujus locò dici poterit Oratio ex Festo SS. Simonis & Judæ *28. Octob.* omissô ly *Simonem & Iudam*; prout etiam in Secreta, & Postcommunione vel omittenda sunt verba: *Petri & Pauli*; vel his retentis addenda sunt verba: *& aliorum Apostolorum*, ut facit ipsa Ecclesia in Oratione, *Protege*, quæ habetur in Laudibus & Vesperis Officij parvi B. V. Mariæ. Ratio est: quia integra Missa Apostolorum Petri & Pauli Votiva (Oratione dempta) convenire censetur etiam cæteris

Apo-

Apostolis, prout considerantì patet. Cùm igitur Votiva alia communis omnibus non inveniatur, procul dubio prædicta Missa, modô annotatô, rectè dici & applicari videtur. Tempore autem Paschali, quæ aliunde supplenda sunt, sumantur ex Missa S. Marci, prout præscribit Rubrica Missalis post Missam SS. Petri & Pauli Votivam. Et quod dictum est de omnibus Apostolis, etiam, si in honorem quorundam tantùm Apostolorum Missa Votiva petatur, intellige; nisi ijdem Missam habeant communem, e. g. SS. Simon & Thaddæus, aut ipsa ratio manifestè aliud suadeat.

XIX. In alijs Votivis Sanctorum, vel dicitur Missa propria Sancti, si habeat, mutatô in Collecta verbô: *Natalitia*, *Festa*, & hujusmodi, in *Commemorationem*; tacitô item verbô: *hunc diem*, *hodierna die*, *&c.* desumptísque vel *Tractu*, vel *Versibus* cum *Alleluja*, vel etiam *Graduali*, si opus sit, ex Missa de Communi: vel certè tota Missa dicatur de Communi, prout ratio temporis, sive Paschalis, sive non Paschalis requirit. Paschale verò tempus durat usque ad Sabbatum post Pentecosten inclusivè. Gav. cit. *num.* 13.

XX. Quando dicenda est Missa Votiva illius, vel illorum Sanctorum, qui occurrunt extra tempus Paschale, tempore Paschali: si fuerint Confessores Pontifices, vel non Pontifices, Virgines, Viduæ, &c. dicitur Missa, ut aliàs, & solùm adjunguntur duo *Alleluja* ad Introitum, unum ad Offertorium, unum ad Communionem, & omissô

Graduali, post dictum duplex *Alleluja* cum suo ℣. & *Alleluja*, additur alius ℣. cum *Alleluja* ex Missa de Communi desumptus. Rubr. Missal. ante Comm. plur. Mart. Major difficultas restat de Missis SS. Martyrum resolvenda. Ne autem id confusè & inutiliter fiat, primò de uno Martyre: deinde de pluribus agemus.

XXI. Quòd si igitur celebranda sit Missa Votiva de uno Martyre, primò considerandum est, utrùm (suppositô, quòd contineatur Sanctus in Missali Romano, Diœcesano, Proprio Ordinis, &c. habeat Missam Festivam propriam; vel de Communi: si de Communi sumptam; utrùm omnia, vel aliqua solummodò de Communi desumpta sint. Si habeat Missam propriam integram Festivam, eadem etiam ut Votiva integrè dicenda est, ritu tamen Votivo, ac Paschali, & omissô Graduali, addendus est alius ℣. cum *Alleluja* ex Missa de Comm. unius Mart. tempore Paschali, quæ incipit: *Protexisti.* Sic e. g. si tempore Paschali dicenda est Missa Votiva de S. Stephano Proto-Martyre, dicitur ea integrè ex Festo ejusdem *26. Decemb.* (cùm sit tota propria) sed ritu Paschali, & omissô Graduali, additur post dictum ultimum *Alleluja*, ℣. cum alio *Alleluja*, ex Missa citata, *Protexisti.* Idem fit in alijs similibus. Qualis autem Præfatio dicenda sit, vide infrà §. 5.

XXII. Quòd si aliqua tantùm sint de Communi, manentibûs propriîs reliqua dicuntur de Communi. E. g. In Missa de S. Apollinare *23. Julij*, omnia

omnia sunt propria, præter Introitum, Graduale tantùm, & Offertorium. Quando itaque de hoc Sancto dicenda est Missa Votiva, dicitur ut in Festo, more Paschali, demptô Introitu, ultimô ℣. post *Alleluja*, & Offertoriô, quæ dicuntur de Communi ex Missa, *Protexisti*. Idem intellige, si Evangelium, &c. sit de Communi; hoc notato, quòd, si in Missa extra tempus Paschale Evangelium sit, *Si quis venit ad me*: tempore Paschali dici debeat, *Ego sum vitis vera*, ex præcitata Missa, *Protexisti*. Et hoc desumitur ex Missa S. Stanislai Ep. & Mart. 7. *Maii*, ac S. Venantij Martyris 18. *Maij*, ubi præscribitur extra tempus Paschale Evangelium, *Si quis venit ad me*, tempore Paschali verò, *Ego sum vitis vera*: quæ ambo sunt de Communi Mart. 1. loco. At si extra tempus Paschale dicitur Evangelium, *Si quis vult post me venire*, tempore Paschali sumitur, *Ego sum vitis, vos palmites*, ex Missa, *Sancti tui Domine*, de Comm. plur. Mart. tempore Paschali, nisi aliter suîs locîs notetur, ut patet ex Missa S. Hermenegildi, in qua Evangelium, *Si quis venit ad me*, tempore Paschali non mutatur.

XXIII. Si verò integra Missa dicenda sit de Communi unius Martyris extra tempus Paschale, ejus locò tempore Paschali integra etiam Missa dicitur de Communi unius Martyris tempore Paschali, quæ incipit: *Protexisti*; ita tamen, ut eadem dicatur Oratio (Orationes enim non variantur) & Evangelium sumatur eodem modo, quo

immediatè dictum est *num. præc.* Et hæc de uno Martyre dicta sint. Cùm verò nec minor difficultas occurrat de pluribus Martyribus, sequitur

XXIV. Quæstio, quid agendum, si dicenda sit Missa de pluribus Martyribus tempore Paschali, quorum Festum celebratur extra tempus Paschale? Resp. Eadem pro quæstionis hujus resolutione respectivè observanda esse, quæ hactenùs *num. 21. & seqq.* dicta sunt. Quapropter, quæ propria, aut convenientia dignoscuntur, retineantur: quæ verò deesse, vel non convenire videntur, prudenter ex Missa, *Sancti tui Domine* (quæ sola pro Communi plurimor. Mart. tempore Paschali in Missali habetur) vel etiam ex Missa *Protexisti* jam sæpiùs memoratâ, suppleantur. Additur, *vel etiam ex Missa, Protexisti*; nam, si Evangelium extra tempus Paschale sit, *Cùm audieritis prælia*, tempore Paschali dicitur, *Ego sum vitis vera*, ex Missa, *Protexisti.* Vide Rubr. positam immediatè ante Missam, de Communi plurimorum Martyrum tempore Paschali. Si verò extra tempus Paschale sit Evangelium, *Descendens Iesus*, tempore Paschali dicitur, *Ego sum vitis, vos palmites.* Alia tamen Evangelia, e.g. *Nisi granum frumenti, &c.* & quæ posita sunt post Missam, *Salus autem justorum*, de Comm. plur. Mart. extra tempus Paschale, non videntur mutanda, si tempore Paschali dicenda sit Missa; cùm etiam in Rubr. Officij Divini hujusmodi mutationis faciendæ mentio non inveniatur.

XXV.

XXV. Si verò dicenda sit Missa Votiva illius, vel illorum Sanctorum, quorum Festum celebratur tempore Paschali, extra tempus Paschale: Si illi Sancti fuerint Confessores Pontifices, vel non Pontifices, Virgines, &c. tunc solùm demuntur *Alleluja* ad Introitum, Offertorium, & Communionem, ac desumpto *Graduali*, vel *Tractu*, prout tempus requirit, ex Missa de Communi, omittitur ultimus ℣. cum *Alleluja*. Si autem fuerit unus, vel plures Martyres, tunc observandum est, utrùm sint Pontifices, vel non Pontifices: item de quo loco & Communi sit Missa, quæ assignata est Festo tempore Paschali, quia ea debet sumi de eodem Communi, & loco extra tempus Paschale, retentîs tantùm iîs, quæ sunt propria, & quæ sunt convenientia tempori non Paschali. De quo verò Communi, & loco sit, commodè ex Orationibus, vel Evangelio colligi poterit. Cæterùm eadem, quæ à *num. 21. & seqq.* dicta sunt, prudenter applicari valent à contrario, ita, ut quæ ibi dicta sunt pro tempore Paschali, applicentur ad tempus non Paschale: & per hoc difficile non erit, plurimas resolvere difficultates occurrentes.

§. II.

Proponuntur aliqui casus, & simul quædam alia resolvuntur.

I.

Cùm Varietas casuum occurrentium, & præsertim à plebeis, vel rusticanis proveni-

entium,

tium, quoad Missas Votivas privatas Celebrantibus non rarò molesta, anxietatum, quæstionúmque causa non modica probata noscatur, nonnulli in hoc §. selecti proponuntur, ut ex his difficile non sit, plurimos alios occurrentes conscientiosè resolvere. Supponitur autem, ejusmodi Missas exigi illîs diebûs, quibus dici possunt Missæ Votivæ, ac de *Requiem* privatæ; nam extra hujusmodi dies, quibus Missæ privatæ prohibentur (ut suprà, in Prænot. *num. 3. & seq.* notatur) nulla est difficultas, cùm dicendo Missam de Festo duplici, Feria privilegiata, &c. occurrente, & eam juxta pertentium intentionem applicando integrè satisfiat. Hocigitur supposito, ponitur

II. Casus 1. Paulus petit Missam Votivam in honorem alicujus Sancti, qui habet Festivam cum alio Sancto: e. g. petit Missam in honorem S. Sebastiani Mart. habentis Missam communem cum S. Fabiano, *20. Ian.* quænam Missa dicenda? Resp. Si Sancti illi habent Missam Festivam propriam, & utrique communem, singulísque convenientem, dicitur quidem ea ex Festo, sed Orationes (si singulis applicari possunt) dicendæ sunt in singulari, omisso nomine illius Sancti, cujus Votiva non desideratur. Si verò habent Missam propriam, sed singulis (seorsim, intellige) non convenientem, qualis est ea SS. Joannis & Pauli, *26. Iunij*, dicitur Missa, juxta qualitatem Sancti vel unius Martyris Pontificis, vel non Pontificis, Virginis & Martyris, vel Virginis tantùm, &c. de Communi, sive

sive tempore Paschali, sive extra illud. Si Festivam habent Missam de Communi plurimorum e. g. Martyrum, dicitur pro uno de Communi unius Martyris, & quidem, quoad fieri poterit, ex eo loco, quo Missa de Communi plurim. Martyrum sumpta est, quod vel ex Oratione, vel Evangelio desumi poterit. Hîs tamen non obstantibûs, non videtur malè agere ille, qui in hujusmodi casu (saltem ad multa incoñoda evitanda, &c.) Missam sumit integrè de Festo, (e. g. in honorem S. Sebastiani dicendo Missam, ut in Festo, *20. Jan.*) cum intentione venerandi Sanctum illum, in cujus honorem petitur; idque saltem in casu, si Sancti illi habeant Missam propriam quidem, attamen singulis non convenientem, uti sunt SS. Joannes & Paulus præfati: sicut enim nihil officit, si in honorem Conversionis S. Pauli dicatur Missa Votiva SS. Petri & Pauli (ut suprà, §. *1. num. 15.* notatum est) ita nec in casu nostro videtur quidquam officere, licèt non ob omnimodam rationem, ut de se patet.

III. Casus 2. Petrus exigit Missam in honorem quorundam Sanctorum, e. g. in honorem B. V. Mariæ, S. Angeli Custodis, S. Catharinæ, & S. Udalrici; vel hujusmodi aliam: quænam erit Missa dicenda? Resp. Cùm ejusmodi Sancti dispares sint, ut patet, nec ulla illis conveniens Missa in Missali reperienda, rectè dici Missam de Festo, vel die occurrente in honorem præfatorum Sanctorum, non autem de uno eorum, v. g. de B. V. M. cum,

cum, vel ſine commemoratione cæterorum; quod & in ſequentibus nota. Non enim ſe habent, ut Feſtum ſimplex occurrens cum Semiduplici, prout liquet. Nec dicatur: Si prædicta Miſſa infra Octavam B. V. M. petereretur, rectè Miſſa de Octava, nullâ de reliquis Sanctis facta commemoratione, diceretur: Reſpond. enim, Miſſam de B. V. M. in ſimili caſu recitatam non habere rationem Votivæ, ſed rationem Feſtivæ: quod ex eo colligitur, quia (ut notat Gav. *part. 1. tit. 4.* & habetur ſuprà §. *1. num. 10.*) deberet dici *Gloria* cum *Credo*; ſed *Gloria in Miſſis Votivis non dicitur, etiam tempore Paſchali, vel infra Octavas, niſi in Miſſa B. Mariæ in Sabbato, & Angelorum quotidie,* ut habet Rubr. Miſſ. *part. 1. tit. 8. num. 4.* & Decret. S. R. C. *14. Maij, 1662.* Quare ſtante petentis, in bona fide relicti, intentione dicatur Miſſa de die, &c. nec dubitandum, quin ſatisfiat obligationi Sacerdotis.

IV. Caſus 3. Titius rogat Miſſam Votivam ſimul in honorem S. Barbaræ pro felici morte, ac contra tempeſtates in honorem SS. Joannis & Pauli: qualis Miſſa ſumenda? Reſp. Etiam in hoc, vel ſimili caſu Miſſam de Feſto vel die occurrente legendam eſſe: ídque partim ob rationem *num. præc.* datam; partim, quia diverſi petentium fines non quicunque cauſant variationem Miſſæ: aliàs enim, ſi petereretur Miſſa in honorem B. V. M. pro remiſſione peccatorum, non poſſet dici Votiva de eadem B. V. M. Primaria igitur in hujuſmodi

caſibus

casibus intentio, & finis petentium considerari debet, qui est, ut Missa offeratur in honorem Sanctorum (suppositô, quòd expressè nominentur) ad hoc, ut ipsorum intercessione obtineatur à Deo gratia intenta. Et hoc observandum est, sive petatur Missa in honorem plurium Sanctorum ad impetrandam unam gratiam; sive in honorem unius Sancti ad acquirendas plures gratias, cum hoc annexo, quòd, si petatur Missa in honorem plurium Sanctorum, qui Missam communem non habent, nec convenienter habere possunt, dicenda sit Missa de die, vel Festo occurrente ad petentium intentionem. Dictum est autem, *suppositô, quòd expressè nominentur*: nam, si non nominentur, sed Missa absolutè, e. g. pro felice morte, petatur, eam dicere oportet. Quòd si petatur Missa e. g. pro remissione peccatorum, & simul pro felici morte, &c. cùm non habeatur talis Votiva in Missali utrique fini communis, bene dicitur Missa de die, vel Festo occurrente; quamvis in hoc casu non videretur malè facere, qui diceret alterutram vel pro remissione peccatorum, vel pro felici morte; quia hæc duo, saltem in peccatoribus, dicunt necessariam subordinationem.

V. Casus 4. Cajus præbet stipendium pro Missa in honorem plurium SS. Martyrum; vel Confessorum; vel Virginum, quorum quilibet, vel saltem aliqui habent aliam vel propriam, vel de Communi sumptam Missam, vel saltem Orationem: quomodo Missa celebranda? Resp. Cùm suppo-

nan-

nantur Sancti ejuſdem rationis, videtur bene dici Miſſa de Communi reſpectivè, & ſecundùm tempus, ita, ut ſi petatur Miſſa in honorem Martyrum Pontificum, vel non Pontificum, &c. ea ſumatur de Communi tempore Paſchali, vel extra illud, prout nempe tempus, & Sanctorum qualitas exegerit. Et quandoquidem (ut ſupponitur) locus determinatus non ſit, poterit eligi ex primo, vel ſecundo loco, prout placuerit, & devotio ſuggeſſerit. Nec quidquam in ipſa Miſſa mutatur, niſi quòd ea, quæ in Orationibus ponuntur in ſingulari, dicantur in plurali, ſicut etiam præſcribitur in Rubr. Breviarij in Comm. Pontificum, & Confeſſorum. Hoc tamen ultimum ſolummodò intelligendum eſt, ſi petatur Miſſa in honorem plurium Confeſſorum Epiſcoporum, & non Epiſcoporum; Virginum tantùm; ac nec Virginum, nec Martyrum: nam, cùm in Miſſali habeatur *Commune plurimorum Martyrum*; *Commune plurium Virginum & Martyrum*; item *Commune non Virginum* (prout in Communi Sanctorum videri poterit) utique in occurrentia caſuum ad ea refugiendum erit.

VI. Caſus 5. Agatha procurat Miſſam in honorem B. V. M. ac S. Agathæ Virg. & Mart. pro miſerrima anima in Altari privilegiato, & ad impetrandum felicem partum, &c. quid conſilij? Ante Reſp. ſupponitur 1. illud, quod habetur infrà, *tit. 2. §. 1. num. 9.* Supponitur 2. petentes Miſſam eſſe abſentes, nec poſſe inſtrui ratione privilegij Altaris,

Altaris, ut illud per Missam de *Requiem* celebratam animæ miserrimæ prodesse possit. His suppositis, Resp. Cùm in hoc casu tribus intentionibus simul occurrentibus eodem modo satisfieri non valeat, & in hujusmodi casibus ad primariam intentionem attendere oporteat (ut *num.* 4. dictum) Missam de die, vel Festo currente dicendam esse, censetur. Nec obstat, animæ non suffragari Altaris privilegium: quia hoc fit per accidens; nec tamen privatur omni fructu, cùm eidem applicari possit, ac debeat aliquis saltem fructus satisfactorius. Quòd si petentes contenti non sint taliter factô Sacrificiô, id non sacrificanti, sed ipsis petentibus imputetur; qui etiam instruantur (quoad fieri poterit) ut taliter intentionem suam ordinent, quatenùs convenienter Missa de *Requiem* celebrari, & suæ intentioni omnimodè satisfieri queat.

Nihilominus, hîs non obstantibûs, æquè convenienter (vel etiam convenientiùs, saltem, si petens Missam sciat Altare privilegiatum) in simili casu Missa de *Requiem*, celebranda videtur: ídque ex eo, quòd procurans Missam legi censeatur prudentissimè, eo modo illam applicari velle, quo minori exinde privatur commodo; sed minori privatur commodo, si dato casu Missa celebratur de *Requiem*: cùm tali modo pro Anima miserrima obtineret indulgentias plenarias, quibus aliàs ea Anima privatur, si in ijs circumstantijs legitur Missa alia, cùm tamen posset, & deberet legi

de *Requiem*. Deinde, non privatur reliquîs finibûs, seu fructibûs intentîs; cùm eos obtineat adhuc, saltem in substantia. Et certè hoc ipso, quòd petens Missam, assignet Animam Defunct. & Altare privilegiatum, rationabiliter præsumitur, velle speciali & possibili modo Animæ prodesse, præcipuè, ubi fructu competente se non destitui, resciverit. Nec obstat, quòd tali modo finis primarius non attendatur; quia hoc fit per accidens: nec videtur inconveniens, si ob speciales circumstantias occurrentes subinde via & regula ordinaria non observetur, quod etiam ex ipsa Rubrica satìs apparet. Cæterùm, ex dictis colligitur, quàm cautè procedendum à Sacerdotibus, & alijs, Missarum onera suscipientibus: ad hos quippe pertinet procurare, ne ob suam negligentiam, vel etiam petentium facilè emendandam ignorantiam, Defuncti non rarò diu desideratô Altaris privilegiô fraudentur, & consequenter petentium piæ intentiones debitè non impleantur.

VII. Casus 6. Peregrina petit Missam ad suam intentionem celebrandam, exigit autem in Altari privilegiato, & quidem eo die, quo posset, & ad suffragandum Altaris privilegium, deberet dici Missa de *Requiem*, v. g. in Festo Semiduplici, &c. quia verò Peregrina non addit, utrùm hoc Sacrificium sit offerendum pro aliquo Defuncto, nec ne, dubitatur, & quæritur, quænam Missa dicenda sit? Resp. Si Peregrina ratione privilegij Altaris admoneri possit, ut, si pro Defunctis Missam exigat,

exigat, mentem suam aperiat, quatenus Missa de *Requiem* dici, & animabus prodesse queat, utique monitio talis omittenda non est. Quòdsi autem hoc fieri ampliùs nequeat, aut Peregrina aliàs mentem & intentionem suam manifestare nolit, dicenda censetur Missa de die, vel Festo occurrente cum applicatione fructuum, &c. juxta petentis intentionem. Hoc tamen intellige, si Peregrina privilegium Altaris ignorans simpliciter petat Missam celebrandam in Altari, e. g. S. Crucis, B. M. V. &c. quod tu nôsti privilegiatum. Si autem petatur Missa absolutè sic: *Dicatur Missa in Altari privilegiato ad meam intentionem*; vel, si exigatur determinatè in Altari, e. g. S. Crucis, &c. à scientibus privilegium Altaris, subinde Missa de *Requiem* dicenda videtur: nam in similibus casibus non imprudenter supponi potest, intentionem petentium eam esse, ut Missa pro Defunctis celebretur & privilegium Altaris eisdem applicetur. Nihilominus tamen ex nonnullis circumstantijs bene, vel etiam meliùs agitur, si Missa de Festo, vel die occurrente dicatur, & applicetur juxta petentium intentionem; nam rationem contrarij sæpe non subsistere, experientia probat. Quare in ejusmodi casibus prudentia adhibeatur, necesse est.

VIII. Casus 7. Devotula petit Missam in honorem B. V. M. pro defunctis Parentibus; quomodo satisfaciendum? Resp. In hoc casu eadem respectivè observanda esse, quæ *num. 6. & seq.* dicta sunt. Aliàs dicenda est Missa de die, vel Votiva de B.

V. M. in qua tamen addi poterit Oratio pro Parentibus petentis, *Deus, cui proprium est, &c.* juxta ea, quæ habentur infrà *tit. 2. §. 2. num. 12.* Unde in simili casu Missæ Votivæ, esset Oratio 1. de B. V. M. 2. de Festo, vel die currente. 3. de Spiritu S. 4. *Deus, cui proprium.* 5. *Ecclesiæ,* vel pro Papa. Et hi sunt casus studiosè recensiti; ex quorum resolutione levi brachio millenos quoque alios resolvere difficile non erit.

IX. Quæritur ulteriùs, qualis Missa dicenda sit, si Votiva exigatur de aliquo Sancto infra Octavam ejusdem, occurrente, vel non occurrente Festo aliquo Semiduplici? Resp. pro hujus Quæst. resolutione eadem observanda esse, quæ suprà §. *1. num. 10.* dicta conspiciuntur. Quòdsi occurrant duo, vel tria infra Octavam, de quorum uno Officium recitatur, & de cæteris fit comemoratio; tunc eadem observantur, si de ijs, de quibus tantùm commemoratio fit in Officio, Missa Votiva celebranda sit; dicitur enim Missa de Octava sine *Gloria* & *Credo* (nisi sit Angelorum, &c.) & fiunt alia, ut suprà *num. 10.* notatur.

X. Cùm Missa de 14. Auxiliatoribus nuncupatis, Venetijs impressa penitus rejecta sit à S. R. Congregatione *16. Ian. 1617.* ita, ut neque retineri possit in Missali sub pœna librorum prohibitorum, prout notat Lohner *part. 4. tit. 2. §. 2. num. 3.* Gav. *part. 4. tit. 17. num. 14.* Item, Missa, de *Patre æterno,* Madritti edita; & Missa *de S. Gregorio pro vivis* Venetijs impressa, ut patet ex Gav. cit.

cit. Arnaud. ideò, si ejusmodi Missa Votiva petatur, ea dici poterit vel de die, sive Festo occurrente ad petentium intentionem; vel, si specialis devotio petentium Missam de his Sanctis requirat, potest dici Missa de pluribus Martyribus ex Communi Sanctorum tempore Paschali, vel extra illud, quia ex his plures Martyrio coronati sunt, atque adeo major pars minorem ad se trahit, ut videre est in Festo SS. Nazarij, &c. *28. Iulij*, ubi etiam in eodem Officio de S. Innocentio P. & C. agitur. Oportet tamen in Collectis omittere ly *Martyrum*, prout etiam fit in Oratione SS. Nazarij, &c. Lohner *part. 4. tit. 2. §. 2. num. 3.*

XI. Quòdsi petatur Missa de Sancto, vel Sanctis, de quibus neque Officium, neque Missa habetur, dicatur Missa de Communi respectivè, sive juxta qualitatem Sancti, vel Sanctorum, quæ placuerit, positô, quòd plures ibi Missæ reperiantur. Desumitur hoc à paritate ex Gav. *part. 1. tit. 16. num. 2.* Si tamen ex speciali concessione, e. g. quia adest insignis Reliquia, &c. Officium dici potest, Missa de Communi juxta ordinem & locum Officio respondentem, maximè quoad Evangelium, sumenda est, ut eadem, quoad fieri potest, cum Officio concordet. Gav. cit.

XII. Tandem notandum etiam est, quòd, si dicatur Missa Votiva illius, vel illorum Sanctorum, cujus Introitus est: *Gaudeamus omnes in Domino, &c.* ut in Missa de S. Agatha, S. Anna; item de Omnibus Sanctis, & S. Thoma Cantuar. &c.

ille sumendus sit de Communi: ut pro S. Agatha, *Loquebar*, pro S. Anna *Cognovi.* pro Omnib. Sanctis, *Sapientiam Sanctorum.* vel, tempore Paschali, *Sancti tui Domine.* de S. Thoma Cantuar. *Sacerdotes Dei.* vel tempore Paschali, *Protexisti, &c.* & sic de alijs, nisi expressè à Rubrica aliter notetur, prout fit in Propr. Missal. F. F. Minorum, ubi pro Missa Votiva S. P. Francisci, præscribitur Introitus: *Mihi autem.* ex Festo SS. Stigmat. Joseph. de Brend. id desumens ex Missa B. M. ut habetur suprà §. *1. num. 9.* & colligi videtur à paritate rationis ex Missa Votiva S. P. Francisci. Quòdsi verò cum Gerlac. *part. 1. tit. 4. §. 2.* retineatur Introitus *Gaudeamus.* verba *diem Festum celebrantes*, mutanda sunt in *memoriam celebrantes.*

XIII. Ultimò advertendum etiam est, quòd Missæ Votivæ de Spiritu sancto, de B. V. Maria, & pro Defunctis, quæ præscribuntur Presbyteris in eorum Ordinatione, dicendæ post Celebrationem primæ Missæ, sequantur Regulas Votivarum; atque adeò dici non possint illis diebus, quibus aliæ Votivæ prohibentur. Gav. *part. 1. tit. 4. V. Neque putes.* Quare satisfit intentioni, si præfatæ tres Missæ de duplici, vel Dominica, &c. occurrente celebrentur, cum intentione eas applicandi juxta mentem Episcopi, præsertim apud eos, quibus una solummodò Missa qualibet Septimana pro libitu applicanda conceditur, uti contingit apud quosdam Regulares. Si tamen data opportunita-

te

te dicantur, tunc in Missis de Spiritu S. & B. V. Maria observatur ritus Missæ Votivæ privatæ: Missa autem pro Defunctis debet esse quotidiana cum tribus Orationibus consuetis. Gerlac *part. 1. tit. 4. §. 15.* Pro Complemento scire juvat, quòd hæ Missæ, prout etiam alia, quæ Episcopus recenter initiatis injungit, omnino non injungantur sub peccato, sed solùm ex congruitate quadam & decentia, Valentia *Tom. 3. d. 6. puncto 10. §. 2.* Castropal. apud Gobat. in Alphab. Sacrif. *num. 713.* Lohner *part. 4. tit. 2. §. 1. num. 10.*

§. III.

De Ingressu ad Missam Votivam, & alijs usque ad Orationes.

I.

IN Missis Votivis de Passione, vel de Cruce, & alijs quibuscunque, quæ dicuntur infra Hebdomadam Passionis, non est omittendus Psal. *Iudica me Deus, &c.* nec ℣. *Gloria Patri*, ad *Introitum*, & *Lavabo.* S. R. C. *10. Febr. 1647.* non obstante, quòd eadem in Missis de tempore non dicantur.

II. In Missis Votivis privatis (etiam tempore Paschali, vel infra Octavas, juxta Rubr. Miss. *part. 1. tit. 8. num. 4.*) non est dicendus Hymnus Angelicus, seu *Gloria in excelsis*, nisi fuerit Missa Angelorum (quo nomine veniunt etiam Missæ propriæ S. Michaëlis, Gabrielis, &c. sit ritu voti-

vo dicantur) in qua quotidie est recitandus; vel Missa de B. V. Maria, in qua quolibet Sabbato dici debet. S. R. C. *14. Maij, 1662.* Vide de hoc etiam suprà §. *1. num. 10. & seq.*

III. Quando Missa Votiva dicitur de aliquo Sancto eo die, quo idem obijt, convenit dicere *Gloria*, quasi in ejus Festo, licèt non sit factum Officium de eo. Gav. *part. 1. tit. 8. num. 4. litt. B.* Arnaud *part. 1. tit. 8.* Lohner *part. 4. tit. 2. §. 3. num. 1.*

§. IV.

De Orationibus.

I.

SUpponitur 1. in Missis Votivis privatis (de quibus solummodo hîc agimus) numerô imparî dicendas esse vel tres, vel quinque, vel septem Orationes, secundùm majorem, vel minorem numerum Commemorationem necessariarum, ut in Festis Simplicibus. Rubr. Missal. *part. 1. tit. 9. num. 14.* nunquam verò duas, quatuor, vel sex. Lohner *part. 2. tit. 11. num. 7.* Est tamen hîc observandum illud, quod notat Gav. *part. 1. tit. 9. num. 12. litt. G.* in verba Rubricæ, *Possunt etiam dici septem Orationes ad libitum*, dicens: *Ad libitum hoc loco non significat tamen, quòd quascunque velis, Orationes dicas; sed eas priùs, quæ in Rubrica assignantur, pro secunda, vel tertia, &c.* Quod ipsum magìs patebit ex dicendis. Intereà

II. Sup-

II. Supponitur 2. quòd in Missis Votivis privatis semper Oratio 2. dicenda sit de eo, de quo factum est Officium, sive illud sit Festum, sive Feria. Item, Commemoratio Festi Simplicis, si de aliquo occurrat fieri eodem die in Officio, &c. Rubr. Missal. *part. 1. tit. 4. num. 3.* Excipe, si dicatur Missa Votiva de S. Petro, vel Paulo Apostolis; nam in his casibus Oratio 2. dicitur de alterutro dictorum juxta qualitatem Missa; 3. verò de die vel Festo occurrente. Vide suprà §. *1. n. 15.* Hîs suppositîs, quæritur, quales Orationes dicendæ sint in Missis Votivis privatis? Cùm huic quæstioni sufficienter, & utiliter paucîs satisfieri nequeat, anni servato ordine sequentibûs numerîs responsionis locò qualitas, & modus Orationum proponitur. Quare

III. Dico: In Missis Votivis, quæ dicuntur ab Adventu usque ad Nativitatem Domini illis diebus, quibus fit de Festo Semiduplici, Orat. 2. dicitur de Festo. 3. de Feria. II. Si eo die, quo occurrit etiam Simplex cùm Semiduplici, Orat. 4. erit de Simplici. 5. *Deus, qui de B. M. V. &c.* III. Si eo die fuerit etiam Vigilia, Oratio 4. dicitur de ea. 5. de Simplic. IV. Si eo die fuerit etiã dies infra Oct. Orat. 2. dic. de Festo Semiduplici. 3. de Octav. 4. de Fer. 5. de Vigilia. 6. de Simplici. 7. *Deus, qui de B. M. V. &c.* V. Si Officium sit de Feria, Oratio 2. dicitur de ea. 3. de B. V. M. nisi Votiva sit de ipsa B. V. M. quia tunc Oratio 3. erit de Spiritu sancto. Si verò in utroque hoc casu occurrat etiam Vigi-

lia, vel Simplex, Oratio 3. dicitur de ea; nec aliæ superadditur.

IV. Ab Octava Epiphaniæ usque ad Festum Purificationis B. V. M. etiam translatum (ut notat Gav. *part. 1. tit. 9. num. 3.* item *part. 4. tit. 5. num. 13.*) I. Si dicatur Missa Votiva eo die, quo fit de Festo Semiduplici, Oratio 2. dicitur de eo. 3. *Deus, qui salutis.* II. Si eo die, quo etiam Simplex occurrit, Oratio 3. dic. de eo, omissâ aliâ de B. V. M. III. Si eo die, quo fit de Semiduplici, ac Dominica anticipata in Sabbato, & de Simplici; Oratio 2. dicitur de Semiduplici. 3. de Dominica anticipata. 4. de Simplici. 5. *Deus, qui salutis.* IV. Si hæc omnia occurrant infra Octavam, Oratio 2. dicitur de Semiduplici. 3. de Octava. 4. de Dominica anticipata. 5. de Simplici, sine *Gloria* & *Credo*. V. Si Dominica anticipata cum Festo Simplici occurrat in Sabbato cum Festo de infra Octavam, Oratio 2. erit de Octava. 3. de Dominica anticipata. 4. de Simplici. 5. de B. V. M. sine *Gloria* & *Credo*. VI. Si Officium fiat de Simplici, vel in Sabb. de Dominica anticipata, Oratio 2. dic. de ijs. 3. de B. V. M. sine *Gloria* & *Credo*.

V. A Festo Purificationis B. V. M. etiam translato (ut *num. præc.* dictum) usque ad Dominicam Passionis exclusivè, si dicatur Missa Votiva eo die, quo fit de Festo Semiduplici, Oratio 2. (ante Quadragesimam) dicitur de eo. 3. *A cunctis.* II. Si occurrat etiam dies infra Octav. Orat. 2. erit de Semidupl. 3. de Octava. nec additur 4. quod idem intel-

intellige, si cum Festo Semidupl. occurrat Simplex tantùm extra Octav. dicitur enim Orat. 2. de Semidupl. 3. de Simplici. III. Quòdsi verò occurrat dies infra Octavam, & Simplex cum Semiduplici, Oratio 2. erit de Semidupl. 3. de die infra octav. 4. de Simplici. 5. de B. V. M. Dictum est autem, *ante Quadragesimam*: nam in Quadragesima (suppositô, quòd non possit celebrari Festum aliquod cum Octava, nisi ex Indulto speciali, ut patet ex Rubr. Brev. *tit. 7. num. 1.*)I. Si celebretur Officium de Semiduplici, Orat. 3. dic. de Feria. II. Si occurrat etiam Simplex, Oratio 3. dicitur de Feria. 4. de Simplici. 5. *A cunctis.* Si verò ante Quadragesimam post Festum Purificationis B. V. M. occurrat Officium de die infra Octav. in Votivis Oratio 2. erit de Octava. 3. de B. V. M. *Concede.* Si occurrat etiam Simplex, Oratio 3. erit de eo, omissâ illâ de B. V. M. Quòdsi occurrat Officium de Vigilia, in Votivis Oratio 2. dicitur de ea. 3. de B. V. M. juxta Rubr. Missal. *part. 1. tit. 9. num. 9.* Si Officium sit de Simplici vel Feria, Oratio 2. erit de ea. 3. *A cunctis.* At in Quadragesima, si dicendum sit Officium de Feria, & simul occurrat Vigilia, Oratio 2. dicitur de Feria. 3. de Vigilia; nec additur Oratio alia.

VI. In Hebdomada Passionis: Si Officium sit de Feria, in Missis Votivis Oratio 2. erit de ea. 3. *Ecclesiæ*, vel *pro Papa.* II. Si etiam occurrat Simplex. Oratio 3. dicitur de eo, nec 4. superadditur. Si verò Officium fiat de Semiduplici, Oratio 2. dicitur

citur de eo. 3. de Feria. Si etiam occurrat Simplex, Oratio 2. erit de Semiduplici. 3. de Feria. 4. de Simplici. 5. *Ecclesiæ*, vel *pro Papa*.

VII. A Dominica in Albis usque ad Vigiliam Pentecostes exclusivè: I. Si Missa Votiva dicatur eo die, quo occurrit Semiduplex, Simplex, vel Feria, Oratio 2. dicitur de eo. 3. *Concede*. II. Si eo die, quo occurrit Semiduplex cum Simplici, Oratio 3. dicitur de Simplici; nec 4. superadditur. III. Si eo die, quo Semiduplex & Simplex occurrunt infra Octavam, Oratio 2. dicitur de Semiduplici. 3. de Octava. 4. de Simplici. 5. *Concede*. IV. Si verò non occurrat in hoc casu Simplex, Oratio 2. dicitur de Semiduplici. 3. de Octav. nec additur alia. Quòd si occurrat Semiduplex cum duabus Octavis, Oratio 2. erit de Semiduplici. 3. & 4. de duabus Octav. 5. *Concede*. II. Si cum tribus Octavis, Orat. 3. 4. & 5. dic. de ijs. III. Si cum duabus Octavis & Simplici, Oratio 3. & 4. dic. de Octavis. 5. de Simplici.

VIII. In Ferijs Rogation. si occurrant Festa Semiduplicia, dies infra Octavam, ac Simplicia, sequentia notanda sunt. *Feria 2. Rogation.* I. Si occurrat Semiduplex, Oratio 2. erit de eo. 3. de Feria 2. Rogationum. II. Si occurrat etiam Simplex, Oratio 4. erit de eodem. 5. *Concede*. III. Si etiam occurrat dies infra Octavam, Oratio 2. erit de Semiduplici. 3. de Octava. 4. de Rogation. 5. de Simplici. *Feria 3. Rogation.* I. Si fiat Officium de Simplici, vel Semiduplici, Oratio 2. dici-

tur

tur de eo. 3. de Feria 2. Rogation. II. Si occurrat cum Semiduplici, vel die infra Octavam etiam Simplex, Oratio 2. dic. de Semiduplici, vel de Octava. 3. de Simplici. 4. de Feria 2. Rogation. 5. *Concede.* III. Si fiat de Semiduplici infra Octav. & occurrat etiam Simplex, Oratio 2. dicitur de Semiduplici. 3. de Octava. 4. de Simplici. 5. de Rogationibus. Quòd si Feria 2. & 3. Rogation. fiat Officium de ea, Oratio 2. dicitur de Feria 2. Rogation. 3. *Concede.* Si verò Feria 2. occurrat etiam Simplex, Oratio 3. dicitur de eo, nec alia superadditur. *Feria 4. Rogationum.* I. Si Officium fiat de Vigilia, Oratio 2. erit de ea. 3. de Feria 2. Rogation. ut patet ex Missa *Vigil. Ascens.* II. Si occurrat etiam Simplex, Oratio 3. erit de eo. 4. de Rogation. (ut notat Gav. *part. 4. tit.* 11. *n.* 14.) 5. *Concede.* III. Si occurrat Semiduplex infra Octav. cum Simplici, Oratio 2. erit de Semiduplici. 3. de Octava. 4. de Vigilia. 5. de Simplici. 6. de Feria 2. Rogation. 7. *Concede.* IV. Si verò non occurrat Simplex, Oratio 5. erit de Feria 2. Rogation. nec superadditur alia. V. Si in Officio agatur de Semiduplici, vel de die infra Octavam, Oratio 2. erit de eo. 3. de Vigilia. 4. de Rogation. 5. *Concede.*

IX. A Dominica Trinitatis usque ad Adventum: I. Si Missa Votiva dicenda sit eo die, quo occurrit Semiduplex, Oratio 2. dicitur de eo. 3. *A cunctis.* II. Si eo die, quo occurrit Semiduplex, vel dies infra Octavam, & Simplex, Oratio 3. dici-

dicitur de Simplici, absque alia. III. Si eo die, quo Semiduplex & Simplex occurrunt infra Octavam, Oratio 2. dicitur de Semiduplici. 3. de Octava. 4. de Simplici. 5. *Concede.* IV. Si eo die fuerit etiam Vigilia, Oratio 4. dicitur de Vigilia. 5. de Simplici. V. Si eo die fuerint duo infra Octav. Oratio 2. dicitur de Semiduplici. 3. & 4. de Octavis. 5. de Vigilia. 6. de Simplici. 7. *Concede.*

X. Quòdsi Officium per annum sit de Feria, Simplici, vel de Vigilia; in Missis Votivis privatis, Oratio 2. erit de Feria, Simplici, &c. 3. quæ aliàs juxta Missam diei secunda est. Si verò cum Vigilia occurrat etiam Simplex, Oratio 3. erit de eo; nec alia superadditur.

XI. Attamen notandum est, quòd, etsi prædicta de Orationibus, ordinariè procedant, in aliquibus nihilominus exceptio facienda sit. Quare à regula universali excipiendum est, *Primò:* quòd in Missis Votivis B. V. Mariæ semper, & in alijs Votivis, quæ dicuntur in Vigilia, & infra Octavas ejusdem B. V. M. & Omnium Sanctorum, quando ultimo loco dicenda esset Oratio *A cunctis*, vel alia pro diversitate temporis, ejus locò dicatur Oratio: *Deus, qui corda fidelium, &c.* prout habetur post Missas 5. Votivas ejusdem B. V. M. ne bis repetatur, vel fiat nova commemoratio de eadem B. V. M. Rubr. Missal. *part. 1. tit. 9. num. 15.* Gav. *part. 1. tit. 9. num. 15.* *Secundò:* In Missa Votiva de Apostolis Petro & Paulo (non autem de alijs Apostolis, Gav. cit. *litt. H.*) quando ultimò

mô locô dicenda esset Oratio *A cunctis*, ejus locò sumitur Oratio de S. Maria, *Concede nos famulos.* Rubr. cit. Alijs autem temporibus, quando non dicitur Oratio *A cunctis*, nulla accidit mutatio. Gav. cit. *Tertiò:* Si infra Octavam B. V. M. recitanda sit Missa in honorem SS. Trinitatis, vel sancti Spiritûs, Oratio 2. dicitur de Octava. 3. *Ecclesiæ*, vel pro Papa; suppositô, quòd nulla alia vi Rubricæ necessariò dicenda sit, e. g. de Simplici, &c. in hujusmodi enim casu vel omittitur Oratio *Ecclesiæ, &c.* vel ultimô locô ponitur, prout numerus Orationum à Rubrica præscriptus exigit. Idem intellige, si infra Octavam SS. Trinitatis, sub Titulo Ecclesiæ celebratæ, Votiva in honorem B. V. M. dicenda sit. Item, infra Octavam Omnium Sanctorum, si petatur Missa Votiva in honorem SS. Trinitatis, vel S. Spiritûs; nam in hujusmodi casibus Oratio 3. dicitur *Ecclesiæ*, vel pro Papa: nisi occurrat Semiduplex, vel Simplex, ut notatum est. Et hæc sunt, quæ responsionis locò exactiùs distinctîs numerîs recensere, & pro legentium commoditate in præfatum ordinem redigere placuit. Nihilominus necdum satìs, sed

XII. Ex hactenus dictis nova exoritur difficultas, videlicet: utrùm Orationes *Concede: Ecclesiæ, Deus, qui salutis, &c.* quintô, vel septimô locô annotatæ, necessariò ad complendum ejusmodi numerum dicendæ sint, sicut dici debent ad ternarium numerum constituendum; vel, an non possit dici alia ad libitum; vel etiam ea, quæ sub-

inde

inde præſcribitur à Superioribus, e. g. *Deus refugium noſtrum, &c.* quod idem eſt quærere; utrùm Orationes, quæ in Semiduplici, infra Octavas, &c. ſecundô, & tertiô locô dicendæ aſſignantur, *uti A cunctis: Concede, &c.* (prout nempe Miſſæ qualitas petit) etiam obligent extra numerum ternarium, ſive ternariô numerô per alias Orationes neceſſariò dicendas, jam completô: exemplum habes ſuprà *num. 9.* & alibi. Reſp. Præfatas Orationes, quamvìs bene dicantur ad numerum quinarium, &c. complendum, eas tamen non videri obligare ad ſui recitationem extra numerum ternarium, aliîs Orationibûs neceſſariò dicendîs jam completum, ſed poſſe numerum quinarium, vel ſeptenarium ſuppleri per Orationem imperatam, vel ad libitum electam. Deſumitur hoc ex varijs Rubricæ, & Miſſalis locis: 1. ex Rubr. *in Vigil. Aſcenſ. ℣. Si hodie.* 2. ex Feſto S. Leonis Pap. & Conf. *28. Iunij.* ubi, non obſtante Rubr. poſitâ poſt Feſtum Nativit. S. Joannis, poſt Orationem de Vigilia non præſcribitur Oratio *Concede*, ſuperaddenda. Idem videtur alibi. Deinde, ſi obligat ea, quæ ſecundô locô præſcribitur, ergo etiam obligat tertiô locô aſſignata, quod tamen dici nequit, tum propter Rubr. *part. 1. tit. 9. num. 4. 7. 16.* & alibi, ubi nulla fit mentio hujuſmodi obligationis. Nec obſtat Decret. S. R. C. *2. Decemb. 1684.* dicens: *Non eſt omittenda una ex aſſignatis Orationibus in Miſſali, veluti*, A cunctis, *ut ejus locò dicatur aliqua Oratio imperata ab Epi-*

ſcopo,

scopo, veluti, Deus refugium, &c. *neque, ut recitetur penultimo loco Oratio pro Defunctis.* Nam hoc Decretum stat solummodò contra eos, qui neglectîs Orationibûs à Rubrica præscriptîs, quascunque alias pro libitu suo recitare præsumunt, ut colligitur ex verbis: *Non est omittenda una ex assignatis Orationibus, &c.* Cùm igitur nullibi in Missali assignatum habeatur, ut Orationes 2. & 3. loco dicendæ, 4. & 5. loco recitentur; imò in locis citatis ambæ in ipso Missali omittantur, rectè teneri censetur, quòd Orationes prædictæ 2. & 3. loco dicendæ ad complendum numerum quinarium, vel septenarium, non sint obligatoriæ, sed possit locò Orationis e. g. *Concede*, suprà *n. 9.* cit. quintô vel septimô (non autem tertio) locô addi Oratio vel ad libitum electa, vel etiam imperata, e. g. *Deus refugium.*

§. V.

De Graduali, Præfationibus, & alijs Missæ Votivæ partibus.

I.

TEmpore Adventûs, quamvìs in Missis ferialibus omittatur *Alleluja* cum suo Versu, in Missis tamen Votivis quibuscunque, illud non omittitur. Gav. *part. 4. tit. 17. num. 11.* Arnaud. Lohner. Idem intellige, si dicendæ sint Votivæ diebus Quatuor Temporum, & Vigiliarum extra Septuagesimam, quæ jejunantur.

Ita desumitur ex Gav. cit. cùm Missæ Votivæ non habeant rationem temporis, ut Feriæ Adventûs, Quatuor Temporum, & Vigiliarum, quæ jejunantur.

II. A Septuagesima usque ad Pascha in Votivis semper dicitur *Tractus*, etiam ijs diebus, quibus non dicitur in Missa Feriæ. Lohner *part. 4. tit. 2. §. 3. num. 4.* Arnaud. Exemplum habetur in Missis Votivis B. V. M. quæ positæ sunt in fine Missalis.

III. Unde autem in Votivis *Alleluja* cum suo ℣. tempore Paschali, vel extra illud *Tractus* in Septuagesima in defectu desumendi sint, colligi poterit ex dictis §. *1. num. 16. & seqq.* ubi videatur.

IV. Quoad Symbolum, sive *Credo* dicendum, notanda est doctrina Gerlac. *part. 1. tit. 11. §. 5.* dicentis: *Nunquam dicitur* Credo *in Missis Votivis privatis.* Patet hoc ex Rubr. Missal. quæ *part. 1. tit. 11.* illud solùm admittit *in Missis Votivis, quæ solemniter pro re gravi, vel pro publica Ecclesiæ causa celebrantur, etiamsi dicantur in Paramentis violaceis in Dominica.* Utrùm autem in Missis Votivis tempore Passionis ad *Lavabo*, addendus sit ℣. *Gloria Patri*, dictum est suprà §. *3. num. 1.* Cæterùm, cùm aliud quid speciale hoc loco notandum non veniat, sequitur

V. Quæstio: Quid in Votivis quoad *Præfationes, Communicantes, &c.* advertendum? Resp. In Missis Votivis dicitur Præfatio propria, si propriam habe-

habeant; si verò non habuerint, dicitur Præfatio de Tempore, vel Octava, infra quam contigerit hujusmodi Missas celebrari : alioquin Præfatio communis. Rubr. Missal. *part. 1. tit. 12. num. 4.* Idem intellige de *Communicantes* : prout clarè habetur ex Arnaud *part. 1. tit.* 12. *num. 6.* Quart. *part. 1. tit. 4. dub. 1.* Lohner. Ex his pro Praxi advertenda sunt sequentia :

VI. *Primò :* Si peratur Missa Votiva in Festo, e. g. Semiduplici, & nec Festum, nec Votiva habeat *Præfationem*, vel *Communicantes* proprium, dicitur Præfatio, &c. de Tempore (sive de die occurente) propria, vel communis. Si verò Votiva habeat Præfationem propriam, ea semper (quod universaliter nota) dicitur, non obstantibûs aliîs quibuscunque. Sic si tempore Paschali infra Octavam Inventionis S. Crucis, in Festo S. Stanislai Episc. & Mart. occurrente, celebranda esset Votiva de B. V. M. Præfatio erit de eadem B. V. M. cùm Rubrica absolutè dicat : *In Missis Votivis dicitur Præfatio propria, si propriam habeant.*

VII. *Secundò :* Si in Festo Semiduplici occurrente infra Octavam S. Crucis, vel SS. Philippi & Jacobi Apost. tempore Paschali, dicenda sit Missa Votiva, e. g. in honorem S. Josephi, qui propriam Præfationem non habet, dicitur Præfatio de S. Cruce, vel de SS. Apostolis, non autem Paschalis, propter Rubricam *n. 5.* cit. Ne autem illa Rubrica cuiquam scrupulum generet, & quis ex verbis, *dicitur Præfatio de Tempore, vel Octava*,

inferat, particulam *vel*, ſignificare, quòd Præfatio alterutra ad libitum recitari poſſit; aut quòd tunc ſolummodò ea de Octava dici valeat, ſi de Tempore occurrente propria non habeatur, ſciendum eſt, præfata verba nihil aliud inferre, niſi, quòd ſi Miſſa Votiva non habeat Præfationem propriam, ea dicenda ſit de Tempore currente: ſi verò occurrat Octava propriam habens Præfationem, eadem dicatur de Octava, non obſtante, quòd etiam in Miſſa de tempore propria habeatur Præfatio. Et hæc, præter univerſalem Celebrantium praxin, deſumuntur tum ex ipſa Rubr. cit. dum abſque reflexione ad tempus factâ ait, *dicitur Præfatio de Octava, infra quam contigerit hujuſmodi Miſſa celebrari.* Tum à paritate rationis ex ipſa Rubr. cit. *num. 2. & 3.* Tum ex Gerlac. *part. 1. tit.* 12. *num. 5.* Gav. *part. 1. tit.* 12. *num. 5. litt. G.* docentibus, Præfationem de Octava habere quaſi rationem de tempore. Tum ex eo, quòd major ſit ratio Octavæ, quàm temporis in hujuſmodi caſu. Tum etiam, quòd, ſi Miſſa de Semiduplici, vel Duplici infra Octavam propriam Præfationem habentem, tempore Paſchali celebrari deberet, Præfatio de Octava, non autem de tempore dicenda eſſet; ſuppoſitô, quòd Feſtum Duplex, vel Semiduplex propriam non habeat. Vide Rubr. cit. *num. 2. & 3.*

VIII. *Tertiò:* Si occurrentibûs duabûs, vel tribûs Octavîs, e. g. Aſcenſionis & S. Crucis, occurrat cum ijs etiam Feſtum Semiduplex, & eodem die

die dici debeat Votiva Missa propriam Præfationem non habens, dicitur ea (prout etiam *Communicantes*) de Octava digniori, e.g. de Ascensione; nisi dignior Octava Præfatione propria careat. Idem intellige, si Officium occurrat de die infra Octavam dicendum cum commemorat. alterius diei infra Octavam occurrentis.

IX. *Quartò:* Si Votiva Missa infra Octavam Ascensionis dicenda Præfationem propriam habeat, hæc non omittitur: *Communicantes* tamen sumitur de Ascensione. Gav. *part. 1. tit. 12. num. 5. litt. G.* Gerlac. Nec mirum; cùm etiam, si Festa SS. Apostolorum Philippi & Jacobi, ac Inventionis S. Crucis occurrerint infra Octavam Ascensionis, Præfatio in Missa dicenda sit de Apostolis, vel de Cruce; at *Communicantes* de Ascensione. S. R. C. *28. Aug. 1627.* Quod idem dicendum de alijs Festis, ac de Missis Votivis propriam habentibus Præfationem, & infra eandem Octavam (Ascensionis) celebrandis: sicut & hoc prorsus servandum infra Octavam Epiphaniæ, si fortè dicenda sit Missa Votiva solemnis pro re gravi, vel publica causa, &c. Pitton. *num. 160.*

X. Expleto Canone, & alijs omnibus, repetitóque post ultimam Postcommunionem *Dominus vobiscum*, in Missis Votivis privatis semper dicitur, *Benedicamus Domino*, non obstante, quòd in Officio diei dictum sit, *Te Deum laudamus*, & in ejusdem Missa Festiva pronuntiandum, *Ite Missa est.* Excipiuntur tamen Votivæ B.V.M.

in Sabbato tantùm; & SS. Angelorum quotidie; in quibus dicitur; *Ite Missa est*: eò quòd juxta Decret. S. R. C. *14. Maij, 1662.* in ijs etiam recitari debeat, *Gloria in excelsis* (de quo suprà §. 3: *num. 2.*) non obstante, quòd Officium diei non admittat, *Te Deum laudamus.* Sunt autem prædicta sic observanda propter absolutam Rubricam Missal. *part. 1. tit. 13. num. 1.* dicentem: *Ite Missa est*, dicitur, quandocunque dictum est, *Gloria in excelsis.* Cùm non dicitur *Gloria*, ejus locò (hoc est, locò *Ite Missa est*) dicitur, *Benedicamus Domino.*

XI. Quoad ultimum Evangelium patet Rubr. loc. cit. *num. 2.* dicens: *In Missis Votivis nunquam legitur in fine aliud Evangelium, nisi S. Ioannis:* In principio erat Verbum.

ADDITIO
Pro Missis Votivis Solemnibus.

I.

Cùm Missa Solemnis quandoque vocetur etiam illa, quæ fit cum Cæremonijs solemnibus, ut notat Gobat Theolog. Experim. *Tr. 3. Casu 21. n. 700.* citans Gav. *part. 4. tit. 17.* non tamen in ea omnes Missæ solemnis ritus adhibentur; hinc Missæ Votivæ Solemnes bene dividuntur in Solemnes pro re gravi, vel pro publica Ecclesiæ causa, & in eas, in quibus præter Ministros sacros, & cantū aliud quid specialis solemnitatis non adhibetur; nec res gravis, vel publica Ecclesiæ causa,

sed

ſed ſolummodò privata devotio, vel neceſſitas unius, vel etiam plurium perſonarum attenditur. De Votivis ſolemnibus ſecundi generis ſpeciale quid notandum non venit: nam omnia, quæ de Votivis privatis dicta ſunt, etiam iſtis applicari debent, videlicet: ut dicantur plures Orationes, numerô tamen imparî, prout in Feſtis Simplicibus, Quart. *part. 1. tit. 9. n. 14. ℣. In Miſſis Votivis.* non dicatur *Gloria*; quia non in qualibet Miſſa Votiva, quæ cantari poteſt, dicitur *Gloria*, ſed ſolùm, quando ſolemniter celebratur pro re gravi, &c. Quart. cit. *tit. 8. ℣. Et niſi Miſſa.* Excipe, niſi Votiva dicenda ſit de B. V. M. vel SS. Angelis, ut dictum eſt ſuprà, §. *3. num. 2.* Item non dicitur *Credo.* Vide Rubr. Miſſal. *part.* 1. *tit. 8. n. 4.* Item *tit. 9. n.* 14. & *tit.* 11. *num. un.*

II. In Miſſis Votivis ſolemnibus pro re gravi, &c. plura quidem notanda ſunt: cùm verò eadem paſſim in Rubrica, ut in locis *num. præc.* citt. & alibi, inveniantur, brevitatis gratiâ hoc loco omittuntur. Ut tamen ſciatur, quid ſub verbis, *pro re gravi*, intelligatur, videndum eſt Decretum S. R. C. 19. *Maii*, 1607. videlicet: Res gravis pro licita Votivæ ſolemnis decantatione cum *Gloria* & *Credo*, ea eſt, pro qua convenit totus Clerus cum Epiſcopo (ſubintellige, ubi hic reperitur) vel apud Regulares in eorum Comitijs Generalibus, ſeu Provincialibus; cùm cantatur Miſſa pro re, eorundem judiciô, gravi. *Cauſa publica* verò (quæ cum cauſa, vel re gravi multùm convenit)

nit) apud Lohner *part. 4. tit. 2.* §. 1. *num. 7.* vocatur ea, pro qua totus Clerus cum Episcopo (intellige iterum, ubi hic reperitur) convenire solet; quales sunt: si Votum pro malo gravi avertendo factum sit exolvendum, aut gratiæ pro accepto aliquo grandi beneficio solemniter sint agendæ, aut Comprecatio 40.(vel etiam 10.) horarum instituta sit: item, si pro acquirendo grandi & publico beneficio, vel avertendo malo, quod rationabiliter timetur, supplicetur. Ex quibus colligitur, non quamlibet causam gravem, vel publicam sufficere ad hoc, ut Missa Votiva solemnis cum *Gloria*, & *Credo*, dici possit, sed eam, quæ concernit per se, vel per accidens notabiliter, Communitatem, vel saltem notabilem ejus partem: item nobilem & præcipuam quandam Familiam, ex cujus conservatione Communitati publicæ multùm utilitatis accidere potest. Non tamen ideò solùm id concedendum videtur, ut stemma Nobilitatis prolongetur, & continuetur. Quare, si e. g. Persona privata (etiam nobilis) morti jam proxima, reconvaluerit, non est dicenda Missa Votiva solemnis cũ *Gloria*, & *Credo*: secùs, si ejusmodi casus contingat in Persona Regis, Principis, aut etiam Filij unigeniti Familiæ illustris, per hunc solum ob communem utilitatem, vel necessitatem propagandæ: quia ejusmodi casus concernunt totam communitatem, causam gravem, & publicam. Idem in pluribus alijs ejusmodi casibus intellige.

III. In

III. In Professione Religiosorum, ac Monialium, nec non in Primitijs Neomystarum, posse celebrari Missam de Spiritu sancto, vel aliam Votivam pro sua devotione, esto alioquin sit Officium duplex, aut Dominica; nisi fuerit ex principalioribus, seu primæ classis, aut Dominica privilegiata pariter primæ classis, tenet Kerkhove Comment. *cap. 2. §. 2. num. 29.* allegans consuetudinem, & simul reddens rationem boni communis, tum Religionis, tum Ecclesiæ. Contrarium tamen tenet Gerlac. *part. 1. tit. 4. num. 18.* dicens: In susceptione habitûs, aut professione Monialium, præsertim diebus Dominicis, & Festivis, non est dicenda Missa Votiva de Spiritu sancto, aut alia, sed Missa de Officio, in qua addatur Oratio de Spiritu sancto, vel alia pro eisdem præscripta; nam in consecratione Episcopi, in Ordinationibus generalibus, benedictione Abbatis, Abbatissæ, & Virginum, atque consecratione Regum, & Reginarum, juxta Rubricas Pontificalis, Oratio tantùm additur Missæ occurrenti de die; quid ni igitur in illis minoris momenti actibus idem observandum? Hæc Gerlac. quæ etiam pugnant contra Primitias Neomystarum.

IV. Possunt autem ejusmodi Missæ Votivæ solemnes pro re gravi, vel publica causa dici in omnibus Festis etiam duplicibus, modò non sint primæ classis. Ita Lohner *part. 4. tit. 2. §. 1. num. 7.* citans Gav. *part. 1. tit. 4. litt. O.* cum Diana & pluribus alijs, Arnaud *part. 1. tit. 4. num. 3.*

Quart. Possunt etiam dici in Dominicis privilegiatis, modò pariter non sint primæ classis. Desumitur id à paritate rationis de Festis duplicibus, quibus ejusmodi Missæ celebrari possunt. Unde Missæ Votivæ solemnes pro causa gravi non possunt dici Feria 4. Ciner. Dominica 1. Quadragesimæ, Passionis, Palmarum cum tota Hebdomada sancta; in Dominic. Resurrectionis, & Pentecostes cum sequentibus duobus diebus; item in Dominica in Albis, Dominica 1. Adventûs, & in quolibet Festo 1. classis. Fagioli in Calend. perpet. rational. Annotat. in Febr. *num. 13.* citans Quart. *part. 1. tit. 4. pag. 70.*

V. Porrò, in Votivis solemnibus pro re gravi, & publica Ecclesiæ causa, decantandis Missis eadem observanda sunt, quæ hactenus de privatis dicta habentur, quibusdam tamen exceptis: 1. Dicitur *Gloria in excelsis:* dummodo non celebrentur cum Paramentis violaceis. Rubr. Missal. *part. 1. tit. & num. 4.* 2. Dicitur una tantùm Oratio: sed in Missa pro gratiarum actione additur alia Oratio, ut in proprio loco, videlicet post Missam Votivam SS. Trinitatis in fine Missalis, notatur. Rubr. cit. *tit. 9. num. 14.* Lohner *part. 4. tit. 2. §. 3. num. 2.* Quart. *part. 1. tit. 4.* 3. Dicitur Symbolum, seu *Credo:* præterquam, quando adhibetur color violaceus; quia tunc nec *Gloria*, nec *Credo* dicitur, nisi fuerit Dominica, qua die dicitur *Credo* tantùm. Rubr. cit. *tit. 11.* Lohner cit. *num. 1.* citans Decret. S. R. Congreg. 4. Præfatio dicitur

in

in cantu ſolemni, ut in duplicibus : aliàs in cantu Feriali. Rubr. *tit.* 12 *num.* 4. ac in Ord. Miſſæ, ubi pro Votiv. de SS. Trinitate, de S. Cruce, de Spiritu S. de B. V. M. &c. præſcripta habetur *Præfatio ferialis.* Quæ autem dicuntur de Præfatione, etiam de Oratione, ac alijs cantandis intelligenda cenſentur. 5. Si dicatur Miſſa Votiva præfata infra Octavam proprium *Communicantes*, & *Hanc igitur* habentẽ, obſervanda ſunt ea, quæ habentur ſuprà, §. 5. *num.* 5. & *ſeqq.* Nec obſtat, quòd nulla fiat in Miſſa Octavæ occurrentis commemoratio : quia *Communicantes*, &c. infra Octavam, e. g. Aſcenſionis, habet quaſi rationem de tempore, ſicut haberet etiam Præfatio de Octava, &c. Vide Rubr. cit. *tit.* 12. *num.* 3. Gav. *part.* 1. *tit.* 12. *num.* 5. *litt. G.*

VI. Quæritur autem, qualis Præfatio dicenda ſit in Miſſa Votiva ſolemni pro re gravi, infra Octavam Nativitatis Domini, celebrata? Reſp. Si Votiva habeat propriam, ea omnino dicenda eſt, prout decrevit S. R. C. *25. Septemb.* 1706. & confirmavit Clemens XI. *29. Septemb.* 1714. Unde non poterit ampliùs ſuſtineri id, quod cum Gav. *part.* 1. *tit.* 12. *num.* 2. *litt. D.* communiter hactenus docuerunt Rubriciſtæ Arnaud. Gerlac. Lohner, Quart. videlicet : *Votivæ Miſſæ infra Octavam Nativitatis Domini non habent aliam Præfationem, quàm de Nativitate, &c.* Nihilominus *Communicantes*, de Nativitate dici debet, ut *num. præc.* dictum eſt.

VII. Pro

VII. Pro Coronide hujus Additionis notandum etiam est, quod habet Arnaud *Tract.* 1. *part.* 4. *tit.* 17. *num.* 5. dicens: Infra Octavam Paschæ si Votiva cantetur pro re gravi, in ea non dicitur *Graduale*, sed quatuor *Alleluia* cum duobus ℣℣. ritu Paschali: & in fine Missæ dicitur, *Ite Missa est*, vel (juxta exigentiam Missæ) *Benedicamus Domino*, sine duplici *Alleluja*. Gav. *part.* 4. *tit.* 17. *num.* 12. Lohner cit. *num.* 3. Dicitur tamen *Præfatio*, *Communicantes*, & *Hanc igitur*, de Octava, nisi Votiva Præfationem propriam habeat; quia tunc ea dicitur, at *Communicantes*, & *Hanc igitur*, de Octava.

TITULUS II.

De Missis privatis de Requiem.

ABsolutô Titulô de *Missis Votivis* tractante, sequitur Titulus II. de Missis privatis de *Requiem* celebrandis. Ut autem consideranti patet, hic quoque Titulus varias continet difficultates. Quare ut de ijsdem, ac tota materia Missæ de *Requiem*, non inutiliter agatur, ea in tres §§. distincta proponitur.

§. I. Quid

§. I.

Quid quoad Missas privatas de Requiem notandum.

I.

SUppositîs iîs, quæ in Prænot. *num.* 3. *& seq.* dicta sunt, sciendum est, quòd quatuor inveniantur Missæ de *Requiem* in Missali Romano, scilicet: Missa pro die Animarũ: pro die Obitûs, seu Depositionis Defuncti: pro Anniversario: & Missa quotidiana Defunctorum. Missa *prima*, seu pro die Animarum dicitur in ipsa die Animarum, non autem per illius Octavam, ut desumitur ex Gav. *part.* 4. *tit.* 18. *num.* 6. Gerlac. quare per Octavam dicenda est Missa quotidiana; nisi ex privilegio, vel concessione speciali aliter fieri oporteat: quod etiam de alijs diebus per anni decursum occurrentibus intellige. Item, dicitur Missa prima in die depositionis, & Anniversario, imò etiam in tertio, septimo, & trigesimo depositionis Summi Pontificis, Episcoporum, & Cardinalium, cum Orationibus proprijs. Rubr. Missal. Arnaud *part.* 4. *tit.* 18. *num.* 1. Gav. *part.* 4. *tit.* 18. *num.* 6. *& seq.* Missa *secunda* dicitur in die depositionis, tertio, septimo, trigesimo, & Anniversario Sacerdotum, cum Oratione propria *pro defuncto Sacerdote.* Nec obstat, quòd in ea nul, la fiat mentio diei septimi, trigesimi: nam eadem quoque Oratio pro Papa dicitur in obitu, &

Anni-

Anniversario ejusdem (ut mox vidimus) nulla facta Anniversarij mentione. Gav. cit. *num.* 11. Arnaud cit. *num.* 2. Gerlac. *part.* 2. *tit.* 13. §. 10.

II. Pro Diaconis, Subdiaconis, Clericis, & Laicis: etiam Imperatoribus, Regibus, &c. dicitur in die obitûs, tertio, septimo, & trigesimo, Missa secunda cum Oratione, *Deus, cui proprium est, &c.* quæ dicitur in die depositionis tantùm: in die autem tertio, septimo, & trigesimo depositionis, dicitur Oratio, *Quæsumus Domine*, cum Secreta, & Postcommunione, ut habetur immediatè post Missam, *In die obitûs.* In horum autem Anniversario dicitur Missa tertia. Arnaud citat. *num.* 3.

III. Pro recensitis *num. prec.* si proximè obierunt, longè tamen à nobis, prima vice potest dici Missa, *ut in die tertia*, omissô verbô, *tertium.* Gav. cit. *num.* 15. Arnaud cit. *num.* 4. Idem intellige, si Missa celebretur in obitu alicujus absentis: dicitur enim, ut in die depositionis cum una Oratione, quæ est assignata pro diebus tertio, septimo, & trigesimo: Et hoc quidem, quando pro obitu celebratur; nam aliàs dici debet Missa communis (seu quotidiana) cum Oratione *Inclina*, vel *Quæsumus*; vel propria, si sit Sacerdos. Castald. *lib.* 2. *Sect.* 6. *cap.* 5. *num.* 9. Unde advertendum, quòd extra prædictos dies, ac illîs etiam diebûs, qui occurrunt inter tertium & septimum, ac septimum & trigesimum depositionis pro præfatis omnibus, etiam Summis Pontificibus, dican-

dicantur Missæ, ut in quotidianis Defunctorum cum proprijs Orationibus, ut habentur inter *Orationes diversas pro Defunctis*. Gav. cit. *num.* 9. & 12. Arnaud. cit. *num.* 5. Præfata etiam intelligenda sunt, quando in quibusdam Confraternitatibus vel pro singulis Confratrum defunctorum animabus singulæ Missæ celebrantur, vel ad initium, aut finem cujuslibet Mensis pro Confratribus Mense præcedente defunctis una Missa offertur: dicitur quippe (nisi de speciali privilegio constet) Missa quotidiana; cùm ejusmodi Missæ neutiquam videantur habere rationem Obitûs, vel Depositionis diei. Dies autem tertius, septimus, trigesimus, & Anniversarius numerantur à die obitûs, vel à die depositionis seu sepulturæ, nisi alia sit locorum consuetudo, aut Testatoris verba aliud sonent, præsertim quoad Anniversarium celebrandum. Gav. *n.* 9. Arnaud. Cæterùm, fiunt ubique Anniversaria pro Defunctis extra diem præcisum annuum, & non incongruè cum propria Missa, ut notat Gav. cit.

IV. Occasione prædictorum dubitatur, & quæritur, utrùm præsente seu insepulto corpore in Ecclesia dici possint Missæ privatæ *de Requiem*, in Dominicis, Festis, & Duplicibus? Resp. non posse celebrari. Ita Gav. *part.* 1. *tit.* 5. *num.* 2. *litt.* X. Gerlac. *part.* 1. *tit.* 5. §. 2. Arnaud *part.* 1. *tit.* 5. *num.* 4. Quart. *part.* 1. *tit.* 5. *dub.* 2. ℣. *dico tertiò*. Patet hoc ex Rubr. Missal. *part.* 1. *tit.* 5. *n.* 2. ubi absolutè dicitur: *Missæ privatæ pro Defunctis*

quo-

quocunque die dici possunt, præterquam in Festis duplicibus, & Dominicis. Accedit Decretum S. R. C. *5. Aug. 1662.* in quo absolutè, & simpliciter, ac *districtè præcipitur omnibus, & singulis Sacerdotibus tam Sæcularibus, quàm Regularibus, cujusvis Ordinis, Congregationis, Societatis, & Instituti etiam necessariò exprimendi, ut Missas privatas pro Defunctis, seu de Requiem, in duplicibus nullatenus celebrare audeant, vel præsumant.* Unde bene infert Joseph de Brend. dicens: Missæ privatæ Defunctorum in Duplicibus (idem intellige de Dominicis, & Festis) nunc prohibentur sub quolibet prætextu etiam præsente Corpore: ex Decret. S. R. C. *5. Aug. 1662.* & Matthæuc. Offic. Cur. Eccles. *cap. 10. §. 2. num. 67.* dicens: *In duplicibus (unica excepta præsente corpore) celebrari non possunt Missæ de Requiem, ut approbante Alexand. VII. &c.* Porrò hactenus dicta intelligenda etiam sunt, si dies obitus, &c. incidat infra Octavam, aut in Feriam privilegiatam, in quibus non dicuntur Missæ Votivæ privatæ (ut in Prænot. *num. 3.* dictum) tunc enim una Missa solemnis tantùm celebratur de *Requiem*; aliæ verò privatæ de die, applicandæ tamen defuncto. Gerlac. *part. 1. tit. 5. §. 16.* Bauldr. *part. 3. tit. 5. num. 6.*

V. Ulteriùs quæritur, quid faciendum Sacerdoti, si in Festo duplici, vel eo die, quo nequeunt dici Missæ privatæ de *Requiem*, vocatus, vel jussus præsente corpore, aut etiam in die septimo, trigesimo, &c. Missam celebrare debeat; suppositô, quòd

quòd etiam in illa Ecclesia, ubi celebrandum est, de duplici, vel Feria privilegiata, &c. agatur? Idem quæritur, si in Sacello aliquo privato, seu domestico, præsente Funere illustris, vel insignis Personæ Missam dicere debeat? Ante R. pro certo supponendum est, ejusmodi Missas non nisi privatas censeri, & censendas esse. Hoc suppositô, Resp. In propositis casibus Missam de duplici, vel Feria privilegiata, &c. dicendam esse, ut patet ex dictis *num. præc.* Quòd si tamen plures simul celebrent ad eandem intentionem, e. g. in die depositionis, & Missam dicant de *Requiem*, nolentes servare, nec servari Rubricam, sed magìs ignoranti petentium voluntati satisfacere volentes, ad plura incommoda evitanda, & ne indignationem, scandalum, & similia pariat, in nomine Domini sese alijs accommodet. Viderint autem illi, qui talibus Ecclesijs Præpositi, etsi facilè possent, similes tamen abusus non tollunt. Porrò idem, ac priùs sentiendum est, si plures successivè ad eandem intentionem celebrent, & alij omnes antecedentes, & subsequentes Missam de *Requiem*, dicant. Secùs est, si alij quoque, etsi non omnes, Rubricas observantes Missam de Festo dixerint, vel dicturi sint; aut aliàs absque incommodo, confusione, & notabili petentium turbatione, levî brachiô Rubrica observari queat. Quòd si verò in hujusmodi casibus solus celebret Missam privatam, quoad potest, Rubricam manuteneat, ac etiam petentes, quòd melius sit, Ecclesiæ sanctæ

humiliter obedire, & Missam Officio conformari, instruat. Quart. cit. ℣. *Colligitur primò.*

VI. Hactenus dicta etiam applicari debent, si pro anima cujusdam defuncti, donec dies depositionis illucescat, in Parochijs, aut Regularium Ecclesijs petatur certus Missarum numerus successivè, vel simul celebrandus. Nec in eo casu dicenda est una de *Requiem*, & reliquæ de die currente, sed omnes æqualiter de Festo vel Feria privileg. non enim habent ejusmodi Missæ rationem diei depositionis solemniter celebrati; cùm iste non nisi unico die agi queat, ut patet tum ex se, tum ex dictis *num. 3.*

VII. Sed quid, si in præfato casu *num. 5.* (quoad 2. partem, ℣. *Idem quæritur.*) & *num. 6.* ex legitima consuetudine introducta, vel aliunde necessariò dici debeat Missa de *Requiem*, qualis Missa sumenda? Hoc ipsum quæritur, si ejusmodi Missa celebranda sit diebûs, quibûs dici possunt Missæ de *Requiem?* Resp. Regulariter dicendam esse Missam quotidianam cum 3. Orationibus; idque conformiter dictis *num. 3.* Si tamen probes, & teneas, hujusmodi Missas ante diem sepulturæ habere rationem diei obitûs, seu Depositionis (quæ duo quandoque pro eodem accipiuntur, ut notat Quart. *part. 1. tit. 5. num. 2.* ℣. *Aliqui.* & *seq.*) utique rectè sumetur Missa secunda, sive *Pro die obitûs.* Hoc tamen non nisi ipso obitûs & Depositionis die: nam dies intermedij inter diem obitûs & Depositionis, seu sepulturæ, non habent

habent rationem diei obitûs. Dictum est autem, *Regulariter:* quia (suppositô, quòd aliunde Missæ privatæ de *Requiem* dici possint) bene præfata Missa pro die Obitûs assignata legitur eo die, quo corpus Defuncti sepulturæ traditur. Quod tamen intelligas tantùm de Missis coram Funere depositō, vel in Ecclesia Parochiali propria ad inchoandam, vel complendam Depositionis solemnitatem celebrandis: nam in alijs sive Parochialibus, sive Religiosorum Ecclesijs præfato etiam die non alia, nisi *Quotidiana* Missa dicenda est.

VIII. Quid autem faciendum, si Missa petatur de *Requiem* in Festo duplici, vel alia die impedita, celebranda in Altari privilegiato? Resp. Pro dubij hujus resolutione notanda sunt sequentia Sac. Rit. Congregationis Decreta.

Primò: Non sunt transferendæ Missæ privatæ de *Requiem*, quæ ex Benefactorum præscripto celebrandæ, incidunt in Festum duplex, sed dicendæ sunt de Festo currenti cum applicatione Sacrificij juxta mentem Benefactorum. *5. Aug. 1662.*

Secundò: Missæ de Festo duplici celebratæ in Altari Animabus perpetuò privilegiato, & in quo proinde quotidie, etiam in duplicibus celebrandæ essent Missæ de *Requiem* ex obligatione, suffragantur, ac si celebratæ fuissent pro Defunctis juxta formam privilegiorum. *22. Ian. 1667.*

Tertiò: Decretum immediatè positum, extenditur etiam ad Altaria non in perpetuum, sed ad septennium, seu aliud brevius, vel longius tem-

pus, ac non omnibus, sed aliquo, vel aliquibus tantùm hebdomadæ diebus privilegiata, ac proinde, ut Missa de Festo duplici, quæ sive ex obligatione, sive ex sola Fidelium devotione celebrantur, suffragentur. *23. Septemb. 1669.*

Quartò: Decreta posita *num. 2. & 3.* licèt comprehendant tantùm Festa duplicia, intelligenda tamen sunt etiam de Dominicis, de diebus infra Octavas Epiphaniæ, Paschatis, Pentecostes, & Corporis Christi, & de omnibus alijs diebus, quibus juxta Rubricas non possunt celebrari Missæ Defunctorum. *3. April. 1688.* Cùm igitur in Duplicibus, & alijs in Prænot. citatis diebus Missæ de *Requiem*, dici nequeant, & per Missas de Festo duplici, &c. celebratas, etiam in Altari privilegiato, satisfiat, eædem omnino juxta Rubricas, id est de Duplici, &c. non autem de *Requiem* celebrari debent. Cæterùm pro majori dictorum confirmatione addere placuit Bullam Innocentij XI. sequentis tenoris.

INNOCENTIUS PP. XI.

Ad perpetuam rei memoriam.

ALiàs postquàm fel. recor. Alexander Papa VII. Prædecessor noster, per quasdam suas in simili forma Brevis die 25. Ian. 1667. expeditas litteras, dubia in diversis Mundi partibus, occasione Decreti Congreg. tunc existentium S. R. E. Cardinal. Sacris Ritibus Præpositorum die 5. Aug. 1662. emanati, & ab ipso Alexandro Prædecessore

ceſſore approbati, de non celebrandis Miſſis Defunctorum in Feſtis ritûs duplicis, exorta dirimere cupiens, inter cætera quoad Altaria privilegio Apoſtolico pro Animabus Fidelium Defunctorum in perpetuum decorata, & in quibus proinde quotidie etiam in Feſtis ritûs duplicis celebrandæ fuiſſent Miſſæ Defunctorum ex obligatione, declaraverat, per celebrationem Miſſarum de Feſto currenti ſatisfieri injunctis obligationibus, & Indulgentias, per ejusmodi privilegia Apoſtolica, conceſſas Animabus Fidelium Defunctorum in Purgatorio exiſtentibus ſuffragari, perinde ac ſi celebratæ fuiſſent Miſſæ Defunctorum ad formam dictorum Privilegiorum.

Rec. mem. Clemens IX. pariter Prædeceſſor noſter aliam ſubinde ortam dubitationem, utrùm ſcilicet dictarum Alexandri Prædeceſſoris litterarum diſpoſitio, quoad Altaria pariter quidem privilegiata, ſed non in perpetuum, nec pro omnibus hebdomadæ diebus, & ad quæ Miſſæ non ex obligatione, ſed ex ſola Fidelium devotione celebrarentur, locum haberet? Similiter tollere deſiderans, declarationem à memorato Alexandro Prædeceſſore, ſicut præmittitur, editam, ad Altaria, ut præfertur, non in perpetuum, ſed ad ſeptennium, ſeu aliud brevius, vel longius tempus, ac non in omnibus, ſed aliquo vel aliquibus tantùm hebdomadæ diebus, tunc & in futurum quandocunque privilegiata, authoritate Apoſtolica extendit: & proinde, ut Miſſæ, quæ ibidem de

Festo currenti, in quo Missæ Defunctorum celebrari non possent, sive ex obligatione, sive ex solæ Fidelium devotione, celebrandæ essent, suffragarentur, ita ut animæ Christi Fidelium, pro quibus celebrarentur, Indulgentias per privilegia hujusmodi concessas conseguerentur in omnibus, & per omnia, perinde ac si Missæ Defunctorum ad formam eorundem privilegiorum celebratæ fuissent, eadem authoritate concessit, & indulsit, & aliàs prout in ipsius Clementis Prædecessoris Litteris, etiam in forma Brevis die 23. Septembris 1669. desuper expeditis (quarum, & præfatarum Alexandri Prædecessoris Litterarum tenores præsentibus pro plenè, & sufficienter expressis, & insertis haberi volumus) uberiùs continetur.

Cùm autem postmodum, sicut accepimus, novum circa præmissa excitatum fuerit dubium, videlicet, an supradictæ Alexandri, & Clementis Prædecessorum declarationes, sibi pariter locum vindicarent etiam in diebus Dominicis, & infra Octavas Paschatis, Resurrectionis, Pentecostes, & Corporis Christi, aliisque anni diebus, quibus, licèt à Festo duplici non impediantur, adhuc tamen Missæ Defunctorum juxta ritum, & morem Ecclesiæ celebrari nequeunt; quatenus nimirum Missæ, quas iisdem diebus celebrare licet, servata cæteroquin dictorum privilegiorum forma, ad præfata Altaria privilegiata celebrarentur? Nósque dubium hujusmodi Congreg. Ven. Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinal. Sacris Ritibus Prepositorum

positorum, examinandum commiserimus, ac eadem Cardinalium Congregatio, re maturè discussa, nuper per suum Decretum die 3. Aprilis proximè præteriti editum, præfatas Alexandri, & Clementis Prædecessorum declarationes intelligendas esse pro omnibus diebus, quibus juxta Rubricas Missæ Defunctorum celebrari non possunt, responderit.

Hinc est, quòd Nos ex commissæ Nobis cælitùs dispensationis munere Fidelium Defunctorum animarum in Purgatorio existentium Suffragijs per ampliùs consulere cupientes, Decretum hujusmodi à memorata Cardinalium Congregatione editum, ut præfertur, Apostolica Authoritate tenore præsentium confirmamus, & approbamus, illíque inviolabilis Apostolicæ firmitatis robur adijcimus, salva tamen semper in præmissis authoritate supradictæ Congregationis Cardinalium. Decernentes easdem præsentes litteras semper firmas, validas, & efficaces existere, & fore, suósque plenarios, & integros effectus sortiri, ac obtinere, &c. Non obstantibus, &c. Dat. Romæ apud Sanct. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die 4. Maij, millesimo sexcentesimo octuagesimo octavo, Pontificatûs nostri anno duodecimo.

J. F. Albanus. Ex dictis

IX. Quæritur *Primò*: Utrùm saltem illîs diebûs, quibûs Missæ de *Requiem* celebrari possunt, e. g. in Semiduplici, defactò in Altaribus qualiter-

tercunque privilegiatis, ad suffragandum Altaris privilegium pro Defunctis necessariò dici debeat Missa de *Requiem*; vel, an satisfieri possit petentium voluntati, ac privilegium suffragari etiam per Missam de Semiduplici, Feria per annum, &c. (suppositô, quòd Officium diei de ijs recitatum sit) æquè, ac per Missam de Duplici, Dominica, ac alijs diebus privilegiatis? Ante R. supponendum est, quod docet Pasqual. *Tract. 1. de Sacrif. Missæ. quæst. 731. num. 1.* dicens: Est extra controversiam, quòd si in concessione indulgentiæ exprimatur, quòd celebranti Missam de *Requiem* in tali Altari conceditur, ut liberet animam à pœnis Purgatorij, necessariò sit celebranda Missa de *Requiem*, quia jam constat de mente Pontificis. Idem loc. cit. *num. 6.* Si concessio non requirat, quòd Sacrificium offeratur pro defuncto; sed simpliciter concedat, quòd celebrando in tali Altari liberetur anima à Purgatorio per applicationem tantæ Indulgentiæ, quanta sufficiat pro pœna solvenda, tunc non est necessarium celebrare Missam de *Requiem*, sed sufficiet quæcunque alia Missa. Hîs, & illîs, quæ *num. præc.* dicta sunt, suppositîs, Resp. In simili casu, ut privilegium Altaris Defunctis prosit, necessariò dici debet Missa de *Requiem*; nisi aliud privilegium, aut specialis concessio emanata existat. Quart. *part. 1. tit. 5. dub. 11.* ubi dicit: Respondeo, quando in Privilegio expressè non fit extensio ad quamlibet Missam, necessariò dicendam esse Missam de *Requiem*,

aliàs

aliàs indultum non ſuffragatur Defunctis. Gobat. *Tract. 4. Quinar. cap. 26. de Indulg. Altar. privileg. num. 524.* dicens: Clauſula, *Miſſam Defunctorum*, ſignificat, ad fruendum hoc beneficio omnino exigi, ut fiat Sacrum de *Requiem*; éſtque hæc conditio neceſſariò obſervanda, quamvis fortè mentio non ſit facta in Brevi, ut declaravit Congreg. Rit. apud Barboſam, ℣. *Miſſa Defunctorum. Coll. 478.* Conſentit Paſqual. cit. *n. 4.* dum inquit: Quando in conceſſione non exprimitur aliqua ſpecialis Miſſa, ſed tantùm dicitur, quòd celebrando pro aliquo defuncto ejus anima liberetur à pœnis Purgatorij, tunc celebranda eſt Miſſa de *Requiem*. Rationes videantur apud Authores, maximè Paſqual. citt. Cæterùm Reſponſio clarè etiam deſumi videtur ex ipſa Bulla Clem. IX. circa finem: *Et proinde, ut Miſſæ, quæ ibidem de Feſto occurrenti, &c.* item ex Decret. S. R. C. *5. April. 1688.* Et certè his omnibus non obſtantibus, utique ſecurior pars eligenda foret in ſimili caſu, ubi Celebranti Miſſam de *Requiem* dicenti incommodi nihil, plurimum autem utilitatis animæ purganti evenire poteſt.

X. Quæritur *Secundò*: Utrùm Petrus (qui Officium de duplici recitavit) in Eccleſia, ubi Officium de Semiduplici, vel Feria, &c. peragitur, celebrans in Altari privilegiato dicere debeat Miſſam de *Requiem*, ad hoc, ut privilegium Defunctis ſuffragetur; vel, an ſatisfaciat, ſi celebret Miſſam de duplici, de quo Officium recitavit? Ante Reſp.

ſupponitur, Petrum procul dubio poſſe in tali Eccleſia dicere Miſſam de *Requiem*. An autẽ in poſito caſu debeat celebrare Miſſam de *Requiem*, Reſp. affirmativè. Ratio eſt: Quia Decreta *num. 8.* poſita privilegium Altaris ſolummodò illis Miſſis de Feſto, vel die currente celebratis concedunt, quibûs non poſſunt juxta Rubricas, & ſpecialia Decreta celebrari Miſſæ de *Requiem*: Cùm verò in præfato caſu, juxta ſuppoſitum hujus reſponſionis, Petrus dicere poſſit Miſſam de *Requiem*; eadem dicenda eſt, non autem illa de duplici. Ratio ulterior eſt: Quia Sacerdos ad alienam Eccleſiam pro celebratione accedens, ritui illius Eccleſiæ ſe conformare debet, ac ſi eſſet de illius gremio, ut quotidiana Praxis Romæ degentium oſtendit; Sacerdos autem, qui eſſet de gremio Eccleſiæ, in qua Feſtum celebratur ſub ritu Semiduplici, ad hoc, ut privilegium Animabus Defunctorum proſit, deberet in Altari privilegiato legere Miſſam de *Requiem*, quandoquidem nullum eſſet impedimentum Feſti duplicis, aut Octavæ privilegiatæ; ergo etiam alienus Sacerdos illa die, qua in eadem Eccleſia fit de ſemiduplici, ad hoc, ut privilegium defunctis proſit, in Altari privilegiato legere debet Miſſam de *Requiem*: nec ulla ratio haberi debet Officij duplicis ab eodem recitati juxta ritum propriæ Eccleſiæ; hoc enim eſt per accidens, & in Eccleſia illa, ubi Miſſam celebrat, ſe habere debet, ac ſi de Feſto ſemiduplici Officium recitâſſet.

XI. Quæ-

XI. Quæritur *Tertiò :* Quid notandum quoad Miſſas triginta (quas vocant S. Gregorij , vulgò Gregorianas) dicendas? Reſp. Tria notanda eſſe. *Primò:* Non eſt neceſſe , ut idem Sacerdos per menſem celebret diebus triginta ; ſed ſufficit , ſi offeratur Hoſtia per menſem ſive ab uno , ſive à pluribus. *Secundò :* Sufficit offerri Sacrificium ; non autem omnes Miſſæ dicendæ ſunt ritu proprio pro Defunctis , qui in Dominicis,duplicibus, & alijs ſuprà in Prænot. *num. 3.* citt. occurrentibus prohibetur. *Tertiò :* Continuîs diebûs fieri debent , remota tamen ſuperſtitione. Non autem diſcontinuantur ob Triduum Sacrum majoris Hebdomadæ, quo ex probato Eccleſiæ uſu non debet celebrari. Gerlac. *part. 1. tit. 5. §. 8.* Gav. *part. 1. tit. 5. num. 3. litt. D.* Arnaud *part. 1. tit. 5. num. 10.* Gobat, &c.

§. II.

Quid in ipſis Miſſis privatis de Requiem obſervandum.

I.

Cùm ea , quæ in Miſſis de *Requiem* omittenda ſunt , habeantur tum in Miſſali Romano, *part. 2. tit. 13.* tum ſuprà , *tit. 13.* per tot. & cæteroquin (ſuppoſitîs iîs , quæ §. *præc.* dicta ſunt) potiſſima difficultas quoad Orationes in eis dicendas inveniatur , benignus Lector , quantùm

ad

ad *primum* Rubricas Missalis, &c. consulere non dedignabitur : de *secundo* verò hoc §. agemus. Itaque, suppositô, quòd tota Missa de *Requiem*, quamvìs pro uno tantùm dicatur, in numero plurali pronuntianda sit, Orationibûs exceptîs (Rubr. Miss. in fine, Gerlac. *part. 2. tit. 13. §. 4. & 6.*) quæritur

II. *Primò:* Quot Orationes in Missis de *Requiem* dicendæ sint? Resp. In die Animarum, seu Commemorationis Omnium Defunctorum, & in die Depositionis, & in Anniversario Defuncti, dicitur una tantùm Oratio ; & similiter in die tertio, septimo, trigesimo, & quandocunque pro Defunctis solemniter celebratur : in alijs Missis plures, &c. Rubr. Miss. *part. 1. tit. 5. num. 3.* Utrùm autem etiam in Missis quotidianis una tantùm Oratio dici queat, dubium esse potest ; cùm tamen Rubrica cit. expressè dicat: *In alijs Missis plures, ut de Ferijs & Simplicibus, &c.* negativa tanquam vera (nisi aliud obstet) rectè tenetur.

III. Quæritur *Secundò:* Quales Orationes in Missis de *Requiem* dicendæ sint? Resp. In die depositionis, tertio, septimo, trigesimo, & Anniversario Papæ, Episcopi, Episcopi Cardinalis, Presbyteri Cardinalis, Diaconi Cardinalis, & Sacerdotis, dicitur Oratio propria, prout habetur inter *Orationes diversas pro Defunctis.* Rubr. Missal. Gav. *part. 4. tit. 18. num. 6. 7. & 11.* 2. Pro alijs in die depositionis, seu obitûs dicitur Oratio,

Deus,

Deus, cui proprium est. In die tertio, septimo, & trigesimo, Oratio, *Quæsumus Domine.* In Anniversario, *Deus indulgentiarum.* Quæ Oratio etiam dicitur, si pro tota e. g. Familia Anniversarium celebratur, quamvis Episcopi, vel etiam Summus Pontifex, sub ea comprehendantur. Secùs, si pro pluribus Summis Pontificibus, vel Episcopis, &c. fiat; quia in his casibus Orationes propriæ, in plurali tamen numero, dici debent. Vide Missal. in fine.

IV. In Missis quotidianis Orationes dicuntur, ut infrà. Priùs tamen pro majori notitia supponenda sunt aliqua. 1. In ejusmodi Missis de *Requiem*, dicendæ sunt plures Orationes, ut de Ferijs & Simplicibus. Rubr. cit. suprà, *num. 2.* 2. Cùm plures dicendæ sunt Orationes, primô locô dicitur Oratio pro ijs, pro quibus Missa celebratur. Secunda & tertia erunt, quæ secundô & tertiô locô ponuntur in Missa quotidiana Defunctorum. Lohner *part. 4. tit. 3. §. 2. num. 4.* Poterit tamen secundô locô alia quoque Oratio dici, e. g. pro Parentibus. Quart. *part. 1. tit. 5. dub. 1. V. Respondeo. num. 7.* 3. Quando plures dicuntur Orationes in Missis Defunctorum, ultimô semper locô recitanda est Oratio *Fidelium*, quæ est generalis pro Defunctis. Gerlac. *part. 1. tit. 5. §. 11.* Gav. *part. 4. tit. 15. num. 19.* Arnaud. Lohner cit. Quart. Dictum est autem, *in Missis Defunctorum*: nam, si in alijs Missis eadem Oraito, vel alia pro Defunctis per modum Collectæ, seu com-

commemorationis dicatur, semper ponitur penultimô locô. Rubr. *part. 1. tit. 7. num. 6.* Hîs suppositîs, sequitur

V. Resp. In Missis quotidianis, dicitur pro Sumo Pontifice Oratio, *Deus, qui inter Summos Sacerdotes, &c.* Pro Cardinalibus, Orationes assignatæ post *Missam quotidianam Defunct.* Pro Episcopo, *Da nobis Domine.* Pro Sacerdote, *Præsta, quæsumus.* vel Orat. *Deus, qui inter Apostolicos, &c.* Episcopis, & Sacerdotibus propria, & conveniens. Ita colligitur ex Gavant. cit. *tit. 18. num. 12.*

VI. In Missis pro uno Defuncto Diacono, Subdiacono, Imperatore, & quocunque alio Sæculari, dicitur (nisi specialiter concessum quid aliud habeatur) Oratio, *Inclina Domine aurem tuam.* Pro una Defuncta quacunque, Oratio, *Quæsumus Domine.* Oratio *pro Patre & Matre Sacerdotis:* item *pro Patre tantùm*, vel *Matre tantùm*, dicitur solummodò, quando Celebrans pro suis Parentibus sacrificat: unde in Titulo Orationis additum est ly, *Sacerdotis.* Gav. *part. 4. tit. 18. num. 13.* Arnaud. Gerlac. Item, si celebrat pro suis, & aliorum Parentibus; in quo tamen casu locò *animabus Patris, & Matris meæ,* dicit *animabus Parentum nostrorum.* Quòdsi autem quis Missam celebret pro defunctis Parentibus alterius cujusdam; si pro Patre tantùm, Oratio erit, *Inclina Domine.* Si pro Matre tantùm, *Quæsumus Domine.* Si pro utraque, Oratio erit *pro pluri-*

pluribus Defunctis. Pro alijs Defunctis dicuntur Orationes, prout habentur in Missali, Tit. *Missæ pro Defunctis.* Cæterùm, Oratio, *pro defunctis Fratribus, Propinquis, & Benefactoribus*, dicitur etiam (omissîs omittendîs) si pro Defunctis Fratribus tantùm, vel Propinquis tantùm, &c. celebrandum sit. Si tamen pro uno defuncto, e. g. Fratre, Propinquo, &c. Missa celebretur, sufficere rectè censetur (saltem ad multos errores evitandos) si dicatur Oratio, *Inclina Domine.* vel, *Quæsumus Domine.* vel propria, juxta qualitatem Defuncti.

VII. Sed quid, si Sacerdos Parochus pro Parentibus suis, vel singulis eorum diem depositionis, septimum, trigesimum, vel Anniversarium celebrat : quod idem quæritur, si Sacerdos alius pro Patre suo, vel Matre sua in Ecclesia Parochiali, ubi pro illis dies depositionis, &c. agitur, cum alijs celebrat; qualis in simili casu Oratio dicenda? Resp. Dicendam esse Orationem, quæ habetur in Missa pro die depositionis, septimi, &c. vel Anniversarij; eò quòd hæc sit propria Missis hujusmodi: nec in Rubrica reperiatur exceptio, qualis habetur pro Pontifice, & alijs : & aliunde Orationes pro Defuncto Episcopo, *Da nobis Domine*, & reliquæ, videantur solummodò dicendæ in Missis quotidianis, ut patet in Orationibus, *Inclina Domine. Quæsumus Domine, &c.* ac insuper Gerlac. *part. 2. tit. 13.* §. 11. absolutè dicat: *Pro Laicis tertiæ sunt regulæ in Missali : In eorum obitu, die tertio, septimo, & trigesimo secunda Missa, in Anniversario verò tertia.*

VIII.

VIII. Quæritur ulteriùs, qualis Oratio dicenda sit, si celebrare oportet pro Anima miserrima, vel liberationi proxima, vel quæ Deo est gratissima, & hujusmodi? In hoc casu, dicunt aliqui, communem esse praxin, & antiquam consuetudinem, ut dicatur Missa quotidiana, uti habetur in Missali absque ulla variatione. Alij forsan opinantur, dicendam esse Orationem, *Fidelium Deus, &c.* absque alia, cum intentione sacrificandi pro Defunctis præfatis juxta petentium voluntatem. Sed neutra placet opinio. Non *prima*, etsi dicatur, esse praxin communem: quia non constat, quòd sit ea probata, vel etiam rite approbata consuetudo, ex eo etiam, quia ponitur, primô locô Oratio, *Deus, qui inter Apostolicos*, quæ nedum fœminis, sed etiam maribus Laicis convenire nequit; utpote cùm sit propria Episcoporum & Sacerdotum, ut per se patet. Nec dicatur, mares Laicos, & fœminas adhuc sufficienter includi in generali Oratione, *Fidelium*, tertio loco dicendâ? Resp. enim, verum hoc esse quidem; at verò, cùm in Missis Defunctorum primô locô ponenda sit Oratio pro ijs, pro quibus tunc celebratur (prout notatum est suprà, *num. 4.*) utique non rectè factum censetur, si primùm in ultima, & generali commemoratione de ijs mentio fiat, pro quibus principaliter Sacrificium offerendum est.

IX. Nec *secunda* placet opinio: partim, quòd absque sufficienti ratione non servetur Rubrica, *In alijs Missis dicuntur Orationes plures, ut de*

Fe-

Ferijs, &c. Rubr. *part.* 1. *tit.* 5. *num.* 3. partim, quòd non verificetur Oratio, *Fidelium*, dum ea nomine Eccleſiæ, ſecundùm propriam ſui inſtitutionem, recitatur quidem pro omnibus Fidelibus defunctis generatim, non tamen hîc à Sacerdote intenditur pro omnibus, ſed pro una tantùm, e. g. pro Anima miſerrima: partim, quòd non ſit liberum Sacerdoti pro libitu ſuo applicare præfatam, vel aliam Orationem, ſi aliunde & Rubricæ, & obligationi propriæ, & petentium voluntati ſatisfieri queat. Hoc igitur ut fiat,

X. Reſp. In propoſitis caſibus recitandam cenſeri Orationem pro uno Defuncto, *Inclina Domine aurem tuam, &c.* dicendo, *Famuli, Famulæve tuæ, quam, &c.* ſic enim debitè ſervatur Rubrica, dum dicuntur plures Orationes (nam 2. & 3. ſunt eædem, quæ ſuprà, *num.* 4. indicantur) dicitúrque Oratio 1. pro uno Defuncto, in qua prædictô modô recitata ſufficienter exprimitur Anima miſerrima, liberationi proxima, Deo gratiſſima, &c. ſive ſit maris, ſive fæminæ: & ſic etiam ſatisfit petentium voluntati, ac obligationi contractæ. Nec dicatur, prædictam Orationem, *Inclina Domine*, non fore convenientem, ſi Anima in Purgatorio miſerrima, liberationi proxima, &c. Sacerdotis, vel etiam Epiſcopi, exiſtat: Reſp. enim, Orationem, *Deus, qui inter Apoſtolicos*, multò minùs convenientem futuram, ſi in eodem Purgatorio omnium miſerrima puniatur Maris Laici, vel etiam fæminæ Ani-

ma. Esto autem, quòd Anima Sacerdotis sit miserrima, eadem in memorata Oratione, *Inclina*, sub ly, *Famuli*, absolutè prolato, procul dubio sufficienter (præcipuè in similibus casibus *quoad* nos incertis) expressa censetur. Quòd si tamen non placeat dicere, *Famuli, Famulæve tuæ*, omissô ly, *Famuli tui* in Oratione expresso, dicatur, *ut Animam, quam de hoc sæculo, &c.* quia sic adhuc vel sub ratione viri, vel saltem vi intentionis sufficienter expressa censetur fœmina; vel, si præplacet, poterit dici, e. g. *Animam miserriam, quam de hoc sæculo, &c.* Nec erit inconveniens, dicere pro fœmina Orationem viris *propriam*; cùm videatur in simili casu major ratio viri, quàm fœminæ, quæ de viro sumpta est, habenda. Et certè, si hoc inconveniens esset, magis tale foret, pro viro dicere Orationem, *Quæsumus Domine*, fœminis propriam.

XI. Ultimò quæritur, quænam Oratio dicenda sit, si pro Omnibus Fidelibus Defunctis Missa petur? Resp. Pro hujus dubij resolutione duas existere opiniones. *Prima* sentit, dicendam esse Orationem, *Fidelium*, eámque solam cum Sequentia, *Dies iræ:* & hoc tum propter ea, quæ dicta sunt *num. 4.* tum, quòd omnes Defuncti abundè comprehendantur sub ea Oratione, utpote *Generali pro Fidelibus Defunctis*, Rubr. Missal. tum, quòd nulla videatur ratio assignanda, cur hæc solummodò Oratio, extra diem Animarum, non valeat dici primô locô, & consequenter (ex

alia

alia ratione) ea ſola cũ Sequentia, *Dies iræ*, in Miſſis quotidianis Defunctorum. Nec urget *primò*, quòd hoc modo non ſervetur Rubrica de dicendis plúribus Orationibus, ut in Ferijs & Simplicibus ; quia hoc fit per accidens, & nulla regula datur ſine exceptione, juxta commune axioma. Nec *ſecundò:* quòd, ſi præfata Oratio, *Fidelium*, in Miſſis quotidianis primô locô recitari poſſet, ea utique non minùs poſita eſſet inter Orationes diverſas, ac Oratio, *Deus, veniæ largitor*, quæ aliàs ſecunda eſt in Miſſa quotidiana. Reſp. quippe, id neceſſarium non fuiſſe ; cùm de ea aliàs ſufficienter proviſum ſit : habet enim competentem concluſionem expreſſam, qualem non habet Oratio *Deus, veniæ largitor*, ut patet.

XII. *Secunda* opinio, probabilior ſaltẽ, & communi praxi conformior tenet, dicendas eſſe Orationes tres, prout habentur in Miſſa quotidiana. Deſumitur id ab exemplo Eccleſiæ, quæ in Rubr. Miſſal. *part. 1. tit. 5. num. 1.* ſequentia præſcribit : *Prima die cujusque menſis, &c. dicitur Miſſa principalis generaliter pro Defunctis Sacerdotibus, Benefactoribus, & aliis* : non habetur, *dicitur Miſſa pro Sacerdotibus, & fit commemoratio pro Benefactorib.* Nec dicatur, taliter non obſervari regulam, ut Oratio 1. ſit illa, quæ illis, pro quibus celebratur, conveniat ; Reſp. enim, hoc eſſe per accidens, nec exinde arguendam Eccleſiam ; utpote, cùm ad ipſam pertineat, non tantùm legem condere, & conditam tollere, ſed etiam

modum, quo Animabus ſubveniri, & ſimul Rubrica à ſe ſanctiſſimè præſcripta obſervari pro poſſibili queat, præſcribere. Cùm autem id in caſu quæſtionis, regulis communibus quoad omnia convenienter fieri non poſſe, agnoverit, modum præfatum ſpecialiter aſſignavit, &, qualiter Miſſa pro omnibus Fidelibus Defunctis generatim dicenda ſit, exemplô manifeſtavit. Quòd autem primô locô poſuerit Orationem pro Epiſcopis, ratio eſſe poteſt; quòd ij veluti caput, & pars principalis ſint corporis myſtici ex Fidelibus conſtituti, & ſic conveniat, ut primò de ijs memoria fiat, &c.

XIII. Quid autem, ſi in ſimili caſu Oratio 1. eſſet *Fidelium*, 2. Pro defuncto e. g. Parente Sacerdotis, vel alio ſpecialiter quondam noto, 3. *Deus, veniæ largitor?* Non enim videtur abſurdum, ut pro defuncto Patre, qui in Oratione *Fidelium*, jam includitur, fiat particularis & ſpecialis commemoratio, ſicut è converſo abſurdum non eſt, ut, ſi pro uno Defuncto Miſſa de *Requiem* celebretur, pro ipſo ſumatur Oratio 1. e. g. *Inclina*, & tamen in tertia, *Fidelium*, utpote generali iterum includatur. Reſp. ſuppoſitô, quòd Oratio *Fidelium*, ſemper ultimô locô dicenda ſit (ut ſuprà notatum eſt) hoc non poſſe fieri, nec ſubſiſtere paritatem: ſicut enim non poteſt fieri Oratio principalis, & commemoratio ſpecialis de eodem Sancto in eadem Miſſa, ſic neque Oratio principalis, & commemoratio ſpecialis pro

eodem

eodem Defuncto. Quòd autem, si pro uno Defuncto celebratur, & dicitur Oratio *Inclina*, idem Defunctus iterum in ultima Oratione *Fidelium*, comprehendatur, est merè per accidens, nec quidquam officit; cùm hæc Oratio non sit commoratio specialis, sed generalis, non pro libitu, sed necessariò ultimô locô dicenda, si plures Orationes dicantur. Patet hoc à pari, cùm in Festo, e. g. Semiduplici juxta Rubricam dicenda est Oratio *A cunctis*, ad poscenda Suffragia SS. Oratio prima recitatur e. g. de SS. Cosma & Damiano: 2. *A cunctis*, in qua sub ratione generali ijdem Sancti comprehenduntur: attamen pro 3. *ad libitum* non potest fieri alia specialis commem. de S. Cosma, vel S. Damiano.

XIV. Denique notandum est, quòd, quando omissô Sacrô funebrî, pro Defuncto celebratur Missa de Festo, non opus sit, ut Collecta, seu Oratio pro Defunctis inferatur, etiam præsente corpore; imò nec licere quidem in Duplicibus, docent Gav. & Fraxinell. apud Gobat Alphab. Sacrif. *num.* 625. eò quòd Rubricæ non permittant ijs diebus plures Orationes, nisi pro re gravi. Unde qui ordinariè id factitaret, censeretur inducere novum Ritum, quod tamen prohibet Clemens VIII. in Bulla Missali præfixa. Ex quo fundamento etiam reprobat idem Gobat *num.* 626. praxin illorum Religiosorum, qui in omnibus Duplicibus per annum Collectam pro Defunctis subjungunt Orationi de Festo, ut ex indulto Gregor.

XIII. à pœnis Purgatorij liberent Animam. Dictum est autem, *in Duplicibus* ; nam, quòd in Festis Semiduplicibus (idem intellige, de Simplicibus,& Ferijs per añum)fieri possit Coñemoratio proDefunctis secundô,seu penultimô locô ponenda,quando alioquin tertia Oratio ad libitum cessa est,absolutè tenet Lohner *part. 4. tit. 3. §. 2. n.4.* eò quòd Rubrica tertiam Orationem *ad libitum* concedens non distinguat, & Commemorationem pro Defunctis non excludat. Nec obstat, quòd Rubrica *part. 1. tit. 5. num. 2.* dicat: *Quando per annum Officium est Semiduplex, non dicitur Missa Conventualis pro Defunctis, neque pro eis fit commem.* Resp. enim hanc esse dispositionem particularem pro Missa Conventuali, non autem pro omnibus Missis, ut ex ipsis Rubr. verbis patet. Neque Decretum S.R.C. *2. Decemb. 1684.* emanatum, & infrà, *hoc num.* annotatum obest : quia tantùm loquitur de Orationibus necessariò dicendis, non autem de tertia *ad libitum :* quando igitur in Missa de Semiduplici Oratio 2. est e.g. de Feria majori, 3. de B.V.M. (in Adventu) vel (in Quadragesima)3. *A cunctis*,gratis conceditur,non posse omitti Orationem v. g. *A cunctis*, ut ejus locò dicatur Orat. imperata ab Episcopo ; velsecundô,seu penultimô locô Oratio pro Defunctis. Deinde notanda sunt verba Decreti, *una ex assignatis Orationibus in Missali, veluti A cunctis*, quo nomine non venit Oratio *ad libitum* dicenda ; cùm

aliàs hoc ipso non esset libera , sed necessaria. Porrò præfata intelligenda etiam sunt, si quis occurrente Simplici cum Semiduplici dicere vellet Orationem 2. pro Defunctis , 3. de Simplici , & omittere Orationem *A cunctis* , aliàs in simili casu tertiô locô dicendam ; nam *non est omittenda una ex assignatis Orationibus in Missali , veluti* A cunctis, *ut ejus locò dicatur aliqua Oratio imperata ab Episcopo, veluti* Deus Refugium ; *neque ut recitetur penultimô locô Oratio pro Defunctis.* S. R. C. *2. Decemb. 1684.* Neque dicenda est Oratio pro Defunctis secundô locô , omissâ tertiâ *ad libitum* , siqua fortè jussu Episcopi , vel Superiorum apponi debet, e. g. pro Summo Pontifice, Benefactoribus , &c. sed addenda est tertiô locô , ita ut sit Oratio 1. de Semiduplici. 2. *A cunctis.* 3. pro Defunctis. 4. *ad libitum.* Hoc desumitur, saltem ob paritatem rationis , ex Decreto S. R. C. *17. Aug. 1709.* ubi declaravit : quòd ijs temporibus , quando tertia Oratio in Missis est ad libitum , ac ex jussu SS. Pontificis , vel Episcopi , in Missis debet apponi aliqua specialis Oratio pro publica indigentia : videl. contra Turcas , pro serenitate , &c. Celebrans debeat recitare tertiã Orationem ad libitum suæ devotionis , & quarto loco illam , quæ est præscripta à SS. Pontifice , vel Episcopo. Cùm autem juxta Rubr. *part. 1. tit. 7. num. 6.* commemoratio pro Defunctis semper ponenda sit penultimo loco , ideò pro eo, ut ponatur quartô , sicut aliæ Oratio-

nes assignatæ, ea dicitur tertiô locô, & ultimô illa *ad libitum*. Etsi verò in hujusmodi casibus plerumque Oratio *Fidelium*, sumatur, poterit nihilominùs illius locò alia quoque Oratio, e. g. pro Sacerdote, Parentibus, &c. defunctis inseri. Lohner cit.

XV. Quamvis autem in Missis Vivorum aliquando, iuxta præcedentia dicta, sumi possit Commemoratio pro Defunctis, in Missis tamen Defunctorum nulla fit Commemoratio pro Vivis, etiamsi Oratio esset communis pro Vivis & Defunctis. Rubr. Missal. *part. 1. tit. 7. num. 6.* Quare in Missis Defunctorum nunquam est dicenda Oratio, *Omnipotens sempiterne Deus, qui vivorum dominaris simul, & mortuorum, &c.* quæ pro Vivis & Defunctis habetur *Fer. 4. Cinerum*, & in fine *Oration. diversi.* ante Missas Defunctorum.

§. III.

De reliquis Missæ Defunctorum Partibus.

I.

SEquentia pro Defunctis, sive *Dies iræ, &c.* dicitur in die Commemorationis omnium fidelium Defunctorum, & depositionis Defuncti, & quandocunque in Missa dicitur una tantùm Oratio: in alijs autem Missis pro Defunctis, dicatur ad arbitrium Sacerdotis. Rubr. Missal. *part. 1. tit. 5. num. 4.*

II. In

II. In Missis Defunctorum quocunque tempore dicitur Præfatio communis. Rubr. cit. *tit. 12. num. 4.* Quod idem etiam de *Communicantes*, & *Hanc igitur*, intellige. Gerlac. *part. 1. tit. 12. §. 5.*

III. In fine nunquam aliud Evangelium legitur, quàm S. Joannis: *In principio erat Verbum.* Rubr. *part. 2. tit. 12. num. 4.* Quart. *part. 1. tit. 5. dub. 1. ℣.* Respondeo. *num. 21.* dicitúrque Canticum *Benedicite*, & Psalm. *Laudate Dominum, &c.* post Missam pro gratiarum actione cum *Gloria Patri*, ut alias. Quart. cit. *num. 23.*

TITULUS III.

De Orationibus in Missa dicendis, & alijs promiscuè.

AGit equidem Rubrica de Orationibus, & Commemorationibus in Missa dicendis *part. 1. tit. 7. & 9.* nec desunt Authores Gav. Gerlac. &c. qui hanc ipsam materiam studiosè pertractant, ita, ut superfluum nonnemini videri queat, eandem in præsenti Titulo tractandam reassumere. Cùm verò ex certis rationibus isthæc reassumptio, si non omnibus necessaria, saltem plurimis perquàm utilis visa fuerit, ultimum huncce Titulum, *De Orationibus in Missa dicendis, & alijs promiscuè*, inscribere placuit. Ne tamen utilitati præcognitæ, & intentæ non consulatur, tota materia in 2. §§. dividitur, quo-

rum prior, *De Orationibus dicendis*: alter verò, *de alijs promiscuè*, tractabit.

§. I.

De Orationibus in Missa dicendis.

I.

Supponitur 1. Missas alias dici Festivas, alias de Tempore; alias Votivas, & alias Defunctorum, sive de *Requiem*. De Missis tertij, & quarti generis actum est in præcedentibus. Quare hîc solùm agendum restat de Festivis, ac de Tempore; seu potiùs, de Orationibus in hisce Missis dicendis. Ut autem hoc bene fiat, præfixa materia in duas classes dismembratur, quarum *Prima* continet Orationes in Missis de Festo recitandas: *Secunda* verò eas, quæ in Missis de Tempore sumendæ sunt. Priùs tamen

II. Supponitur 2. In omnibus Missis Festivis, Ferialibus, Votivis, &c. Orationem primam, seu principalem dicendam esse eam, quæ ipsi Missæ celebrandæ convenit: e. g. in Missa de Dominica, Oratio 1. de eadem: in Missa de B. V. Maria, Oratio 1. de ea, & sic de alijs; non obstante, quòd commemoratio sit de digniori, e. g. de SS. Trinitate, &c.

III. Supponitur 3. Quòd, cùm non rarò faciendæ sint in Missis commemorationes, eædem fieri debeant, sicut in Officio, ut notat Rubr. Missal.

part. 1. tit. 7. num. 1. exceptîs iîs, quæ habentur in eadem Rubr. cit. Unde (nisi aliter ex speciali indulto constet) errant, qui in Missa de Dominica, Festo duplici, Feria privilegiata, & hujusmodi, in honorem cujusdam Sancti celebrata, dicunt Orationem 1. de Festo, vel die currente. 2. de Sancto, in cujus honorem dicitur Missa. 3. de Simplici occurrente. Vide etiam Gobat Alphab. Sacrific. *num. 627.* Imò errant (hoc autem ex alio capite) qui in Missa e. g. Feria 4. Cinerum (in qua non possunt dici Missæ Votivæ, &c.) in honorem B. V. M. celebrata, dicunt Orationem 1. de Feria 4. Ciner. 2. de B. V. M. 3. *A cunctis*, vel etiam de Spiritu S. omissa Oratione *pro Vivis & Defunctis.* Nec sufficit, hanc addere quartô locô; cùm Rubrica *part. 1. tit. 7. num. 5.* expressè præscribat, ut *Orationes secundo vel tertio loco dicendæ* (quales sunt præcitatæ, *A cunctis*, & *Omnipotens sempiterne Deus*, in Feria 4. Cinerum) *dicantur ante Orationes Votivas*; neque licet relinquere Orationes, vel etiam unam ex assignatis in Missali, veluti *A cunctis*, ut ejus locò dicatur aliqua Oratio imperata ab Episcopo, aut aliæ in earum locum sufficiantur. S. R. C. *2. Decemb. 1684.* Arnaud *part. 1. tit. 9. num. 7.* qui proin *tit. 7. num. 6.* rectè docet, Orationes, quæ notantur in Missa 2. & 3. loco dicendæ, cedere tantùm Orationibus Officij, puta, Semiduplicis, diei infra octav. Simplicis, Feriæ majoris, &c. occurrentis: illæ autem, quæ assumuntur ad libitum Sa-

cerdotis, vel pro devotione petentium, cedunt omnibus alijs. Idem Gerlac. *part. 1. tit. 7. §. 5.* Gav. *part. 1. tit. 7. num. 5. litt. K.* dicens: Orationes Votivæ, quæ ad arbitrium Sacerdotis *dicuntur*, posteriorem occupant locum; & sicut Votiva v. g. de Spiritu sancto, cedit commemorationi Festi Simplicis, ita cedere debet Orationi, *A cunctis*, vel alijs, quæ secundo, vel tertio loco jubentur dici. Ita Gav. Gerlac. citt. His suppositis, sequitur

CLASSIS PRIMA.

Modus sumendi Orationes *in* Festis Duplicibus, Semiduplicibus, &c.

IV.

PRo Missis de Festo duplici Regula generalis hæc est: *In Festis duplicibus & in die Octava Festi*, quod cum Octava celebratur, *dicitur una tantùm Oratio, nisi facienda sit aliqua commemoratio.* Rubr. Missal. *part. 1. tit. 9. num. 1. & 10.* Cùm verò Regula commemorationem sumendi non sit una communis, & conformis omnibus Duplicibus; utpote cum ipsa quoque Duplicia diversæ rationis sint, videlicet:

Duplex 1. vel 2. classis, &c. ideò de singulis seorsim agitur, & quidem primo:

In

In Duplicibus 1. classis.

V.

COmmemoratio fit de sequentibus, quando occurrunt; 1. De die Octava. 2. De Dominica: nisi sit *Vacans*, seu talis, de qua nec in Officio, nec in Missa aliquid fit, e. g. Si Festum Nativitatis Domini in diem Dominicam incidat. 3. Fit commemoratio de Octava Nativitatis Domini, Epiphaniæ, & Corporis Christi. Rubr. Brev. post Tabul. Occurrentiæ, *num. 2. 3. & 5.* 4. De Feria fit commemoratio in Adventu, Quadragesima, Quatuor Temporibus, & Rogationibus. Rubr. *part. 1. tit. 7. num. 2.* 5. De Dominica anticipata in Sabbatis ante Dominicas Septuagesimæ, & ultimam post Pentecosten; utpote, quæ non habent rationem Vigiliæ, sed quasi Feriæ majoris, prout colligitur ex Rubr. Brev. *tit. 4. num. 4.* ubi præscribitur absque limitatione; *Quòd si tota Hebdom. impedita sit Festis 9. Lectionum etiam translatis, &c. tunc in Sabbato legatur 9. Lect. de Homilia Dominicæ, & de ea fiat commemoratio in Laudibus tantùm*; & consequenter (juxta dicta *num. 3.*) etiam in Missis, nisi specialis exceptio habeatur, uti de Festo Simplici occurrente cum dupl. 2. classis in Missa solemni, de Dominica Palmarum, & Vigilia Pentecostes, notatur. Rubr. cit. *num. 1.*

VI. Nulla fit commemoratio: 1. De alijs diebus infra Octavas occurrentibus, e. g. In Festo SS. Pe-

SS. Petri & Pauli occurrente infra Octav. S. Joannis, nulla fit commem. de S. Joanne. Rubr. cit. Nisi tamen de speciali privilegio, vel Indulto constet. 2. Nec de Simplici occurrente. 3. Neque de Vigilia. Rubr. cit. *num.* 2. ac *tit.* 3. *num.* 2. exceptâ Vigiliâ Epiphaniæ, de qua etiam in Rubr. Brev. *tit.* 6. *num.* 2. commemoratio fieri jubetur. 4. Neque dicitur Oratio imperata à Superiore, veluti, *Deus refugium*, sed omittenda est in Duplicibus primæ classis. S. R. C. 28. *Aug.* 1627. 5. Multò minùs dicuntur Orationes, quæ in Missis de Dominica, Semiduplici, infra Octavas, &c. secundô, & tertiô locô assignantur, veluti Oratio 2. *A cunctis.* 3. *ad libitum:* vel infra Octav. Oratio 2. *Concede.* 3. *Ecclesiæ*, vel *pro Papa*, *&c.* & hoc ultimum universaliter in omnibus Missis de Duplicibus quibuscunque celebrandis observandum est.

VII. Cæterùm, ut prædicta, & sequentia dicenda quoad terminos, *occurrentia*, *occurrente*, *occurrit*, *&c.* rite percipiantur, advertendum est, quod notat Gav. *Tom.* 2. *Sect.* 3. *cap.* 9. *num.* 1. dicens: Sicut *Concurrentia* est duorum pridie, & postridie, sive duorum Festorum, quorum unum celebrandum incidit herì, & alterum hodie, sic *Occurrentia* est duorum in eodem die, e. g. si Festum aliquod incidat in diem Dominicam, &c.

In

In Duplicibus 2. classis.

VIII.

COmmemorationes fiunt de omnibus ijs, de quibus dictum est suprà, *num. 5.* Item, fit commemoratio de Octavis in Duplicibus 2. classis occurrentibus infra Octavam Nativitatis Domini, uti notatur in Breviar. & Missali; quia habent speciale privilegium, non commune alijs Festis 2. classis, ut notat Gav. *Sect. 6. cap. 6. n. 1.* 2. Fit commemoratio de Festo Simplici; sed in Missis privatis tantùm. Rubr. cit. *num. 1.* 3. De Vigilia occurrente; item, de eadem, si propter Festum, e. g. S. Jacobi, Feriâ 2. occurrens, Vigilia in Sabbato præcedente anticipanda sit.

IX. Attamen non fit commemoratio de alijs Octavis, id est, de diebus infra Octavas, nisi, vel ex Rubrica, vel privilegio specialiter excipiantur. Sic apud Fratres Minores in Festo S. Bernardini, dupl. 2. classis non fit commem. Octavæ, seu diei infra Octavam S. Paschalis occurrentis. 2. Oratio à Superioribus imperata, veluti *Deus refugium*, Romæ in Festis duplicibus 2. classis omittitur, ut notat Pitton. *num. 161.* Si tamen alibi consuetudo vigeat, poterit eadem etiam in Duplicibus 2. classis dici, dummodo in Missa solemni, in qua neque de Simplici occurrente commemoratio conceditur, omittatur. Arnaud *part. 1. tit. 9. num. 9.*

In Duplicibus Majoribus, & Minoribus.

X.

Fiunt commemorationes de omnibus, numerîs præcedentibûs, annotatis, in quibus nimirum juxta Rubric. occurrentia accidere potest. Porrò in faciendis commemorationibus servandus est ordo, ut in Breviario Rubr. Missal. *part. 1. tit. 7. n. 5.* Quare *Primò*, fit cõmemoratio de Dominica, in qua occurrit Duplex, vel dies Octava: si tamen occurrunt duæ dies Octavæ, Oratio 2. dicitur de Octava minùs digna, & 3. de Dominica. Idẽ hoc intellige, si in Dominica occurrat e.g. Festum Conversionis S. Pauli, Cathedræ S. Petri, &c. *Secundò*, post commemorat. Dominicæ dicitur commemoratio de die infra Octavam occurrente: & si plures octavæ occurrant, recitantur eodem ordine, quo in Officio Divino. *Tertiò*, de Ferijs majoribus Adventûs, Quadragesimæ, Quatuor Temporum, Vigiliæ. *Quartò*, de Simplici Festo occurrente. *Vltimò*, additur Oratio imperata à SS. Pontifice, vel Episcopo, e. g. *Deus refugium.*

XI. Omittuntur autem in Duplicibus Orationes, quæ aliàs in Dominicis, Semiduplicibus, infra Octavas, Simplicibus, &c. 2. & 3. loco præscribuntur. Unde in Duplicibus post Orationem Festi dicitur tantùm commemoratio Octavæ, Feriæ

riæ majoris, Simplicis, &c. de quibus etiam in Officio facta est.

XII. Sed quid, si ex speciali privilegio, vel alia rationabili causa necessariò dicenda sit in Duplicibus, vel die Octava Sancti Missa Votiva privata, in qua Oratio 2. est de Duplici, vel die Octava; quænam Oratio erit 3. locô dicenda? Resp. Suppositô, quòd de speciali dispositione non constet, ad supplendum numerũ imparem, seu ternarium, in Missis Votivis à Rubrica *tit. 9. n. 14.* præscriptũ, dicendam esse aliquam Orationem ad libitum Sacerdotis eligendam, vel à Superioribus præscriptã, veluti *Deus refugium*; non autem eam, quæ aliàs in Semiduplicibus, diebus infra octavam, Simplicibus, &c. secundùm temporis exigentiam, e. g. *A cunctis*, vel *Concede*, *&c.* recitanda est. Ratio est; quia non bene (subintellige, obligatoriè) in Missa dicitur ad poscenda Suffragia SS. Oratio *A cunctis*, ubi nulla est recitata in Officio Divino. Nec dicas: Festum duplex in simili casu induere rationem Semiduplicis: Resp. quippe, negando; non enim augeri, vel minui potest Ritus Festi celebrandi, nisi authoritate Ecclesiæ, quæ non præsumitur, propter casum particularem toleratum, velle privare Sanctum Ritu semel concesso, nisi expressè de hoc aliter constet. Neque dicenda est necessariò Oratio, *Concede*, vel alia hujusmodi: cùm non sit fingenda obligatio, ubi de mente legislatoris obligante non constat. Cùm igitur Rubrica de Orationibus numerô imparî in Missis

Votivis dicendis, servanda supponatur, at pro complendo numero ternario magìs conveniens non inveniatur Oratio, tertia (quod idem de quinta, & septima intellige) ad libitum Sacerdotis eligenda, & recitanda censetur.

XIII. Quæritur autem, an in simili casu etiam possit dici Oratio 2. pro Defunctis; 3. de Duplici occurrente? Resp. negativè: nam in Missis Votivis *post primam Orationem semper dicenda est Oratio ejus, de quo fit Officium*, Rubric. Missal. *part. 1. tit. 7. num. 3.* nisi specialis ratio, vel etiam concessio aliud persuadeat, ut suprà *tit. 1. §. 1. num. 15.* dictum est.

In Festis Semiduplicibus.

XIV.

IN Festis Semiduplicibus dicuntur regulariter tres tantùm Orationes, prout liquet ex Rubr. Missal. *part. 1. tit. 9. num. 12.* docente: *In Festis Simplicibus, & Ferijs per annum, & c. dicuntur tres Orationes, ut in Semiduplicibus.* Idem docet Quart. *part. 1. tit. 9. num. 12. ℣. Dubitari potest.* & habetur passim in ipso Missali. Dicitur autem *regulariter*; per quod non negatur, dari casus, qui in Missis de Semiduplici celebrandis duas, vel quatuor admittunt Orationes. Sic in Festis Semiduplicibus à Dominica Passionis usque ad Dominicam Palmarum occurrentibus, dicuntur duæ tantùm Orationes. Hoc autem solummodo in illis Ecclesijs, in quibus duæ cantantur

Missæ Conventuales, nempe de Festo, & de Feria; in quo casu in Missa de Semiduplici Oratio 2. erit *Ecclesiæ*, vel *pro Papa*, nec additur tertia Oratio. Gav. *part. 1. tit. 9. num. 5.* Gerlac. §. 7. Quart. *part. 1. tit. 9. dub. 3.* Ubi verò dicitur una tantùm Missa Convent. de Festo, servanda est Rubrica *part. 1. tit. 9. num. 5.* dicens: *In Semiduplicibus à Dominica Passionis usque ad Dominicam Palmarum Oratio 2. erit* de Feria; 3. Ecclesiæ, *vel* pro Papa. Quod etiam in Missis privatis de Festo illo tempore celebrandis observandum. Gerlac. cit. & patet ex ipsis Rubricæ verbis absolutè loquentibus.

XV. Possunt etiam in Missis, de Festo Semiduplici celebrandis, dici quatuor Orationes ob cõmemorationes necessariò dicendas, e. g. de diebus infra Octavas, Ferijs majoribus, vel Simplicibus, &c. occurrentibus; vel si addenda sit Oratio aliqua à Summo Pontifice, Episcopo, vel alio Superiore legitimo imperata. Arnaud *part. 1. tit. 9. num. 9.* Gerlac. Unde observandum etiam est Decretum S. R. C. editum pro resolutione dubij sequentis, scilicet: Dubitatur, an ijs temporibus, quando tertia Oratio in Missis est ad libitum (quod tunc solummodo contingit, quando in Missa de die Oratio 2. assignatur *A cunctis*; exceptâ Quadragesimâ, in qua usque ad Dominicam Passionis Oratio 3. fieri jubetur pro Vivis & Defunctis, *Omnipotens sempiterne Deus, &c.* ut patet ex Rubr. *Fer. 4. Ciner.*) ac ex jussu SS. Pontificis,

tificis, vel Episcopi in Missis debet apponi aliqua specialis Oratio pro publica indigentia : videlicet, contra Turcas, pro serenitate, &c. hæc Oratio præscripta necessariò ponenda sit tertio loco in Missis, & prætermittenda, quæ *ad libitum*; seu potiùs Celebrans possit recitare tertiam Orationem ad libitum suæ devotionis, & quarto loco, quæ est præscripta à SS. Pontifice, vel ab Episcopo ? Sacr. Rit. Congregatio respondit *ad primam partem negativè ; ad secundam affirmativè per modum præcepti, & obligationis.* Ita declaravit *die 17. Aug. 1709.* Quænam autem Orationes dicendæ sint in Missis de Festo Semiduplici celebrandis, sequentia juxta cursum, & ordinem annuum instructa dabunt. Sequitur ergo

XVI. Primò : *Infra hebdomadas Adventûs, quando dicitur Missa de Festo Semiduplici, secunda Oratio erit de Adventu* (quæ desumitur ex Dominica præcedente, nisi propria Missa de Feria assignata sit, ut in Ferijs Quatuor Temp.) *tertia de S. Maria*, Deus, qui de B. Mariæ. Rubr. Missal. *Dom. 1. Advent.* Quòd si occurrat etiam Simplex cum Semiduplici, Oratio 3. dicitur de eo : nec additur 4. de B. M. V. Si occurrat cum Semiduplici dies infra octav. e. g. in Festo S. Bibianæ commem. Octavæ S. Andreæ in Ecclesia Titulari ; Oratio 2. erit. de Oct. 3. de Feria. Quòdsi simul occurrat etiam Simplex, Oratio 2. erit de Oct. 3. de Feria. 4. de Simplici : nec additur (necessariò saltem) Oratio 5. propter dicta *num. prec.* Si

Semiduplex celebretur in Adventu eo die, quo occurrit Simplex & Vigilia, e. g. in Vigilia S. Andreæ, *29. Novembr.* Oratio 2. dic. de Feria. 3. de Vigil. (Gav. *part. 1. tit. 3. num. 4.*) 4. de Simplici.

XVII. *Ab Octava Epiphaniæ usque ad Purificationem* (etiam translatam , Gav. cit. *tit. 9. ad num. 3.*) *dicitur 2. Oratio* , Deus, qui salutis. *3.* Ecclesiæ, *vel* pro Papa. Rubr , Missal. *part. 1. tit. 9. num. 3.* Quòdsi occurrat dies infra Octavam, *Oratio 2. dicitur de Octava; 3. quæ secundo loco infra Octavam ponitur.* Regul. General. Rubr. cit. *num. 7.* quæ etiam in seqq. applicanda est. Quales autem Orationes infra Octavas 2. & 3. loco dicendæ sint, vide infrà *num. 28. & seq.* Quòd si cum die infra Octavam occurrat etiam Simplex, Oratio 3. dicitur de eo, nec alia superaddi-tur. Si verò cum Semiduplici occurrat solummodo Dominica anticipata, vel Simplex, Oratio 2. dic. de eo. 3. *Deus, qui salutis.* absque alia: nisi fortè quædam imperata quarto loco recitanda sit, ut dictum est suprà, *num. 15.* Ex quo etiam colligitur, quòd in Missis de Semiduplici, quando plures Orationes, quàm tres, dici debent, non sit necessariò numerus impar complendus, prout fit in Missis Votivis. Porrò, quando cum Semiduplici occurrant simul Dominica anticipata, & Simplex, Oratio 2. & 3. dic. de ijs, nec additur quarta.

XVIII. *In Semiduplicibus occurrentibus à Purifica-*

rificatione (etiam translata, juxta dicta *num. præc.*) *usque ad Quadragesimam, dicitur 2. Oratio*, A cunctis. 3. ad libitum. Rubr. cit. *num. 2.* Si pro tertia *ad libitum*, sumitur Oratio *Fidelium*, vel alia pro Defunctis, ponitur ea 2. loco, 3. *A cunctis.* Si verò occurrat cum Semiduplici etiam Dominica anticipata, vel Simplex, Oratio 2. dicitur de eo, 3. *A cunctis.* Idem intellige, si ante Quadragesimam in Vigilia S. Mathiæ occurrat Festum Semiduplex, etiam translatum: dicitur enim Oratio 2. de Vigilia. 3. *A cunctis.* Desumitur id ex Gav. *part. 4. tit. 15. num. 17.* ubi inquit; *In Missa de Feria Quatuor Temporum fit commem. de Vigil. & tertia Oratio erit, A cunctis:* & suadet ipsa ratio, quòd, nisi aliter exprimatur, major ratio Festi Semiduplicis, quàm Vigiliæ sit habenda. Ubi autem in hoc casu duæ Missæ Convent. dicuntur, in Missa de Festo Oratio 2. erit *A cunctis. 3. ad libitum.*

XIX. *In Festis Semiduplicibus à Feria 4. Cinerum usque ad Dominicam Passionis, 2. Oratio de Feria. 3. A cunctis.* Rubr. cit. *num. 4.* nec additur quarta. Quòd si occurrat Simplex, vel Vigilia, Oratio 3. dic. de ijs, absque alia. Ubi verò in Quadragesima duæ dicuntur Missæ Conventuales, *una de Festo post Tertiam, alia de Feria post Nonam* (Rubr. *part. 1. tit. 3. num. 1.*) in Missa de Semiduplici secunda Oratio, & tertia erunt eædem, quæ in Missa de Feria. Gavant. cit. *num. 4. & 17.* nisi occurrat etiam Simplex; quia

tunc

dicendis, & alijs promiscuè. §. 1. *N.* 20. 263 tunc in Missa de Semidupl. Oratio 2. erit de eo. 3. *A cunctis:* absque alia. Gerlac. *part. 1. tit. 7. §. 3.* Gav. *part. 1. tit. 7. num. 2. litt. H.* Arnaud *num. 4.*

XX. *In Semiduplicibus à Dominica Passionis usque ad Dominicam Palmarum, secunda Oratio de Feria, tertia Ecclesiæ, vel pro Papa.* Rubr. cit. *num. 5.* Si occurrat Simplex, Oratio 3. dic. de eo. Ubi verò hoc tempore duæ dicuntur Missæ Convent. una de Semiduplici, & altera de Feria, in Missa de Festo dic. duæ tantùm Orationes, nempe 2. *Ecclesiæ*, vel *pro Papa:* sicut etiam in Missis de Ferijs. Gav. cit. *num. 6.* Gerlac. *tit. 9. §. 7.* Arnaud *num. 4.*

XXI. *In Festis Semiduplicibus ab Octava Paschæ usque ad Ascensionem, secunda Oratio erit de S. Maria, Concede nos. 3. Ecclesiæ, vel pro Papa.* Rubr. cit. *num. 6.* Quòd si occurrat Simplex, Oratio 2. dic. de eo. 3. *Concede.* Si cum Simplici occurrat etiam dies infra Octavam, Oratio 2. dic. de ea. 3. de Simplici. Si cum Simplici in Festo Semidupl. occurrant duæ Octavæ, id est, duo dies infra Octav. Oratio 2. & 3. erunt de istis, 4. de Simplici, nec additur 5. nisi addenda sit aliqua jussu SS. Pontificis, &c. Si occurrat *Feria 2. Rogat.* Oratio 2. dic. de ea. 3. *Concede.* Si simul etiam occurrat Simplex, Orat. 3. erit de eo, absque alia. Ubi tamen dicuntur duæ Missæ Conventuales (seu Principales) una de Festo, altera de Feria 2. Rogat. in utraque Missa Oratio 2. dic.

Concede. 3. Ecclesiæ. vel *pro Papa.* Cæterùm, Benigne Lector! mihi ne vitio vertas, quòd non exactiùs pertractem modum dicendi Orationes *in* Ecclesijs, in quibus certis diebus vel ex obligatione, vel aliunde dicuntur 2. vel 3. Missæ principales, seu Conventuales : etenim propositi mei non erat actum agere, sive, ea repetere, quæ in ejusmodi Ecclesijs ex antiqua praxi aliàs notissima supponuntur. Infirmorum itaque, & incipientium utilitati, ac necessitati, quoad Missas privatas potissimùm, consulere intendi. Quare sequitur ulteriùs :

XXII. *Si Feria 3. Rogation.* occurrat Semiduplex, Orat. 2. dic. de Fer. 2. Rogat. 3. *Concede.* Si occurrat etiam Simplex, Orat. 2. erit de eo. 3. de Fer. 2. Rogat. Si cum Semiduplici, & Simplici occurrat etiam dies infra Octavam, Oratio 2. erit de ea. 3. de Simplici. 4. de Feria 2. Rogat. *Feria 4. Rogation.* si celebretur Semiduplex, Oratio 2. erit de Vigilia Ascens. Domini. 3. de Fer. 2. Rogat. Si occurtat etiam Simplex, Oratio 3. erit de eo. 4. de Rogationibus. Quòd si etiam occurrat dies infra Octavam, Oratio 2. erit de ea. 3. de Vigilia. 4. de Simplici. 5. de Feria 2. Rogat. Si verò cum Festo Semiduplici occurrat tantùm dies infra Octavam, Orat. 2. dic. de ea. 3. de Vigilia. 4. de Feria 2. Rogation. absque alia. *Feria 6.* post Octavam Ascens. Domini, si celebretur Semiduplex, Oratio 2. erit de Dominica infra Octavam Ascens. 3. *Concede.* Si occurrat etiam Simplex,

Oratio

Oratio 3. dicitur de eo, absque alia. Si verò cum his occurrat etiam dies infra Octavam, Oratio 2. dicitur de ea. 3. de Dom. infra Octav. Ascens. 4. de Simplici, nec additur quinta.

XXIII. *In Festis Semiduplicibus occurrentibus ab Octava Pentecostes usque ad Adventum, dicitur secunda Oratio, A cunctis. tertia, ad libitum.* Rubr. cit. *num. 2.* Vide dicta suprà, *num. 18.* quibus adde : Si in Festo Semiduplici occurrat cum Vigilia etiam Simplex, uti *24. Iulij*, Oratio 2. dic. de Vigil. 3. de Simplici: nec additur 4. Quòd si occurrant Quat. Temp. Oratio 2. dic. de ijs. 3. *A cunctis.* Quid autem occurrente die infra Octav. faciendum, vide infrà, *num. 28.*

XXIV. Particulare pro Fratribus Minorib. Quando faciunt Officia quolibet mense, vel hebdomada concessa (puta de Corpore Christi, de SS. Bonaventura, Antonio de Pad. & S. Clara) in Missis Orationes 2. & 3. loco sumuntur eodem modo, & ordine, quo in Semiduplicibus tunc temporis occurrentibus juxta Rubricam, & hactenùs dicta, recitari debent: e. g. à Pentecoste usque ad Adventum Oratio 2. *A cunctis.* 3. *ad libitum:* nisi occurrat Simplex; quia tunc Oratio 2. dic. de eodem, 3. *A cunctis* : & sic de alijs. Vide Rubric. partic. Missal. Frat. Min. Tit. *Notanda quædam.* num. 3. Si verò faciunt de Immaculata Conceptione, Oratio 2. erit semper de Spiritu S. 3. *Ecclesiæ*, vel *pro Papa*; nisi dicenda sit commem. de Simplici: quia huic cedit Oratio de Spiritu S. quæ

tertiô locô dicitur, omissâ Oratione Ecclesiæ, &c. At verò, si recitant Officium de Stigmatibus S. P. Francisci per annum, in Missa Oratio 2. dicitur de S. Dominico (quæ in hoc casu tam in Missa, quàm in Officio semper addenda est, ex Rubr. partic. Breviar. *num. 18.* & Decret. S. R. C. *27. Sept. 1698.*) 3. erit ea, quæ aliàs secundô locô dici deberet, e. g. *A cunctis.* Si tamen occurrit Simplex, Oratio 2. dicitur de eo (Decret. cit.) 3. de S. Dominico, ut in Festo, *4. Aug.* nec additur alia.

XXV. *In Festis Semiduplicibus infra Octavas occurrentibus, secunda Oratio dicitur de Octava; tertia, quæ secundo loco infra Octavam ponitur.* Rubr. cit. *num. 7.* Pro Rubricæ hujus observantia, potissimùm attendi oportet, quænam Oratio in Missa de Octava occurrente, secundô locô ponitur. Hoc autem cognoscetur ex infrà dicendis.

Diebus infra Octavas occurrentibus.

XXVI.

AT evitandam omnem dubitationem, sciendum est, quòd sub terminis, *De Octava: De die*, vel *diebus infra Octavam: De infra Octavam* (quiidem significant) non intelligantur Festa infra Octavas occurrentia, vel etiam (juxta Rubric.) translata, sed ipsi dies intermedij incidentes intra octo dies continuos alicujus Festi, cui Solemnitas Octavæ concessa est: e. g. Dedica-

tio

tio Ecclesiæ celebratur die Dominica, & ejus dies Octava Dominica sequente; in hoc casu dies intermedij à Feria 2. inclusivè, usque ad Sabbatum sequens inclusivè, dicuntur *de Octava, de infra Octavam, &c.* absque respectu ad Festa hisce diebus occurrentia. Et de his solummodò quæsitum est suprà, *num. 6. & 9.* quatenùs sunt commemorationes in Missis Festorum occurrentium. Hîc autem quæritur, quot, & quales Orationes dicendæ sint in Missis, quæ de diebus infra Octavas celebrari occurrunt? Supponitur autem ante Resp. Missas infra Octavas ordinariè sumendas esse ex ipsis Festis, quorum sunt Octavæ; e.g. infra Octavam Corporis Christi dicitur eadem Missa, quæ in Festo; & sic de cæteris, paucîs quibusdam exceptîs, quæ infra Octav. Missâ propriâ gaudent, uti Octavæ Paschæ, Pentecostes, SS. Petri & Pauli Apostolorum, &c. Hoc supposito,

XXVII. Resp. 1. *Infra Octavas Paschæ, & Pentecostes, in Missa de Octava dicuntur duæ tantùm Orationes: una de die, alia* Ecclesiæ, *vel* pro Papa. Rubr. cit. *num. 8.* Excipe ab hac Regula Ferias 2. & 3. dictarum Octavarum, quæ, cùm sint *duplic. 1. classis*, unam tantùm admittunt Orationem, ut etiam ex ipso Missali liquet. Quòd si infra hujusmodi Octavas (puta Feria 4. 5. 6. & Sabb.) occurrat Simplex, Oratio 2. dicitur de eo: nec additur tertia. Gav. *part. 1. tit. 9. num. 8.* Arnaud. Idem intellige, si illîs diebûs infra Octavas præfatas, in quibus Oratio 2. *Eccle-*

siæ

sia, præscribitur, occurrat Festum Solemne, quod celebratur cum concursu populi, e. g. apud Fratres Minores Festum S. Antonij Paduani; dicitur enim (ad libitum tamen) commemoratio de *tali* Festo translato (quæ regulariter secundô locô ponitur, ut notat Gerlac. *part. 1. tit. 6. §. 4.*) nec dicitur alia, *Ecclesiæ*, vel *pro Papa*. Si tamen ejusmodi commemoratio non fiat (imò, eam ejusmodi diebûs etiam non exceptîs fieri non posse, docet Quart. *part. 1. tit. 6. dub. 2. ℣. Dico secundò.*) dicuntur Orationes, ut ibi notantur.

XXVIII. Resp. 2. *Infra alias Octavas dicuntur tres Orationes, una de die, secunda de S. Maria*, Concede nos famulos, *tertia* Ecclesiæ, *vel* pro Papa. Rubr. cit. *n. 9.* Hæc est Regula universalis pro omnibus Octavis, exceptîs iîs, quæ *n. præc.* & *seq.* habentur. Porrò, ex hac Regula notanda sunt sequentia: 1. Infra Octavas nunquā dicitur Oratio 2. *Acunctis.* 3. *ad libitum.* 2. Infra omnes Octavas sive universalis Ecclesiæ, sive Diœcesûm, vel Religionum, aut locorum particularium, e. g. SS. Trinitatis, Spiritûs Sancti, Corporis Christi, Apostolorum, Martyrum, & omnium aliorum, nunquam possunt omitti præfatæ duæ Orationes *Concede*, *&c.* nec illarum locò (nisi de expressa concessione, vel privilegio particulari aliter constet) alia dici; e. g. non potest locò 3. Orationis *Ecclesiæ*, dici aliqua Oratio, veluti *Deus refugium*, aut alia imperata à SS. Pontifice; sed si hæc dicatur. addenda est quarto loco. Vide

dicta

dicta suprà, *num.* 3. 3. In Missis de Festo Semiduplici occurrente, infra Octavas celebratis, tertiô locô semper dici debet Oratio *Concede*: nisi alia dies infra Octavam, aut Simplex, &c. occurrat; quia in simili casu omittitur Oratio *Concede*, & ejus locò dicitur Oratio de Octava minùs digna, vel Simplici, aut etiam Feria majori, vel Vigilia, prout nempe ratio occurrentiæ postulaverit.

Cæterùm, si in Missa de die infra Octavam celebranda occurrat alia dies infra Octav. Simplex, aut Feria major, &c. Oratio 2. dic. de ijs. 3. *Concede.* Si cum alia Octava minùs digna occurrat simul Feria major, Vigilia, Simplex, &c. Oratio 2. dic. de Octava. 3. de Feria majore, Vigilia, vel Simplici. Item, si infra Octavam occurrat Feria major cum Vigilia vel Simplici, Oratio 2. dic. de Feria majore. 3. de Vigilia, vel Simplici, nec additur alia. Et hæc de omnibus Octavis, exceptis iîs, quæ *num. præc.* & *seq.* annotantur, aut aliàs ex speciali privilegio, vel dispositione excipiuntur, intelligenda sunt. Quare de exceptuatis loquendo,

XXIX. Resp. 3. *Infra Octavam Epiphaniæ post Orationem diei dicuntur Orationes*; Deus, qui salutis æternæ, & Ecclesiæ, *vel* pro Papa. Si verò occurrat Simplex, Oratio 2. dicitur de eo. 3. *Deus, qui salutis.* Rubr. Missal. *post Miss. Epiph.* Sed, *Infra Octavas S. Mariæ, & infra Octavam omnium Sanctorum, secunda Oratio dicitur de Spiritu sancto*, Deus, qui corda Fidelium. 3. Ecclesiæ, *vel* pro Papa. Rubr. Missal. *part. 1. tit. 9.*

num. 9. Pro praxi harum Rubricarum colligitur : 1. Quòd in Missis de Octavis Epiphaniæ, B. V. Mariæ, & omnium Sanctorum; nunquam dicatur Oratio 2. *A cunctis*. 3. *ad libitum* : neque Oratio 2. *Concede*. 2. In Missis de Festo Semiduplici occurrente infra Octav. B. V. Mariæ,& omnium Sanctorum (si non sit facienda alia commemoratio, e. g. de Simplici) Oratio 3. nunquam dicitur, *Concede*, sed *de Spiritu sancto:* nec potest hujus locò inferi alia Oratio, ut *Deus, refugium.* Vide suprà *num. 3.* Quòd si in Missa de Octava B. V. M. vel omnium Sanctorum commemorationes sint faciendæ, serventur ea, quæ *num. præc. V. Cæterùm.* dicta sunt.

XXX. Quæritur autem, quid faciendum sit, si in occurrentia 2. Octavarum, Dedicationis Ecclesiæ, & Nativitatis B. V. M. facienda sit Missa de Octava Dedicationis cum commem. Nativitatis B. Virginis : quænam Oratio erit tertia ? Ante Resp. supponitur ex Gav. *Sect. 3. cap. 8. num. 6. & seq.* quòd, quamvis dignior sit Octava Assumptionis B. V. M. quàm Octava Dedicationis Ecclesiæ, & consequenter Missa in occursu, de Assumptione cum commemoratione Dedicationis celebranda sit; attamen dignior sit Octava Dedicationis, quàm Nativitatis B. V. M. (utpote, cùm Octava primæ classis dignior sit Octavâ secundæ classis) & consequenter Missa de Dedicatione celebranda. Hoc supposito, Resp. Orationem 3. dicendam esse *de Spiritu sancto.* Desumitur id præ-

præter aliam rationem, à pari ex Rubr. Missal. *part. 1. tit. 9. num. 15.* ubi additur: *In Missis Votivis B. Mariæ secunda Oratio dicitur de Officio illius diei: & tertia de Spiritu sancto:* non obstante, quòd Missa diei aliam Orationem, 2. & 3. loco dicendam, habeat assignatam.

In Festis Simplicibus, & B. V. Mariæ in Sabbato.

XXXI.

SErvato ordine post Missas de Semiduplici, & diebûs infra Octavas, sequuntur Missæ de Simplicibus. Dicuntur autẽ hujusmodi Missæ illîs diebûs, quibus etiam Officium de Simplici recitatur; nisi ex speciali Rubrica aliter sit faciendum. Porrò per hoc non negatur, quòd Missæ de Festis Simplicibus celebratæ, aliîs quoque diebûs non prohibitîs ut Votivæ dici valeant: dummodo Ritus, & alia Votivis convenientia, observentur.

XXXII. Extant de Simplicibus in Missali Romano duæ potissimùm Regulæ. Prima: *De Simplici dicitur Missa, sicut de Semiduplici, ut suis locis ponitur.* Rubr. *part. 1. tit. 2. num. un.* Secunda: *In Festis Simplicibus, nisi aliter in proprijs locis notetur, dicuntur Orationes tres, ut in Semiduplicibus, aut quinque: possunt etiam dici septem ad libitum.* Rubr. cit. *tit. 9. num. 12.* Ex prima Regula colligitur, quòd Missa de Simplici (cæterîs paribûs) tractanda sit, ut Missa de Festo

Semiduplici tunc temporis occurrente. Nos, omissîs aliîs, solùm hîc agimus de Orationibus dicendis. Post Orationem Festi igitur dicuntur Orationes, quæ juxta qualitatem temporis in *Missis* de Dominica, & Semiduplici, 2. & 3. loco præscribuntur dicendæ. Sic à Festo Purificationis B. V. M. etiam translato, usque ad Feriam 4. Cinerum: Item ab Octava Pentecostes usque ad Adventum, Oratio 2. dicitur, *A cunctis*, 3. *ad libitum*. Tempore Paschali: Oratio 2. *Concede*. 3. *Ecclesiæ*, vel *pro Papa*, *&c.* Quòd si occurrat aliud Simplex, de quo fieri debet commem. Oratio 2. erit de eo. 3. quæ aliàs 2. loco dicenda foret. Nec additur quarta, si non addatur quinta: nam Orationes in Simplicibus numerô imparî dicendas esse, manifestè docet Rubrica *Regul. 2.* cit. *nisi aliter in proprijs locis notetur.* Cæterùm, quæ suprà, *num. 3. & 18.* notantur, hîc etiam proportionaliter applicanda sunt.

XXXIII. De Missis B. V. Mariæ in Sabbato, quando de ea Officium recitatum fuit, pauca veniunt notanda, videlicet: *Secunda Oratio erit* de Spiritu sancto, *tertia* Ecclesiæ, *vel* pro Papa. Rubr. cit. *num. 15.* Si occurrat commem. de Festo Simplici, Oratio 2. erit de eo. 3. de Spiritu sancto: nec additur quarta. Quòd si ille, qui in Sabbato recitat Officium de Beata Maria, celebret Votivam de aliquo Sancto, non debet dicere, *Gloria*, neque Præfationem Beatæ Mariæ. S. R. C. *2. Dec. 1684.* Quod Decretum (donec ex mente S. R.

Con-

Congregationis aliter constiterit) non intelligendum, & extendendum censetur ad casus, quando in certis Religionibus in Sabbato recitatur Officium de Immacul. Concept. B. V. M. & Missa Votiva de Sanctis eo die celebratur.

CLASSIS SECUNDA.

Modus sumendi Orationes in Dominicis, Ferijs Majoribus, ac Minoribus per Annum.

HAbent equidem Orationes in Dominicis, Ferijs, &c. magnam conformitatem cum ijs, de quibus actum in præcedentibus. Cùm tamen in nonnullis discrepent, in hac Classi singulariter de ijs agitur.

In Dominicis.

XXXIV.

IN Dominicis (hoc est, in Missis de Dominica celebratis) *dicuntur tres Orationes, ut in Ordinario assignantur, quibusdam exceptis, ut suis etiam locis notatur.* Rubr. cit. *num.* 11. Quænam autem Orationes 2. & 3. loco dicendæ sint, sollicitè in Missali Romano quibusque Dominicis post Orationem diei appositum est. Quòd si occurrat Simplex, Oratio 2. dic. de eo. 3. quæ aliàs secundo loco assignatur. Cæterùm, ne idem toties repetere oporteat, huc etiam ea, quæ suprà, *num.* 3. notata sunt, applicentur. Dictum est autem,

tem, *quibusdam exceptis*, propter casus specialiter exceptos. Unde

XXXV. *In Dominicis infra Octavas occurrentibus dicuntur duæ Orationes, una de Dominica, secunda de Octava.* Rubr. cit. *num.* 10. Item in Dominicis privilegiatis 1. & 2. classis (quales sunt Dominicæ Adventûs, Septuagesimæ, &c.) si occurrat dies Octava alicujus Festi, e.g. in Dominica 3. Adventûs Octava Immacul. Concept. B. V. M. fit tantùm commemoratio de die Octava, nec dicitur tertia; quia dies Octava est nobilior, quàm Dominica infra Octav. in qua *duæ* tantùm dicuntur Orationes. Gav. *part. 1. tit. 9. n. 10.* Arnaud. Gerlac. Si tamen etiam alia dies infra Octavam, vel Simplex occurrat, Oratio 3. dic. de eo: sicut etiam non prohibetur in hujusmodi casibus Oratio e.g. *Deus, refugium*, vel alia à SS. Pontifice, Episcopo, &c. imperata ultimo loco addenda. Ex dictis patet, in ejusmodi Missis de Dominica non tantùm non dici posse Orationem, *A cunctis*, sed neque alias, quæ aliàs infra Octavam 2. & 3. loco præscribuntur; quod proin bene notandum, ne plures errores committi contingat.

XXXVI. In Dominica Passionis duæ tantùm dicuntur Orationes, una de die, altera *Ecclesiæ*, vel *pro Papa*. Rubr. Missal. *in Dom. Passion.* Quod si occurrat Festum Simplex, Oratio 2. dic. de eo: nec additur tertia. Arnaud *part. 1. tit. 9. num. 5.* In Dominica Palmarum una tantùm dicitur Oratio. Rubr. ibi. *Neque fit commemoratio (etiam*

dicendis, & alijs promiscuè. §. 1. N. 37. 275 *in Missis privatis*) *de Festo Simplici occurrente, licèt facta sit in Officio.* Rubr. *part. 1. tit. 7. n. 1.* In Dominica in Albis verò, quamvis ea unicâ habeat Orationem, debet nihilominus fieri commemoratio de Festo Simplici, siquod occurrat.

In Ferijs Majoribus, & Vigilijs.

XXXVII.

NOtandum, quòd *Feriæ Majores* dicantur Feriæ Adventûs, Quadragesimæ, Quatuor Temporum, Rogationum, & Vigiliarum. Dicuntur autem *Feriæ Majores* ex eo, quòd de ijs semper fiat in Officio 9. lectionum occurrente, ac in Missa commemoratio, exceptîs Vigilijs, quæ occurrunt in alia Feria majori, puta Adventûs, Quadragesimæ, &c. vel occurrunt in Festo duplici primæ classis; si enim occurrant cum alia Feria majore, de ijs in Missa *tantùm* fit commemoratio: at verò, si occurrant in Festis dupl. 1. classis, nec in Officio, nec in Missis de illis aliquid fit, exceptâ Vigilia Epiphaniæ. Rubr. Missal. *part. 1. tit. 7. num. 2.* Rubr. Brev. Gav. *Sect. 3. cap. 6. num. 2.* item *cap. 11. num. 3.* Arnaud, &c. H. N. sequitur

XXXVIII. In Ferijs Adventûs, cùm Missa de Dominica præcedente cujuscunque Hebdomadæ respectivè resumenda sit (exceptîs Missis Quatuor Temporum) Oratio 2. & 3. eædem sunt, quæ in Missa de Dominica præcedente. Rubr. Missal. *Dom. 1. Advent.* §. 2. Si autem facienda sit com-

commem. Festi Simplicis occurrentis, dicitur ea post Orationem diei, 3. de S. Maria. Rubr. cit. §. 3. Si in Quat. Temporibus occurrat Vigil. S. Thomæ, Orat. 2. dic. de ea. 3. de B. V. M. nec additur alia. Rubr. Missal.

XXXIX. In Missa de Feria, à Feria 4. Cinerum usque ad Dominicam Passionis, Orat. 2. erit, *A cunctis*, 3. *Omnipotens sempiterne Deus.* Si occurrat Vigilia, vel Simplex, Oratio 2. dic. de ijs. 3. *A cunctis.* Rubr. *part. 1. tit. 3. num. 5.* Tempore Passionis autem usque ad Fer. 5. Cœnæ Domini, duæ tantùm dicuntur Orationes, una de Feria, altera *Ecclesiæ*, vel *pro Papa.* Missal. Rom. Si occurrat commem. de Simplici, ea dicitur secundô locô, nec additur tertia. Arnaud *part. 1. tit. 9. num. 5.* Non tamen omittitur *Oratio super populum*, quæ in Quadragesima à Feria 4. Cinerum usque ad Feriam 4. majoris Hebdomadæ, in Missa de Feria *tantùm* dicenda est, ut notat Rubr. Missal. *part. 2. tit. 11. num. 2.* Est autem pro hac Oratione specialiter notandum, quòd ea semper ultimo loco, & quidem sub speciali conclusione recitanda sit; non obstante, quòd præcedentes *Post communiones* juxta Regulas Rubricæ ordinarias jam sint conclusæ. Nec curandum, utrùm compleat numerum parem, vel imparem; extraordinaria quippe est, & quasi non diceretur, reputanda. Cæterùm, notandæ sunt duæ Regulæ; Prima: *In Ferijs Quatuor Temporum, & ubi plures leguntur Lectiones, Orationes*

dicendis, & alijs promiſcuè. §. 1. N. 40. 277
tiones ſecundo & tertio loco addendæ, e.g. de Simplici occurrente, *A cunctis, &c. dicuntur poſt ultimam Orationem ante Epiſtolam, ut ſuis locis in proprio Miſſarum de Tempore.* Rubr. *part. 1. tit. 9. num. 13.* Secunda: *Quando fit commemoratio de Feria Quatuor Temporum, pro Feriæ commemoratione dicitur prima Oratio, quæ concordat cum Officio* Rubr. cit. *tit. 7. num. 4.*

XL. Feria 2. *Rogation.* Miſſa dicitur, ut ibi notatur. Si occurrat Simplex, Oratio 2. dicitur de eo. 3. *Concede.* Feria 3. *Rogation.* Si Miſſa dicatur de Rogationibus, & occurrat Simplex, Oratio 2. erit de eo. 3. *Concede.* Si verò hac die Feſtum non occurrat, dicitur Miſſa de Rogationibus, ut ibi. Rubr. Miſſal. Gav. *part. 4. tit. 11. num. 13.*

XLI. Pro Miſſis de Vigilia eſt Regula: *In Vigiliis, quæ jejunantur (exceptâ Vigiliâ Nativitatis Domini, & Pentecoſtes) dicuntur tres Orationes, una de die, ſecunda de S. Maria,* Concede, *tertia* Eccleſiæ, *vel* pro Papa. *Sed in Vigilia omnium Sanctorum, ſecunda Oratio dicitur de Spiritu ſancto,* Deus, qui corda fidelium; *tertia* Eccleſiæ, *vel* pro Papa. Rubr. cit. *tit. 9. num. 9.* Si occurrat Feſtum Simplex, Oratio 2. dicitur de eo: & tertia erit, quæ aliàs 2. locô aſſignatur. In Vigilia Aſcenſionis Domini, Oratio 2. fit de Rogationibus. 3. *Concede.* Si occurrat etiam Simplex, Oratio 2. dic. de eo. 3. de Rogation. nec additur quarta. Cæterùm, quid in Eccleſ. Cathedral. &c. faciendum ſit, ſi Vigilia, Feria Quatuor

Temporum, vel Feria 2. Rogation. veniat infra Octavam, videatur Rubr. *part. 1. tit. 3. num. 2.*

In Ferijs Minoribus, seu per Annum

XLII.

Dicuntur tres Orationes, ut in Semiduplicibus, aut quinque; possunt etiam dici septem ad libitum, nisi aliter in proprijs locis notetur. Rubr. cit. *tit. 9 num. 12.* Orationes autem in hisce Missis 2. & 3. loco dicendæ, sunt eædem, quæ juxta qualitatem temporis pro Missa Dominicæ præcedentis (in qua Octava non occurrit) in Missali assignatæ sunt; nisi tamen specialis exceptio habeatur. Et hi sunt modi sumendi Orationes, seu commemorationes per decursum anni; quamvis alij adhuc inveniantur: quia tamen ij potissimùm Ecclesias Cathedrales, & Collegiatas concernunt, aut solùm particulariter observandi sunt, ijdem hoc loco consultò omittuntur, prout suprà *num. 21.* notatum habes. Nihilominus duas adhuc difficultates (quæ quidem ex prædictis colligi, & resolvi possent) pro majori Celebrantium commoditate specialiter hîc annectere placuit, quarum *Prima* est: Quando Oratio, *A cunctis*, vel *Concede*, dici debeat. *Secunda:* Quando, & qualiter Oratio, *Deus refugium*, vel alia, e. g. ab Episcopo, imperata reciranda sit. Quoad *Primam* igitur quæritur:

Quan-

Quando dicenda sit Oratio, *A cunctis*, vel *Concede nos famulos*, de B. V. Maria?

PRo Resolutione practica, en tibi sequentes Regulas: ex quibus est

Regula I. Quotiescunque Suffragia Sanctorum consueta dicuntur in Officio, toties in Missa Oratio 2. *A cunctis.* 3. *ad libitum*, recitantur. Excipe tempus à Nativitate Domini usque ad Purificationem, quo Oratio 2. dic. *Deus, qui salutis*, 3. *Ecclesiæ*, vel *pro Papa*. Arnaud *part. 1. tit. 9. num. 3.* Dicitur itaque Oratio *A cunctis*, à Purificatione B. V. M. usque ad Dominicam Passionis exclusivè, & à Festo SS. Trinitatis usque ad Adventum exclusivè: alijs temporibus non dicitur. Quando autem Oratio 2. dicitur, *A cunctis*, additur necessariò etiam tertia; & quidem à Feria 4. Cinerum Oratio 3. pro vivis & defunctis, *Omnipotens sempiterne Deus*; alijs autem temporibus, *tertia ad libitum.* Vide etiam dicta suprà, *num. 15. 18. & 23.*

Regula II. Quotiescunq; Oratio, *A cunctis*, assignatur secundô locô dicenda, & occurrit Festum Simplex, Feria major, vel Vigilia, illa ponitur tertio loco, omissâ aliâ, quæ aliàs assignatur tertiô locô, velut *Omnipotens sempiterne, & c.* Et in simili quidem casu locò Orationis, *A cunctis*, nulla alia dici potest, etiam imperata à SS. Pontifice, ut ex prædictis patet. Quare errant, qui e. g. in Quadrage-

dragesima celebrantes Missam de Semiduplici, dicunt Orationem 2. de Feria; & tertiam *pro remissione peccatorum*, aut aliam pro sua, vel aliorum devotione locò Orationis, *A cunctis*. Item errant, qui extra tempus Quadragesimæ in Missa de Festo Semiduplici, vel etiam de Dominica recitatâ, post commem. Festi Simplicis occurrentis addunt aliam quamcunque Orationem locò Orat. *A cunctis*, in simili casu tertio loco dicendæ. Item errant, & quidem *contra 1. Regul.* qui (nisi de alio privilegio, &c. constet) post Orationem diei recitant Orationem aliquam Votivam, e. g. de SS. Trinitate, & tertio loco, *A cunctis*. Excipe tamen *primò*: si, dum Oratio *A cunctis* secundo loco dicenda est, additur aliqua Oratio pro Defunctis; tunc enim hæc (*ad libitum* electa) dicitur 2. loco, & post eam Orat. *A cunctis*. Excipe *secundò*: si apud F.F. Minores fit Officium de SS. Stigmatibus S.P. Francisci per annum cum commem. S. Dominici; dicitur enim hæc (nullo occurrente Simplici) in Missa 2. loco, & post eam Orat. *A cunctis*. Unde infertur, quòd, si Oratio *A cunctis* (aliàs secundo loco dicenda) alia commemoratione necessaria impedita sit, ea tertio loco recitari debeat, nisi ex Rubrica, vel dispositione speciali aliter constet. Excipe *tertiò*: Missam de Sancto, qui titulus est Altaris, de quo tamen non recitatur Officium, sed Missa tantùm ad ejusdem Altare in die ejus Festo: dicitur enim Oratio 2. de eo, de quo fit Officium: & tertia, quæ tunc tem-

poris secundo loco dicenda foret. Lohner *part. 2. tit. 11. num. 11.*

Regula III. Quotiescunque Oratio *A cunctis*, alijs commemorationibus necessariò recitandis impedita, secundo, vel tertio loco dici nequit, ea non censetur addenda necessariò quarto loco: e.g. si in Missa de Festo Semiduplici sit facienda commem. de Vigilia, & Simplici occurrentibus; item, si celebretur Missa Votiva v. g. de S. Josepho, in Festo Semiduplici, in quo occurrit etiam Simplex, Oratio 1. dicitur de S. Josepho. 2. de Semiduplici. 3. de Simplici, in his & similibus casibus non additur Oratio 4. *A cunctis:* imò in Missis de Semiduplici eam 4. loco addi non posse, probabiliùs videtur; utpote cùm in eis tres tantùm sint dicendæ Orationes (ut notat Quart. *part. 1. tit. 9. num. 12. V. Dubitari potest.*) nisi plures dicere oporteat ob commemorationes speciales (Lohner *part. 2. tit. 11. num. 6.*) quarum nomine non venit dicta Oratio *A cunctis.* Lohner cit. *tit. 12. num. 1.* Quòd si tamen in Missis Votivis, numerô ternariô per necessarias Orationes jam completô, addenda sit Oratio quædam e. g. imperata, hæc ponitur 5. loco, & quarta erit *A cunctis:* nam ejusmodi Oratio imperata ordinariè ultimo loco additur.

Regula IV. Dicitur autem præfata Oratio *A cunctis*, temporibus in *Regul. 1.* assignatîs, solummodò in Missis de Dominica, de Semiduplici, de Feria majore, ac minore per annum, de Simplici,

plici, & in Missis Votivis extra Octavas celebrandis, quando in Missa diei Oratio 2. *A cunctis*, assignatur, iîs exceptîs, quæ de B. V. Maria, de SS. Apost. Petro & Paulo, ac de omnibus Sanctis celebrantur; nam in Votivis de B. V. M. ac omnibus Sanctis tertia Oratio est de Spiritu sancto, partim propter Rubr. *part. 1. tit. 9. num. 15.* partim, quòd in Votiva omnium Sanctorum non sit assignabilis alia magìs conveniens: non enim de B. V. M. *Concede nos famulos*, utpote quæ etiam infra Octavam præfati Festi non dicitur. Nec Oratio, *A cunctis*; quia per ipsam Missam, ac præcipuè per Orationem principalem sufficienter, omnium Sanctorum Suffragia implorantur. Rectè igitur Orationem de Spiritu S. (quæ etiam infra Octavam omnium Sanctorum præscribitur) recitari censetur. Porrò Votivam de SS. Apost. Petro & Paulo vide suprà, *tit. 1. §. 4. num.* 11.

Regula V. Non tamen dicitur in Missis de Duplici: infra Octavas quascunque: ac etiam in omnibus Missis infra Octavas occurrentibus celebratis, quamvìs in ijs extra Octavas ea recitari deberet: e. g. in Festo S. Anacleti Oratio 2. est *A cunctis*: si tamen hoc Festum occurrat infra Octavam v. g. Dedicationis, Oratio 1. dic. de S. Anacleto. 2. de Octava. 3. *Concede*. Item non dicitur in Vigilijs Sanctorum, si Missa de Vigilia celebratur. Neque etiam dicitur in Missis de *Requiem*.

Petes autem, an, si Oratio 2. est *A cunctis*, & 3.

ad

ad libitum, & pro hac eligitur & dicitur Oratio de Sancto aliquo, iſthæc ſit dicenda ſecundô, & Oratio, *A cunctis*, tertio loco? Reſp. negativè, etiamſi ſit de Spiritu S. vel SS. Trinitate: Arnaud *part. 1. tit. 7. num. 5.* dicens: Si velis dicere Orationem de aliquo Sancto, 2. Oratio erit, quæ ſecundo loco dicenda erat, puta *A cunctis*, & tertia de Sancto pro devotione, & ſic de alijs. Vide ſuprà *num. 3.* ac etiam Gerlac. *part. 1. tit. 7. §. 5.*

Quoad alteram quæſiti partem, de recitanda Oratione de B. V. Maria, *Concede, nos famulos*, eſt

Regula I. Oratio *Concede*, ſumitur *A Feria 2. poſt Octavam Paſchæ*, ſive poſt Dominicam in Albis, *uſque ad Aſcenſionem, niſi ſit Feſtum duplex.* Rubr. Miſſal. Item, ſumitur *Infra Octavas quascunque* (exceptis ijs, de quibus Regul. ſeq.) *& in Vigilijs, quæ jejunantur.* Rubr. *part. 1. tit. 9. num. 9.* Eſt autem hæc Oratio reſpectivè tractanda eodem modo, quo de Oratione, *A cunctis*, Regulis præcedentibus notatum eſt. Item, dicitur eà in Feſtis non duplicibus, & Votivis infra dictas Octavas occurrentibus. Item, quando in Votiva de SS. Petro & Paulo Apoſt. juxta occurrentiam temporis dicenda eſſet Oratio, *A cunctis*. Rubr. cit. *num. 15.* Item ſumitur, quando vel ex ipſa Rubrica, vel juxta temporis exigentiam, aut aliunde ſpecialitet aſſignata reperitur.

Regula II. Non dicitur præfata Oratio, *Concede*: 1. In Feſtis Duplicibus quibuscunque. 2. In

Domi-

Dominicis infra Octavas occurrentibus. 3. Infra Octavam Epiphaniæ (nam Oratio 2. est, *Deus, qui salutis*, ut ibi notatur) Paschæ, Pentecostes, B.V. Mariæ, & omnium Sanctorum. 3. In Vigilijs Nativitatis Domini, Pentecostes, & omnium Sanctorum. 4. Toto tempore Adventûs, ab Octava Epiphaniæ, & quando assignatur Oratio 2. *A cunctis*, nisi occurrant Octavæ (exceptîs Octavîs B. V. Mariæ) quia infra illas etiam in Adventu, dicitur Oratio, *Concede*. 5. Non dicitur in Missis Votivis aliorum Apostolorum; nisi juxta temporis exigentiam aliàs dici debeat. Nec dicitur in Votiva de SS. Petro & Paulo, quando secundùm tempus non præscribitur Oratio, *A cunctis*; e. g. in Adventu, post Octavam Epiphaniæ. Gav. *part. 1. tit. 9. num. 15. litt. H.*

Cæterùm, cùm non rarò contingat, Festa Semiduplicia transferri ad aliud tempus, quo in Missis Orationes 2. & 3. loco dicendæ non sunt eædem, quæ illo tempore, quo aliàs occurrunt ejusmodi Semiduplicia; ad evitandos multos errores notanda est Regula, videlicet: In Missis de Semiduplici translato celebratis, Oratio 2. & 3. dici debet juxta qualitatem temporis, quo tunc celebrantur; non autem, quo aliàs occurrit dies proprius Festi. Sit exemplum: Festum S. Stanislai Ep. & Mart. occurrit tempore Paschali; quare hoc tempore in Missa Oratio 2. *Concede*. 3. *Ecclesiæ*, vel pro *Papa*, recitari debet. Rubr. Missal. post *Dom. in Albis*. Si tamen hoc Festum transferen-

ferendum sit post Festum SS. Trinitatis, Oratio 2. dicitur *A cunctis.* 3. *ad libitum.* Rubr. Missal. *Dom. 1. post Pent.* Quòd si autem omnino illud transferri contingat ad tempus Adventûs, Oratio 2. dicitur de Feria, 3. *Deus, qui de B. Mariæ.* Rubr. *Dom. 1. Advent.* Item, si Festum e. g. S. Vincentij Ferrerij, vel aliud Semiduplex (pro quo in Quadragesima dicenda est Oratio. 2. de Feria, &c.) transferatur ad tempus Paschale, Oratio 2. erit *Concede, 3. Ecclesiæ, &c.* & sic de omnibus alijs, nisi ex dispositione Rubricæ, vel concessione speciali aliud faciendum sit. Nec obstat, quòd forsan Oratio 2. & 3. in Missali juxta temporis occurrentiam ordinariam expressè notatæ sint; quia hoc juxta Ritum ordinarium, & pro majori celebrantium commoditate solummodò factum est. Desumitur autem præfata Regula etiam ex eo, quòd in Officio Divino quoque fieri deberet commemorationum mutatio: sic in præfato exemplo S. Stanislai, tempore Paschali dicitur quidem commem. de Cruce, absque alia: post Pentecosten tamen deberent recitari Suffragia SS. tempore Adventûs verò, nec Suffragia SS. neque commemoratio de Cruce; & sic de alijs. Deinde, si ipsa Missa Ritu non Paschali celebranda, imò & in aliquibus mutanda est, si post Pentecosten sive ut Festiva, sive ut Votiva, dicitur (ut patet ex ipso Missali) quid ni & Orationes 2. & 3. loco recitandæ; cùm eædem mutari etiam debeant, si Festum Semiduplex (quod habet Oration. 2. *A*

cunctis.

cunctis. 3. ad libitum) occurrat infra Octavam celebrandam.

Modus sumendi Orationem, e.g.

Deus refugium, vel aliam imperatam.

Regula I. Suppositô, quòd hujusmodi Oratio dici queat in omnibus Missis, quæ non sunt primæ classis, aut de *Requiem* (quamvìs etiam in Duplicibus 2. classis, saltem in Missis solemnibus rectiùs omittatur; nisi obstet consuetudo, &c.) ea regulariter dicitur ultimô locô, servato tamen ordine, & numerô aliarum Orationum assignatô.

Regula II. Oratio prædicta non dicitur ante alias Orationes ex præscripto Rubricæ necessariò recitandas, puta de die infra Octav. Festo Simplici, Feria majori, Vigilia, &c. nec etiam ante illas, quæ 2. & 3. loco, veluti *A cunctis*, dicendæ sunt: cùm ejusmodi Orationes, utpote Votivæ cedant omnibus alijs. Gerlac. *part. 1. tit. 7. §. 5.* Arnaud. Nec omissâ aliquâ, quæ 2. & 3. loco dici jubetur, veluti *A cunctis*, in ejus locum inseri potest. Unde in Dominicis, Semiduplicibus, in Missa de Octava, de Ferijs majoribus, &c. quæ habent tres Orationes, & admittunt quartam absque eo, ut necessariò addatur etiam quinta, Oratio præfata dicitur quarto loco: e.g. In Dominica vel Semiduplici Oratio 2. est *A cunctis. 3. ad libitum. 4. Deus refugium.* Item, si in his casibus occurrat etiam

Sim-

Simplex, Oratio 2. dic. de eo. 3. *A cunctis.* 4. *Deus, refugium.* Infra Octavam, e. g. Epiphaniæ, Oratio 2. de B. V. M. 3. *Ecclesiæ.* 4. *Deus, refugium.* Si occurrat Simplex, Oratio 2. fit de eo. 3. de B. V. Maria. 4. *Deus, refugium.* In ijs autem, quæ non admittunt tres, sed duas tantùm ordinariè Orationes, e. g. Dominica Passionis, Oratio tertia erit, *Deus, refugium.* In alijs Missis, quæ necessariò exigunt numerum imparem Orationum, uti Votivæ privatæ, dicitur ad complendum numerum quinarium, vel septenarium, non verò ternarium; e. g. in Missa Votiva S. Josephi Oratio 1. dic. de eo. 2. de die occurrente. 3. *A cunctis.* 4. una *ad libitum* suæ devotionis, etiam pro Defunctis. 5. *Deus refugium.* Joseph. de Brend. *De Oration.* ℣. *Notandum tamen.* Excipe ab hac etiam Regula, si vel ex Rubrica, vel concessione, aliter faciendum sit.

§. II.

De alijs, & varijs promiscuè.

TRactatum est hactenùs tum de SS. Missæ Sacrificio juxta Missalis Romani Rubricas rite, & exactè celebrando; tum de ijs, quæ in Missis Votivis, & Defunctorum, ac in Orationibus dicendis quandam possunt causare difficultatem. Restat igitur, juxta præsentis Opusculi propositum, unum hoc, ut de alijs quoque ad Missæ Sacrificium, facientibus, promiscuè saltem, agatur. Quare sequitur

I. In Oratione, *A cunctis*, ad illa verba: *atque B. N.* non est pro libitu aliquis Sanctus nominandus, e.g. Patronus Diœcesis, vel apud Regulares Fundator Ordinis, Provinciæ Titularis, vel hujusmodi; sed Patronus Ecclesiæ illius, in qua tunc celebratur. Si tamen ipsa Missa, vel saltem in eadem commemoratio quædam de Patrono in ejusdem Ecclesiæ dicatur, vel B. V. Maria, aut SS. Petrus & Paulus Patroni Ecclesiæ existant, in tali casu vel omnino omittuntur verba, *atque B. N.* ne de eodem bis mentio fiat in Collectis; vel (quod magis convenit, Lohner *part. 2. tit. 11. num. 10.*) nominari poterit locò illius (Patroni) alius quicunque Sanctus ad libitum, seu pro sua devotione. Idem proportionaliter intellige, si Titulus Ecclesiæ sit SS. Trinitas, Spiritus S. sancta Crux, &c. Quòd si S. Michaël, aut S. Joannes Baptista Patroni sint, præponuntur SS. Apostolis Petro & Paulo, e. g. *A cunctis nos, quæsumus, &c. Dei genitrice Maria, Beato Ioanne Baptista, cum beatis Apostolis tuis Petro & Paulo, & omnibus Sanctis, &c.* Rubr. Missal. Gav. *part. 1. tit. 9. num. 2.* ac *part. 4. tit. 17. num. 29.* Arnaud. Gerlac. Unde

II. Errant: 1. Qui in aliena Ecclesia celebrantes (nisi de speciali privilegio constet, quod & in seqq. nota) nomen Patroni suæ Ecclesiæ exprimunt. 2. Qui nomen Patroni Diœcesani; vel Regulares, qui Fundatorem Ordinis, aut Patronum Provinciæ nominant. 3. Errant Regulares, qui ante Apostolos nomen Fundatoris sui, & ad *N.* Patroni

Ecclesiæ exprimunt: aut vice versa ante Apostolos nomen Patroni (qui non est S. Michaël, vel S. Joannes Baptista) atque ad *N.* Fundatorem, vel etiam alium pro sua devotione nominant. 4. Qui nomine, e. g. S. Michaëlis, ante Apostolos rite expressô, post istos insuper nomen Fundatoris, &c. pronuntiant.

III. In Missa, quam quandoque Celebrans cantat sine Diacono, & Subdiacono, dicit novies, *Kyrie eleison*, *&c.* in cornu Epistolæ, ut in alijs Missis solemnibus. Gav. *part. 2. tit. 6. num. 8.* Arnaud *part. 2. tit. 6. num. 22.* Item, Evangelium pro solemni Palmarum Benedictione canendum est in cornu Epistolæ ab illo, qui celebrat absque Diacono & Subdiacono. S. R. C. *27. April. 1697.* Attamen, in Missis privatis legitur in die Palm. &c. Passio in cornu Evangelij (Corset *part. 2. tit. 5. num. 21.*) qua tota finita osculandum est non initium Passionis, sed initium ultimæ partis ejusdem. Gav. *part. 4. tit. 7. num. 20.*

IV. Non est facienda Altaris Thurificatio in Missa Conventuali dierum solemnium, si absque cantu, & Ministris celebretur. S. R. C. *22. Jan. 1701.* Sub ly *Ministris* autem Ministri Sacri, Diaconus, & Subdiaconus intelligendi sunt. Quòd si verò absque Ministris cum cantu saltem celebretur, Thurificatio Altaris per hoc Decretum non prohibetur.

V. In Ecclesijs, ubi Titulus est Ecclesiæ, vel concursus populi ad celebrandum Festum, quod

transferri debet, quamvìs duæ Missæ cantari possint, una de die, alia de Festo, ut notat Rubric. Missal. *part. 1. tit. 6. num. un.* poterit nihilominus omitti Missa solemnis de die, & cantari sola Missa Votiva de Festo Titulari occurrente, vel alio, in ijs Ecclesijs, in quibus non est obligatio cantandi Missam quotidie. S.R. C. *17. Aug. 1709.* Excipe tamen Dominicam 1. Adventûs, Fer. 4. Cinerum, & alios dies in Missali, loc. cit. exceptos, in quibus non possunt cantari duæ Missæ præfatæ, & consequenter neq; Missa solemnis de Festo, quod transferri debet. Quart. *part. 1. tit. 6.* Imò nec potest his diebus exceptis fieri commemoratio Festi transferendi, ut docet Quart. cit. *dub. 2.* Attamen illis diebus, quibus cantari potest Missa de Festo Titulari, &c. in Missis privatis (quæ omnes dici debent de die, & secundùm ordinem Officij, ut notat Quart. *part. 1. tit. 6.*) commemoratio fieri potest de Festo transferendo, & quidem regulariter secundo loco. Gerlac. *part. 1. tit. 6. §. 4.* quamvìs quoad hoc contrarius sit Quart. ut dictum est suprà, *§. 1. num. 27.* In Missa autem solemni de Sancto cantatâ non fit commemoratio diei; cùm habeat rationem Votivæ solemnis, ut desumitur ex responsione S. R. Congregationis ad præfatum dubium dicentis: *Rescribendum in casu proposito pro gratia cantandi Missam solemnem Votivam de Festo occurrente tantùm.* Dicitur tamen *Præfatio*, *Communicantes*, & *Hanc igitur*, ut in Missa diei currentis, nisi Sanctus

Præ-

Præfatione propria gaudeat, prout dictum habes alibi.

VI. Qui recitat Officium de Sancto, de quo habet inſignem Reliquiam in propria Eccleſia, ſi celebret eo die in alia Eccleſia, debet omittere *Credo*. S. R. C. 2. *Decemb.* 1684. Ex quo patet, conceſſionem Symboli in hujuſmodi caſu afficere Eccleſiam tantùm, ubi aſſervatur Reliquia; non autem comitari Sacerdotem alibi celebrantem.

VII. Quando dicitur Oratio, *A cunctis*, vel *Eccleſiæ*, non eſt dicenda Oratio, *Contra Paganos*, vel alia hujuſmodi; quia ſufficienter una continet, quod & altera. S. R. C. *16. April.* 1688. Item, quando dicitur Collecta vel Miſſa *Contra Paganos*, non poteſt mutari nomen *Paganorum*, dicendo, *Turcarum, Hæreticorum, &c.* S. R. C. *29. Iulij,* 1689.

VIII. Diebus Dominicis, quibus tam Regulares, quàm exteri celebrant de Dominica, poſſunt exteri (celebrantes in Eccleſijs Regularium) uti coloribus Paramentorum, quibus utuntur Regulares ratione alicujus Octavæ: & Regulares celebrantes in alienis Eccleſijs uti poſſunt coloribus juxta Ritum earundem. Inſuper tam exteri in Eccleſijs Regularium, quàm Regulares in alienis, poſſunt apponere commemorationem Octavæ occurrentis, ſervatâ Rubricâ de duplici Oratione habenda in Dominicis infra Octavam. S. R. C. *11. Junii,* 1701.

IX. Diebus Dominicis, aliísque diebus, quibus

in Regularium Ecclesijs celebratur de Sanctis Ordinis sub Ritu duplici cum Solemnitate, & concursu populi, Sacerdotibus exteris ad eas confluentibus non est permittenda celebratio de Dominica, vel alio Festo, vel etiam de *Requiem*. Item, Regulares diebus, quibus propria Officia celebrant sub Ritu duplici, celebrantes in alienis Ecclesijs non possunt celebrare Missas cum dictis Officijs concordantes, sed (suppositâ Solemnitate & concursu populi) debent celebrare de alijs, conformando se Ritui earundem Ecclesiarum, ac etiam de *Requiem*. S. R. C. cit. *num. præc.*

X. Sed quid, si quis recitans Officium duplex de Martyribus, Missam celebret in alia Ecclesia, ubi celebratur duplex de Confessore? Resp. suppositô, quòd ejusmodi Festa non habeant rationem illorum, quorum *num. præc.* mentio facta est; posse juxta praxin Romanam, sub albo colore celebrari Missam de Martyre, & è contrario. Sic autem Romæ quotidie practicari, liquet ex rescripto Romano de hoc specialiter dato. Quia tamen de hoc faciendo obligatoriè non constat, ut patet ex verbo *posse*, non videtur malè facere Sacerdos, qui etiam quoad ipsam Missam Ecclesiæ, in qua celebrat, aliquando saltem, sese accommodat. Cæterùm, quòd si quis recitans Officium de Semiduplici, Simplici, &c. & in aliena Ecclesia, ubi de Festo duplici agitur, celebrans, possit dicere Missam de duplici juxta Ritum Ecclesiæ, in qua celebrat, videtur extra controversiam.

XI. Die

XI. Die Consecrationis, vel Tituli Ecclesiæ Parochialis non Cathedralis, & per Octavas non potest celebrari Missa Dedicationis, seu Titularis sub eodem Ritu, ac in Parochiali, etiam in Oratorijs eidem Parochiali subjectis. S. R. C. *17. Aug. 1709.*

XII. Cùm varia apud nonnullos Sacerdotes, præsertim juniores, non rarò dubia, & difficultates oriri soleant ratione trium Missarum in Nativitate Domini ad libitum celebrandarum, pro coronide præsentis Opusculi, & praxi Celebrantium sequentia addere placuit; videlicet: In tribus Missis celebrandis, circa ablutionem post sumptum diligentiùs S. Sanguinem advertendum est, ne illa sumatur per Sacerdotem in prima, & secunda Missa; suppositô, quòd omnes tres dicere intendat. Neque tunc (prout etiam in 2. & 3. Missa ad Offertorium) Calix extergatur, sed duo primi digiti utriusque manûs abluantur in separato quodam Calice, aut alio vase mundo ad hoc in Altari præparato: ídque observetur semper, quando præfatæ tres Missæ successivè simul super eodem Altari dicuntur; atque tunc semper maneat Corporale substratum, usque dum in tertia Missa ablutio sumpta fuerit. Calix etiam in hoc casu post sumptum S. Sanguinem, Purificatoriô in Altari remanente, semper Patenâ, Pallâ, & Velô cooperiatur. Item, secundam Missam vel tertiam inchoaturus, Sacerdos facta inclinatione Cruci in medio Altaris, convertens se à latere dextro

descendit ante in fimum gradum Altaris, & si in eo sit SS. Sacramentum (in Tabernaculo inclusum, vel patenter in Monstrantia, aut etiam Ciborio expositum, intellige) genuflectit; sin minùs, profundè se inclinat, statímque incipit Missam, ac eam more solito prosequitur. Castald. *lib. 3. Sect. 2. cap. 4. num. 6.* Bauldr. *part. 4. cap. 2. num. 29.* Ex quo patet, Reliquias SS. Sanguinis, post 1. & 2. Missam in fundo Calicis remanentes, non reputari tanquam Sacramentum expositum quoad cultum publicum, prout veneratur Hostia in Cœna Domini consecrata, & pro Feria 6. Parasceves reservata. Unde etiam genuflexiones, & Ritus Missæ, coram SS. Sacramento expositio, celebrandæ convenientes omittuntur.

Quòd si autem finitâ primâ, vel secundâ Missâ discedendum sit ab Altari, quoties id fit, Sacerdos vel Calicem vinô purificet, ipsúmque purificationis vinum cum digitorum ablutione in vasculo ad hoc parato refundat (ut placet Castaldo *lib. 3. Sect. 2. cap. 4. num. 8.*) vel abluat digitos super Calice, in quo tunc sacrificavit, eóque parùm circumacto purificationem illam infundat alteri Calici, aut vasi super Altari, & dein Calicem Purificatoriô extergat, ut aliàs. In tertia Missa sumpta consueta purificatione, & facta ablutione, cum hac etiam illam purificationem ex vase illo mundo in Calicem refusam simul sumat. In prima tamen, & secunda Missa sub ablutione digitorum

rum dicuntur consuetæ Orationes. Vide Lohner de Miss. Sacrif. *part.* 4. *tit.* 7. *n.* 4.

Et hîc tandem explicit tota Materia de SS. Missæ Sacrificio, ac alijs ipsum concernentibus. Quæ proin dicta, & scripta sint ad majorem Deiomnipotentis gloriam, cedántque ad Sacerdotum, maximè Neomystarum utilitatem, ac populorum ædificationem desideratissimam: sintque omnia humillimè subjecta Censuræ & Correctioni Sanctæ Romanæ Ecclesiæ; quæ destructîs adversitatibûs & erroribûs universîs, secura semper floreat libertate. Per Dominum nostrum Jesum Christum, qui cum Patre & Spiritu sancto, vivit & regnat Deus, per omnia sæcula sæculorum, Amen.

INDEX ALPHABETICUS
Rerum & Verborum.
Numerus Paginam indicat.

A.

ABbates, an in Canone nominandi? Fol. 67.
Ablutio post sumptionem S. Sanguinis, ubi sumenda? 113. & 142.
Abstemij, an se sine vino purificare possint? 112.
Absterſio Calicis, quomodo facienda. 117.
Agnus Dei, quo Ritu, & Cæremonia manuũ, &c. dicendum, maximè in Missis *de Requiem*. 101. & 104.
Alleluja, an dicendum in Missis Votivis? 209.
Altare sub Missa in medio, non à latere osculandum est. 26.
Altare, si ad Orientem versùs populũ existat, quid faciendum Celebranti, cùm dicturus est, *Dominus vobiscum, &c.* 34. Item, quid faciendum, si in simili casu populus versùs aliam mundi plagam constitutus sit. Ibid.
Altaris Paramenta, qualia adhibenda in Missis Votivis privatis: & quid in Votivis solemnibus? 177.
Anniversaria, an extra diem præcisum annuum celebrari queant? 223.
Aqua, an cum vino adhibenda pro ablutione? 113.
Aqua non benedicitur in Missa *de Requiem*. 137.

B.

Benedicamus Domino, quomodo in Missa dicendum. 123. & 143. Quando in fine Missarum Votivarum pronuntiandum? 213.

Benedicenda an sint Paramenta Sacerdotis: & à quo? 2.

Benedictio, an danda Communicantibus sub Missa? 120. An, & quando danda populo extra Missam communicato: & quid de Benedictione cum Ciborio? 156.

Benedictio, quomodo danda in fine Missæ, maximè præsente Papa, Episcopo, &c.? 126. & 129. Quomodo coram SS. Sacramento exposito? 143. Non datur in fine Missæ *de Requiem*. 130.

Brevitas Missæ, in quo consistat? 17.

Bursa, quomodo super Calicem ponenda? 2. & 3. Ubi in Altari deponenda? 11.

C.

Calix, qualis pro celebratione Missæ adhibendus? 2. Qualiter pro celebratione Missæ præparandus? Ibid. An ab Episcopo consecrandus? Ibid. Quomodo ab Altare deferendus? 8. In Altar ordinandus? 11. Quomodo, dum vinum & aqua pro consecratione in eo ponuntur, tenendus? 49. Quomodo offerendus, & qualiter cum eo signum Crucis super Altare faciendum? 51. & seq. Quomodo ante consecrationem, & in ea tenendus? 81. & seq. Quali-

ter elevandus ? 83. An poſt conſecrationem oſculandus ? 85. Quomodo tenendus ad verba, *Per ipſum, & cum ipſo, &c.* & *Pax Domini ſit ſemper, &c.* 93. & 100. Qualiter tenendus ad ſumptionem S. Sanguinis ? 110. Quomodo ſumptione peracta diſponendus ? 144. & ſeq. Abſtergendus ? 117.

Canon Miſſæ, quomodo inchoandus? 64. & ſeqq. An ſub mortali integrè recitandus, & an detur parvitas materiæ in omiſſione. Quid de clauſulis ſpecialibus *Communicantes*, & *Hanc igitur*, e. g. tempore Paſchali, &c.? 68.

Caput, quomodo inclinandum ad Nomina Jeſus, Maria, &c. an ad Nomina Apoſtolorum Petri & Pauli in Oratione, *A cunctis.* 32. & ſeq. An ad Nomen Papæ: & quid Sede vacante? 33. Quando inclinandum ad Nomina in Canone expreſſa ? 72. An inclinandum ad verba, *Nobis quoque peccatoribus*, & *Preceptis ſalutaribus moniti?* 92. & 96. Ubi in acceſſu aperiendum, & in receſſu tegendum, ſi celebretur in Altari, ubi expoſitum eſt SS. Sacramentum? 138. & 144.

Cauſa publica, & Res gravis, quæ ? 215.

Celebrans in ſtatu peccati mortalis, graviſſime peccat. 2. Abſente Miniſtro ſolus dicit novies, *Kyrie eleiſon.* 28.

Ciborium, quomodo purificandum ? 152.

Cingulum omittere, an ſit peccatum mortale? 8.

Clara voce, quæ in Missa dicenda? 18.
Cohabitatio, an excuset à facienda confessione ante Missæ celebrationem? 3.
Color Paramentorum Sacerdotalium, & Altaris in Missis Votivis, qualis? 176.
Comemorationes in Missis, quomodo recitandæ, & quo ordine? 250. & seqq. Quid de comem. S. Dominici, si facienda sit Missa Votiva, vel per Annum de S. P. Francisco? 180. & 266.
Communicantes, quomodo in Missa dicendum? & quid notandum, cùm Sanctorum Nomina in eo contenta exprimuntur? 72. Quale in Missis Votivis recitandum? 210. & seqq.
Communicantes, & *Hanc igitur* specialia infra Octav. Paschæ, Pentecostes, & hujusmodi, quantæ sint obligationis? 68.
Communio Sacerdotis, quomodo peragenda? 107. & 111. Communio populi, quomodo in Missa peragenda? 117. & seqq. item 148. & seqq. An ministranda in Missis *de Requiem*? 120. Ante, & post Missam, ac extra eam quomodo facienda? 155. 157. & seqq.
Conclusio Orationum, quotuplex? 32.
Concurrentia, quid? 254.
Confessio in Missa, ubi facienda? Quid, si Altare habeat plures ordines graduum: & quid, si nullus reperiatur gradus? 12.
Confiteor, qua inclinatione recitandum? 20.
Consecratio Hostiæ, & Calicis quomodo peragenda? proponitur Praxis consecrandi. 77. & seqq.

Conversio, an à Sacerdote in *Confiteor* facienda ad Ministrum in Missis privatis : item, an dicendum *Vobis fratres, &c.* in *Confiteor* uno ministrante? 21. Qualiter ad populum facienda? 30.

Corporale, quale pro Missæ celebratione adhibendum ? an benedicendum ? & à quo ? 2. Quando in Altari extendendum ? 11.

Corporalia, &c. attrita, indecentia, ac notabiliter immunda pro Missæ celebratione usurpans peccat. 6.

Credo, sive Symbolum, an in Missis Votivis dicendum ? 210. Quid in Missa de Festo Reliq. 291.

Cruci, vel Imagini illi, quæ in Sacristia prostat, qualis reverentia exhibenda ? 8.

Crucifixi Imago an, & quando in Altari collocari debeat? 11.

Crucis signum, an, & qualiter faciendum, antequam Celebrans Amictum sibi imponat ? 6. Qualiter formandum, si se ipsum, vel Oblata, &c. signat : & quo loco sinistra ponenda in his casibus ? 15. Non producitur super id, quod in Missa osculandum est, nisi à Rubrica præscribatur. 26. Quale Sacerdos ad initium Evangelij sibi formare debeat : & quomodo ? 40. Quomodo cum Patena post factam Hostiæ oblationem faciendum ? 47. Qualiter super Oblata formandum : an linea transversa manu quoque transversa ? 53. & seqq. Quomodo formandum super Hostiam & Calicem immediatè ante consecrationem, ad verbum *bene-*

benedixit? 75. & 82. Qualiter cum Hostia consecrata super Calicem, &c. formandum ad verba, *Per ipsum, & cum ipso?* 93. Quomodo ad verba, *Da propitius pacem*, producendum? 99. Quomodo faciendum cum Hostia & Calice ad verba *Corpus*, & *Sanguis Domini nostri, &c.* 107. & 111. Quale formandum ad initium Introitûs in Missa *de Requiem?* 136. Qualiter cum Hostia versùs communicantes faciendum? 149.

D.

Decretum de non celebrandis Missis privatis *de Requiem* in Festis Duplicibus. 170. Aliud quoad Missas in Altaribus privilegiatis celebratas. 228. & seqq.

Sequent. *Dies iræ*, quando recitanda in Missis Defunctorum? 248.

Dies Tertius, Septimus, Anniversarius, &c. quomodo numerandi? 223.

Diffidentia, an excuset à facienda confessione ante celebrationem Missæ? 3.

Domine non sum dignus, quo ritu & voce in Missa dicendum? 105. & seq.

Dominus vobiscum, &c. quomodo dicendum in Altari, in quo est expositum SS. Sacramentum? 141.

Duplex, quos afficiat? 169.

E.

Elevatio, & Consecratio Hostiæ quomodo facie n-

tienda? 77. & seqq. Calicis, quomodo? 82. & seqq.
Elevatio Hostiæ si fiat sub communione populi, quid faciendum Sacerdoti distribuenti? 159.
Episcopo obviàm venienti quænam reverentia exhibenda à Celebrante ad Altare accedente? 10.
Episcopus, qualis in Canone nominandus? 67. & 69. An ille, qui simul est Præpositus in loco à Jurisdictione Episcopali exempto, in Canone ibidem nominandus? 70.
Evangelij initium, quomodo signandum? 39.
Evangelium ultimum in Missa, quale & quomodo recitandum, præsertim in Missis Votivis? 127. & 214. In Missis Defunctorum, quale? 249.
Evangelium pro solemni Palmarum Benedictione ubi canendum à Celebrante sine Ministris? 289.
Extensio manuum, qualiter ad *Dominus vobiscum*, & hujusmodi, facienda: an versùs terram? 30.

F.

Feriæ majores, quæ? 275.
Fractio Hostiæ consecratæ super Calicem, quomodo facienda? 99.

G.

Genuflexio facienda, postquàm Sacerdos ad Altare, in quo Tabernaculum SS. Sacramenti habetur, pervenerit? 11. Qualiter facienda ante, & post consecrationem? 36. An facienda dicto

Dicto *Oremus*, ante *Auser à nobis*, si celebretur in Altari, ubi expositum, vel saltem in Tabernaculo inclusum est SS. Sacramentum ? 140. Qualis facienda ad *Et incarnatus est*: specialiter in 3. Missis Nativitatis D. N. Jesu Christi, & Annuntiationis B. V. M. 44. Qualis ad *Et Verbum Caro factum est*, in ultimo Evangelio ? 121. 127. & 143.

Genuflexioni, an inclinatio capitis superaddenda ? 11. & 139.

Genuflexiones, quando & quomodo faciendæ, si Missa celebretur in Altari, in quo expositum est SS. Sacramentum ? 138. & seqq.

Gloria in excelsis, qualiter in Missa dicendum ? 28. & seq. An, & in quibus Missis Votivis recitandum ? 199. & seqq.

℣. *Gloria Patri*, quando in Psalmo *Lavabo*, omittendus: & an in Missa *de Requiem* illius locò dici debeat ℣. *Requiem æternam*. 56. 137. & 199.

H.

Hæc quotiescunque feceritis, &c. quando pronuntiandum? 83.

Hostia (sive Hostiæ) quomodo offerenda ? 46. & seq. Quomodo tenenda, & signanda immediatè ante Consecrationem, etiam dum actualiter Cruce signatur ? 75. & seq. Consecrata, qualiter elevanda ? 77. An osculanda ? 79. Quomodo frangenda ? 99. Ejus partes, quo-

quomodo post fractionem super Patenam disponendæ? 100.

Hostiæ pro Communione populi consecrandæ, ubi in Altari collocandæ? 12. & 145. *Quid* faciendum, si super Corporale positæ sint pro alio tempore conservandæ? 109. & seq. Quomodo cum alijs consecratis mutandæ? 153. & seq.

Humerorum inclinatio intelligitur, quando in Rubrica ponitur ly *inclinatus*, absque addito *profundè*. 24.

Hymnus Angelicus. Vide, *Gloria in excelsis*.

I.

Imago Crucifixi an, & quando in Altari collocari debeat: quid, si SS. Sacramentum expositum est? 10. & seq.

Inclinatio, quotuplex? 10. Capitis inclinatio omittitur, si ad Altare, ubi Sacramentum reperitur, genuflexio juxta Rubricæ præscripũ facta est? 11. Qualis facienda Cruci in accessu, & recessu à medio Altaris? 13. Inclinatio absque addito *profundè*, *&c.* Vide *Humerorum inclinatio*. Qualis ad conclusiones Orationum facienda? 23. An facienda, si Celebrans ob aliquam rationem se jam inclinavit, vel mox inclinabit, puta ad *Munda cor meum*, *&c.* 33. Quando facienda ad Nomina Sanctorum in Canone expressa? & quid, si Festum ejusmodi Sancti transferatur ad aliam diem? 72. & seq.

Incli-

Inclinatio capitis an ſuperaddenda, dum conſecrata Hoſtia ante elevationem genuflexione adoratur? 77. & 79.

Indulgentia Altaris privilegiati, an proſit Defunctis per Miſſam celebratam de Feſto Duplici, Semiduplici, &c. 227. & ſeqq. Quid, ſi recitans Officium de Duplici, celebret in Eccleſia, ubi agitur de Feſto e. g. Semiduplici, Simplici, Feria, &c. 233. & ſeq.

Ingreſſus Miſſæ, ubi faciendus? quid, ſi Altare habeat plures ordines graduum? & quid, ſi nullus reperiatur gradus? 12.

Initium Evangelij, quomodo ſignandum? 39.

Intentio celebrandi, an, & qualiter renovanda? 13.

Introitus Miſſæ, qualiter dicendus? 26. 28. & 136.

Ite, Miſſa eſt, quomodo dicendum? 123. Quando in Miſſis Votivis pronuntiandum? 213.

Iube Domine benedicere, in Miſſa privata dicendum eſt, non autem, *Iube Domne*. 39.

K.

Kyrie eleiſon, ubi dicendum? 27. Quid, ſi quis cantet Miſſam ſine Diacono & Subdiacono? 289.

L.

Labium Calicis exterius poſt ſumptam purificationem non eſt abſtergendum digitis. 113.

Liber Evangeliorum, quibus pro oſculo in Miſſa deferendus ſit. 41. & 163.
Lotio manuum ad *Lavabo* in Miſſa coram SS. Sacramento expoſito, ubi facienda? 142.

M.

Manipulum omittere in Miſſa, an ſit peccatum mortale? 8.
Manus ſiniſtra, ubi reponenda, dum Sacerdos ſe ipſum, vel aliquid aliud benedicit? 15. & 92. Manu quomodo pectus percutiendum? 21. Præſertim poſt Conſecrationem? 92. 101. & 106.
Manus, qualiter jungendæ? 14. Quomodo ſuper Altare tenendæ ante & poſt Conſecrationem? 25. & 87. Qualiter ſuper Altare tenendæ, quando Sacerdos iſtud oſculatur, vel genuflectit? 25. An jungendæ ad *Amen*, in fine Hymni Angelici? 30. Qualiter extendendæ ad *Dominus vobiſcum*; an versùs terram? ibid. Quomodo extenſæ ad Orationem, &c. tenendæ? 31. & 35. Ubi reponendæ, dum leguntur Prophetiæ, Epiſtola, Graduale. 36. & ſeq. Quomodo expandendæ ſuper Oblata ad *Hanc igitur oblationem*. 73. Qualiter tenendæ, jungendæ, &c. ad *Agnus Dei*, præſertim in Miſſis *de Requiem*? 101. & 104.
Matutinum, an obligatoriè recitandum ante Miſſæ celebrationem? 1.
Mediocri voce, quæ in Miſſa dicenda? 28. & ſeq.

Meditatio an, & qualis poſt Miſſam inſtituenda? 133.

Memento, quomodo in Canone pronuntiandum? 70. & ſeq. item 89. Quomodo, & quando faciendum? 71. & 90.

Miſereatur veſtri, ſemper dicitur, etiam uno miniſtrante. 22. & ſeq. item, uno tantùm communicando. 148.

Miſſa, quo Ritu inchoanda? 14. An eâ inchoatâ advertere oporteat alios celebrantes? ibid. Miſſa *brevis*, quænam cenſenda? 17. Coram SS. Sacramento expoſito, quomodo celebranda? 138. & ſeqq.

Miſſa *de Requiem*, quotuplex? 221. *Prima*, quando, & pro quibus dicenda? ibid. *Secunda*, quando, & pro quibus ſumenda? ibid. & ſeq. Inter diem depoſitionis & ſeptimum, ac ſeptimum & trigeſimum Defuncti, qualis dicenda? 222. Pro Defuncto ratione Conſanguinitatis cujuſdam, quæ ſumenda? 223. An, & qualis dicenda præſente Funere, e. g. in Sacello aliquo domeſtico? 225. & ſeqq. An dicenda in Feſtis Duplicibus, Dominicis, &c. in Altaribus privilegiatis? 277. & ſeqq. An neceſſariò celebranda in Feſtis Semiduplicibus, Simplicibus, & hujuſmodi, ad hoc, ut Animabus Altaris privilegium proſit? 231. & ſeqq. An dicenda ab eo, qui recitans Officium de Duplici, celebrat in Altari privilegiato Eccleſiæ, in qua de Feſto e. g. Semiduplici, Simplici, agitur?

233. & seq. Quomodo dicenda, si pro uno Defuncto celebretur? 236. Quid, si pro Anima miserrima, Deo gratissima, vel pro omnibus Fidelibus Defunctis dicatur? 240. & seqq.
Missæ coram Episcopo in propria Diœcesi quomodo celebrandæ? Quid de Episcopo extraneo in privato ipsius Oratorio? 161. & seqq.
Missæ 3. Neomystis in eorum Ordinatione ab Episcopo impositæ, quomodo dicendæ, & an obligatoriè? 198.
Missæ 3. in Nativitate Domini, quomodo celebrandæ? 293.
Missæ 30. Gregorianæ quomodo faciendæ? 235.
Missæ privatæ *de Requiem*, utrùm præsente Corpore dici queant in Dominicis, Festis Duplicibus, aliisque diebus privilegiatis? 223. & seqq.
Missæ Votivæ, & *de Requiem* privatæ, quando dici valeant? 168. & seq.
Missæ Votivæ, de quibus dici queant; an de Beatis nondum canonizatis? & quid de Sanctis tolleratis tantùm? 172. & seqq.
Missæ Votivæ in honorem Nativ. Christi, B. V. M. & S. Joannis Baptistæ pro felici partu, quales dicendæ? 175.
Missæ Votivæ *Notanda varia*: I. De SS. Trinitate. 178. II. De Spiritu S. & SS. Sacramento. ibid. III. De B. V. Maria ibid. & seq. Particulare pro Fratribus Minoribus. 180. IV. De Angelis, & Apostolis. 181. & seq. V. De alijs Sanctis Pontificibus, Confessoribus, Virginibus, &c.

bus,&c. 183. VI. De uno Martyre. 184. & seq.
VII. De pluribus Martyribus. 186. & seq.
Missæ Votivæ *pro Re gravi*, vel *Causa publica*, quando dici possint? 217.
Missæ Votivæ, quomodo celebrandæ, maximè infra Octavam Paschæ? 218. & 220.
Missale, à quo aperiendum? 12.
Munda cor meum, quomodo dicendum in Missa? 38. Quid coram SS. Sacramento exposito? 141.
Mutatio Particularum, quomodo facienda? 153. & seq.

N.

Neomystæ, qualem Missam dicant in die Primitiarum? 217.
Nobis quoque peccatoribus, qua voce, & quo Ritu pronuntiandum? 92.
Nomen Patroni, aut alterius Sancti, an addendum in *Confiteor*? Quid de consuetudine Diœcesis, aut Ordinis? 21.
Nomen Papæ, qualiter in Canone exprimendum? ubi etiam de Nomine Episcopi. Quid de Superioribus Regularium? 67. 69. & seq.

O.

Oblatio Hostiæ, seu Hostiarum, quomodo facienda? 46. & seq. Calicis, quomodo? 51. & seq. Particularum, quando fieri, vel suppleri possit: item, qualis earum præsentia requiratur? 146.

Occurrentia, quid? 254.
Oculi, elevandi non sunt ad verba, *Gloria in excelsis Deo.* 28. Qualiter elevandi? 47. An elevandi sub *Memento* Vivorum? 70. An in Hostiam, vel Calicem elevatos intendendi? 77. & 84. Oculi sub *Memento* Defunctorum ad Sacramentum in Altari positum (sive ad Hostiam mox consecratam) non ad illud in Monstrantia expositum, intendi debent. 90.
Offertorium, quomodo recitandum? 46.
Orate fratres, quomodo dicendum: & quid, si nemo respondeat, *Suscipiat.* 58. & seq.
Oratio, *Munda cor meum*, quomodo, & quo Ritu dicenda; & quando pronuntiandum, *Iube Domne*, vel *Iube Domine benedicere.* 38. & seq.
Oratio, *Humiliate capita vestra*, quando, & quomodo recitanda? 124.
Oratio *Placeat tibi, &c.* quomodo dicenda? 125.
Oratio secunda in Missis Votivis, quæ? 201.
Oratio *Fidelium*, quo loco, & ordine recitanda? 237.
Oratio *prima* in Missis Defunctorum, quæ? 237.
Oratio *pro Anima miserrima*, Deo gratissima, &c. quænam sumenda? 240. & seq.
Oratio *pro Defunctis* non inseritur, si pro Defuncto (etiam præsente corpore) Missa de Festo, Dominica, Feria privilegiata, &c. celebratur. 245. An possit aliqua dici in Missis de Semiduplici, quando Oratio 3. assignata est *ad libitum*? 246. & seq.

Oratio,

Oratio, *A cunctis*, vel *Concede*, an obliget extra numerum ternarium alijs Orationibus neceſſarijs jam completum ? 207. Quando, vel quomodo dicendæ ? Regulæ ſeptem. 279. & ſeqq.

Deus refugium, vel alia imperata, quomodo recitanda ? Regulæ duæ. 286.

Orationes, quæ præſcribuntur, dum ſe Sacerdos ſacris Veſtibus induit, an ſint obligatoriæ ? 3.

An dicendæ, dum Sacerdos pro Veſperis, aut alijs functionibus, extra Miſſam, peragendis ſe induit ? 4.

Orationes *Secretæ*, quomodo recitandæ 59. & ſeq.

Orationes pro gratiarum actione poſt Miſſam Votivam SS. Trinitatis aſſignatæ, quomodo in Miſſis Votivis dicendæ ? 178.

Orationes in Miſſis Votivis ſemper impari numero dicendæ. 20. Quales, & quomodo in Votivis : I. Ab Adventu uſque ad Nativitatem Domini. 201. II. Ab Octava Epiphaniæ uſque ad Purificationem B. V. Mariæ. 202. III. A Feſto Purificationis B. V. M. uſque ad Dominicam Paſſionis. ibid. IV. In Hebdomada Paſſionis. 203. V. A Dominica in Albis uſque ad Vigiliã Pentecoſtes excluſivè. 204. VI. In Ferijs Rogationum. ibid. VII. A Dominica SS. Trinitatis uſque ad Adventum. 205. VIII. Quando Officium per annum fit de Feria, Vigilia, &c. 206. IX. Specialiter, quoad Miſſas Votivas B. V. Mariæ, SS. Petri & Pauli, &c. ibid. & ſeq.

Orationes in Miſſis *de Requiem*, quot, & quales

dicendæ? 236.& seqq. Quænam dicendæ in die depositionis,tertio,septimo,&c. Papæ,Cardinalis, Episcopi, Sacerdotis , & aliorum ? 221. & seq. Quænam in Missis quotidianis pro ijsdem ? 238. Assignatæ pro Patre, vel Matre, aut Parentibus , quando sumendæ ? & quid, in die depositionis,septimi, &c. pro ijsdem à Parocho filio celebrato ? 238. & seq. Quot, & quales in Missa quotidiana pro omnibus Fidelibus defunctis dicendæ ? 242. & seqq. Orationes pro Vivis non possunt dici in Missis *de Requiem*, etiamsi essent communes pro Vivis & Defunctis. 248.

Orationes, quales, & quomodo dicendæ in Missis per annum ? 250. I. In Duplicibus 1. classis. 253. & seq. II. In Duplicibus 2. classis. 255. III. In Duplicibus majoribus , & minoribus. 256. IV. In Festis Semiduplicibus. 258. & seqq. Quid, si à Fratribus Minoribus celebrentur Officia concessa per Annum, e.g. de Corpore Christi, de SS. Stigmatibus,& alijs ? 265. V. Diebus infra Octavas occurrentibus. 266. & seqq. VI. In Festis Simplicibus, & B. V. M. in Sabbato. 271. VII. In Dominicis. 273. VIII. In Ferijs majoribus , & Vigilijs. 275. & seqq. IX. In Ferijs minoribus , sive per Annum. 278.

Orationes 2. & 3. loco dicendæ quales, si Festum Semiduplex transferri contingat ? 284. & seq.

Oscu-

Oſculanda Paramenta quæ ſint, dum induuntur? 5. & ſeq. An Hoſtia conſecrata? 79.
Oſculum libri, quando poſt dictum Evangelium à Celebrante omittendum? 41. Quid poſt Evangelium ultimum? 127.
Otioſitas in Miſſa, an vituperanda? 18.

P.

Palla pro Sacrificio Miſſæ adhibenda, an benedicenda: & à quo? 2. Ubi in Miſſa reponenda, dum Calix diſcooperitur? 81.
Papæ Nomen, qualiter in Canone exprimendum? 67.
Paramenta, qualia in Miſſæ Sacrificio uſurpanda: an benedicta: & à quo? 2. Deficiente Sacriſtia, non in Altari, ſed in menſa ſeparata collocari debent. Quid, menſa deficiente? 6. Attrita, indecentia, & notabiliter immunda pro Miſſæ celebratione adhibens, peccat. ibid. & ſeq. Paramentorum Sacerdotis, & Altaris color, qualis in Miſſis Votivis? 176. & ſeq.
Particula, à parte inferiori Hoſtiæ conſecratæ præcidenda. 100.
Particulæ conſecratæ, an cum Hoſtia majore elevandæ? 80. Si poſt Communionem in Altari remaneant, quid obſervandum? 121. & 150. Quando in Miſſa offerri queant: & qualis earum præſentia requiratur? 146. & ſeq.
Paſchale tempus, quouſque duret? 183.
Paſſio, in Miſſis privatis, ubi legenda? 289.

Patena, ubi, & quando poſt Hoſtiæ Oblationem reponenda? 48. Quomodo ſub Oratione *Libera nos quæſumus* ſuper Altare tenenda? 97. Signum Crucis, qualiter cum ea faciendum? 47. & 99. Patena cum Hoſtia conſecrata ante hujus fractionem, an pedi Calicis imponenda? 99. An poſſit vice Tabellæ adhiberi pro danda pace? 104. Quomodo extergenda? 108. An Calici ſupponenda, dum cum eo ante ſumptionem ſe ſignat; item, quando ſubtus mentum tenenda? 111. An adhibito pede Calicis, poſt ſumptam purificationem Pallâ tegenda? 113. An in 2. & 3. Miſſa Nativit. Domini Calici imponenda? 293.

Patroni Nomen, aut alterius Sancti, an addendum in *Confiteor*? quid de conſuetudine? 21. Patronus, qualis in Oratione *A cunctis*, nominandus? 288.

Pauſa ad *Memento* Defunctorum, ubi facienda? & quid N. & N. ſignificent? 90.

Pax in Miſſa, quomodo danda? 103. & 164. Quibus danda in Miſſis privatis? 104.

Peccatum mortale an ſit, ante SS. Miſſæ Sacrificium, habitâ Confeſſarij copiâ, non confiteri? 2. Peccatum an ſit, omittere Orationes dicendas, dum Sacerdos ſacris Veſtibus ſeſe induit? 3.

Percuſſio pectoris, quomodo poſt conſecrationem facienda ad *Nobis quoque peccatoribus*? 92. Ad *Agnus Dei*, & *Domine non ſum dignus*. 101. & 105.

Per

Per Evangelica dicta, quando dicendum? 40. & 136.

Postcommuniones in Missa, quomodo dicendæ? 123.

Præfatio Missæ, quibus Ritibus inchoanda, & recitanda? 61. & seq. Quænam in Missis Votivis dicenda: maximè infra Octavam Nativitatis Domini? 210. & seqq. ac 219. Qualis in Missis Defunctorum? 249. Quæ dicenda ab eo, qui in Sabbato recitans Officium de B. V. Maria, celebrat Missam Votivam de aliquo Sancto? Quid, si recitet Officium de Immaculata Conceptione per annum? 272.

Præsentia Particularum quæ requiratur, ut consecratæ æstimari valeant? 147.

Principibus, vel Magnatibus Sacerdoti ad Altare accedenti obviàm factis, qualis reverentia exhibenda? 10. An illis in Missa liber Evangeliorum ad osculandum deferendus, & qualis? 241.

Professio Religiosa, &c. qualem Missam admittat? 217.

Psalmus *Iudica me Deus*, quando omittatur in Missa? 16.

Psalmi cum Precibus, an recitandi ante Missam *de Requiem*? 135.

Purificatio Calicis cum Purificatorio, quomodo facienda? 49.

Purificatorium pro celebratione Missæ, an necessariò benedicendum? 2. Patenam quomodo cooperiat? 50. An pro Communione populi adhibendum, & quale? 151. & seq.

Py-

Pyxis (seu Ciborium) Hostiarum, quomodo purificanda? 152.

Q.

Quid retribuam Domino, quomodo in Missa dicendum? 108. & 110.

R.

Reditus ad Sacristiam absolutâ Missâ, quomodo peragendus? 131.

Regulares, an in Canone nominandi? 70.

Reliquiæ Hostiarum, quomodo tractandæ? 150. 152. & 160.

Reliquiæ Sanctorum, qua reverentia honorandæ? 8. Si in Altari desunt, quid faciendum Sacerdoti ad verba, *Quorum Reliquiæ hîc sunt*. 26.

Requiem æternam, an locò *Gloria Patri*, in fine Psalmi *Lavabo*, dici debeat in Missis Defunctorum? 56.

Requiescant in pace, quomodo in Missa dicendum? 124.

Res gravis, & *Causa publica*, quæ? 215.

Reverentia Cruci vel Imagini principali in Sacristia existenti, qualis exhibenda? 8. Qualis in transitu Altari majori, vel Tabernaculo SS. Sacramenti? ibid. Quænam facienda, si ante Altare, ubi SS. Sacramentum elevatur, vel ministratur: vel post Consecrationem in Altaribus minoribus adhuc existit? quid, si per Ecclesiam obviàm fiat deferens SS. Sacramentum? 8. Qualis exhibenda Cruci in accessu, & recessu à medio Alta-

Altaris? 13. Sacerdotibus in Altaris accessu obviàm factis, qualis? Vide ✠. *Sacerdotibus.*

S.

Sacerdotis Vestimenta, qualia esse debeant? 3.
Ejus conversio ad populum quomodo facienda? 30.
Sacerdotes sæpe celebrantes, cur nonnulli exinde non proficiant? 133. & seqq.
Sacerdotibus à celebratione ad Sacristiam redeuntibus, qualis reverentia præstanda à Celebrante ad Altare accedente? 10.
Sacristia deficiente, ubi Sacerdotis Paramenta collocanda, & induenda? 6.
Sanctus post Præfationem, quomodo dicendum? 63.
Secretæ Orationes, quomodo in Missa recitandæ? 59. & seq.
Sequentia, *Dies iræ*, quando in Missa *de Requiem* addenda? 136.
Sigillifragium, an excuset à facienda Confessione ante Missæ celebrationem? 3.
Signum Crucis, quomodo formandum, si Sacerdos seipsum, vel Oblata, &c. signet: & quo loco in hujusmodi actibus sinistra ponenda? 15. Non producitur super id, quod in Missa osculandum est. 26. Quomodo faciendum cum Hostia, ad verba *Corpus Domini nostri, &c.* 107. Plura vide ✠. *Crucis signum.*
Stola, qualiter à Celebrante ante pectus in modum Crucis transversanda? 6.

Submissa voce, quæ in Missa dicenda? 18. & seq.
Sumptio S. Sanguinis, quomodo peragenda? 111. & seq.
Superiores Regularium, an in Canone nominandi. 70.
Superpelliceum, an pro celebratione Missæ à Sacerdotibus sit adhibendum? Praxis & consuetudo Germaniæ circa hoc. 3.
Suscipe sancte Pater, & *suscipe sancta Trinitas*, quo Ritu dicenda? 46. & seq. ac 57. & seq.
Symbolum Apostolorum, sive *Credo*, quomodo recitandum? 42. An in Missis Votivis dicendum? 210.

T.

Tempus conveniens & justum pro Missa celebranda, quod? 17.
Thurificatio Altaris, an facienda à Celebrante sine cantu, & Ministris? 289.
Tractus, an in Missis Votivis omittendus? 210.

V.

Velum Calicis, qualiter ordinandum? 11. & 115. Ubi post factam denudationem Calicis reponendum? 46.
Vestes sacræ, an omnes obligatoriè adhibendæ? quid in casu necessitatis? & an detur parvitas materiæ ob omissionem unius, vel alterius? 7.
Vestimenta Sacerdotum, qualia esse debeant? 3.
Votivæ Missæ, de quibus dici queant? an de Beatis nondum canonizatis? & quid de Sanctis tole-

toleratis *tantùm*? 172. & ſeqq. Plura vide ℣.
Miſſæ.
Vox, quoties in Canone elevanda? 71.
Voce clara, mediocri, vel ſubmiſſa, quænam in Miſſa recitanda? 18. & ſeq. Quali utendum, ſi in eadem Eccleſia alij quoque tunc temporis celebrent? 20.

F I N I S.

Errata Potiora.

Fol. 71 lin. 16. ne *Memoto, lege* ne *Memento.* *Fol. 73. lin. 6.* illa die, quo, *leg.* illo die, quo. *Ibid. lin. 14. quando dicie, leg. quando dicit. Fol. 87. lin. 13.* immaculam, *lege*, immaculatam. *Fol. 103. lin. 2.* qui poteſt primum, *leg.* qui poſt primum. *Fol. 140. lin. 11.* ut aliquid perperàm, *leg.* ut aliqui perperàm. *Fol. 166. lin. penult.* obſervate, *leg.* obſervare. *Fol. 199. lin. ult.* ſit ritu votivo, *leg.* ſi ritu votivo. *Fol. 237. lin. penult.* Oraito, *leg.* Oratio. Cætera benignus Lector corriget.

BSB Bayerische StaatsBibliothek
MDZ Münchener DigitalisierungsZentrum Digitale Bibliothek

Hagerer, Constantinus,

Ritus exactus servandus in celebratione Missae

Monachium 1716
Liturg. 558
urn:nbn:de:bvb:12-bsb10590462-9
VD18 14475383-001